

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/330458>

DE HOEFSMID

JAARGANG

1934

Uitgave: N. V. DE ZUID-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
's-GRAVENHAGE

BIBLIOTHEEK DER
RIJKE UNIVERSITEIT

31 DEC 34

UTRECHT

A

Ind. bibliotheek
A 397

DE HOEFSMID

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onder-
wijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ONDER REDACTIE VAN Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET

MET MEDEWERKING

VAN

ONDERSCHEIDENE DESKUNDIGEN,

UITGEGEVEN DOOR DE

N.V. DE ZUID-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
WAGENSTRAAT 70 — DEN HAAG

XXXIX JAARGANG

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7959

BIJBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

21 DEC. 1934

INHOUD

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen, — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd; de overige zijn korte mededeelingen, hetzij oorspronkelijke, hetzij aan andere bladen ontleend.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

Aan de lezers *II 17.

Beslaan van lastige paarden *I 10;
III 41; *IV 55.

Behandeling der veulenhoeven †*VI 85.

Beoordeeling vóór het beslaan *IV 53.

Beslag bij verbeend hoefkraakbeen
*III 33.

Beslag bij bodemnauwe hoeven VII
109.

Beslag bij steltvoet XI 171.

Beslag op keuringen *II 22 (Goes);
*III 37 (Groningen); *III 38 (Assen);
*IV 52 (Elst); *IV 53 (Zwolle); *VII
104 (Brussel); *VII 102 (Appingedam).

Beslag Stark-Guther *XII 178.

Beslag zonder nagels III 44.

Bokhoef VII 107.

Branden der ijzers *I 8.

Bufferbeslag *VIII 121; *X 158.

Cursus in hoefbeslag of hoefsmidschool
*XI 163.

Cursussen in hoefbeslag: te Rotterdam
†*I 12; te Markelo †*IV 56; te
Utrecht †*V 71; in Zeeland †* 105;
te Helden (L.) †*VIII 117.

Cursussen in hoefbeslag in de Graaf-
schap III 43.

Cursus voor onderwijzers in practisch
hoefbeslag *XII 177.

Dierenbescherming en veulenhoeven
†*X 148.

Dierenmishandeling. Hoefverwaarloo-
zing —? †*IV 49.

Examen als hoefsmid met Rijksdiplo-
ma *XI 161.

Examen-indrukken *V 65.

Examen Rijksdiploma: wedstrijd of
examen *II 24; uitslag *V 70; *XI
171; *XII 185; examen-commissie
*VIII 117.

Garniersel III 43.

Gummi *X 152.

Gummikalkoenen IV 58.

Hengstenkeuringen: Goes *II 22; Gro-
ningen *III 37; Assen *III 38; Elst
*IV 52; Zwolle *IV 53; Brussel *VII
102; Appingedam (en merries) *VII
102.

Hoefbeslag aan de melkinrichting Sier-
kan †*IV 57.

Hoefbeslag bij het Italiaansche leger
VII 108.

Hoefbeslag en wegdek *IX 136.

Hoefbeslag. Handeling over het —
*I 5.

Hoefbeslag tegen nitglijden VII 110.

Hoefbeslag voor keuringen en tentoon-
stellingen *IX 129.

Hoefbeslag. Waarde van goed — *V 68.
Hoefbeslagprijzen in België V 77.
Hoefbeslag tegen uitglijden VII 115.
Hoefbeslag. Waarde van goed — *V 68.
Hoefbevangenheid †*VI 82; VIII 113.
Hoefkraakbeen. Verbeening van —
*V 69.
Hoefmechanisme *IX 133.
Hoefsmid. Opleiding tot dienstplichtig
en reserve — *VIII 116.
Hoefsmid. Voor den jongen — *X 145;
*XI 166.
Hoefsmidsschool te Brussel (door Bos-
mans) *II 19; bezoek aan de —
*VII 103.
Hoefverpleging *VIII 119; XII..
Holle wand. Losse en — *VIII 114.
Inleiding *I 2.
Ingezonden stukken: Klappen en strij-
ken III 41; beslaan van lastige paar-
den III 41; voeten wasschen XII 189;
marechaussee XII 189.
In memoriam: A. Frederikse VI 81;
Z. K. H. Prins Hendrik †*VII 97.
Instanties *X 155.
Jubileum Tetenburg *II 25; J. Meeuw-
sen †*III 39.
Losse en holle wand *VIII 114.
Luchtbanden voor paardentractie †*V
72.
Militaire Hoefsmidschool: I 13; *II 25;
III 45; IV 56; IX 138; X 159; XI
171.
Motor en paard *VI 89; *VII 98; *XI
167.
Nagelloos beslag III 44.
Nagels. Slaan der — *I 9.
Nageltred VI 94.
Nieuw beslag *I 4.
Nieuw hoefijzer II 29.
Opleiding tot dienstplichtig en reserve-
hoefsmid *VIII 116.

Opzet aan ijzers XII 183.
Overkooten stand III 45.

Paard en motor *VI 89; *VII 98; *XI
167.

Paardentractie in de Wieringermeer
*VI 91.

Patroonsverzekering *VII 107.

Richten der ijzers *I 6.

Rotstraat III 42.

Rubber-beslag *I 4.

Rubber-buffertjes *VIII 121.

Rijksdiploma: wedstrijd of diploma
*II 24; examen-indrukken *V 65; uit-
slag examen *V 70; examencommis-
sie *VIII 117; examen als hoefsmid
XI 161; uitslag najaarsexamens XI
171; *XII 185.

Stark-Guther. Beslag — *XII 178.

Steengallen *II 26.

Steltvoet. Beslag bij — XI 171.

Straalkanker III 42.

Trailers en paarden *IX 137.

Verbeening van hoefkraakbeen *V 69.

Vereeniging van onderwijzers in prac-
tisch hoefbeslag: verslag vergadering
*II 18; *III 33.

Veulenhoeven †*VI 85; †*X 148.

Voorcursus te Emmen †*III 140.

Voortbestaan vakblad *II 17.

Vrijwillige patroonsverzekering *VII
107.

Waarde van goed hoefbeslag *V 68.

Wand. Losse en holle — *VIII 114.

Wegdek en hoefbeslag *IX 136.

Werkplaats-flitsen *X 153.

Winterbeslag XII 188

Zoolbreuk *VIII 113.

Zoolsteunijzer †*XII 181.

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: 1933—1934 — Vergadering van onderwijzers enz. — Korte handeling
over het hoefbeslag — Cursus in hoefbeslag te Rotterdam — Korte mededeelingen
Advertentiën

1933—1934

Het is een goede gewoonte om bij de jaarwisseling even stil te staan, den blik naar achteren te wenden en de belangrijkste gebeurtenissen, die zoo juist gepasseerd zijn, te memoreeren, om vervolgens de verwachting uit te spreken dat het komende jaar het vervlogene in alle opzichten moge overvleugelen en voorspoedig moge zijn. Hoe moeilijk is het om de laatste jaren aan deze goede gewoonte vast te houden, hoe zwaar valt het om het afgeloopen jaar te herdenken en waar blijft het vertrouwen om met moed het nieuwe jaar in te gaan. In dezen geest mogen wij echter niet spreken en hoewel het voor velen een steeds zwaarder tijd is geworden en de jaren die achter ons liggen veel moeite en zorgen hebben medegebracht, zoo moeten we toch blijven hopen dat het ergste geleden is en dat we heel geleidelijk weer naar het normale zakenleven zullen terugkeeren en werkverruiming, met alle goede gevolgen daarvan, een meer tevreden geest zal brengen en betere perspectieven zal openen.

Zeer gelukkig is er een wending ten goede te constateeren, niet een wending die als bij tooverslag alle oude toestanden zal doen terugkeeren, doch een zeer bescheiden verbetering op handels- en industrieel gebied. Er varen meer schepen uit, er komen meer orders binnen, er is eenige opleving te bespeuren en hoewel het begin klein is, het is niet te min onloochenbaar en het is in elk geval verheugend.

Gaan wij in de geschiedenis de groote depressies na van welke er vele voorbeelden zijn en die in grootte bij de huidige niet ten onder deden, dan zagen we ook steeds het zelfde verschijnsel dat over jaren slechts deze noodtoestand weer hersteld werd en altijd langzaam en geleidelijk verbetering en welvaart weer terugkeerden. Nu is men momenteel van meening dat wij niet alleen den bodem bereikt hebben van den put waarin de

22. JAN 1934

volkswelvaart is weggezonden doch dat wij zelfs al niet langer op dien bodem zitten maar reeds begonnen zijn ons naar boven te werken en waar dit niet een losgezegde is doch dit gestaafd wordt door statistieken, zoo mogen wij met open oog het nieuwe jaar betreden, vol verwachting en hope dat 1934 al merkbare verbetering zal brengen en den weg zal effenen naar het geleidelijk terugkeeren tot wat mij pleegden te noemen: normale toestanden.

Het afgelopen jaar is zeer zeker voor velen moeilijk en teleurstellend geweest en alleen door krachtige regeeringsmaatregelen en steunuitreikingen is het platte land behoed voor verderen ondergang. Dit zijn natuurlijk noodmaatregelen die men ongaarne toepast doch die men beslist als onafwendbaar beschouwde en die dan ook zoodra mogelijk weer zullen worden ingetrokken. De boerenstand is zwaar getroffen en in een land als het onze drukt dit op de gansche bevolking daar het een der groote levensaderen van ons bestaan betreft. De ons omringende landen die o. a. altijd afnemers waren van onze veeteelt en zuivelproducten, zijn door eigen nood gedwongen minder te koopen en minder te betalen en waar, wat ons land betreft, in deze overvloed is doch de uitvoer nagenoeg ontbreekt, wordt veel schade geleden en treedt tenslotte verarming op.

Het spreekt vanzelf dat door beperking van uitvoer het paard dat in het landbouwbedrijf gefokt wordt, dan ook sterk in waarde daalt en alles wat hiermede annex is, dus ook het hoefbeslag, zal minder gewaardeerd worden. Waar het boerenbedrijf niet goed gaat, zal dit toch vanzelfsprekend een terugslag geven op de ambachten die van dit bedrijf afhankelijk zijn.

De moeilijkheid om het bestaan prikkelt echter de energie en dit is tenminste een goed uitvloeisel van deze moeilijke tijden; elk werkmán, ieder op zijn gebied, zal dus moeten trachten het beste werk te leveren en een goed onderlegd vakman heeft dan ook een groot voordeel boven anderen. De waarde van goed onderwijs komt hier sprekend naar voren en ook in het hoedsmidsvak geldt dit in niet mindere mate. Het is daarom zeer jammer dat de regeering nog geen kans ziet om in dit jaar subsidie te verleen en den cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag weder te doen plaats vinden en dit weer een jaar uitstelt, hetgeen naar wij hopen het laatste zal zijn. Zeer gelukkig is het dan ook dat dit niet in die mate geldt voor de cursussen welke opleiden voor het rijksdiploma van hoefsmid en zoo zijn er dan ook weer talrijke cursussen begonnen, zoowel met rijkssteun als wel van de daarbij belanghebbende vakbonden. Het is te hopen en ook te verwachten dat velen hiervan zullen profiteeren zoodat zij ter dege voorbereid worden voor een werkkring die hun niet alleen voldoening geeft doch ook in de naaste toekomst een behoorlijk bestaan zal kunnen opleveren.

Belangrijke gebeurtenissen op hoefbeslag gebied zijn in het afgelopen jaar niet voorgekomen; uitvindingen en wij denken dan meer speciaal aan die welke verband houden met het gebruik der paarden op het moderne wegdek, zijn wel gedaan doch hebben nog geen bevrediging of oplossing van dit moeilijk vraagstuk gebracht.

Wel denkt men eraan den paarden verbruikers tegemoet te komen door bij nieuwe wegeaanleg naast het snelverkeer een afzonderlijken rijweg te

maken voor paardentractie en dergelijke wegen bestaan dan ook reeds en voldoen zeer goed; hoewel kostbaar is dit toch weleen verplichting die de overheid aanvaarden moet daar toch naast het overwegend groote autoverkeer, het paard maar niet geheel van de buitenwegen uitgeschakeld kan worden en het, hoewel minder dan vroeger, toch nog zijn bestaansrecht in vele gevallen bewijst. Ook in de groote steden is een geringe opleving niet te ontkennen en voor korte trajecten is de paardentractie hier en daar weer hersteld, daar bewezen is dat het gebruik dan meer economisch is dan de autotraxie. De sport die in deze eeuw hoogtij viert, bloeit ook wat het paardrijden betreft en waar deze sport in de groote steden zich meest op de maneges concentreert, geven de landelijke rijvereeningen het bewijs dat de liefde voor de ruitersport ook op het platteland geleidelijk meer toeneemt, hetgeen niet anders dan toe te juichen valt.

Het jaar 1933 heeft meerdere hoogstaande mannen van ons weggenomen die het Hoefbeslag in goede banen hebben geleid en veel voor het onderwijs en de ontwikkeling ervan gedaan hebben.

Om slechts twee namen te noemen, zoo ging met prof. dr. Kroon een der coripheën heen die de ziel van het onderwijs was en wiens naam steeds met dankbaarheid en eere genoemd zal worden voor het geen hij in deze gedaan heeft, waarbij dan naast zijn algemeene belangstelling, de cursus voor onderwijzers en het examen voor het rijksdiploma in de eerste plaats onze erkentelijkheid vragen. Verder ontviel ons de heer Plet, dierenarts te Heerenveen die in zijn druk en welbesteed leven altijd een open oog had voor de verichtingen van den hoefsmid en die als examinerator, beoordeelbaar op keuringen en verder in woord en schrift, steeds van zijn practischen blik kennis gaf en een groote steun voor het hoefsmidsvak is geweest. Met weemoed en groote dankbaarheid gedenken wij hen.

Wat zal het nieuwe jaar ons brengen? laten wij optimistisch zijn in onze gedachten en laten wij beginnen met de goede gedachte dat het beter wordt, dat de nevel, die over de werkeloosheid en de moeilijke omstandigheden hangt, optrekt en dat er zich een beter perspectief gaat openen. De eerste teekenen zijn er en geven ons dus het recht om dit te opperen en blijmoedig te beginnen.

Toen in 1848, het revolutiejaar, de domper op alles gezet was en het toekomstbeeld voor zooveel zwart als de nacht was, schreef onze dichter de Genestet in een bundel verzen welke uitkwam onder den titel „De Alarmisten”, een gedicht waaruit het volgende wordt aangehaald:

Gedaalde metallieken,
Failliete republieken,
D'effectenhoek vol vrees;

Het menschdom op zijn endje,
Veel kind'ren en — geen centje,
Verdiensten — op 't kantoor;
De heele boel in 't honderd,
En half Euroop geplonderd,
Dat's alles wat ik hoor!

Dit klinkt niet erg bemoedigend doch nu laat hij erop volgen:

Maar handen uit de mouwen,
Couragie en vertrouwen,
En wat gezond verstand!
De mensch leeft om te hopen . . .
En 't zal zoo'n vaart niet loopen!

Laat ons nu, 85 jaar later, deze laatste vijf regels tot de onze maken en wetende dat het ook toen goed is gegaan, met groot vertrouwen hopen dat ook nu na regen weer zonneschijn zal komen.

Ons vakblad heeft zich ook in deze tijden gehandhaafd en dank zij den steun van de medewerkers en de voortreffelijke zorgen van de uitgeefster, neemt het nog steeds een goede plaats in naast zijne buitenlandsche collega's. Wij hopen dat in 1934 ons den geestelijken steun niet onthouden zal worden en dat vele lezers ook medewerkers willen worden en van hunne ervaring op hoefbeslaggebied zullen willen mededeelen om anderen hiervan te doen profiteeren. Met den dank voor de medewerking in 1933 ondervonden en met deze opwekking voor deelneming in het nieuw begonnen jaar, eindig ik met uitgeefster en lezerskring mijne beste wenschen aan te bieden en allen een oude spreuk in herinnering te brengen: *Amat victoria curam* *).

G. H.

NIEUW BESLAG

Door den Kapitein-Paarden Arts Haijntink en den Opp. w.m. hoefsmid Agelink zijn proeven genomen, bij trek- rij- en springpaarden met een nieuw model rubber beslag, hetwelk goed heeft voldaan, al zal men de proeven nog verder uitbreiden voor zwaardere trekpaarden.

Het geheel is een rubberplaat naar het model van den hoef, welke de geheele zool bedekt; deze heeft een dikte van $2\frac{1}{2}$ à 3 cM.

Inwendig is een ijzeren half maantje met lip aangebracht voor het opnemen der nagels.

Het paard loopt dus op een geheele zool van rubber. Door deze grootere steunvlakke, is de slijtage dan ook belangrijk minder dan-bij rubberbeslag in den vorm van een gewoon ijzer.

Burger eigenaren en Officiëren verklaarden volmondig dat hun paard veel soepeler liep; op welke wegen ook, en het uitglijden in belangrijke mate tegengegaan werd.

Ook strijken viel niet voor. Bedenkt men daar nog bij, daar het schokbrekend werkt, de besparing van het geheele beenderen stelsel, slijtage van wegen, enz., dan is, dunkt mij, succes niet uitgesloten.

Tot heden is de prijs wat bezwaarlijk, doch wanneer het een massa productie zou kunnen worden, zal dit zeker niet belangrijk hooger zijn dan gewoon beslag, gezien de prijs van rubber.

Bergen Op Zoom.

B.

*) Om een overwinning te behalen, moet men zorgen overwinnen.

KORTE HANDELING OVER HET HOEFBESLAG *

door

PIERLOT

REGELEN BIJ HET BESLAG WAAR TE NEMEN

Elke hoefsmid zal alvorens hij ijzers voor een Paard smeeft den gang van het Paard opnemen. Hij ziet hoe het paard de beenen onder het lijf staan, neemt der zelve gebreken op, en overtuigt zich dat de hoeven gelijkmatig zijn afgenomen of besneden, is zulks goed bevonden dan overtuigt hij zich verder of de hoefijzers ook gelijkmatig zijn afgesleten, is zulks insgelijks goed bevonden, dan vervaardigt hij ijzers voor zulke paarden gelijk de Theoriën opgeven, of het bij ons algemeen gebruik wordende ijzer.

Indien nu de Hoefsmid bevindt dat het paard zijne hoeven niet gelijkmatig besneden zijn dan kan hij zeer moeilijk over den gang of over het slijten der ijzers oordeelen, want de scheve besnijding der hoeven is oorzaak des verkeerden gang, en dus de oorzaak van het scheef afslippen der ijzers.

Wanneer nu de hoeven goed gelijk besneden zijn, zal men bevinden, dat, alhoewel het paard eenen goeden gang en stand heeft het zelve toch meestal zijne ijzers niet gelijkmatig af slijt.

Bij de voorvoeten zal men de minste afwijkingen vinden, die slijten hunne ijzers het meest aan den toon, doch bij de achtervoeten zal men bevinden dat de ijzers meer aan de verzen of kalkoeneinden slijten, zoo dat van veele paarden de kalkoenen aan de achtervoeten zeer spoedig versleten zijn, dit moet door den hoefsmid worden opgemerkt en dan zal een ijzer met zwaarder kalkoenen voor zulk paard zeer dienstig zijn, doch nimmer moet hij trachten dit door hoogere kalkoenen te verbeteren, zij mogen niet hooger, maar wel iets dikker zijn, en kan men des noods er een stukje staal in wellen.

Ook zal men bevinden dat van de vijf paarden er drie gevonden worden, die van achteren de ijzers het meest aan de buiten zijde of buitentak verslijten, om nu zulk een paard zijn goeden stand en gang te doen behouden zal de Hoefsmid (b.v. indien hij vijf onc ijzer gebruikt voor het maken van het ijzer), er drie onc voor de buitentak en de overige twee onc voor den binnen arm des ijzers gebruiken, of naar evenredigheid, dat het paard, het veel of weinig doet, zoo dat natuurlijk de buitenarm des ijzers zwaarder is dan de binnenarm en daardoor het gelijkmatig afslippen bevordert. Bij de voorvoeten valt zulks weinig voor dat de ijzers aan den buitenarm meerder slijten dan aan den binnenarm, en zoo ja dan toch in mindere maten. Ook zijn er paarden die de ijzers aan den toon tot het tweede toongat van den

*) Dit handschrift ontdekte ik in een oude bibliotheek; ik ken den naam van den schrijver (blijkbaar militair) niet en weet ook den datum van de opschriftstelling niet, vermeen echter dat de kring van lezers het interessant zal vinden. Er zijn geen correcties in het handschrift aangebracht; dit is dus weergegeven als het origineel. Red.

binnenarm verslijten, zulks komt voor bij die paarden die fransch op de beenen staan. Zoo ook zijn er, die van achteren niets dan den toon slijten, dat de kalkoenen niets te lijden hebben, maar deze zijn weinig in getal, en voor zulke paarden make men ijzers aan den toon zwaarder, en geven hen zeer ligte kalkoenen of late ze geheel weg. De Hoefsmid moet dit alles nagaan en onderzoeken en zich overtuigd hebbende maakt hij voor elk paard ijzers die het zelve het beste dienen en noodig zijn.

Ook zijn er weinige hoeven daar de buiten of binnen wanden niet gelijkmatig groeijen, namelijk dat de eene zijde sterker dan de andere groeit, zulk een paard verliest daardoor zijnen goeden stand spoediger dan andere en moet men spoediger beslaan daar bij altoos den sterchts groeijenden wand het meest afnemen, en den tegenovergestelden wand zoo veel mogelijk sparen.

Paarden met slechte hoeven met losse brokkilige hoorn wanden, moet men een sterk, duurzaam beslag geven, kan men het niet goed maken door alleen nagels er in te slaan dan moet men aan den buite en binnenarm van het ijzer eene stevige lip plaatsen en de nagels plaatsen, daar waar de hoof het beste hoorn aan biedt.

De ijzers voor zulke paarden moet men niet te ligt maken, om reden dat ligte ijzers spoedig door buigen en door buigende zulk eenen zwakken hoornwand als het ware geheel en al van een rijt, daar om geeft men zulke hoeven ook zijlippen om als het ware de hoof als in eene doos te sluiten en alle uitzetting te beletten, wel te verstaan de lippen, mogen nimmer aan de versen gedeelten geplaatst worden want daar mag het uitzetten niet belemmert worden. Daar zulke hoeven meestal ook slecht of zeer langzaam groeijen mogen zij ook wat langer op hun beslag gaan. Doch men drage zorg dat zij goed vast liggen en dat men ze niet te dun laat worden want buigen ze door, dan zoo als gezegd is wijkt en scheurt den hoornwand, gelijk een gebouw instort door het leggen van een te zwak fondament.

Ook dient er goed acht gegeven te worden, 1 waarvoor, 2 wanneer, en 3 waar het paard gebruikt word, of het tot Rij of trekpaard gebezigd wordt daar een rijpaard ligter kan beslagen worden dan bij een trekpaard het geval zijn mag, daar: dit laatste zwaardere ijzers en zwaardere kalkoenen moet hebben om reden deze paarden meer kracht moeten inspannen om met den achter hun meerderen last voort te komen, en door zulk een beslag meerder vastheid verkrijgen, de Rij paarden hebben eene meer vreijer beweging en daar zouden zware ijzers en hooge kalkoenen nadeelig zijn, in de korte wendingen welke van het rijpaard verlangd worden, zoude het zelve met zulke kalkoenen tusschen de steenen blijven zitten en met dat gevolg dat de ijzers zouden worden afgerukt, of de storting van paard en ruiter ten gevolge kon hebben.

2. Wanneer, of het in den somer of in den winter is. In den somer wanneer voor onze Militaire paarden ook de somer diensten plaats hebben dient zich het beslag naar mijn inzien, ook eenigszins er naar te wijzigen, voor al als wij in kampement zijn daar men dan niets heeft als grond of bodems

daar het paard zich op beweegt zoo als de Natuur oplevert, nu heeft het paard geene kalkoenen nodig en dit behoedt het zelve veel zich niet te vangen, want van de vijf en twintig ijzers de welke bij het Maneuvreeën verlooren raaken zijn er ten minsten twintig voor ijzers bij.

In den Winter (zonder van scherp te spreken) wort er Wandelen gereden of Militaire marschen gemaakt en heeft het beslag lang zoo veel niet te lijden, als dan zoude men de paarden kalkoenen dienen te geven om rede al is er geen sneeuw aanwezig, de steenen als ook de houten bruggen altoos min of meer gladder zijn dan in den Zomer bij droog vriezend weder komt men al ligt op eenige plaatsen daar eenig water tot ijs overgegaan gestort is, en zullen de kalkoenen dan toch eenige bescherming verleen.

Algemeen worden onze paarden om de zes weken beslagen maar het scheelt veel en soms zeer veel het eene paard of het andere, er zijn er die alhoewel goede hoeven bezittende, er toch een zeer langzame groei in hebben, zulke paarden wanneer hunne ijzers niet te ver versleten zijn kunnen langer op hun beslag gaan. Integendeel heeft men er wederom anderen wier hoeven eene buitengewone groei bezitten, zulke paarden kan men wel om de maand de hoeven afkortten en het zij op nieuw beslaan of de ijzers verlegen, in dien zij nog goed zijn daar men in aanmerking moet nemen, dat hoeven die sterk groeijen algemeen zeer goed zijn en kunnen het met een ligter ijzer doen, te meer daar zulke hoeven *meer* weerstand bieden, en het doorbuigen van het ijzer beletten. Ook zouden de paarden in den winter langer op hun beslag kunnen gaan, eensdeels om dat het beslag minder te lijden heeft ten anderen in den winter de hoeven veel minder groeijen dan in den Zomer, uitgenomen natte winters, want nattigheid doet de hoeven groeijen en uitzetten.

OVER DE RIGTING

Met het rigten der ijzers moet de hoefsmid opletten dat van af het eerste toongat tot de kalkoenen einden het ijzer heel regt of een lijn zij, daar de opzet alleen aan den toon mag wezen, maar zich niet over het geheele ijzer uit strekken mag, zoo als het gewoonne fransche beslag is, daar door zoude het paard hobbelig komen te staan, en geene genoegzame dragt vinden, en daar bij zulk een beslag doet het paard spoediger vermoeijen en veroorzaakt een pijnelijken gang namelijk op straat wegen of harde bodems, in het zand of andere zachte bodems zal het zulke nadeelen niet hebben, daar het paar den voet in den grond drukkende meerderen steun vindt. De ijzers moet men niet langer leggen dan de hoeken der steunsels, legt men ze langer dan zijn zij te ruim en geven aan leiding tot strijken en af trappen, om dit te verhelpen met te lange ijzers draaijt men de kalkoen einden bij en dan verliest het paard veel van zijnd vastheid want door dat bijdraaijen komen de kalkoeneinden naar elkander en staat het paard, gelijk wij, als wij smalle hakken onder onze schoenen of laarzen hebben. Ook moet men het ijzer overal gelijkmatig laten dragen, en niet aan de dragten of verzen het ijzer zoo als men zegt lucht leggen, dat veroorzaakt eene veering en zal aanleiding geven dat de nagels in de hoof beweging krijgen, den hoorn

bederven en de nieten spoedig op den hoornwand doen uitkomen, de ijzers worden daardoor ook spoediger los. Men zorgte ook wel dat de ijzers de zelfde gedaante hebben die den hoof heeft en dat de nagelgaten zoo danig gestomd zijn dat zij op de witte lijn komen. De ijzers, aan de kalkoeneinden moeten zoo danig er onder gelegen worden dat zij de dragthoeken bedekken, maar niet zoo als veel voorkomt ten halven bedekken, dan staat wel het paard op een ruim beslag en veroorzaakt toch een eigenaardige klemhoef, velen zijn er van gedagten, dat een ruim beslag gelijk staat met ons een ruim schoeijzel aan te doen, daar te kleine of te nauwe ons hinderlijk en pijnlijk is en ons kwalen veroorzaakt. Maar bij het paard of beslag is zulks niet aantenemen, den hoof is de schoen van het paard, en de Hoefsmid legt het paard geene schoenen maar wel onderwerk er onder en doet hij zulks goed niet te naauw of niet te kort, maar zoo als de schoen of liever de hoof van het paard is, en bevestigt hem zoo als het behoort, dan zal al dat ruime al dat lange overtollig wezen wel te verstaan, dat men in acht nemen dat men de ijzers aan de verzen of dracht einden, altoos weider zij, dan den hoof zelven daar de hoeven zich bij het neer zetten uitzet. Men draage ook zorg dat de ijzers niet op de straal komen of de hoornzool drukken, ten minsten zoodanig dat men eene gewone houwkring of hoefkrabber tusschen de hoorn zool en het ijzer door kan halen. Teveel heeft weder zijne nadeelen dan kunnen er zich steentjes of andere voorwerpen tusschen het ijzer en de zool zetten en zoo doende de vleeschzool drukken en zeer nadeelige volgen hebben. Bij paarden dus die wat platvoetig zijn moet men een breeder ijzer smeden en van af de nagelgaten naar den binnenrand des ijzers, der zelve hoofvlakte uitbollen of afdunnen. Bij paarden met holle hoeven maakt men de ijzers smal en laat men het afdunnen achter. Bij het besnijden of bewerken van den hoof moet men nimmer meer dan de oude zool wegnemen, verzwakt men de nieuwe zool dan biedt hij op puntige of scherpe lichamen die weerstand niet die hij in zijne volle kracht bieden kan, de straal, insgelijks neme men niet meer af dan dat er los aanzit of bij zeer dikke zware stralen zooveel dat het ijzer er niet op kome te leggen of dat zij zich niet te veel boven het ijzer uitsteken of verheffen want neemt men te veel van den straal weg dan vervalt in 't geen reeds van den zool gezegt is en bovendien beneemd men de veerkracht der hoof, en geeft mede aanleiding tot het inkrimpen of vernauwen der verzen. Ook wachte men zich wel de steunsels te verzwakken door ze uit te snijden daar door zoude men zelfs klem hoeven doen voort komen.

HET BRANDEN OF HET PASSEN DER IJZERS

Wanneer de hoof goed besneden is dan past men het ijzer op de volgende wijze, men maakt het ijzer warm namelijk rood warm of kersrood en legt zoo het ijzer op den opgenomen voet, dan moet de hoefsmid zeer spoedig aan de beide zijden der hoof opnemen of het ijzer het zij te smal of te breed is enz. en oogenblikkelijk het heete ijzer van de hoof afnemen en ziet door het teekennen of branden dat het ijzer gedaan heeft, de plaatsen waar de hoof nog niet genoegzaam is afgenomen, dit wordt nu verder afgestoken

of afgerasp. en dan nogmaals het ijzer op de hoof gepast, en is nu het ijzer hetzij te breed of te smal dan kan men dit nu verhelpen daar het ijzer genoegzaam warm is om een weinig naauwer of wijder te worden gezet en zoo doende maakt men het ijzer naar de hoof en niet de hoof naar het ijzer. Men moet het ijzer niet te heet of te warm maken zoo dat het in aanraking met de hoof komende als het ware vlamd, maar is het niet warm genoeg, zoo dat het weinig of niets rookt, dan teekent de hoorn of wijst niet spoedig de oneffenheden aan of men moet het ijzer te lang op de hoof houden en hierdoor zouden de inwendige gevoelige deelen van de hoof zeer gevoelig aangedaan worden. Gelijk b.v. aan een rood warm ijzer zal men zich het vel der vingers wel schroeijen zonder dat het veel gevoel achter laat, maar een bijna koud ijzer schroeijt men zich niet, maar het laat een zeer gevoelige pijn achter die tot het been doordringt. Altijd moet men het gebrande afsteken of afraspen.

OVER HET SLAAN DER NAGELS

Met het inslaan of indrijven der hoefnagels moet men bij eene gewoone gezonde hoof de nagels niet te hoog brengen, ofschoon veele hoefsmeden van gedachten zijn, dat zulks kracht en schoonheid aan het beslag zoude aanbrengen de hoof uit haar en leem bestaande uit de kroonrand voortkomende en gevoed wordende dus van boven naar onderen of beneden, en dus hoe hooger men de nagels slaat hoe hooger men het leven afsnijdt van die hoorn welke van af de niet naar onderen tot op het ijzer is, en daar een hoefnagel al naar de punt in zwakte toeneemt, zal men te hoog drijvende ook des te zwakkere niet hebben, te laag is ook in geene deele goed maar men neemt voor kleine hoeven twee Ned. duimen en iets meer, voor grootere tot drie Ned. duimen toe. Bij onze paarden komen er geene voor welke meer dan hier boven opgegeven noodig hebben, ten zij paarden welke slechte hoeven hebben en dan brenge men de nagels zoo veel mogelijk boven in den geronde hoornwand boven het slechte. Ook brenge men de nagels zoo veel mogelijk op eene lijn maar er komen hoeven voor daar zulks zeer moeilijk te doen is, zoo als ringhoeven en daar ringhoeven over het algemeen ook van geen beste hoedanigheid zijn, is het eene rede te meer om niet nutteloos de hoof met de nagels te doorboren, maar laten de nagels die goed zitten daar al is het dat zij bij zulk eene hoof niet juist op eene lijn zijn, ook zijn er wel hoeven die alhoewel goed zijnde eene slechte of zwakke plaats hebben, en daar op zoo eene zwakke plaats de nagel hooger moet geslagen worden is het niet goed en raadzaam zich naar dien eenen nagel te regelen.

Eene goede gevormde hoof moet eene goede afhelling en stelling hebben en in juiste overeenstemming met de overige deelen van 't lichaam van den kroonrand tot zool rond lang zaam in omvang toe nemen de lengte aan den toon $\frac{3}{4}$ deelen van de hoogte der verzen bedragen, der zelve uitwendige vlakte glansrijk zijn en als het ware met een laagje vernis overtogen zonder

ringen, klooven of scheuren, van achteren hartvormig geopend zijn en eene gezonde veerkrachtige straal bezitten, de zool moet meer uitgehold dan verheeven zijn en de steunsels moeten sterk naar beneden toe uit springen en alle deze deelen moeten onderling aan elkander verbonden zijn. Bij den voorhoef moet hij een meer voor dezen en bij den achter hoef meer spits toelooopen, de buiten rand eene grootere cirkel bezitten en de binnen rand meer regt toe loopen.

OVER HET BESLAG VAN LASTIGE PAARDEN

Paarden welke onder het beslag lastig zijn zal men zoo veel mogelijk zonder geweld behandelen maar met geduld en zachtheid te werk gaan, voor al jonge paarden, daar het meest al meer vrees dan kwaadaardigheid is en daar het paard zeer goed onthoudt zoo wordt zijne vrees nog grooter in dien het beslag met geweld of straffen of beter gezegd met mishandelingen gepaard gaat, het paard zal voor den hoefsmid en het beslag bevreesd worden en zoo voortgaande zal de vrees in kwaadaardigheid ontaarden. Maar de hoefsmid en de berijder zullen zich de moeite doen om tusschen beiden in den stal, zulke paarden de voeten op te nemen en kloppen dan eenige keeren op het hoefijzer en het zelve daarna streelen en vleijen, om daar door de vrees te verdrijven, zoo doende zal men de onder vinding erlangen dat bij elke hernieuwing van het beslag des paards hij in behandeling tembaarder wordt, en doet men het tegendeel dan zal het paard al erger en erger worden.

Nu is er geen goud zonder schuim en ook geen hoefsmid die nimmer faald het volmaakte laat zich wel schrijven maar doen zonder immer daar van af te gaan hoo maar, en niet uit eigen schuld of onatentheid maar soms door grootere of kleindere omstandigheden en het zelfs niet zien voor het te laat is. Maar des niet te min moet de Miliaire Hoefsmid, zijn werk met alle kracht en ijver volbrengen, en steeds voorwaarts streven en goed trachten het volmaakte te doen zoo zal hij bij kunnen dragen tot het welzijn en de goede instandhouding der paarden, en niet onbeloond daar hij reeds zich zelve beloond daar goed behandelde paarden langer mede kunnen, alle verandering of verwisseling, namelijk jonge voor oude paarden is voor den hoefsmid geen verbetering. Dus hij kan het werk of beslag aan hem toe vertrouwd nimmer te veel nagaan want het beste werk levert de meeste voordeelen op, slecht werk moet spoediger hernieuwd worden en al wat er verloren gaat is men kwijt behalven de gevolgen.

Van den heer S. van der Grient, Voorburg, mochten wij bovenstaande afbeelding ontvangen, welke photo in Engeland is genomen van het Sanger's Circus. Veertig paarden worden bestuurd door één man.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE ROTTERDAM

In de December-aflevering hebben wij van de opening van dezen nieuwen cursus melding gemaakt. Gelet op het feit, dat enkele der leerlingen vóór de toelating nog geen ijzers vervaardigd hadden, is men over de eerste resultaten tevreden. Er wordt hard gewerkt, tijdens de lessen en ook thuis. Naar wij vernamen moeten thuis niet alleen ijzers worden vervaardigd, doch ook telkens een 5-tal theorie-vragen „bewerkt”. Op den cursus laat de onderwijzer in de praktijk (de heer P. de Klerk) den leerlingen af en toe zien, wat met veel hoefijzers maken bereikt kan worden. Zoo werd Zaterdag 6 Januari een ijzer in één hitte kant en klaar gesmeed met de lip er aan! Zijn de leerlingen wat verder gevorderd dan volgt het maken van een balkijzer (in twee hitten), enz.

Geheel rechts: de heer de Klerk, 3e van rechts de heer Crezee (leider en leeraar in de theorie), tusschen genoemde twee de heer v. d. Voet uit Leiden (lid v/h Bestuur der Z.-Holl. Combinatie van smedenpatroons). Van de 14 leerlingen komen 13 in ongeregelde volgorde op de afbeelding voor. De 14 leerlingen zijn: W. Bos te Numansdorp, J. Th. Bos te Dordt, T. v. d. Graaf te Krimpen, Adr. Hoogkamer en W. Hoogkamer te 's-Gravenzande, G. Klein te Hilligersberg, G. Koeken te Schiebroek, D. Neven te Lekkerkerk, A. v. Peenen te Oud-Beierland, H. Rietdijk te Nieuwenhoorn, C. C. v. Roon te Strijen, T. Rook te Capelle, D. Schmall te Oudendoorn en A. Verhoeff te 's-Gravendeel.

KORTE MEDEDEELINGEN

— Vergadering van de Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag. Zooals bekend vindt deze plaats op Zaterdag 27 Januari des voormiddags 10 uur in het hotel l'Europe te Utrecht.

De agenda luidt: Opening; vaststelling der notulen; behandeling ingekomen stukken; verslag over het boekjaar 1933; bestuursverkiezing; aftr. de heer M. Ritsema; rekening en verantwoording van den penningmeester; aanwijzing rekening-commissie volgend jaar; verhoogen leeftijdsgrens cursisten door medewerking van de onderwijzers; rondvraag. — Na de pauze: eenige mededeelingen over de opleiding van den hoefsmid door den heer Bosmans, directeur van de Hoefsmidschool te Brussel; en het beslag bij en de theorie over verbeende hoefkraakbeenderen.

— **Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort.** Met ingang van 1 Januari is op zijn verzoek eervol ontslag verleend aan den adj.-O.O. Instructeur van de Hoefsmidschool Tetenburg.

Geslaagd voor het examen van hoefsmid zijn de navolgende reserve-hoefsmeden: W. van Sambeek, K. Kristiaans, F. Tyer, G. Windhouwer.

— **Belangrijke hengstenkeuringen.** Op 8 Februari komt de elite van Zeeland's hengstenmateriaal tezamen op de centrale hengstenkeuring te Goes. — De centrale premiekeuring in N.-Brabant vindt plaats op 7 Maart te Breda.

ADVERTENTIEN

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

**zijn reeds 18 jaar goed;
doch thans nog verbeterd**

Neemt proef op de som

Overtuigt U

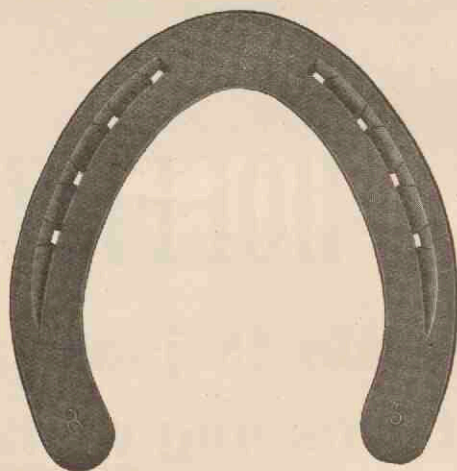
„..... ja, — maar

„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

BERNARDO REYMAN Directeur voor Europa, **PARIJS SE,**
4 PLACE DE LA SORBON E.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Tot heden verschenen in de **Cultuurserie**:
„De Straat der Sandalenmakers” door
NIS PETERSEN, uit het Deensch be-
werkt door Mej. Dr. A. POSTHUMUS
met omslagontwerp en 4 kleuren-illustra-
tie van ANTON PIECK.
Een standaardwerk der hedendaagsche
literatuur.

„De Maagd van Jürgen Doskocil” door
ERNST WIECHERT, oorspronkelijke
Nederlandsche bewerking van Mr. P. J. A.
BOOT, bekroond m. d. grooten literatuur-
prijs der Raabe-Stichting, omslag- en
bandontwerp van POL DOM.

„Het vreemde Geval van Hoghen Lugt”,
oorspr. Nederl. roman van Dr. J. WALCH,
4-kl. omslag HANS BORREBACH.

Een satyrisch „Epos van de Waarheid”.

„Fouten”, oorspronkelijke Nederlandsche
novellenbundel van GRETA VOLLE-
WENS—ZEYLEMAKER.

Een delicaat boekje waarin fouten van
ouderen tegenover kinders worden behan-
deld. Omslagontwerp van POL DOM.

„Kristin en de Aarde”, door MARGA-
RETE HACKEBEIL. Geautoriseerde
Nederl. bewerking van Mr. G. J. TER
HAAR. Omslag- en bandontwerp in vier
kleuren van POL DOM.

Een treffend tijdbeeld, dat men niet leest
maar ondergaat!

„Het vloeibare Goud”, *realistische olie-
roman* door BERNHARD KELLER-
MANN, geautoriseerde Nederlandsche
bewerking door Mr. P. J. A. BOOT, om-
slagontwerp in vier kleuren van HANS
BORREBACH.

„Liefde's Kleurenspeel” door SALVATOR
GOTTA, uit het Italiaansch bewerkt door
Mej. Th. E. VAN DAM.

Een moderne zedenschildering.

Deze uitgezochte serie wordt regelmatig
voortgezet.

De beste kunstenaars verleen hun mede-
werking.

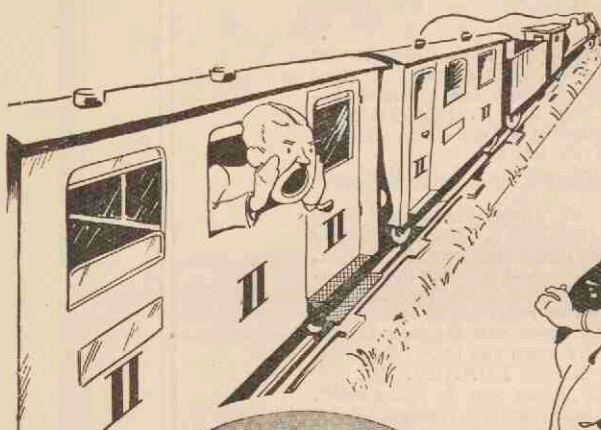
* * *

Maakte U reeds kennis met de serie „Het
mysterieuze Boek”? Eenige zeer boeiende
werken zagen hierin reeds het licht, nl.:
AUG. MUIR: (De meest spannende
detective-schrijver) „De derde Waar-
schuwning” „De zwijgende Demon”
CLIVE RODNEY:

„Gevaarlijk Spel” (een liefdes-detective)
WILHELM SPEYER:

„Roman van een Nacht”(crimineele roman)
Deze aantrekkelijke serie wordt regel-
matig voortgezet.

Hebt U reeds gelezen het tragische film-
boek „Ik ben een Vluchteling” door den
Amerikaanschen kettingganger ROBERT
E. BURNS, vertaald door W. J. A. ROL-
DANUS met 16 groote illustraties op
kunstdrukpapier? De Telegraaf noemde
de Nederlandsche bewerking een docu-
ment van blijvende waarde!

Zou hij de boodschap verstaan hebben ?

Één kans tegen tien . . . een sneltrein is
zoo gauw voorbij!

Wanneer u zeker wilt zijn, dat uw boodschap
verstaan, verwerkt en begrepen zal worden,
vergoeg u dan niet met haar uit een sneltrein
te roepen. Zeg haar dáár, waar uw toehoorder
rustig kan luisteren.

Zeg uw boodschap in de periodieke pers.
Dit is de beste gelegenheid van den modernen
tijd om uw toekomstige klanten in een stemming
te treffen, waarin zij uw pleidooi rustig kunnen
verwerken. En de eenige manier, waarbij gij
zeker zijt, dat ieder, dien gij uw boodschap
toeroept, haar zal verstaan en begrijpen.

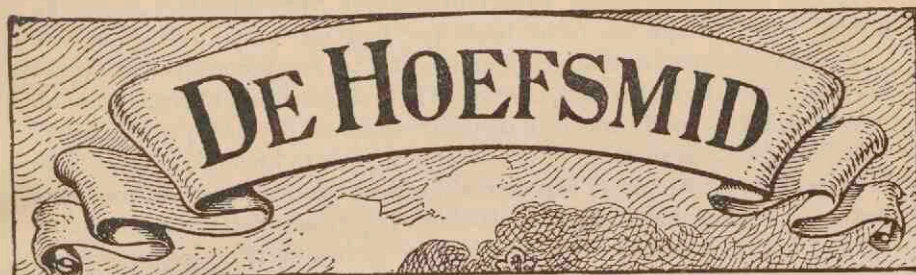

ADVERTEER IN PERIODIEKEN

DE EEN OF MEER MALEN PER WEEK OF PER MAAND VERSCHIJNENDE BLADEN

GEEF UW ADVERTENTIE EEN LANGER LEVEN

VEREENIGING DE NEDERLANDSCHE PERIODIEKE PERS

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEF

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Aan onze lezers — Verslag Vergadering Ver. van onderwijzers in
practisch hoefbeslag — Hengstenkeuring te Goes — Wedstrijd of examen —
Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort — Vraagrubriek — Literatuur-overzicht
— Advertentiën.

AAN ONZE LEZERS.

Op de laatst gehouden jaarvergadering van de Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag, heeft de redacteur, die dankbaar gebruik had gemaakt van de uitnoodiging om de vergadering bij te wonen, de kwestie besproken of men belang stelde in een verder voortbestaan van het vakblad. Deze vraag werd gedaan omdat de lezerskring kleiner wordt en daarmee ook de advertentierubriek en het in deze tijden moeilijk is om een klein periodiek op de been te houden, wanneer niet door vele als abonné en verder als inzender van belangrijke mededeelingen op vakgebied, steun wordt verleend. Het algemeen gevoelen was dat het voortbestaan van een eigen vakblad voor den hoefsmid zeer gewenscht was en wenschen werden naar voren gebracht om den inhoud, o.a. door het opnemen van keuringsverslagen, aantrekkelijk te maken.

De redactie zal in deze zeer gaarne tegemoet komen en zal trachten, den inhoud zoo goed mogelijk te laten voldoen aan de verlangens der leden; zij stelt zich voor zooveel mogelijk in elk nummer een cursus in hoefbeslag met foto van de deelnemers te vermelden *), voorts van gehouden keuringsverslagen te plaatsen, waarbij zeer gaarne de hulp wordt ingeroepen van onderwijzers in practisch hoefbeslag, welke deze keuringen bijwonen, verder alle actueele hoefbeslag-aangelegenheden in binnen- en buitenland te bespreken en een vraagrubriek te openen waaraan een ieder deel kan nemen waarvan het te hopen en te verwachten is dat vele practici hun inzicht terzake zullen willen mededeelen.

*) Door te late inzending van het cliché kon in dit nummer geen foto van een cursus meer geplaatst worden.

Voorts wordt een gratis advertentierubriek voor abonné's ingesteld, waarbij elke abonné het recht heeft per jaar een gratis advertentie te plaatsen voor vraag en aanbod of anderszins, tot een grootte van 10 regels. Wordt de advertentie grooter, dan wordt het meerdere aantal regels betaald.

Waar de wil voorzit, moet nu de daad volgen en hopen wij dat de lezers allen hun best zullen doen om den lezerskring uit te breiden, en wij denken hieraan in de eerste plaats aan de onderwijzers van cursussen die hun leerlingen kunnen aanmoedigen zich als abonné op te geven. Ter aanmoediging en om van de appreciatie in deze blijk te geven, stelt de uitgeverfirma beschikbaar een premie in boekvorm (een fraaie paarden-uitgave) bij het werven van een aantal van 5 abonné's en een kostbaar boekwerk bij het aanbrengen van 10 abonné's of naar verkiezing een vrij „Hoefsmid" abonnement.

Verder ontvangt de Redactie gaarne verzoeken om bepaalde onderwerpen in te leiden en te bespreken en gelooft zij, dat wanneer de practici meer nog dan tot heden van hunne ervaringen op hoefbeslag-gebied mededeeling willen doen, het tijdschrift aan inhoud en belangrijkheid veel zal winnen. Laten wij dus gezamenlijk werken om aan dezen crisis het hoofd te bieden, laat ons trachten door dezen storm heen te laveeren om het eenige in ons land verschijnende blad voor den hoefsmid te behouden, te doen groeien en te doen bloeien.

R e d.

VERSLAG VAN DE ALGEM. VERG. DER VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG

gehouden op 27 Jan. 1934 in hotel l'Europe te Utrecht.

De agenda bevatte de volgende punten:

1. Opening.
2. Vaststelling notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Verslag van het boekjaar 1933.
5. Bestuursverkiezing: aftredend de heer M. Ritsema.
6. Rekening en verantwoording van den Penningmeester.
7. Aanwijzing rekening-commissie volgend boekjaar.
8. Verhooging leeftijdsgrens cursisten door medewerking van de onderwijzers.
9. Rondvraag.

Pauze.

10. Eenige mededeelingen over de opleiding van den hoefsmid door den heer Bosmans, Directeur van de Hoefsmidschool te Brussel.

11. Het beslag bij- en de theorie over verbeende hoefkraakbeenderen. Inleider de heer M. Ritsema.

12. Sluiting en uitbetaling reiskosten.

Aanwezig waren 33 leden en 6 introducés en wel de heeren: H. Bosmans

Directeur v.d. Hoefsmidschool te Brussel, Dr. v. d. Plank en Dr. Gallandat Huet, leden van de Examencommissie v/h. Rijksdiploma, A. Ruitenbeek, afgevaardigde van den B.S.P.N., A. W. Heidema, Hoofdinspecteur van de Nat. Ver. Paardenfokkerij in Nederland en S. van Angeren, eere lid van de Ver. van Onderwijzers en lid der examencommissie. Daar de eerste 9 punten voor het meerendeel van huishoudelijken aard waren en hiervan toch notulen aan de leden worden toegezonden, volstaan wij door enkel mede te deelen:

dat in het Jaarverslag werd gememoreerd het heengaan van wijlen Prof. Dr. H. M. Kroon en den heer J. Plet, dierenarts te Heerenveen, beide mannen van groote verdienste voor het hoefbeslag onderwijs,

dat de heer Ritsema met zeer groote meerderheid van stemmen werd herkozen;

dat, hoewel momenteel de onderwijzerscursus is stopgezet, de Vereeniging nog in gezonden toestand verkeert. De leden zien in dat een gezond vereenigingsleven in dezen tijd voor het hoefbeslag van belang is. Na afhandeling van de eerste 9 agenda-punten werd gepauzeerd.

Na heropening der Vergadering deed de Heer H. Bosmans, Directeur van de Hoefsmidsschool te Brussel, eenige mededeelingen over de opleiding van den hoefsmid. Spreker verzocht de Vergadering clementie, wanneer de taal anders mocht klinken dan zuiver Nederlandsch. In vroegere jaren, aldus spreker, was de hoefsmid terzelfdertijd min of meer veearts; er bestonden dan om zoo te zeggen, geen afzonderlijke leergangen om den stiel aan te leeren.

Maar in de laatste vijftig jaren is in dezen toestand eene volkomen verandering teweeg gebracht.

De studicën van den veearts zijn veel langer en moeilijker geworden en voor het uitoefenen van het beslag blijft er geen tijd meer over.

Maar zooals het van vóór twee honderd jaren door De Solleysel, een der vermaardste Fransche hoefsmid-veeartsen gezegd wierd, kan men enkel goed aanleeren hetgene men zelf doen kan.

Nu is de vraag volgende: waar treft men nog een Dr. Veearts die bekwaam is om zelf een paard te beslaan? Voor mij, ik ken er geen enkele.

Het gevolg daarvan is, dat de opleiding van den hoefsmid van naderbij verdient onderzocht te worden, om de meeste voldoende uitslagen te bekomen.

De vraag die Uwe Bond van Onderwijzers stelt, komt alzoo, volgens mijne meening op een gepast oogenblik en ik ben u dankbaar mij de gelegenheid te geven daarover onze gedachten te kunnen wisselen.

Een ieder die alleen staat denkt natuurlijk dat zijne ziens- en doenwijze de beste is. Ik zal U, zoo klaar mogelijk, uiteenzetten op welke wijze het onderwijs in België ingericht is, wat wij er van verwachten en wat wij tot hiertoe bekomen hebben. Hoe meer de gedachten-wisselingen zich kunnen uitbreiden, hoe meer van den vooruitgang van onzen stiel te verwachten is.

Vervolgens gaf spreker een overzicht van de vroegere inrichting van het onderwijs in hoefbeslag in België. Dit bestond uit 20 lessen, waarbij gewezen werd op het hoe en waarom. Langzamerhand is gebleken, dat door gewijzigde bedrijfstoestanden en invoering machinale ijzers dit onderwijs onvol-

doende was. Heden worden in de provincies 22 voorbereidende cursussen gehouden, welke ieder bestaan uit 20 lessen. Op deze voorbereidende cursussen wordt aangeleerd het maken van gereedschap en de manier van gewone normale ijzers smeden. Verder een weinig theorie, bestaande uit binnen en buitendeelen van den voet en de hoefas. Dit onderwijs geven de meester hoefsmeden, opgeleid aan de Middenschool.

Vroeger gaf het veel moeite om een slechte methode af te leeren. Thans leeren zij het smeden volgens één methode en de resultaten zijn uitmuntend. Na dit 1e studiejaar worden zij beproefd voor de Middenschool, waarbij tevens een weinig theorie wordt gevraagd.

Aan de Middenschool duurt de leertijd 2 jaar, elke week één dag. De eerste drie maanden worden alleen normale ijzers gesmeed. Wanneer zij dit op een goede manier leeren, geven de bijzondere ijzers geen moeilijkheden. Vervolgens wordt begonnen aan beslag op doode hoeven. De leerlingen beginnen niet, dan nadat op breede wijze is uitgelegd en flink voorgedaan. De taak van den meester is niet meer gemakkelijk. Hij moet niet alleen zeggen, maar voordoen, bovendien liefde voor het vak inboezemen, en wilskracht aankweeken. Hij moet vooral het *begin* goed in 't oog houden.

Na een jaar leggen de leerlingen een proef af voor overgang naar het 2e jaar. Zij, die niet bekwaam genoeg zijn, gaan niet over.

In het tweede leerjaar worden de eerste 3 maanden besteed aan het maken van abnormale ijzers en ziektekundig beslag. Bijzondere oplettendheid is hierbij vereischte. De leerlingen moeten dat leeren volgens één methode. Het is geen kunst om *schoone* ijzers te maken en er niet aan te verdienen.

Wij willen werk in den bepaalden tijd. Wij moeten leeren werken om het *brood* te verdienen. Na het examen moeten zij *bekwaam* zijn. Schoon werk is gauw verdwenen, maar goed geleerd, vraagt het niet *meer* tijd.

Daarna volgen het leeren werken in den hoefstal, en uit de hand, waarbij ook weer gelet moet worden op de goede *manier* en verklaard het hoe en waarom.

De ijzers voor de paarden moeten gesmeed worden zonder toe te laten de maat te nemen.

Zij moeten vooral leeren op 't oog werken, alle kleinigheden in het hoofd opnemen. De hoefsmidsstiel is *kopwerk*, aldus spreker.

Iedere slag moet beredeneerd worden, gevraagd waarom doe je dat en zelf toonen, hoe zij 't moeten doen, dan gaat het er in.

Het smeden is het voornaamste punt om goede vakmannen te vormen. Dit bereikt men in België door de ijzers te smeden uit de volle staaf; alle deelen kunnen meedragen wanneer het ijzer breed is.

De smid moet alle soorten van paarden kunnen beslaan. Voor toonslijters behoort een versterkte toon en dat kan niet van dezelfde breedte.

Het smeden wordt in België aangeleerd met twee hamers en spreker acht dit een *groot* voordeel. Het afrekken geschiedt op den hoorn door bij iedere slag de tong te draaien. Op den duur maken zij alle ijzers in twee hitten.

Verder moet er groote aandacht besteed worden aan de gereedschappen.

Bij de leerlingen moet zorg aangekweekt worden. Alles behoort op de vaste plaats, en ieder stuk gereedschap genummerd. In 't begin moet men daar *streng* op zijn, dan blijft het er in. In België is in de hoefsmederijen daarin groote verandering gekomen, door die zorg geleerd te hebben.

De theorie aan de Middenschool wordt onderwezen door veeartsen. Er wordt alleen gegeven wat noodig is voor de hoefsmiden. De handwerkers zijn nu eenmaal geen studenten Hooger onderwijs. Door te veel bijzonderheden te onderwijzen, gaat de hoefsmid later veearts spelen, en iedere stiel hoort op zijn plaats. De verstandhouding tusschen veearts en smid blijft dan veel beter.

De theorieboeken voor den veearts geven niet de goede stof voor den smid. Wij kunnen alle daarin genoemde beslagen niet zonder meer uitvoeren.

De theoretische opleiding behoort wel aan den veearts, maar voor de ondervinding moet men in de practijk staan.

De veearts is grootmoedig en de smid en veearts willen elkaar verstaan.

In België is de opleiding van de school goed waar te nemen. Het is goed te bemerken, dat volgens *een* lijn is opgeleid. Het onderwijs geven is een opoffering. Een goed onderwijzer moet ook menschenkenner zijn, om van zijn leerlingen iets goeds te maken. Prijskampen acht spreker niet van het minste nut. Hij verwacht hiervan geen leerzaamheid.

Wanneer er 10 prijskampers zijn ingeschreven, dan zal men 5 prijzen uitdeelen. Zijn er 10 uilen ingeschreven, dan krijgen 5 uilen een prijs. Zulke menschen zijn verloren voor hun levenlang.

Beter zijn practische vergaderingen door bekwame mannen, die het een met het ander bezien. Naar sprekers gedachten, kan dit bijdragen tot opheffing van den stiel. Wil die vooruit komen, dan kan men elkander niet genoeg diensten bewijzen.

Spreker kan niet onder woorden brengen, hoe gelukkig hij is geweest een uitnoodiging te ontvangen, en bedankt voor de goede ontvangst. Spreker vraagt den dank over te brengen aan Dr. v. d. Plank, voor de welwillende tegemoettreding in het Instituut voor Hoefkunde. Spreker meent in Dr. v. d. Plank een man gezien te hebben, die hart heeft voor den hoefsmid. Met zóó'n man moet de stiel groote vorderingen maken. Ook aan Dr. Gallendat Huet zegt spreker dank voor de belangstelling, en aan de vergadering voor de oplettendheid, waarmede zij heeft geluisterd.

De vergadering bracht een welverdiend applaus. De voorzitter zegde spreker dank voor zijn uitvoerige mededeelingen. Spreker is overtuigd, van de *goede methode*. De wijze van opleiding is zeker te prefereeren boven de Hollandsche. Door ons wordt niet zoo gehamerd als in België, maar de opleiding in België is veel meer gelijkvormig.

De heer Ritsema bracht namens de vergadering hartelijk dank voor het gehouden leerzame betoog.

De heer Bosmans antwoordde hierop, dat door een bezoek aan de school een betere indruk was te geven en hij hoopte een bezoek tegemoet te mogen zien.

De heer Huitink bracht in herinnering het bezoek van een achttal onder-

wijzers in 1929. Wij kwamen toen in een oude schuur, maar de netheid is hem opgevallen en de gereedschappen waren prima in orde.

Ook de theorie zit niet in den hoek. Wij hebben de lessen 20 min. gevolgd. De methode is anders, doch er zit veel goeds in. Elke week moeten de leerlingen de aantekeningen thuis uitwerken.

Spreeker wil niet het Hollandsche hoefbeslag onderwijs afbreken, maar willen wij eerlijk zijn, dan moeten wij erkennen, dat mij hier in ons lesgeven zijn te kort geschoten.

De heer Breukink vroeg inlichtingen over het examen na beëindiging van den cursus.

Dit is gesplitst in twee gedeelten. Het eerste deel omvat de theorie en het maken van drie verschillende ijzers, waarvan een aan te wijzen door het lot. Hiervoor moet $\frac{7}{10}$ van het gestelde puntental worden behaald voor toelating tot het 2e gedeelte. Bij de 2e proef — het beslag — wordt rekening gehouden met bijzonderheden. Voor iedere bewerking wordt de tijd genoteerd en die te lang werkt verliest punten. De maximum tijd voor het beslag van twee voorhoeven met handgesmeede ijzers is $1\frac{3}{4}$ uur.

De heer Schieman heeft het als oud-leerling een groot genoeg gedaan, dat de heer Bosmans, niettegenstaande moeilijke huishoudelijke omstandigheden, toch is gekomen.

Het door hem genoten onderwijs, al was het dan in een oude schuur, was best. De lessen toch werden gegeven door de *mensen* en niet door het oude gebouw. Wij zullen er allen goed aan doen de nieuwe school te zien.

Verslaggever meent als algemeene opmerking hier wel te mogen inlasschen:

Dat in de geheele rede van den heer Bosmans uitkwam, de groote toewijding voor het onderwijs, waarmede de heer Bosmans is beziel. Ongetwijfeld heeft hij hiervan iets op ons overgedragen. Wij kunnen den Belgischen hoefsmiden gelukwenschen, dat aan het hoofd van deschoolstaat een man als de heer Bosmans.

* * *

Hierna hield de heer Ritsema een causerie over het onderwerp: „*Het beslag bij verbeening der hoefkraakbeenderen*”, waarop in de volgende aflevering wordt teruggekomen.

CENTRALE HENGSTENKEURING TE GOES.

Op Donderdag 8 Februari zou bovenstaande keuring plaats hebben en dagen tevoren hoopten wij al op mooi weer; toen wij 's morgens van huis gingen was het droog, maar erg donker en veel wind, dus niet erg aantrekkelijk.

Te 8 uur arriveerden wij te Goes, waar om 9 uur de keuring begon; het weer liet zich inmiddels slecht aanzien, daar het begon te regenen, dit was

echter spoedig gedaan en kregen wij niet alleen een prachtigen dag wat het weer betreft, maar ook een reuzen dag voor den paarden-liefhebber.

Er waren veel hengsten aanwezig, terwijl de keuringen, welke op 2 banen plaats vonden, door een talrijk publiek met aandacht gevolgd werden.

Vóór de keuring begon, liepen wij eens rond om een kijkje te nemen, vooral wat het hoefbeslag betrof; een verslag te geven over de aangevoerde hengsten hoort meer thuis in daarvoor bestemde vakbladen, wij willen alleen volstaan met de mededeeling dat er een keurcollectie hengsten te zien was, waarop de Zeeuwsche fokkers met recht trotsch mogen zijn.

Over het algemeen waren de hengsten goed beslagen, een groot verschil met eenige jaren terug, toen waren er enkele die goed beslagen waren en het meerendeel minder goed, ja zelfs bij velen was het slecht te noemen.

Nu is het juist omgekeerd; er waren vele hengsten die best beslagen waren, enkele minder goed en een heel enkele die nu juist slecht beslagen was.

Dit is op hoefbeslag-gebied dus een groote vooruitgang, waarin wij ons ten zeerste kunnen verheugen.

Als fouten kunnen wij noemen te nauw beslag, slechte vorm in de ijzers, achterijzers te scherp in den toon, te lange ijzers met te rechte takken en dan de lippen, sommige te groot, anderen weer veel te klein en vooral te smal en te scherp; dit is nu niet direct een fout in het beslag, doch voor het mooie gezicht zien wij liever een fatsoenlijke lip, dus niet overdreven groot of klein.

Een enkele zagen wij die slecht beslagen was; hiervan waren n.l. voor dat paard de ijzers te licht en heel slecht gepast, verder slordig en slecht genageld, terwijl de verdere afwerking ook zeer veel te wenschen overliet.

Volgens ons moeten de hoefsmeden meer de keuringen bezoeken; er waren wel enkele hoefsmeden tegenwoordig, doch voor een provinciale keuring als hier veel te weinig; het is juist op een keuring dat men zijn fouten ziet, en het goede van een ander kan opnemen.

Bij verschillende hengsten zagen wij, dat het beslag, wat de ijzers betreft, niet in evenredigheid was met het paard; wij meenen dat hierop goed gelet moet worden, een flinke hengst met grove beenen en goede voeten, waar dan lichte ijzers onder liggen, dat past niet bij elkaar.

Wij zijn geen voorstander van abnormaal zware ijzers, doch zien toch gaarne aan zulke hengsten flinke ijzers; dit komt de hoeven en beenen ten goede.

Natuurlijk moet men nu weer niet alles over één kam scheren; heeft men bijvoorbeeld een hengst die niet te grof is, dan neme men daarvoor iets lichtere ijzers, daar anders hoef en ijzer niet in overeenstemming zijn met het been.

Ook waren er enkele waarvan de hoefas niet goed was; vooral aan de achterhoeven die wij gaarne iets steiler gezien hadden; hier was de voetas naar achter gebroken, dus had de toon iets korter moeten zijn. Ook waren er waarvan de voetas wel recht was, doch de toon te lang, waarbij wij liever de lip iets dieper ingekapt hadden gezien, waardoor de toon toch ook weer korter wordt zonder dat de voetas verandert.

Wij willen hierop echter nog even wijzen wat het inkappen van de lip

betreft, want wij zagen er ook waarvan de lip te diep in den toon zat, waardoor deze rechter stond dan de wand, dat is natuurlijk weer overdreven en bovendien een leelijk gezicht.

Verder was ook waar te nemen dat bij enkele eigenaren de verzorging wel wat te wenschen overliet; het is toch voor een hoefsmid onmogelijk om hoeven, die eerst verwaarloosd zijn, ineens weer in orde te krijgen, dus ligt hier de schuld niet aan den hoefsmid, doch aan den eigenaar.

Zelfs zagen wij er een die veel te lang op de ijzers stond; de hoeven waren daardoor te lang en stonden binnen en buiten geheel over de ijzers gegroeid.

Ook hebben wij er enkele gezien, die, misschien wel door den wil van de eigenaars, veel te hooge hoeven hadden en dat is ook niet goed en vooral niet mooi, zeer zeker niet bij een groot paard, want de stand wordt daardoor slechter en de gangen zullen er zeker ook niet op verbeteren.

Uit bovenstaande blijkt dus dat wij aangaande het hoefbeslag op deze groote keuring, waar de beste hengsten uit de provincie samen komen, tevreden kunnen zijn; dat wil niet zeggen dat wij daarom stil moeten staan, neen, want waar nog te verbeteren is, moet verbeterd worden. Bovenal willen wij den jongeren hoefsmiden toeroepen: bezoekt de keuringen en geeft uw oogen den kost; schrikt vooral niet terug om de meening van een ouderen collega te vragen, waardoor u een beter inzicht zult krijgen, want het is zeker, dat men niet zoo maar in een paar jaar een goed hoefsmid kan zijn, hiervoor is veel ondervinding noodig en men moet geen kans voorbij laten gaan om het werk van anderen te zien en met het eigen werk te vergelijken.

Wij willen het hierbij laten en hopen dat de paardenfokkerij en het hoefbeslag steeds vooruit mogen gaan.

A. S. te A.

WEDSTRIJD OF EXAMEN.

Op de laatstgehouden Algem. Verg. der Vereeniging van Onderwijzers in practisch Hoefbeslag werd mededeeling gedaan van een verslag der Hoefbeslag-Commissie der G.O.M. van Landbouw. In dit verslag werd tot uitdrukking gebracht, een klacht der leerlingen van den cursus te Arnhem, luidende als volgt:

„De leider meldt als algemeene klacht der leerlingen, dat het examen te Utrecht meer geleek op een wedstrijd, wie in den kortst mogelijken tijd een paard kon beslaan, dan op een onderzoek naar voldoende bekwaamheid en vaardigheid”.

De Algem. Verg. heeft het bestuur opgedragen deze klacht in het juiste licht te stellen, zoodat andere leerlingen van cursussen wanneer zij examen doen, daarmede rekening kunnen houden.

Door de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag is het vorige jaar bij de Examen-commissie aangedrongen op het vaststellen van een maximum tijd voor het te maken examenwerk.

Dit is geschied omdat de Vereeniging van Onderwijzers dit in het belang

van de candidaten achtte, en om de waarde van het diploma niet te doen dalen.

Herhaaldelijk was toch gebleken, dat de gebruikte werktijd abnormaal hoog was. Het stellen van een maximum werktijd heeft reeds gunstig gewerkt.

Het geleverde werk is beter geworden en het percentage geslaagden hooger dan de laatste jaren, een bewijs, dat de getroffen maatregel juist is geweest.

Voor het beslaan van twee hoeven, waarvan een met een machinaal ijzer wordt drie uren toegestaan.

In België wordt op het examen voor het beslaan van twee hoeven met handgesmeede ijzers $1\frac{1}{2}$ uur toegestaan.

Wanneer deze leerlingen hun gebruikte werktijd beschouwen, als *den kortst mogelijken tijd* om twee hoeven te beslaan, wat moet dan de *prijs* van het beslag zijn, die de leden van de G.O.M. van Landbouw zullen moeten betalen?

Wij zijn er van overtuigd, wanneer de leider van den cursus en de secretaris van de Hoefbeslag-commissie der G.O.M. van Landbouw hier even bij stil hadden gestaan, deze klacht niet in het verslag zou zijn opgenomen.

Wij hopen, dat de Hoefbeslag-Commissie der G.O.M. van Landbouw zich persoonlijk van de gebruikte werktijden op het a.s. examen zal willen overtuigen. Hun indruk zal dan wel anders worden.

Namens de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag.

M. Ritsema, voorzitter

H. Vossers, Secretaris

MILITAIRE HOEFSMIDSCHOOL TE AMERSFOORT.

Op Zaterdag 30 December l.l. vond aan de Mil. Hoefsmidschool te Amersfoort het afscheid plaats van den instructeur Tetenburg, die den dienst ging verlaten. In bijzijn van de hulpinstructeurs en van al de leerlingen sprak de Dir. der school hem als volgt toe:

Waarde Tetenburg,

Toen ik enkele maanden geleden het genoegen en voorrecht had U de zilveren med. der Or. N.-orde uit te reiken en er terloops op zinspeelde, dat het einde van Uw loopbaan niet meer zoo heel ver in het verschiet lag, konden we toch niet vermoeden, dat we nog vóór het jaar geheel ten einde zou zijn, hier bijeen zouden zijn om U de hand ten afscheid te drukken. Gij hebt na rijp beraad zelf het moment gekozen, waarop ge den actieven dienst gaat verlaten; ge deed dit zuiver en alleen om Uw gezinsbelangen te dienen, Uw eigen persoon daarbij feitelijk opofferend. Want Uw werk aan de H. S., waaraan gij Uw heele persoon hebt gegeven, was U lief geworden en de gedachte, dat hieraan eerlang een einde zou komen kon U dikwijls somber stemmen.

Tetenburg, ik wil niet in herhaling treden en opnieuw Uw groote verdiensten als instructeur aan deze inrichting schetsen. Ik wilslechts een woord

van welgemeenden dank spreken voor het vele, dat gij gedurende tal van jaren hebt bijgedragen tot den bloei van de H.S., ik wil U mijn erkentelijkheid betuigen voor den grooten steun, dien ik vooral in den eersten tijd van mijn directeurschap van U heb mogen ondervinden en vooral ook, en hier spreek ik mede namens twee medeinstrueteurs, voor de kalme, bezadigde wijze, waarop het Uw gewoonte was om te gaan met allen, die door dienst of anderszins met U in aanraking kwamen. Deze eigenschappen, gepaard aan een grondige kennis van Uw vak konden niet nalaten vrucht dragend op het onderwijs te werken en Uw leerlingen en collega's tot Uw vrienden te maken. Dank zij Uw goede leiding kon het onderwijs steeds zijn geregelde voortgang hebben en werden wanklanken nimmer gehoord.

Onder deze omstandigheden, Tetenburg, kunnen wij Uw heengaan, niet anders zien dan als een verlies voor de School. Wij hadden U gaarne nog eenige jaren willen behouden, maar billijken niettemin de door U genomen beslissing. Wij geven U echter de verzekering, dat wij U ook in Uw ambteloozen stand nog steeds als een der onzen zullen beschouwen en zijn er zeker van, dat ook Uwe belangstelling voor het wel en wee der H. S. niet zal verflauwen.

Van harte hoop ik Tetenburg, dat Uw werkzame geest en dito handen ook in de toekomst nuttige bezigheid zullen vinden en dat nog een lang en gelukkig leven voor U weggelegd moge zijn.

Hierna sprak de heer Baartman als oudste der hulpinstrueteurs namens de hulpinstrueteurs en de leerlingen woorden van dank en waardeering voor de aangename samenwerking en voor alles wat hij voor de leerlingen gedaan had en bood namens deze een afscheidsgeschenk aan n.l. een fraaie eikenhouten ruststoel. De Directeur bood vervolgens namens hem en de hulpinstrueteurs ter herinnering aan een wandelstok met zilveren knop en inscriptie. Zeer geroerd dankte de heer Tetenburg allen voor deze bewijzen van vriendschap en waardeering.

* * *

Met ingang van 1 Februari l.l. is benoemd tot hulpinstrueteur aan de militaire Hoefsmidschool te Amersfoort de wachmeester-hoefsmid G. J. Hazekamp van het korps Rijdende Artillerie te Arnhem. De heer Hazekamp is geboren in 1902, hij kwam na militair afgericht te zijn, in 1921 bij de H. school in opleiding, behaalde aldaar zijn diploma en werd op 1 Oct. 1924 aangesteld tot korp. hoofsmid bij het k. R. A. en op 1 Januari 1925 bevorderd tot meesterwerkman met den rang van wachmeester. Reeds aan de H.-school was hij een zeer goed leerling, die zich boven velen onderscheidde en nadien hebben praktijk en ervaring hem gemaakt tot een zeer kundig hoofsmid; het is dus te verwachten, dat deze nieuwen leerkracht voor het onderwijs aan de H.-school zal zijn: de goede man op de goede plaats.

VRAAGRUBRIEK.

De heer M., hoofsmid te S., vraagt aan de redactie of er een bepaald beslag aan te geven is om „steengallen” te genezen en om deze verder te voorkomen; tevens vraagt hij om hieromtrent iets mede te willen deelen.

Als antwoord hierop willen wij er direct op wijzen, dat steengallen niet zijn te beschouwen als een op zichzelf staande hoefziekte, doch dat het meer is op te vatten als de gevolgen van een ander hoeflijden of als een uitvloeisel van een bestaand gebrek. De bespreking van dit onderwerp lijkt mij het beste te doen door het stellen van vraag en antwoord.

Wat noemt men nu een steengal?

Dit is een rood-, blauw- of geelgekleurde plek in het hoorn van de zool, van de steunsels of van den hoornwand.

Waardoor is die plek hoorn dan verkleurd?

De hoeflederhuid is ergens gekneusd geworden, hierdoor zijn er bloedvaten in de knel gekomen en beschadigd, waardoor bloed is vrijgekomen, hetwelk in het omringende weefsel is gedrongen. Dit bloed zakt door de wetten der zwaartekracht naar beneden en zal daar in het onder het weefsel liggende hoorn dringen en hieraan een verkleuring geven, welke al naarmate de bloeding meer versch en intensief is, meer rood dan blauw of geel zal zijn.

Waardoor kan nu alzoo een kneuzing van de hoeflederhuid plaatsvinden?

Nu komen we aan de kern van de zaak en vele zijn de oorzaken die tot kneuzing van de hoeflederhuid kunnen leiden. Achtereenvolgens noemen we er eenige: een onregelmatige dracht van den lichaamslast op den hoef, hoeven met zwakke verzenen, scheeve hoeven, kromme hoeven, plathoeven, hoeven met verbeend hoefkraakbeen. Is de oorzaak een onregelmatig dragen van de lichaamslast op den hoef, dan denken we in de eerste plaats aan de ons bekende afwijkende beenstanden waarbij dus altijd een afwijkende hoefvorm optreedt daar een gedeelte van den hoef overmatig belast wordt. Bij de voorbeenen zal toch bij den gestrekten stand, den stand hol in de knieën en de weeke kootstelling, de achterste hoefhelft het meest belast worden; de hoeven hebben hier een spitse vorm door de grootere afslijting (meer dan normaal) van de verzenen. Bij den stand onder zich, den bokbeenigen stand en den stand steil in de kooten, wordt de voorste hoefhelft het meest belast en deze hoeven hebben dan ook een stompe vorm door het minder afslijten (minder dan normaal) van de verzenen.

Gaat men den stand na vóór het paard staande, dan zal bij den bodemwijden stand, den X-beenigen stand en den Franschen stand de meeste lichaamslast op de binnenhoefhelft vallen, terwijl bij den toontredersstand, den O-beenigen stand en den bodemnauwen stand de buitenhoefhelft het meeste belast wordt. Deze meer belaste plaatsen geven aanleiding tot meerdere drukking en de gevolgen hiervan kunnen zich als een steengal gaan uiten. Zoo kan men b.v. bij Franschen stand wel steengallen aantreffen aan den binnenverzenwand, bij toontredersstand aan den buitenverzenwand en natuurlijk evenzoo goed bij de overige opgenoemde afwijkende standen op de meest belaste plaatsen van den hoef.

Bij een hoef met zwakke verzenen, waarbij deze nog omgeslagen kunnen zijn, denken wij maar aan een klemhoef bij wijden hoef, zal men vaak steengallen aan de beide verzenen kunnen waarnemen; bij klemhoeven, waaronder we meer speciaal bedoelen nauwe hoeven met schuin naar binnen staande verzenen, zal men aan de steunsels steengallen kunnen

zien optreden. Bij scheeve hoeven zal de wand, welke het meest te dragen krijgt, tot kneuzing kunnen leiden; bij plathoeven is de zool als regel zeer dun en zal dus spoedig, vooral bij dienst doen op ongelijk terrein, gekneusd worden, waardoor zoolsteengallen optreden. Zijn de hoefkraakbeenderen verbeend, zoodat de uitzetting van den verzenkroonwand niet meer plaatsvindt, zoo zal wanneer het terrein of andere omstandigheden aanleiding geven tot een verhoogde druk ter plaatse, kneuzing kunnen optreden van de hoeflederhuid die gekneld ligt tusschen den hoornwand en het verbeende hoefkraakbeen. Bij eenzijdige verbeening, waarbij dan als regel ook een ingetrokken verzenwand optreedt, ziet men zeer vaak steengallen. Zijn deze genoemde oorzaken allen tot den bouw van het paard en van den hoof terug te brengen, zoo zijn er ook oorzaken die nauw met het beslag samenhangen. Door slecht besnijden kan b.v. de zool te veel worden besneden en te dun worden gemaakt, de verzenen en steunsels kunnen te veel worden verzwakt, de toon te weinig worden ingekort, beide hoefhelften kunnen ongelijk worden besneden, zoodat niet meer vlak wordt opgetreden en dus geen gelijke belasting meer plaatsvindt. De fout kan ook in de ijzers liggen, deze kunnen te kort zijn, te sterk bodemnauw ondergelegd, te weinig afhelling hebben bij gevoelige platvoeten, in welke gevallen men als regel zoolsteengallen als gevolg ziet.

Het gebruik der paarden is verder van veel invloed, op harde wegen (stad) ziet men veel steengallen, op het platte land weinig; men zou het zelfs een stadsgebrek kunnen noemen. De voortdurende schok is een voorbeschikking en door het gebruik op harde wegen zal ook de elasticiteit van het hoorn schade lijden en bij uitdrogen, hard en murw worden van den hoof wordt de kans op het ontstaan van steengallen vergroot.

Loopt een paard kreupel aan een steengal? In den regel niet, alleen zal men dit steeds zien wanneer men te doen heeft met een etterende steengal. Er heeft zich dan etter gevormd onder het hoorn, ter plaatse van de steengal; deze etter zit opgesloten en zal daardoor (drukking op de zenuwen) een heftige pijn en daardoor hevige kreupelheid veroorzaken. Men moet in dit geval altijd het hoorn verdunnen en wegnemen totdat de etter zich heeft ontlast en alsdan is de kreupelheid als regel ook zeer spoedig weer genezen. Doet men dit niet, dan zoekt de etter een uitweg naar boven en zal deze door de zachtere weefsels gestuwd worden en aan de kroon uitbreken.

Is de etter zwart van kleur, dan heeft men nog te doen met een oppervlakkige ontsteking, is de etter geel, dan bestaat het lijden langer en zit de ontsteking ook dieper.

Moet men nu in alle gevallen steengallen uitsnijden?

Noodig is dit alleen, wanneer het paard kreupel loopt, bij knijpen of kloppen op de plaats van den steengal pijn verraaft en dus de veronderstelling wettigt, dat er een etterende steengal aanwezig is. Overigens heeft het uitsnijden geen zin.

Wat zal men dan wel moeten doen?

Men zal de oorzaak na moeten gaan, waardoor de steengal kan zijn ontstaan en men zal dan het besnijden van den hoof daarnaar regelen,

het beslag kiezen, naarmate de afwijking van been of hoef dit aangeeft, en den dienst van het paard trachten te regelen naar den aard van de hoeven, en van het hoefhoorn, alsmede den eigenaar een goede hoefhygiene aanbevelen.

Veelal zal men met een gewoon ijzer kunnen volstaan, maar toch kan vaak een zeer nuttig gebruik worden gemaakt van een balkijzer, omdat men dan een gedeelte van den wand of steunsel vrij van dracht kan leggen. Een balkijzer met lederen zool en opvulling van werk gedrengd in teer, kan uitnemende diensten bewijzen.

Men spreekt wel van speciale steengalijzers en dit zijn dan ook alle ijzers waarmede een gedeelte van den hoef vrij van dracht wordt gelegd, b.v. een afgebroken balkijzer, waarbij het gedeelte van den ijzertak, corresponderend met de zieke verzenwand, ontbreekt; verder een driekwart-ijzer en een ijzer met een vlakke draagvlakte, waarbij het takuiteinde aan den binnenkant de halve ijzerdikte heeft.

Ik heb gemeend deze vraag uitvoerig te moeten beantwoorden, daar moeilijk volstaan kon worden met het aangeven van een beslagmethode, zonder bespreking en verklaring van het ontstaan van steengallen.

R.

Door het beantwoorden van bovenstaande vraag, moet een vraag van den heer A. te D. door gebrek aan plaatsruimte onbeantwoord blijven; wij komen hierop echter in het Maartnummer terug.

R.

Kan wellicht een der Zeeuwsche hoefsmeden ons inlichten waarom juist in deze provincie de lippen vaak zoo hoog, smal en puntig worden gemaakt? Het gevaar voor verwonding door intrappen bij eventueel verliezen van het ijzer is toch niet denkbeeldig daar meerdere voorbeelden hiervan bekend zijn; er zullen dus bepaalde voordeelen tegenover moeten staan; welke zijn deze?

LITERATUUR OVERZICHT.

In de „*Duitsche Hoefsmid*” van 1 Januari l.l. beschrijven Eugen Basz uit Görlitz en Eugen Basz Junior uit Breslau proefnemingen, welke zij gedaan hebben met een *nieuw hoefijzer* en wel in navolging van prof. Eric Aferblom uit Zweden.

Dit nieuwe beslag bestaat uit een plaatijzeren zool, welke verbonden is met een gummizool; de eerste is gelijk aan het ijzer van Starck Güther, zooals dit door dezen is aangegeven als beslag voor bevangen paarden. De ijzeren zool werd oorspronkelijk van 5 m.M. dikte genomen doch naar gelang van de zwaarte van het paard later van 3 tot 5 m.M. dik gemaakt; zij wordt naar den vorm van den hoef gemaakt met een driehoekige weglating voor den straal. In het toongedeelte wordt een stuk staal ingelascht, dat naar boven in een lip wordt omgesmeed en naar onderen een $\pm$ 5 c.M.

breede beschutting moet bieden aan den met het ijzer verbondene en daaronder liggende rubberzool.

Deze laatste zool is vervaardigd van autobnitenband en geheel in den vorm van den hoof uitgesneden.

In den plaatijzeren zool worden in het toon- en zijgedeelte verscheidene nagelgaten aangebracht, zoowel dienende voor het bevestigen van het beslag onder den hoof alswel ter bevestiging van de twee zolen onderling, waarbij er op gewezen wordt dat nagels met bijzondere koppen (L-vorm) worden gebruikt, daar deze koppen in de canvaslaag van den rubberzool moeten worden ingeslagen. De ruimte tusschen plaat en hoof wordt opgevuld met werk gedrengd in teer.

Bovengenoemde proefnemers meenen hiermede een beslag te hebben uitgevonden, dat in elke smederij met geringe kosten kan worden vervaardigd; het werkt stootbrekend, vermindert het uitglijden, biedt aan de geheele ondervlakte van den hoof een goed steunvlak en vermindert het hoefmechanisme niet meer dan een gewoon hoefijzer doet.

Een jaar lang is dit beslag beproefd bij trekpaarden en bij rijpaarden en het is gunstig bevallen. Zoowel op wegen en straten van steen als asphalt, heeft het uitglijden gunstig beïnvloed, ook wanneer het wegdek vochtig was, terwijl de schokbreking zeer goed was. Men merkte dit laatste op bij paarden die voorheen kreupel liepen door hoefkraakbeenverbeening of andere chronische stoornissen en die met dit beslag rad liepen of in elk geval veel beter gingen. Op het hoefmechanisme en de hoedanigheid van het hoefhoorn had het een zeer goede invloed daar hoeven, welke brokkelig waren, beduidend verbeterden. Wanneer de gummizool van goede kwaliteit is, kan het beslag lang onder blijven liggen, doch men neemt het af, wanneer de plaatijzeren zool in het toongedeelte afgesleten raakt. Men neemt het ijzer dan af, herstelt de plaat en beslaat opnieuw, zoodat het dan ook een goedkoop beslag is. Paarden met een lage gang moeten zich eerst aan dit beslag wennen en laat men het onderliggen, dan verbetert de gang geleidelijk. Bijzonder wordt het ook aanbevolen bij hoeflijden als verbeening der hoefkraakbeenderen, bevangenheid en steengallen.

Waar dit beslag gedurende een jaar lang beproefd is en de resultaten ermede bereikt, zoo gunstig worden voorgesteld, zoo kan het dunkt mij, gezien de niet moeilijke en niet kostbare toepassing, aanbeveling verdienen en zullen eventueele mededeelingen bij navolging gaarne worden ingewacht.

* * *

In 1934 zullen in *België* bij voldoende deelneming *openbare en kosteloze leergangen voor hoefsmeden* worden gegeven in: Antwerpen, Turnhout, Brussel, Leuven, Thielt, Yper, Brugge, Gent, Sint Nicolaas, Geeraardsbergen, Bergen, Ath, Charleroi, Luik, Hoci, Joubiéval, Vielsom, Hasselt, Aarlen, Marche en Namen. De leerlingen moeten 17 jaar oud zijn en moeten staven en klein gereedschap medebrengen, noodig voor het maken van ijzers en voor onderlegging van het beslag.

ADVERTENTIE

Modellen voor één gratis advertentie

(Zie eerste artikel in deze aflevering)

Te huur gevraagd:

EEN SMEDERIJ,

met hoefbeslag, op een dorp, liefst in Drente of Overijssel, door jonge smid, in het bezit van Rijksdiploma.

Brieven onder No. 1 aan het bureau van dit blad.

Te huur of te koop gevraagd:

Een goed bekende HOEF-, GROF- EN KACHELSMEDERIJ,

welke een goed bestaan oplevert.

Br. franco onder No. 2 aan het bureau van dit blad.

SMIDSKNECHT

gevraagd, als bekwaam vuurwerker, bekend met boeren- en burgerwerk, tevens goed hoefsmid (liefst Rijksdiploma), aan electr. smederij op een dorp bij Rotterdam

Br. franco onder No. 3 aan het bureau van dit blad.

Gevraagd een geheele of gedeeltelijke

INVENTARIS VOOR EEN SMEDERIJ

boormachine, amarilsteen enz.

Br. franco onder No. 4 aan het bur. van dit blad.

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

**zijn reeds 18 jaar goed;
doch thans nog verbeterd**

**Neemt proef op de som
Overtuigt U**

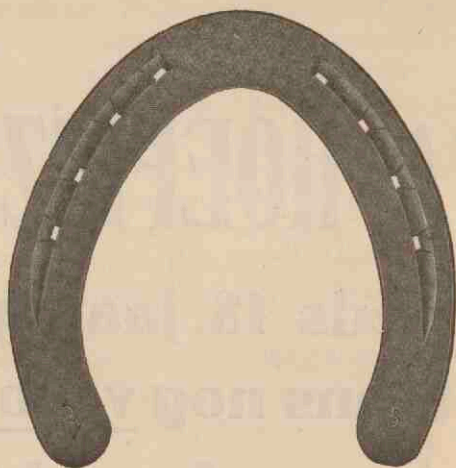
,,..... ja, — maar

„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

BERNARDO REYMAN Directeur voor Europa, **PARIJS 5E,**
4 PLACE DE LA SORBON E.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huët, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Vergadering der Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag. — Verplichte Rijks-
hengstenkeuring op 19 en 20 Febr. jl. en premiekeuring op 27 Febr. 1934 te Groningen. — Rijks-
hengstenkeuring te Assen (type warmbloed). — Medaille 24-jarigen trouwen dienst. — Voorcursus in hoef-
beslag te Emmen (Dr.) — Ingez. stukken. — Vraagrubriek. — Literatuur overzicht. — Korte med. — Adv.

VERGADERING DER VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG,

gehouden te Utrecht, 27 Januari '34.

(Vervolg en Slot).

Na de voordracht van den heer Bosmans uit Brussel hield de heer Ritsema uit Appingedam een causerie over het onderwerp: „*Het beslag bij verbeening der hoefkraakbeenderen.*”

Het is niet voor 't eerst, aldus spreker, dat dit onderwerp wordt aangesneden. Gezien de groote rol welke de hoefkraakbeenderen bij de functie van den hoef vervullen, staat deze ziekte der hoefkraakbeenderen in het midden der belangstelling.

Naar sprekers inzicht zijn de beschrijvingen in de leerboeken niet volledig en laten zij ruimte over voor verkeerde toepassing bij het beslag van deze paarden. De middelmatige smid toch heeft er geen voldoende leidraad aan en zal dikwijls verkeerde gevolgtrekkingen kunnen maken.

Op het examen voor het Rijksdiploma legden meerdere kandidaten, bij verbeende hoefkraakbeenderen, gummizolen en werd hun er op gewezen, dat dit verkeerd was. De veerkrachtige deelen moesten buiten werking gesteld, straal en steunsels besneden, besnijden en beslag zoo, dat de hoef vlak kon optreden, voor éézijdige verbeening een verbrede buitentak, zijlippen aanbrengen en verder leeren randen voor schokbreking.

De practijk heeft echter geleerd, dat bij verbeende hoefkraakbeenderen zoolbeslag dikwijls zeer gunstige resultaten geeft.

Spreker deelde eenige gevallen uit zijn eigen practijk mede.

1e geval: Een paard dat reeds voor eenzijdig was verbeend, liep steeds

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSHOOFDZAKEN

19. MRT. 1934

kreupel wanneer het beslag was versleten. Bij nieuw beslag was de kreupelheid weer over.

2e geval: Betreft een eenzijdige verbeening links, een platte hoof, doch geen vernauwing van den verzenwand, het paard loopt langen tijd kreupel; het werd beslagen met drie lippen en leeren randen doch dit gaf geen verbetering.

Na het aanbrengen van drie insnijdingen aan den verzenwand door den veearts was de kreupelheid spoedig over.

3e geval: Eenzijdige verbeening links, hoofvorm iets nauw, sterke vernauwing van den verzenwand aan den draagrand, etterende steengal, gang pijnlijk, soms kreupel.

Het eerst ondergelegde beslag had een verbrede buitentak met leeren rand; dit gaf geen succes, daarna bij hevige kreupelheid werd een gummi-zool ondergelegd, opgevuld met jute en teer en na enkele dagen was de kreupelheid over.

Na een half jaar was er een verruiming van den verzenwand aan den draagrand van ± 2 c.M. en was de normale vorm teruggekeerd.

Naar sprekers inzicht is de oorzaak der vernauwing aan den verzenwand voor een groot deel te wijten aan het uitrekken van den verzenwand aan den kroonrand.

Door de verdikking aan den kroonrand komt de ingetrokken verzenwand nog schuiner te staan en zal deze bij de belasting nog meer omkrullen.

Bij spreker kwam de vraag naar voren, of door vroegtijdig een lip aan den binnenkant van het ijzer te maken, het naar binnen schuiven van den verzenwand voorkomen kon worden. Het doel van sprekers betoog was naar voren te brengen, of de tegenwoordig gebruikte leerboeken wel voldoende aangeven op welke wijze door den smid hoeven met verbeend hoefkraakbeen moeten beslagen worden.

De onderwijzers en de vooraanstaande, tot zelf oordeelen bevoegde smeden, zullen elk geval op zichzelf beschouwen. De doorsnee cursist en de niet speciale hoefsmiden zullen dit niet doen. In ons leerboek wordt pertinent uitgesproken, dat in geen geval men bij dit hoefgebrek, een balk-ijzer of gutha-percha zool zal onderleggen, daar men elken tegendruk van den straal, die een verwijding bevordert, moet tegengaan.

Spreker vindt dit al te sterk uitgedrukt.

Daar het algemeen gebruikte leerboek als het ware de lijn aangeeft welke de cursisten bij het beslag volgen, zoo acht spreker het gewenscht dat in het leerboek dit betreffende hoofdstuk gewijzigd en aangevuld wordt.

Hierop volgt nu een levendige discussie.

Dr. Gallandat Huet begint te zeggen dat de laatste uitgave van het leerboek al weer van verscheidene jaren her dateert en dat bij een eventueel nieuwe uitgave hiervan, herzieningen en verbeteringen zullen worden aangebracht welke ontegenzeggelijk ook wat dit onderwerp betreft, getoetst zullen worden aan de praktijk en rekening zullen houden met naar voren gebrachte ervaringen. Spreker zelf zijn ook uit eigen ervaring voorbeelden bekend dat paarden met verbeend hoefkraakbeen goed dienst deden op een balkijzer met opgevulde lederen zool of wel op rubberhoefzolen. Toch

zal hij in een leerboek dit beslag niet aan willen duiden als *het* beslag voor een verbeening bij hoefkraakbeenderen doch wel er op willen wijzen dat het beproefd kan worden als andere meer voor de hand liggende methoden mochten falen.

Wat toch is het geval? Heeft men uitsluitend te doen met een verbeening van het hoefkraakbeen, dan zal nog steeds hiervoor gelden dat elke poging tot meerdere uitzetting van den bovenverzenwand, welke men door een beslag met balkijzer of gummizool zou bevorderen, een knelling van de hoeflederhuid ter plaatse, tusschen het verharde hoefkraakbeen en den harden hoornwand, zou meebrengen. Gelijk met een verbeening van het hoefkraakbeen komen echter vaak complicaties (andere hoefziekten) voor, welke een pijnlijken gang kunnen veroorzaken en in zulke gevallen zal bij het beslag wat het zwaarste is, ook het zwaarste moeten wegen en zal men dan ook vaak verbetering in den gang kunnen constateeren door aanbrengen van een zoolbeslag, n.l. wanneer de hierdoor opgewekte schokbreking aan de bezwaren van het lijden tegemoet komt.

Het zal dus niet altijd eenvoudig zijn om in een leerboek voor een jongen smid omtrent het beslag bij hoefziekten vaste regels aan te geven, daar de praktijk en de ervaring ook in deze zulk een groote rol spelen en het leerboek niet al te uitgebreid mag worden. Spreker zegt echter toe bij een herdruk van het leerboek aan dit onderwerp bijzondere aandacht te zullen besteden.

De heer Schieman acht de oorzaak van de kreupelheid een open vraag.

Verschillende smeden houden er niet voldoende rekening mede, dat van den steilen buitenwand *mêér* moet worden afgenomen dan van den schuinen binnenwand. De groei is even sterk, echter door meerdere uitzetting van den schuinen wand en door het verschil in stand verschilt de af te nemen *hoorndikte* in sterke mate.

De heer Falkenhagen acht het beslag individueel, wat voor het eene geval helpt, is voor het andere onbruikbaar. Sterk bodemnauw of Fransch vraagt een geheel ander beslag dan normaal. Spreker kent gevallen, waarbij alleen op balkijzers de paarden goed loopen. Ook zijn er wel paarden met dikke kronen, die nooit kreupel zijn.

De heer Huitink herinnert er aan, dat wijlen Prof. Kroon altijd er op aandrong eerst de oorzaken te onderzoeken.

Naar sprekers meening ligt deze oorzaak vaak in een verkeerd besnijden.

Dikwijls worden de buitenkanten te hoog gelaten. Spreker preferiert in veel gevallen niet alleen een breedten tak, doch maakt de verbreeding reeds vanaf den toon, en laat dan de zool meedragen.

De heer Kerckhaert heeft ondervonden, dat de verbeening van de hoefkraakbeenderen lang niet altijd nadeelige gevolgen heeft voor de hoeven. Bij de in 1914 over de grens gekomen Belgische hengsten waren alle hoefkraakbeenderen verbeend en toch was de hoefvorm goed gebleven.

Spreker vindt het gebrek niet zoo heel erg.

De voorzitter is het met de woordvoerders eens, dat een juist inzicht moeilijk is te geven. Spreker zou dan ook wenschelijk achten dat een gewone smid aan het leerboek *meer* houvast kon krijgen. Stelt daarom voor, zoo veel mogelijk te onderzoeken, en dan de resultaten mede te deelen.

De heer Vossers is van meening, dat niet alles duister is en dat er toch wel een *richtlijn* aanwezig is.

Zijns inziens zijn alle bewerkingen aan den hoef en alle beslagen, die bij een normalen hoef de werking van het hoefmechanisme belemmeren of opheffen, voor den hoef met verbeend hoefkraakbeen uit den booze. Wij denken hierbij aan het sterk besnijden van den straal, het wegsnijden van de steunsels, het te hoog laten van den verzenwand bij eenzijdige verbeening, het niet laten dragen van de zooltakken, te ver naar achteren nagelen, zijlippen ver naar achteren, naar binnen gerichte draagvlakte, te ruim gepaste ijzertakken.

In 't kort dus, alle beslagen die vernauwing van den hoornschoen tengevolge kunnen hebben, zijn bij verbeend hoefkraakbeen in *veel grootere mate* nadeelig.

Bij verbeend hoefkraakbeen moeten wij trachten een ruime hoornschoen te behouden.

Vernauwing, het zij door het beslag, of door indrogen, is verkeerd, terwijl omgekeerd, een beslag, dat verruiming tot gevolg heeft, veel eerder is aan te bevelen.

De ondervindingen in de praktijk wijzen geheel in die richting.

De heer Heidema, hierna het woord verkrijgend, sprak als volgt:

Hoe ouder men wordt, hoe voorzigtiger in zijn oordeel. Zoo gaat het ook met het verbeend hoefkraakbeen.

Vroeger trok men er zich niet veel van aan. Kreupelheden kwamen er niet zoo veel bij voor. Door de vele verharde wegen is dit wel anders geworden.

De Belgen hadden meer platte voeten. Door de verdwijning van het Vlaamsche paard en door invoer uit Henegouwen, hebben de zware Belgen betere hoeven gekregen. Toch is de verbeening nog aanwezig. Ouder geworden wordt men in 't vellen van een oordeel voorzigtiger.

Jong zijnde, denkt men het haast te weten, en ouder geworden blijkt, dat men er nog weinig van weet. De ondervinding met een Groninger merrie, waarvan acht afstammelingen allen verbeende hoefkraakbeenderen hadden, bevestigde de erfelijkheidstheorie.

Spreker acht het moeilijk precies te omschrijven wat te doen. De theorie geeft aan dat uitzetting bevorderen, nadeelig is. De praktijk wijst echter wel eens anders.

Er zijn zeker individueele verschillen waar te nemen. Wanneer allen bouwsteentjes bijdragen zal een juist inzicht en wijziging mogelijk worden.

De schrijvers zullen bij een nieuwen druk dan zeker medewerken aan uitbreiding.

Spreker doet dan mededeeling van een kreupelheid bij hazehak. Door hooge kalkoenen werd getracht meer ruimte aan de pezen op de achtervlakte te geven. Dit was een gelukkige greep. Geleidelijk konden zij weer verlaagd worden. Niet altijd brengt echter het middel de baat. Aanpassingsvermogen is ook een groote factor. Door noteeren van de feiten, kunnen de onderwijzers meehelpen opbouwen en kunnen ze bijdragen, tot betere rentabiliteit van de paardenfokkerij.

De heer van Angeren heeft ondervonden dat een paard met verbeende hoefkraakbeenderen 9 jaar lang op straalzolen rad bleef.

In de oorlogsjaren, toen geen Engelsche zolen waren te krijgen, werden breede takken met leeren randen ondergelegd en was het paard spoedig weer kreupel.

Met leeren straalzolen en opvulling van vlas en teer verdween weer de kreupelheid.

Ook met balkijzers had spreker vaak succes.

De voorzitter bracht aan alle sprekers en in 't bijzonder den heer Heidema dank voor hun betoog. Met een opwekking, de ervaringen te noteeren en mede te deelen sloot de voorzitter deze leerzame en geanimeerde vergadering.

H. Vossers,
Secretaris.

VERPLICHTE RIJKSHENGSTENKEURING OP 19 EN 20 FEBR. j.l. EN PREMIEKEURING OP 27 FEBR. 1934 TE GRONINGEN.

Het eerste en belangrijkste gedeelte van de Rijkshengstenkeuring werd gehouden op Maandagmiddag 19 Febr., welke keuring wij hebben bijgewoond.

Op dezen middag werden 34 warmbloedhengsten voorgebracht, waaronder 13 drie-jarigen, welke allen op één na in Groningen waren gefokt, doch allen grootendeels van zuiver Oldenburgsch of gekruist Oldenburgsch-Oostfriesch bloed. Waarlijk een goede collectie jonge hengsten, waarvan slechts enkele nog te veel in type afwijken.

Ook bij de oudere hengsten treft men nog wel een enkele aan met een verouderd type, overigens is het een verblijdend verschijnsel dat er meer uniformiteit komt in het hengsten-materiaal.

Van de 13 jonge hengsten werden een zestal goedgekeurd, en vier werden in het Gron. Stamboek opgenomen.

En nu het *beslag*, waarvoor dit verslag is bedoeld.

Het beslag van deze 34 hengsten was, over 't geheel genomen, goed te noemen, wat echter niet zeggen wil dat er naar mijn bescheiden meening hier en daar geen fouten zijn gemaakt ten opzichte van het besnijden der hoeven en het beslag.

Zoo zagen we enkele hengsten waarvan de hoeven te lang waren gelaten, bij andere waren de hoeven te breed, zoodat de wand geen recht verloop had, doch naar onderen en naar buiten gebogen, dus hol; een weinig meer bijraspen was hier op zijn plaats geweest. Zouden in deze gevallen de eigenaren ook een woordje mede gesproken hebben, — eigenaren, die nogal eens eischen van de betrokken smid: „grootte hoeven laten”, wat zeker voor hem een ergernis is. Bij één waren de verzenen te hoog, zoodat de voet as erg naar voren was gebroken. Waarom hier geen rekening mee gehouden?

Van één, die een toontreder-stand had, waren de binnenhelften der draagranden te hoog gelaten. De betrokken smid was ook aanwezig en samen hebben we dit besproken. Op een dergelijke wijze kan er bepaald iets

goeds worden gedaan. Jammer echter dat de meeste smeden afwezig waren; wij troffen maar er enkele aan.

Bij de oudere hengsten had men ook nog wel eens een steek laten vallen, b.v. te kort en te nauw gepaste ijzers, te lang gelaten hoeven, te hooge verzenen, met hetzelfde gevolg als bovengenoemd.

Eén hengst kwam in de baan met onnoodig zwaar beslag; m. i. eerder nadeelig dan nuttig, aangezien de hoeven niet best waren. Deze hengst die wij op de Premiekeuring terug zagen, verloor toen tijdens het monstren een zijner voorijzers.

Op deze keuring waren we ook in de gelegenheid een zevental koudbloed-hengsten te zien. In tegenstelling met de warmbloed-hengsten, was het beslag over 't geheel niet zoo goed.

Als algemeene fout zou ik willen aanmerken: te licht beslag. Op een paar uitzonderingen na was het beslag te licht, te dun en te smal. M. i. behoort bij zoo'n zwaar been en grooten hoof ook een passend ijzer, en moet het beslag niet lichter zijn dan $1\frac{1}{4} \times \frac{5}{8}$.

De practijk leert het ons, dat eendergelijkzwaar beslag voor deze hengsten, die voor dekking rondgeleid worden, spoedig is versleten en meermalen geen periode van 6 weken meegaat.

Eén troffen wij aan met een beslag onder dat nauwelijks 1 cm. breed was; bij meer dan één waren de ijzers te kort, en nog slecht gericht.

Onze algemeene indruk was bij de koudbloed-hengsten, dat er door de eigenaren en smeden (op een paar uitzonderingen na) weinig zorg was besteed aan de hoeven en het beslag.

Met de warmbloed-hengsten was dit geheel anders geworden. Tal van deze hengsten stonden keurig op beslag, en waren met de meeste zorg beslagen, waarvoor de betrokken smeden zeker een pluimpje verdienen.

Jammer echter dat men van vele voorgebrachte dieren het beslag niet in de finesses kon beoordeelen, omdat de hoeven waren ingesmeerd met een of ander vet en zelfs met teer daardoor alle mogelijke stalresten op de hoeven kleefden en men geen nagel kon zien. Wat staat zulks toch leelijk!

Waarom niet de hoeven behoorlijk met water schoongemaakt en laten drogen, voor dat men de hengst voorbrengt; gelukkig waren er wel zoo bij. Het staat toch zooveel mooier.

Hiermede wil ik eindigen, doch vooral die smeden die dikwijls in aanmerking komen om hengsten te beslaan, aanmoedigen zulke keuringen te bezoeken. Het is de moeite waard deze mooie hengsten te bewonderen, en men leert er wat; men is toch ook belanghebbende in deze.

A.

M. R.

RIJKSHENGSTENKEURING TE ASSEN (TYPE WARMBLOED).

De gewoonte getrouw, bezochten wij ook dit jaar, en wel op Woensdag 7 Maart, bovengenoemde keuring. Deze hengstenkeuring is voor den Drentschen paardenman een van de belangrijkste dagen die hem naar Assen brengt.

Het weer werkte nogal mee, behalve des middags toen een enkel sneeuw-buitje de premiekeuring kwam verstoren. De belangstelling voor deze keuring was evenals gewoonlijk zeer groot. Er waren ook een behoorlijk aantal hoefsmeden aanwezig.

In totaal waren aangegeven 29 hengsten. Zeer tot ons genoegen kunnen we verklaren dat de hengsten in Drente over het algemeen goed waren beslagen en de hoeven goed verzorgd. Aanmerkingen zijn natuurlijk altijd wel te maken, maar deze zijn niet van betekenissen. We zagen o.a. onder een hengst, waarvan het beslag zeer goed was, naar ons oordeel te dunne ijzers; een enkele naar ons inzien te groote lippen aan de ijzers, enz. Wat ons echter opviel was, dat bij eenige hengsten, welke niet uit Drente kwamen, de verzorging der hoeven en het beslag niet zoo goed was. Dit viel ons te meer op, omdat deze hengsten waren van vooraanstaande fokkers.

Verder viel ons iets op, hetwelk eigenlijk met het beslag niets heeft te maken, nl. het monstereen en het neerzetten der hengsten. We zagen nog eenige hengsten monstereen aan de lange teugel, o. i. hoort dit toch eigenlijk zoo niet. Verder werden de meeste hengsten veel te gestrekt neergezet, hetgeen o. i. nog minder in orde is. Dit maakt toch de beoordeeling moeilijk.

Resumeerende kunnen wij ten slotte o. i. gerust beweren, dat het hoefbeslag in Drente op hoog peil staat. Uit een kort onderhoud hetwelk we hadden met Dr. J. Staal te Assen, den pionier mogen we wel zeggen van het hoefbeslag in Drente, sprak ook deze zijn voldoening uit over het hoefbeslag in Drente.

Hoefsmeden in Drente, paardenliefhebbers in Drente, laat het zoo mogen blijven; het zal beiden ten goede komen.

S.

W.

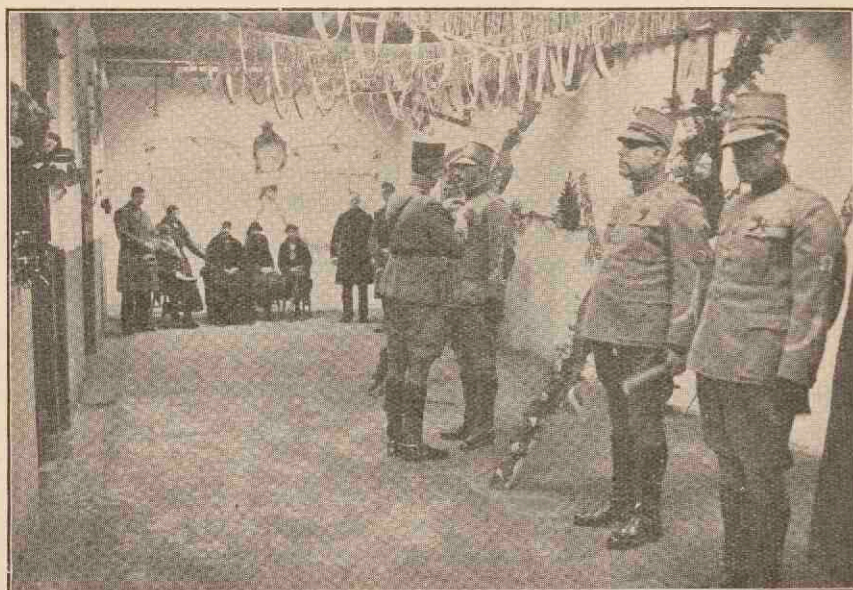
MEDAILLE 24-JARIGEN TROUWEN DIENST.

In tegenwoordigheid van familie, vrienden, leerlingen en onderwijzend personeel der Hoefsmidschool, werd op Zaterdag 17 Februari door den directeur dezer inrichting, Majoor-paardenarts Kuipers, aan den hulp-instructeur, opperwachtmeester-hoefsmid *J. Meeuwsen* de zilveren medaille voor 24-jarigen trouwen dienst uitgereikt.

Na voorlezing van het betreffende ministerieele besluit en bevestiging van de medaille op de borst van den jubilaris, werd deze op hartelijke wijze door den directeur toegesproken, waarbij hij in het licht stelde dat wij in de toekenning van dit ereteeken hebben te zien een openlijk bewijs van waardeering door de regeering van de wijze waarop Meeuwsen gedurende een tijdperk van 24 jaren Koningin en Vaderland had gediend. Spreker die nu ruim twee jaren gelegenheid had gehad, Meeuwsen in zijn werk gade te slaan, sloot zich volgaarne bij die waardeering aan en bracht den gedecoreerde dank, niet alleen voor hetgeen hij gedurende zijn hulpinstructeurschap had bijgedragen tot de practische ontwikkeling der jonge hoefsmeden, maar vooral ook voor den gunstigen invloed, dien hij door eigen levenswandel een voorbeeld op de moreele vorming dezer jonge menschen had gehad. Spreker eindigde met de hoop uit te spreken dat het Meeuwsen

nog lange jaren gegeven zal mogen zijn in belangrijke mate bij te dragen tot den bloei van de militaire hoefsmidschool.

Hierna werd de jubilaris bij monde van den instructeur-opperwacht-

meester Baartman namens onderwijzers en leerlingen gelukgewenscht en hem, als herinnering aan dezen dag een fraaie klok aangeboden, terwijl mevr. Meeuwsen, onder aanbieding van bloemen door Korporaal-titulair Stroobos werd gecompimenteerd.

VOORCURSUS IN HOEFBESLAG TE EMMEN (DR.).

Deze cursus wordt gegeven in de Ambachtsschool en wordt geleid door den heer H. Scholten te Wachtum, onderwijzer in practisch hoefbeslag. De cursus is aangevangen met de volgende 9 leerlingen:

Van links naar rechts: H. Scholten (onderwijzer), W. Hoekman te Odoornerveen, G. Haveman te Schoonebeek, J. Dolfing te Zuid-Barge, J. Beckering te Exloo, W. Boersma te Odoorn, R. Oldenbeuving te Roswinkel, J. Kuipers te Willemsoord, J. Seubers te Nw Weerdinge en A. Kiers te Valthe.

INGEZONDEN STUKKEN

Sloterdijk, 7 Febr. 1934.

M. H.,

Naar aanleiding van het artikeltje in De Hoefsmid van December '33, aangaande Vragen en Antwoorden, zoo deel ik u mede, dat op paardengebied overal raad voor is, maar het is zeer moeilijk als men het paard niet gezien heeft of weet wat voor arbeid of het doet. Indien er maar een foto was geweest, dan zou men wel iets kunnen zien. Strijken en klappen is niet zoo erg, maar er zijn zooveel manieren van strijken; maar dat zal misschien wel veranderen als het paard sterker wordt. Het vindt vermoedelijk zijn oorzaak, dat het paard in Polen altijd op ijzers met stoten heeft geloopt van wege het klimmen daar en vermoedelijk dat de hielen te laag zijn. Indien u zoo met het beslag eenige verbetering ziet zou ik u aanraden om de hielen nog iets hooger te maken, maar niet smaller.

Sloterdijkmeerweg 32,
Sloterdijk, Amsterdam (W.).

H. G. Hayunga,
Mr. Hoefsmid.

Geachte Redactie!

Naar aanleiding van het onlangs verhandelde over het beslaan van kwade en lastige paarden wil ik gaarne mededeelen dat ik een paar jaar geleden van een klant van mij vernam dat in een . . . huishoudboek van zijn vrouw stond aangegeven om lastige paarden te laten ruiken aan afgetrokken selderij.

Hoewel niet zonder verwondering en ook niet met veel vertrouwen vanwege de bron waaruit geput werd, heb ik het toch in een voorkomend geval aangewend en met succes. Terwijl het eigenaardige is dat bij een hernieuwd bezoek van hetzelfde paard de aanwending van het „middel” niet meer noodig bleek. De afleiding had blijkbaar zoo kalmeerend gewerkt, dat het dier vertrouwen had verkregen in de behandeling tijdens het beslaan.

Het bedoelde paard werd aangeduid als lastig. Over beslist kwade paarden kan ik niet oordeelen, aangezien ik die in de laatste jaren niet bij mij heb ontmoet.

Ik raad ieder hoefsmid aan het aangegeven en in elk geval onschadelijk middel bij noodige gevallen eens te probeeren.

Den Haag, Zieken 19.

H. Weijermans.

VRAAGRUBRIEK.

De heer A. te D. vraagt of er een oorzakelijk verband bestaat tusschen rotstraal en straalkanker. Waarschijnlijk wordt dus een antwoord verzocht op de vraag of straalkanker een direct gevolg van rotstraal is.

Dit antwoord is moeilijk te geven daar men van den aard der ziekte, n.l. van straalkanker, nog weinig weet. Beter is het om te spreken van hoefkanker, daar deze ziekte zich aan den wand, aan den zool en aan den straal kan vertoonen; elk van deze deelen kan afzonderlijk lijden, doch ook alle tegelijk. De naam kanker heeft deze ziekte waarschijnlijk gekregen, doordát het steeds een zeer langdurig proces is en vaak moeilijk of niet is te genezen, vooral wanneer het lijden de geheele ondervlakte van den hoef betreft en wanneer meerdere hoeven tegelijk zijn aangetast. Met de ziekte „kanker” heeft het verder geen gemeenschap.

Rotstraal daarentegen is goedaardig en geneest als regel gemakkelijk. Het komt meestal aan de achterhoeven voor, daar deze in den stal meer in het stalvuil staan, vóór komt het echter ook voor. De hoornstraal is slecht ontwikkeld, vaak verschrompeld en uit de straalgroeve komt een vuile stinkende vloeistof. Wanneer het straalhoorn dermate is verwoest dat de straallederhuid gaat mede-lijden, treedt gevoeligheid en kreupelloopen op. Men zal rotstraal meest waarnemen bij paarden met hooge verzenen die van nature een kleine ingetrokken straal hebben, zooals men bij klemhoeven vaak opmerkt. Dan zal de straal bij het loopen niet met den bodem in aanraking komen en zichzelf niet schoon kunnen schuren, terwijl stalvuil en urine erop inwerken en de toch al slecht gevoede straallederhuid zal weinig gezonde krachtige hoorn voortbrengen. Paarden die weinig werk verrichten en veel op stal staan, krijgen gemakkelijk rotstraal. Om het te genezen zal men de oorzaken weg moeten nemen en het paard veel beweging geven, een schoone stalbodem, een goed rustbed en een goede hoefverzorging. Onder dit laatste verstaat men een dagelijks reinigen van den hoef bij thuiskomst en vóór den aanvang van het werk en verder een goed hoefbeslag. Bij het besnijden zullen de losse deelen (vellen van den straal) worden weggesneden, het goede straalhoorn moet worden gespaard en een doelmatig ijzer worden gegeven, zonder kalkoenen. Verder zal de straal ingeteerd worden en de straalgroeve worden opgevuld met werk gedrengd in teer. Doet men dit laatste geregeld elken dag, en houdt men de hygiënische eischen in het oog, dan behoort de rotstraal spoedig tot het verledene. Het spreekt vanzelf dat wanneer de rotstraal uitsluitend het gevolg is van een klemhoef, men deze tevens zal moeten trachten te verbeteren.

Een geheel andere kwestie is echter de straal- of hoefkanker; hierbij kan de geheele hoeflederhuid ziek zijn, zoodat geen normale hoorn meer wordt voortgebracht, doch een grootere productie van zachte en weke hoorn-cellen welke met het uittredende vocht een kaasachtige massa vormen, welke onaangenaam ruikt. Het is mogelijk dat een bestaande rotstraal het uitgangspunt wordt voor het ontstaan van straalkanker, doch een oorzakelijk verband tusschen beiden is tot op heden niet aangetoond. Proefondervindelijk heeft men de ziekte niet op kunnen wekken. Men neemt als

regel aan, dat door een hoorndefect een woekering optreedt van de hoeflederhuid, waardoor het hoorn daar ter plaatse los gaat zitten, vervalt en de woekerende hoeflederhuid gaat het ziekelijke hoornweefsel voort brengen. Treedt de ziekte alleen op aan den straal, dan zal het niet zoo zeer hinderen, doch het breidt zich gemakkelijk uit op zool, wand en steunsels en de behandeling is dan uiterst moeilijk. Men zal heelkundig moeten optreden, al het zieke weefsel moeten wegsnijden en uitkrabben en dan trachten met drukverbanden nieuwe woekeringen tegen te gaan. Verschillende geneesmiddelen waaronder z.g. Egyptische zalf zullen hierbij gebruikt worden en een verbandijzer zal nuttig zijn om het paard tevens te kunnen doen werken, daar meer van de genezing zal zijn te verwachten wanneer het hoefmechanisme geregeld werkt, dan wanneer het paard op stal zal worden gehouden.

In de mededeelingen en berichten der Geld. Ov. Mij. v. Landbouw over 1933 komt op blz. 50 het navolgende voor:

„Ook is er in een gedeelte van het gebied der Mij. steeds groote belangstelling voor de cursussen in hoefbeslag, doch uitsluitend in de Graafschap. Noch uit de Betuwe, noch van de Veluwe komen aanvragen om cursussen in. In 1932 zijn eerst voorbereidende cursussen gehouden te Winterswijk en te Doetinchem, die gevolgd werden door het eerste leerjaar van den twee-jarigen cursus, terwijl te Varsseveld een cursus is geopend, waarvan de voorbereidende lessen reeds waren gehouden. Te Doetinchem was het aantal leerlingen zoo groot, dat de cursus is gesplitst. De leerlingen zijn in twee groepen verdeeld en krijgen om de veertien dagen les. Daardoor is deze cursus nog niet geëindigd. Voorts is het tweede leerjaar gehouden van de cursussen te Lochem en te Arnhem. De acht leerlingen van den cursus te Lochem slaagden allen voor het in Utrecht afgenomen examen, van de zeven leerlingen van den cursus te Arnhem slaagden er drie.”

Het is wel zonderling en jammer dat in de provincie Gelderland de belangstelling voor cursussen in hoefbeslag zich geheel concentreert op de Graafschap en dat noch in de Betuwe, noch op de Veluwe momenteel een cursus gehouden wordt. Vroeger hebben o.a. te Tiel en te Nijkerk cursussen bestaan en mij dunkt in deze streken moet toch ook thans nog wel behoefte bestaan aan een opleiding tot hoefsmid. Laat ons dan ook hopen dat in de naaste toekomst het overige Gelderland het voorbeeld van de Graafschap zal volgen en den aankomenden hoefsmiden op meerdere plaatsen de gelegenheid zal bieden een vakopleiding te volgen, zoodat zij daarvoor niet al te groote reizen van af hun standplaats zullen behoeven te maken.

LITERATUUR OVERZICHT.

In de „Belgische hoefsmid” heeft een vervolgartikel gestaan onder het hoofd „over de rol van het garniersel aan het ijzer en het beslag der scheeve voeten”. Op blz. 158 en 159 van den vorigen jaargang van dit tijdschrift staat onder dit betreffende hoofdstuk o. a. het volgende:

„Het garniersel is het deel van het ijzer dat aan den draagrand, buiten den wand uitspringt; gewoonlijk, houdt men zich alleen bezig met garniersel in kwartier en hielen; maar het ijzer kan ook, aan den teen, buiten den wand uitspringen en het is dus noodig zijn rol, in elk geval, te onderzoeken.

Het spreekt vanzelf dat, bij een normalen voet, het garniersel niet noodig is. Niemand zal er om denken, in dergelijk geval, het ijzer aan den teen te laten uitspringen.

Er zijn nochtans voorstanders van het garniersel in kwartier en hielen; de reden zou zijn dat een rechte lijn, van aan de kroon, in hielen en kwartieren, neergelaten, den buitenrand van het ijzer moet raken.

Wij deelen deze zienswijze niet; *volgens ons is, bij normale voeten, niet het minste garniersel noodig, noch op zijde, noch naar achter, aan de hielen*; wij zijn dus volkomen accoord met den heer professor Liénaux; voorzoo veel het normale voeten betreft, wel te verstaan.”

Het spijt mij het niet eens te kunnen zijn met bovengenoemde cursief gedrukte woorden; in ons land wordt nog altijd ook bij normale hoeven en bij normale beenstanden garnituur aan het ijzer aangebracht en wel om bij de meerdere belasting van den hoof, welke een uitzetting van de achterste hoofhelft veroorzaakt, den hoof nog steun op het ijzer te doen vinden. Het spreekt vanzelf dat aan den buitentak meer garnituur kan worden aangebracht dan aan den binnentak, doch bij een vierkant gaan van het paard, waarbij dus strijken niet gevreesd behoeft te worden, wordt ook aan den binnentak garnituur aangebracht.

Het Voorschrift Hoefbeslag voor de legerpaarden, zegt bij de beschrijving van het Zomerbeslag in blz. 2: „de wijde van het ijzer moet in den toon en in het zijgedeelte volkomen met den hoof overeenkomen, en voor de uitzetting van den hoof naar achteren toe iets wijder zijn.”

Pag. 1: „Het ijzer moet als een kunstmatige draagrand worden beschouwd. Het behoort dan ook nauwkeurig naar het verloop van dezen te worden gesmeed, doch 2 à 5 m.M. langer te zijn”; terwijl punt 2 aangeeft: „... Wij weten uit de leer van het hoefmechanisme dat de vormverandering welke de hoof ondergaat bij het meer belasten, bestaat zoowel uit een verwijding van de achterste hoofhelft, dus uit een uitzetting van den draagrand, alsnog uit een langer worden van den draagrand. Om hieraan tegemoet te komen, wordt het ijzer dus zoowel langer als breeder dan den hoof gesmeed op die plaatsen waar de uitzetting plaats vindt.

Doet men dit niet, dan zal een paard al heel gauw bezwaren kunnen gaan vertoonen, welke aanleiding kunnen zijn dat de normale hoofvorm verandert en dat zich stoornissen voor gaan doen. Ook bij normale hoeven behouden wij dan ook gaarne het garnituur, hetwelk we zullen aanbrengen in verhouding naar het lichaamsgewicht van het paard, de grootte en den vorm van den hoof, de gangen van het paard en de te verrichten diensten.

Met de verdere strekking van het artikel n.l. het aanbrengen van garnituur op de plaatsen die het meest belast worden, bij afwijkende beenstanden en hoofvormen, kunnen wij ons geheel vereenigen.

— In de Deutsche Hoefsmid (52ste jaargang no. 3 van 1 Maart 1934) beschrijft A. Fischer een in Amerika uitgevonden *nagelloos beslag*. Het artikel

is geïllustreerd met 3 afbeeldingen, twee van het ijzer en een van den beslagen hoof.

Het ijzer is een scharnierijzer (toonscharnier) waarbij de beide schenkeinden verbonden worden door een ijzeren stift die aangeschroefd wordt wanneer het ijzer pasklaar met den hoof is gemaakt. De bevestiging wordt verder verkregen door zeer groote lippen die tegen den hoornwand worden aangeslagen.

Fischer zegt dat er meer dan 80 uitvindingen zijn gedaan van gelijke strekking doch dat geen enkele eenige blijvende waarde heeft behouden en ook deze uitvinding hem niet voor eenige toepassing geschikt voorkomt

Fischer beschrijft vervolgens een geval van een anderhalfjarig veulen dat zeer sterk overkoot is aan beide voorbeenen en dat door een orthopaedisch beslag hiervan genezen is. Het lijden bestond zeven maanden en was zoodanig verergerd dat loopen haast niet meer mogelijk was.

De hoeven waren in het geheel niet veranderd, hadden een spitsen vorm met van voren gezien een rechte hoofas. Het veulen was eerst beslagen met een halvemaaan ijzer waarvan het toongedeelte 5 c.M. naar voren verlengd was en als snavel ongesmeed werd. Dit beslag verergerde het lijden, de stand werd nog meer overkoot dan te voren.

Om dezen overkooten stand verder tegen te gaan en tevens het zwaarste punt van de lichaamslast meer naar achteren te verplaatsen werd nu het volgende beslag toegepast. Een vlak hoofijzer werd gesmeed waaraan een breede beugel van ijzer aan den toon bevestigd werd, deze beugel reikte tot over het kootgewricht. Een flinke lederen plaat werd aan de binnenzijde van den beugel bevestigd om beleediging van de huid te voorkomen en verder werden twee breede lederen riemen aangebracht, waarvan één om de koot en één boven den kogel werden aangehaald; deze riemen liepen door een gleuf buiten op de ijzeren plaat en bevestigden alzoo de plaat stevig tegen de voorzijde van koot, kogel en onderpijp.

Het veulen liep uitstekend op dit beslag hetgeen voordien niet mogelijk was. Gevreesd werd echter dat het niet zou kunnen gaan liggen, doch deze vrees werd niet bewaarheid en liggen en opstaan gaf geen moeilijkheden. Het beslag werd drie maal achtereen toegepast en daar een goede verbetering was ingetreden, werd er mede doorgegaan. Voor het eerste beslag werd voor den beugel plaatijzer van 30 bij 8 m.m. gebruikt, dit brak echter af en hiervoor werd nu 40 bij 10 genomen hetgeen beter voldeed. Bij het derde vernieuwde beslag werd de beugel uit het ijzer gesmeed.

Twee afbeeldingen illustreeren het artikel, het eerste geeft een beeld van de beide voorbeenen vóór het beslag, het tweede waarbij het beschreven beslag was toegepast.

KORTE MEDEDEELINGEN

— Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort. De in de vorige aflevering medegedeelde benoeming van den heer Hazekamp te Arnhem tot hulpinstructeur aan de H.-school, is ingetrokken.

— **Rijksdiploma als hoefsmid.** Omtrent het voorjaarsexamen 1934 zijn wij zoo vrij te verwijzen naar de betreffende advertentie in deze aflevering.

— **Advertenties.** Abonnés, die in de gelegenheid zijn om leveranciers van aan het smidsvak verwante artikelen, op het wenschelijke van adverteeren in „De Hoefsmid” te wijzen, zullen daarmede de administratie van dit tijdschrift zeer aan zich verplichten. Opgave van zoodanige adressen wordt tevens beleefd verzocht.

— **Cross Country te Barneveld.** „Het Paard” bevat het verslag van een wedstrijd te Barneveld, waaraan door vertegenwoordigers van twee Landelijke Rijvereeningen is deelgenomen. Aan het slot van dat verslag lezen wij: „Vervolgens bracht de heer Soetens (dierenarts te Barneveld) verslag uit over den toestand, waarin hij de paarden, die hij vóór en na den rit had onderzocht, had bevonden. Uit dit onderzoek, dat hij op temperatuur, polsslag en ademhaling had ingesteld, was hem gebleken, dat de paarden over het algemeen in goeden doen verkeerden. Toch verdienden de dames, die haar paarden met nog meer zorg hadden gereden dan de heeren, hiervoor zeker een extra complimentje. Een kleine opmerking ten opzichte der paarden, moet spreker echter van het hart. Deze geldt namelijk het hoefbeslag, waaraan geen zorg genoeg besteed kan worden. Is dit niet in orde, dan worden de dieren zwaar gehandicapt en kunnen zij niet geven, waartoe zij anders in staat zouden zijn geweest. Zooals gezegd was spreker overigens zeer tevreden over den staat, waarin de dieren zich bevonden.”

Aanstaande draverijen (l.b. = lange baan, k.b. = korte baan).

Het courseseizoen opent Paaschmaandag. Vooral op de baan Duindigt belooft het dit jaar, wegens gewijzigde exploitatie, druk te zullen worden. Voor een 300 dravers en al het daarbij betrokken personeel staan de werkzaamheden als het ware voor de deur.

1 April Duindigt l.b.	3 Juni Groningen l.b.
2 April Harendermolen . . k.b.	10 Juni Rotterdam k.b.
15 April Duindigt l.b.	17 Juni Duindigt l.b.
22 April Duindigt l.b.	17 Juni Scheemda l.b.
29 April Duindigt l.b.	24 Juni Duindigt l.b.
6 Mei Rotterdam l.b.	1 Juli Rotterdam l.b.
10 Mei Duindigt l.b.	1 Juli Usquert k.b.
10 Mei Purmerend k.b.	3 Juli Groningen l.b.
10 Mei Drachten l.b.	5 Juli Appingedam . . . k.b.
13 Mei Groningen l.b.	8 Juli Duindigt l.b.
20 Mei Rotterdam l.b.	11 Juli Uithuizen k.b.
21 Mei Duindigt l.b.	15 Juli Duindigt l.b.
21 Mei Veendam l.b.	15 Juli Noordwolde . . . k.b.
27 Mei Uithuizen k.b.	20 Juli Leenwarden . . . l.b.
27 Mei Rotterdam l.b.	22 Juli Duindigt l.b.

— **A.s. concoursen hippique.** Van verscheidene plaatsen is reeds bekend wanneer het concours zal plaats vinden. Het lijstje is echter nog zeer onvolledig en wachten wij met de opname daarvan tot de volgende aflevering.

ADVERTENTIE

SMIDSZON,

21 jaar, ziet zich gaarne geplaatst als smidsknecht, — bekend met boeren- en burgerwerk, hoefbeslag, autogeen lasschen en motor-reparatie. Conditie nader overeen te komen. Komt desgewenscht persoonlijk kennis maken.

Brieven franco onder No. 1 Bureau „De Hoefsmid”.

Aangeboden:

HANDGESMEEDE HOEFIJZERS,
met of zonder rits, met of zonder kal-
koen, met of zonder lip.

Elke gewenschte hoeveelheid.

Aanbevelend,

H. WEIJERMANS, Zieken 19, den Haag
Smederij Lage Zand 16. bij de Houtmarkt

RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID

Het voorjaarsexamen 1934 zal gehouden worden in de maanden April en Mei. Schriftelijke aanmelding vóór 31 Maart a.s. aan den Secretaris der Examencommissie, **Dr. R. H. J. Gallandat Huet**, Danckertstraat 11 te 's-Gravenhage, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslage cursus is gevolgd, of vóór 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald en nauwkeurige opgave van leeftijd.

Aan de Leiders van Cursussen wordt beëld verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen, adressen en leeftijden hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleen, dat voor den aanvang der examens de benoodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Aan hen, die reeds eerder aan het examen deelnamen wordt verzocht, op te geven wanneer zij examens deden en aan welken cursus zij zijn opgeleid.

Het examengeld bedraagt f. 5.— welk bedrag bij den aanvang van het examen moet worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

DE

OSTA-HOEFIJZERS

**zijn reeds 18 jaar goed;
doch thans nog verbeterd**

Neemt proef op de som

Overtuigt U

„..... ja, — maar

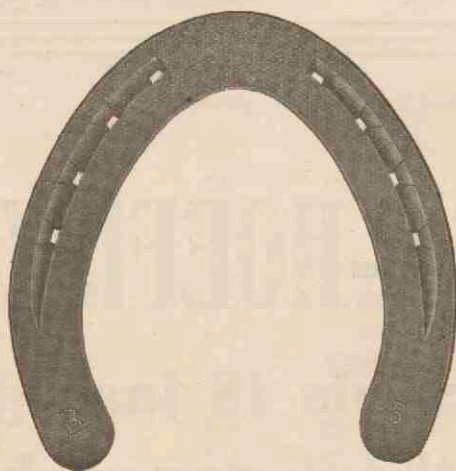
„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIE

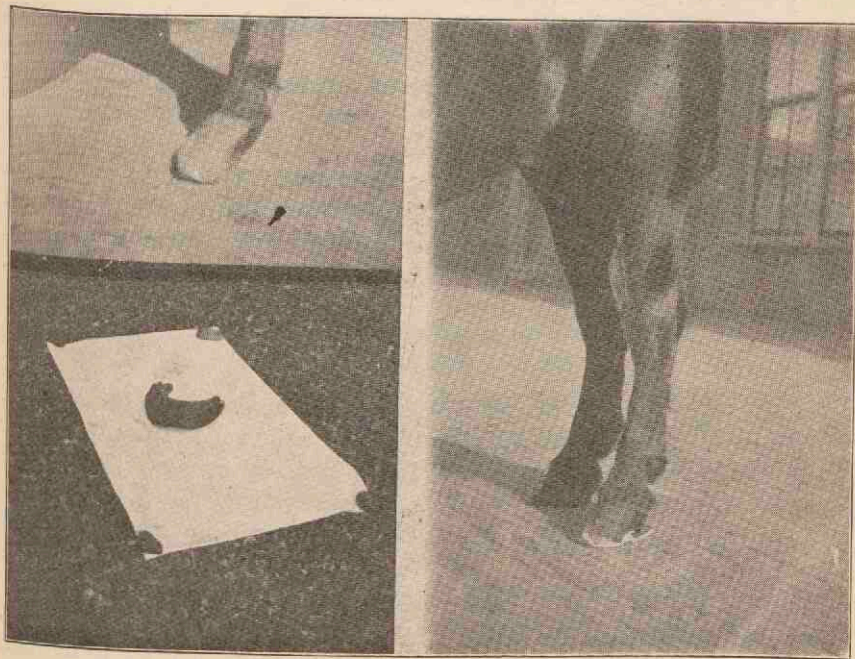
1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Is beslagverwaarloozing dierenmishandeling. — Verslag van de Centrale keuring te Elst. — Rijksvoorjaarshengstenkeuring te Zwolle. — Wat behoort men steeds te doen voordat men een paard gaat beslaan? — Beslaan van lastige paarden. — Cursus in hoefbeslag te Markelo. — Korte mededeelingen. — Litteratuur-overzicht. — Aanstaaende draverijen. — A.s. concoursen-hippique. — Advert.

IS BESLAGVERWAARLOOZING DIERENMISHANDELING?

Een van onze leden zond ons een beschrijving van een ergelijk geval van beslagverwaarloozing, met het verzoek een en ander in „De Hoefsmid” te doen opnemen.

Links boven: de linker-nachterhoef voor het beslag; — beneden: het afgezaagde stuk hoorn met ijzer; — rechts: het paard na het beslag.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

20 APR 1934

Bij het doorlezen van het aan ons toegezonden schrijven drong zich de vraag aan ons op: „Of *beslagverwaarloozing* kan en moet beschouwd worden als dierenmishandeling.” Wij zullen daarom gaarne aan het verzoek voldoen en er eenige beschouwingen aan vastknoopen.

Wij laten eerst den smid aan 't woord, wien dit ergerlijk geval van beslagverwaarloozing werd aangeboden om te beslaan.

Een en ander is door vorenstaande foto verduidelijkt.

Het betrof een zwaar werkpaard, gekruiste Belg. Het dier kon bijna niet meer gaan, daar het in plm. 8 maanden niet was beslagen.

Voorals links-achter was de toestand critiek. De stand was sabelbeenig en wijd in de hielen met bijbehorend biljardeeren, waardoor de buitentak van het ijzer meer afsleet.

Doordat het paard voor landbouwwerk werd gebruikt, was het mogelijk, dat de ijzers al dien tijd er onder zijn gebleven. De hoefvorm echter was links achter die van een kromme hoef geworden.

Doordat de buitentak in het achterste gedeelte geheel was weggesleten, kwam de verzenwand met den bodem in aanraking, waardoor deze zoover wegsleet, dat de binnentoon van het nog onderzittende ijzer $1\frac{1}{2}$ c.M. van den bodem verwijderd bleef.

Met een houtzaag werd eerst ruim 4 c.M. van de hoeven afgezaagd, zonder dat de ijzers werden afgenomen. De toen nog in ruime mate aanwezige overtollige hoorn werd met de houwkring verwijderd.

Vervolgens werd een ijzer met breeden buitentak en met flink garnituur ondergelegd, om het steunvlak te vergrooten.

Toen wij na het beslag het paard lieten stappen, was het een aardig gezicht te zien, hoe het dier de beenen gebruikte.

Het durfde bijna niet te loopen, doch na een honderd meter werd dit al beter.

De schrijver besloot zijn brief als volgt:

Hoe lang zal deze stoere werker moeten wachten, voordat hij weer bij den hoefsmid wordt gebracht. Door sommige eigenaren van paarden wordt wel eens gezegd, dat het hoefbeslag te duur is, maar als men nu zulke paarden krijgt te beslaan, waar men 24 à 25 c.M. van de vier hoeven moet weghakken, dan moet er toch geld bij.

* * *

Bovenstaande simpele beschrijving spreekt voor den smid boekdeelen.

Wij weten allen, dat in den verleden tijd, in den tijd van hoog-conjunctuur er tal van eigenaren waren, die met hun paard niet eerder bij den smid kwamen, voordat de ijzers er onder uit waren gevallen.

In den tegenwoordigen tijd van laag-conjunctuur zal dit aantal zeker niet afnemen.

Is het dan bittere armoede die zulke menschen zoo doet handelen?

Wij meenen juist dit sterk te moeten betwijfelen. Het zijn maar al te vaak, de *niet* maatschappelijk misdeelden, die blijk geven geen besef te hebben van het leed of liever van de pijn aan het dier bezorgd, door niet op tijd het beslag te doen verzorgen.

Wanneer een paard een ijzer verliest en een te sterke afslijting plaats heeft, dan zal het dier spoedig wegens kreupelheid verdere diensten weigeren.

Geheel anders wordt dat, wanneer de ijzers er maanden achtereen onderblijven, de hoeven veel te lang worden, scheef worden belast, spieren, pezen, banden aan een abnormale rekking worden blootgesteld. De trouwe helper zal dan, al is het met pijn, blijven voortzeulen. Al mogen de direkte nadeelen niet zoo in 't oog springen, de gevolgen zijn niet minder erg. Voor het paard is zulk een beslagverwaarloozing een *langzame marteling*, veel erger dan een korte kreupelheid, of onverdiende zweepslagen. De eigenaren toonen over 't algemeen (enkele goeden niet te na gesproken) nog veel te weinig begrip te hebben van het lijden, dat zij door beslagverwaarloozing aan het dier bezorgen. Eveneens wordt lang niet voldoende begrepen, dat, afgezien de langzame marteling, welke de paarden ondergaan, de financieele schade door de verminderde arbeidsprestatie en door het vroegtijdig versleten zijn, veel grooter is, dan de bespaarde beslagkosten.

Op welke wijze kan ergerlijke beslagverwaarloozing worden bestreden?

In de eerste plaats door de preventieve werking der voorlichting, gegeven door Landbouw-organisaties, Vereenigingen van paardenhouders en door dierenartsen en hoefsmiden, dus door woord en geschrift. Afdoende is dit echter niet, want daarmede zijn alleen de goedwillenden te bereiken.

De voorlichting door den smid wordt, hoe goed ook bedoeld, meestal als eigenbelang beschouwd. Ook de organisaties van paardenhouders bereiken alleen hen, waarvan medewerking kan worden verwacht, en juist deze hebben de voorlichting het minst noodig.

Bij beslagverwaarloozing *meer* dan normalen beslagprijns berekenen, zou ook als middel kunnen dienen. Veel nuttig effect verwachten wij er echter niet van. De klant zal het paard nog langer laten loopen, of naar den aller-goedkoopsten smid verhuizen. In beide gevallen is het dier nog meer slachtoffer.

Wanneer wij het er over eens kunnen zijn, dat beslagverwaarloozing *kan* en *moet* beschouwd worden als dierenmishandeling, dan staat er slechts één weg open en wel deze: Medewerking trachten te verkrijgen van de Vereeniging voor Dierenbescherming om te komen tot een *massale brochure-uitgave* aan *alle* paardenhouders.

Op *pakkende wijze* zou zoowel de dierenmishandeling als de financieele schade voor den eigenaar-paardenhouder in 't licht gesteld kunnen worden.

Wanneer ergerlijke beslagverwaarloozing strafbaar gesteld kan worden, is reeds veel gewonnen. Wij doen een beroep op den Redacteur en de Uitgeefster van De Hoefsmid om hunne medewerking te verleenen, dit onderwerp onder de aandacht van Paardenhouders, smidenbonden en dierenbescherming te brengen.

Door samenwerking zal zeker iets bereikt kunnen worden. De Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag is daartoe bereid.

Utrecht.

M. Ritsema, voorzitter.

H. Vossers, secretaris

VERSLAG VAN DE CENTRALE KEURING TE ELST.

Op 20 Maart j.l. werd te Elst de centrale keuring voor hengsten in de provincie Gelderland gehouden. Niettegenstaande het druilerige weer was de belangstelling hiervoor enorm groot. Elk jaar bijna heb ik deze keuring bezocht, doch er de laatste jaren lang niet zooveel publiek gezien als dit thans het geval was.

Er waren aanwezig : type trekpaard 3 en 4 jaar 7 stuks, 5 jaar en ouder 10 stuks; tuigpaarden 3 en 4 jaar 4 stuks, 5 jaar en ouder 14 stuks. Verder was er nog eene keuring van 2-jarige hengsten om eene aanhoudingspremie uitgaande van het Geldersch Paardenstamboek, waarvoor aanwezig 6 stuks en werd er tot slot nog een harddraver ter keuring aangeboden, welke zoowel aan de hand als voor de sulkey getoond werd, iets wat — zoover mij bekend — nog niet te Elst is voorgekomen en hetgeen zeer de belangstelling trok.

Over het geheel genomen was het beslag der hengsten goed te noemen, enkele zelfs zeer goed, ook enkele wat minder. Het beslag der warmbloedpaarden was over het algemeen beter dan dat der trekpaarden. Bij de trekpaarden waren bij enkele de toonen der voorhoeven te lang gelaten, de takken der ijzers te lang en te ruim. Bij de achterhoeven ook de toonen te lang en te spits en de ijzertakken te lang en te ruim gepast, — niet de vorm van den hoof.

Bij de warmbloedpaarden waren er ook met te lange ijzers en te ruim in de takken; vooral wanneer zware ijzers zijn gelegd is dit een leelijk gezicht. Zwaar beslag is alleen dan mooi wanneer het juist past, niet te ruim in de takken ligt en vooral niet te lang is.

Opvallend was het in beide categorieën hoe enkele hengsten vóór correct op de ijzers stonden, terwijl de achterhoeven aan den buitenwand te hoog waren gelaten en de paarden met een naar binnen gebroken voetas stonden. Dan een paar met zijlippen aan de achterijzers. Al mag dit voor enkele paarden voor dagelijksch gebruik nuttig en noodig zijn, vind ik het toch voor een keuringsdag een leelijk gezicht en onnoodig. Ook zag ik bij een paar hengsten nog flinke strepen van de rasp onder de nieten en waren oude nagelgaten niet gestopt. Waarom niet even een nietenkapper gebruikt en netjes gestopt; dit behoort toch zoo, vooral voor eene keuring.

Eén warmbloedhengst had links vóór een groot stuk uit den hoof aan den buitenwand en rechts vóór aan den binnenwand; de smid welke den hengst beslagen had, had er van gemaakt wat er van te maken was; hij stond er ondanks de gaten goed op. De eigenaar van den hengst droeg hier ongetwijfeld de schuld van.

De tweejarige hengsten waren op één na, welke enkel vóór beslagen was, alle vierkant op beslag gezet. Van fouten, als toonen te lang enz. moet men niet altijd den smid de schuld in de schoenen schuiven. In dergelijke gevallen is ook dikwijls de eigenaar hiervan de schuld. Vooral voor een keuring wenschen ze vaak de hoeven groot te houden en moet menige smid in zoo'n geval rekening houden met zijn cliënt. De eene kan zich hier beter mee redden dan de andere. Ik zag nog verschillende collega's ter keuring en raad bij dezen iederen hoefsmid aan de keuringen te bezoeken. U ziet daar het beste de fouten van anderen en ook van U zelve.

Lochem.

H. J. Breukink.

In het verslag der keuring te Assen trof mij de opmerking van het monsteren aan een langen teugel. Ik voor mij vind dit niet zooslecht, vooral wanneer het een paard betreft met veel temperament. Wanneer hun dit geleerd is loopen ze mooi recht over de baan. Vaak ziet men dat ze bij het bit gepakt steeds scheef loopen. Ik herinner mij een knecht van de firma Bolt uit Groningen, welke in Elst een hengst monsterde met aan elken kant een hand aan het bit, maar zooals die loopen kon heb ik er nooit meer een gezien. Aan een langen teugel of desnoods een leidsel kunnen de meeste monsterknechts beter meekomen en loopt het paard vrij.

B. te L.

RIJKSVORJAARSHENGSTENKEURING TE ZWOLLE,

type tuig- en trekpaarden.

Het is heel nuttig voor hoefsmeden om dergelijke keuringen te bezoeken, men ziet dan eens weer verschil van werk.

De warmbloedhengsten werden het eerst voorgebracht. Over het algemeen was het beslag goed verzorgd, niettegenstaande er nog wel enkele fouten gemaakt waren. Zoo had Nr. 3 van den catalogus m. i. de voeten veel te kort, waardoor deze hengst ook wat kortaf draafde. Ware het toongedeelte niet zooveel ingekort, dan ware dit dezen hengst in zijn draf ten goede gekomen. Nr. 8 van den catalogus was veel te lomp beslagen; de ijzers waren veel te zwaar en te groot en tenslotte veel te ruim. Zij waren aan de buitentakken geheel buiten de verzenen gelegen.

Vervolgens was het de beurt aan de koudbloedhengsten. Men kan terdege zien, dat het ijzer niet duur is, daar sommige verscheidene kilo's hadden te torsen. Nu is op zich zelf een zwaar ijzer mooi voor een koudbloed, maar daarom behoeft het nog niet lomp te zijn. Het viel mij nog op, dat bij een enkele de achterhoeven te spits waren gemaakt, waar m. i. toch geen reden voor bestond. Een weinig rondere achtervoeten was dezen hengsten in hun stand en gang ten goede gekomen. Er was maar één koudbloed bij, dat eerst nog wel even een bezoek had mogen brengen aan den smid. De ijzers waren totaal in de voeten gegroeid; toch werd hij goedgekeurd.

Er was veel publiek aanwezig, maar de hoefsmeden schitterden door afwezigheid.

Zwolle, den 20 Februari 1934.

A. E.

WAT BEHOORT MEN STEEDS TE DOEN VOORDAT MEN EEN PAARD GAAT BESLAAN?

Deze vraag lijkt al te eenvoudig, zoo echt een vragen naar den bekenden weg en toch is het mij gebleken dat ze geheel niet overbodig is en een bespreking ten volle waard zal zijn.

Nog zeer kort geleden werd door mij een examen bijgewoond waaraan alleen ervaren hoefsmeden met vele jaren praktijk aan konden deelnemen; voor dit examen hadden zich twaalf kandidaten opgegeven.

Op één dag werd het volgende programma afgewerkt: het beslaan van een paard inclusief het vervaardigen der hoefijzers. Er werden 2 voeten met handgesmeede en 2 met machinale ijzers beslagen, welke laatste van zeer slechte constructie waren, zoodat vele wijzigingen moesten worden aangebracht. De tijd hiervoor gegeven was van half negen tot twaalf uur.

Des namidags werd een klapstrijkijzer gemaakt voor een hoef welke vertoond werd, zoodat de maat kon worden genomen doch daarna werd de hoef weggenomen. De tijd hiervoor was hoogstens $1\frac{1}{4}$ uur.

Vervolgens moesten de candidaten één voor één aan gefingeerde leerlingen de fouten demonstreeren aan een viertal daarvoor speciaal uitgezochte hoefijzers en tenslotte kregen zij schriftelijk een vraag te beantwoorden uit de theorie, met practischen ondergrond. Om echter ditmaal te blijven bij den aanhef van dit artikel, zoo zal het dunkt mij groote verbazing wekken dat bij dit examen slechts weinige candidaten hunne gedachtengang controleerden en begonnen waarmede zij hadden moeten beginnen, n.l. het laten stappen en draven van het paard.

Ik kan mij heel goed voorstellen dat in een zeer druk beklante smederij paarden zullen worden beslagen zonder dat men dit doet; het zal dan op goed vertrouwen worden aangenomen dat het paard rad wordt aangebracht en de smid is voldoende bekend met zijne cliëntèle, dat hij den gang van het paard telkens weder opnieuw zal opnemen; dit is in zulk een geval tijdverlies en wordt onnoodig bevonden. Geheel anders is echter de zaak, wanneer men voor het beslaan van vreemde paarden komt te staan, paarden die men voor het eerst van zijn leven ziet en waarvan men niets af weet. Dan toch is het een onvergeeflijke nalatigheid om niet eerst het paard eens buiten de smederij te bekijken, den stand op te nemen, de hoeven qua vorm en kwaliteit te beoordeelen en daarna het paard te doen stappen en te doen draven. Het lijkt omslachtiger dan het is wanneer men de aandacht vestigt op al hetgeen waarop men letten moet; het is hier echter een kwestie van routine, van een kennersblik en als een ervaren hoefsmid even om het paard in quaestie heen loopt, dan heeft hij in zich opgenomen de standen van voor- en achterbeenen zoowel van voren als van terzijde gezien, hij heeft op den voetas gelet, op eventueele strikwonden, op hoorndefecten, op de ligging en afslijting van de oude ijzers en op mogelijk onevenwichtigen hoorngroei. Hij laat het paard dan stappen en als het wegstapt, let hij erop, hoe het met de achterhoeven optreedt, of het draait in de hakken, nauw loopt of overstapt; stapt het op hem toe, dan wordt het neerzetten der voorhoeven gecontroleerd. Daarna zal een pasje draf hem vooreerst de overtuiging geven of het paard rad loopt en vervolgens zal hij op afwijkingen in de gangen als maaïen, kruisen, scheppen, sleepen en strijken letten. Slechts enkele minuten zullen met dit heele onderzoek gemoeid zijn en waar wij dit nuttig noemen bij elk paard en vóór elk beslag, zoo noemen wij het beslist noodig wanneer de hoefsmid een hem vreemd paard te beslaan krijgt. Het zal natuurlijk niet altijd een ideaal toestand zijn zoodat de hoefsmid over een bepaalde monsterbaan kan beschikken doch dit is ook niet noodig, een klein stukje straat met vlakke klinkers is voldoende om een paard even vierkant te kunnen plaatsen en om het beweging te kunnen geven.

Dat slechts weinige van de boven bedoelde candidaten dit gedaan hadden, werd niet alleen als een kunstfout voor de anderen aangerekend, doch het wreekte zich ook in hun werk en benam als zoodanig aan hen de kansen op succes. Ik herinner mij o. a. een paard dat een duidelijke strijkwond aan een der beenen vertoonde; wanneer men dit paard had laten loopen, zou men uit den gang hebben kunnen opmaken welk strijkijzer hier het best op zijn plaats zou zijn geweest en had men niet behoeven te volstaan door eenvoudig den binnentak eenigszins bodemnaauw te smeden. Vindt het strijken niet zijn oorzaak in slapte van het paard of is het niet het gevolg van een buitengewoon inspannenden arbeid, dan toch zal ook het besnijden van den voet veel in deze ten goede kunnen keeren en laat men den binnenverzenwand hooger dan den buitenverzenwand, dan zal dit op den gang al van goeden invloed zijn. Maar bovendien is het toch het werk van elk bekwaam hoefsmid om zijn vak naar zijn kunnen uit te voeren en juist door het goed beoordeelen van het paard met het oog op stand en gangen, zal hij een beslag kunnen leveren dat uitsteekt boven dat van een niet geschoold hoefsmid; dit zal hem niet alleen tot eere strekken doch hem bovendien zelfvoldoening verschaffen en daarenboven mee werken om zijne cliëntèle te behouden en uit te breiden.

Het is mogelijk dat men zich zal willen verschuilen en zeggen: „ja bij een examen is men zenuwachtig en denkt men daar niet aan”. Ik neem dit niet aan en ben overtuigd dat elke hoefsmid, die bij het beslaan gewoon is te handelen zooals het behoort, dit ook in bijzondere gevallen zal doen, daar een dagelijksche gewoonte wel zoo inroest, dat men deze als het ware volgt zonder zich er bijzonder rekenschap van te geven.

G. H.

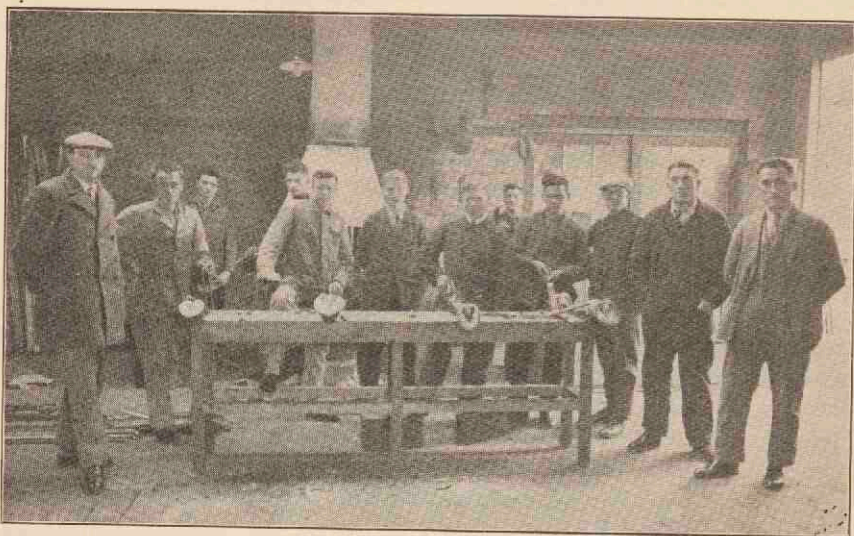
BESLAAN VAN LASTIGE PAARDEN.

Moge het al niet bizonder zijn opgevallen, dat de heer Weijermans in dit blad van 15 Maart l.l. zoo'n zeldzaam juiste opmerking maakte waar het gold „de kalmeerende werking als gevolg eener afleiding, waardoor het paard vertrouwen had gekregen in de behandeling tijdens het beslaan”, dan wensch ik toch nog eens speciaal de aandacht te vestigen op het feit, dat omgekeerd elk paard, dat wantrouwen toont bij den smid, hiervoor reden heeft in de omstandigheid, dat lang niet altijd kalmeerend wordt gewerkt tijdens het beslaan. Aangezien dit echter zeer ongewenscht oponthoud kan veroorzaken bij den smid, die meer te doen heeft dan angstige paarden te kalmeeren, geef ik nogmaals in overweging, dat ook onze hoefsmeden medewerken in het pogen, er iederen paardenbezitter van te overtuigen, dat vroeg geleerd steeds later gekend beteekende en nog steeds blijft beteekenen. Een veulen, intijds gewend aan het geven en laten ophouden van de beenen, waarvan de voeten tevens worden beklopt, zal persé een mak paard leveren in de handen van den oordeelkundigen smid, die er nu voor heeft te zorgen, dat zoo blijft wat hem goed werd ter hand gesteld. Elk bij beslag lastig paard is of niet, c. q. onoordeelkundig voorbereid, of lastig gemaakt in de smederij... of thuis indien hier geliefhebberd wordt in hoefsmidskunst!

Maart '34.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE MARKELO.

Links de leider de heer H. Voorderman te Markelo, rechts de heer J. ten Hove, onderwijzer in de praktijk.

De cursus, aangevangen met 10 leerlingen, waarvan 3 afvielen, is geëindigd met de navolgende 7: H. Geels, smid te Enter; H. Timmerije, smid te Noordijk bij Neede; J. G. Silderhuis, smid te Ootmarsum; A. J. Roevink, smid te Rekken bij Eibergen; Joh. Fleming en H. J. Zomer, beide p/a. Langelier, smederij te Lochem en B. F. Borggreve, smid te Tubbergen.

KORTE MEDEDEELINGEN

— Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort. Op 16 Maart l.l. had het examen plaats van de dienstplichtigen der Artillerie, 1e ploeg 1933, die hun opleiding beëindigd hadden. Van de 17 dienstplichtigen die op 6 Mei 1933 hunne opleiding aanvingen, zijn er 4 afgevallen wegens onvoldoende aanleg en vorderingen. Door 13 werd met goed gevolg het examen van hoefsmid afgelegd en aan hen werd een diploma uitgereikt, terwijl de 4 eerste geslaagden tot korporaal werden bevorderd.

De geslaagden in volgorde van bekwaamheid zijn: 1. J. H. Bremmers, 2. J. H. Geerdink, 3. A. Menger, 4. W. J. A. van Lin, 5. H. H. Lahaye, 6. W. Bouwman, 7. G. Th. Lehnen, 8. W. Polhout, 9. J. Lavrijssen, 10. A. Uithol, 11. J. B. Bruggers, 12. J. M. Heuvel, 13. R. Breedveld.

— Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort. Met ingang van 1 April l.l. is benoemd tot hulpinstructeur aan de Hoefsmidsschool G. J. Hazekamp,

wachtmeester-hoefsmid bij het Korps Rijdende Artillerie te Arnhem.

De heer Hazekamp trad in militairen dienst in 1921 en werd aangesteld tot korporaal-hoefsmid den 1en October 1924, terwijl zijn bevordering tot wachtmeester volgde op 1 Januari 1925.

— **Rijksdiploma Hoefsmid.** Het examen voor dit diploma zal plaats vinden te Utrecht op 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26 en 27 April en op 1, 2, 3, 4, 8 en 9 Mei.

Voor ieder candidaat duurt het examen twee dagen, den eersten dag begint het om negen uur, den tweeden dag om half negen. De tijden voor de verschillende werkzaamheden vastgesteld, zijn dezelfde als bij de vorige gehouden examens.

LITERATUUR OVERZICHT.

In twee opvolgende nummers van het weekblad „Het Paard” komt van de hand van W. F. S. een beschrijving voor van de Melkinrichting

„De Sierkan”

te 's-Gravenhage, hoofdzakelijk over de paarden, die in dit bedrijf dienst doen en dat zijn er 28 stuks.

Wij ontleenen aan bedoelde beschrijving het volgende dat betrekking heeft op het hoefbeslag:

„Vermeldenswaard is het zeker, dat aan dit bedrijf nog een eigen hoef-

De hoefsmid W. Voogt aan den arbeid in zijn hoefsmederij. Aan 't hoofd en terzijde van 't paard zien wij 't oudste personeel in dienst-jaren, namelijk de koetsiers J. Staal en L. Geldeblom.

smederij is verbonden en dat de kundige hoefsmid W. Voogt ook al bijna een kwart eeuw aan deze zaak als zoodanig werkzaam is.

De smid Voogt doet alles alleen en heeft handen vol werk, aangezien paarden die zooveel dienst doen op de steenen ook veel ijzers verslijten, maar waardoor het ook noodig is steeds het beslag nauwlettend te controleren.

Wij namen een kijkje in de smederij en hoe het mogelijk is konden wij niet verklaren, maar ook hier was orde en regelmaat. Voogt deelde ons mede, dat hij uitsluitend machinale ijzers gebruikt en dit was noodzakelijk omdat hij geen hulp heeft. Hij is zeer tevreden over de machinale ijzers en looft de afwerking.

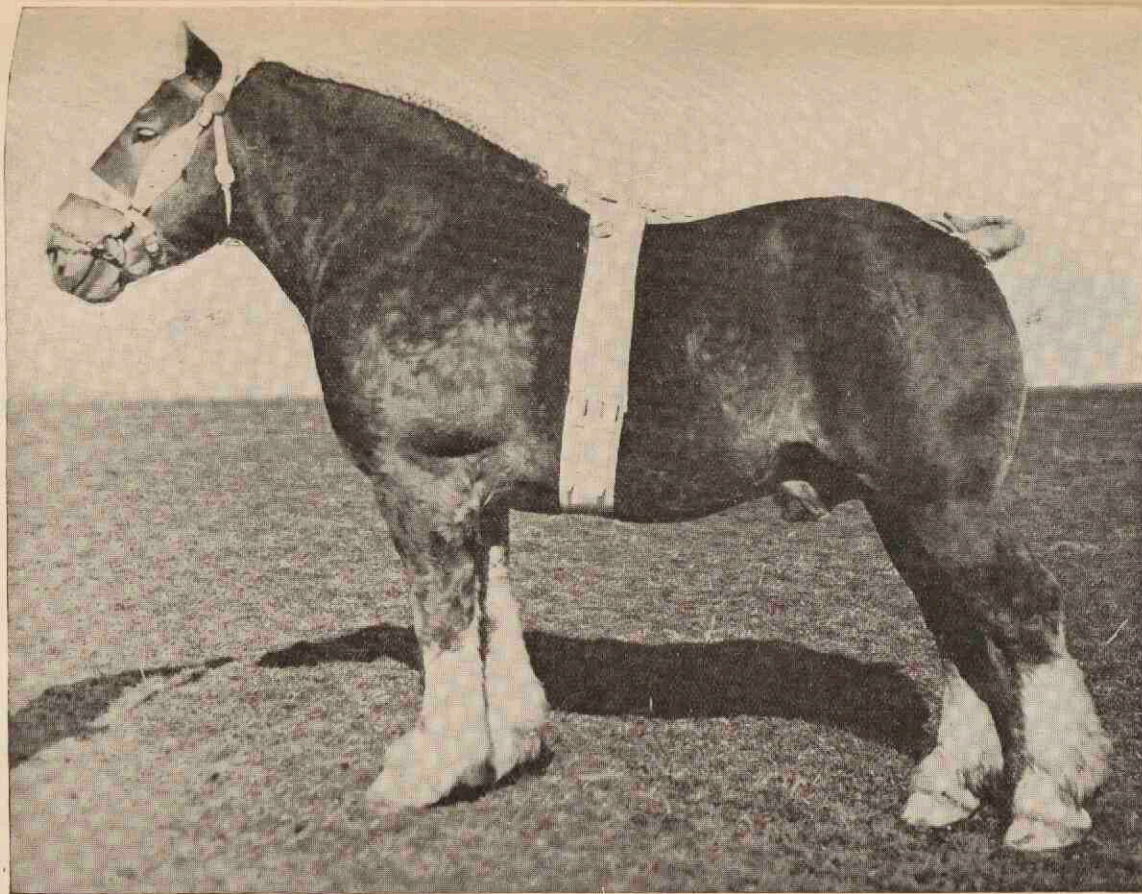
Het beslag vereischt in den winter meer werk dan 's zomers, vooral ook, nu bijna alle straten geasfalteerd zijn en de paarden feitelijk in het holste van den nacht hun dagtaak aanvangen. Bij de minste sneeuw, ijzel of gladheid, moeten de paarden op „scherp” worden gezet. Tot einde April moet het beslag weerstand aan die gladheid kunnen bieden en in November begint het lieve leventje weer van voren af aan.

Het winterbeslag bestaat uit schroeven in de hiel en stiften in den toon. De paarden staan altijd op een dik stroobed.

Dat werkverdeeling en voeding hier uitstekend zijn geregeld kan men afleiden uit het feit, dat de paarden er jaren achtereen dienst doen. Paardenhandel is niet aan deze zaak verbonden. Wanneer de dieren ongeschikt worden of blijken te zijn, dan worden zij meestal voor „den dood” verkocht”.

In het Aprilnummer van „der Hufschmied” komt een artikel voor van Hans Haas, hoefsmid uit Nürnberg-Metzendorf, over gummikalkoenen en dito stooten. Hij gaat eerst na welke hulpmiddelen tegen het uitglijden op asphaltstraten in gebruik zijn en zegt dat in Berlijn en in Hannover het touwijzer wel het meest gebruikt wordt daar in deze steden weinig hellende straten voorkomen. Toch beschut dit ijzer niet voldoende tegen uitglijden en ook het geheele gummi hoefijzer heeft niet voldaan. Dit heeft Haas geleid tot het aanbrengen van verwisselbare kalkoenen en stooten zoodat dezedus zoowel scherp als stomp kunnen worden ingezet. Hij noemt dit een universeel beslag voor winter en zomer en een proefneming gedurende de laatste zes maanden, waarbij veel vorstperioden voorkwamen, heeft hem de deugdelijkheid van dit gummi inzetsel als kalkoen en stoot doen blijken. De gang van het paard wordt bovendien elastisch er door en de slijtbaarheid van rubberkalkoenen is veel geringer dan van stalen schroefkalkoenen. Ook bij eventueel voorkomende hoefgebreken kan het loopen op deze rubberkalkoenen door de vermeerderde schokbreking veel ten goede bijdragen.

De gummi kalkoenen worden elk met 2 stiften op het takuiteinde van het ijzer bevestigd. Bij paarden met normale gangen worden kalkoenen van gelijke hoogte genomen, bij bodemnauwen stand wordt een zoodanige dikte aangebracht dat een vlak optreden bereikt wordt; aan den buitentak komt dan een bredere kalkoen. Bij bodemwijden stand worden de kalkoenen verwisseld en komt dus de breede kalkoen aan den binnentak. Men maakt groeven in het gummi om het uitglijden tegen te gaan.

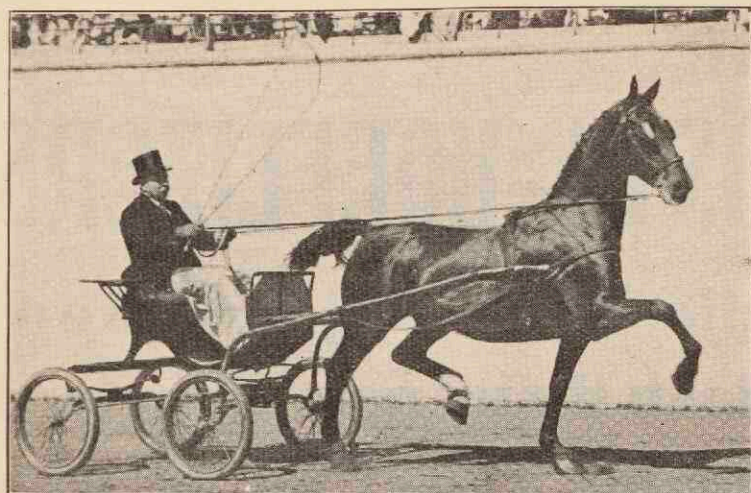

De Zeeuwsche kampioen van 1934: Avenir 1468, geb. in 1929, lichtvos. V. Mayeur de Gaesbeek 1225, M. Ida de Laboureur 4965, te Goes op 8 Februari j.l. eerste der hengsten, geb. in 1929 en 1930; fok. Joh. de Feyter Johsz. te Schoondijke; eig. Corn. de Feyter Johsz. te Boschkapelle, H. Kerkhaert en W. Staal te Stoppeldijk. Avenir is verkocht naar Zuid-Holland aan de heeren D. L. Kluijfhofd en Gebr. Smits te Strijen.

Aanstaande draverijen (l.b. = lange, k.b. = korte baan).

15 April Duindigt l.b.	29 Juli Alkmaar l.b.
22 April Duindigt l.b.	29 Juli Zuidhorn k.b.
29 April Duindigt l.b.	2 Aug. Santpoort k.b.
6 Mei Rotterdam l.b.	4 Aug. Houtrust k.b.
10 Mei Duindigt l.b.	5 Aug. Duindigt l.b.
10 Mei Purmerend k.b.	5 Aug. Castricum k.b.
10 Mei Drachten l.b. en k.b.	8 Aug. Stompwijk k.b.
13 Mei Groningen l.b.	12 Aug. Duindigt l.b.
19 Mei Houtrust k.b.	19 Aug. Duindigt l.b.
20 Mei Rotterdam l.b.	19 Aug. Eenrum k.b.
21 Mei Duindigt l.b.	26 Aug. Duindigt l.b.
21 Mei Veendam l.b.	28 Aug. Groningen k.b.
22 Mei Krommenie k.b.	29 Aug. Zaandam k.b.
24 Mei Heerenveen k.b.	30 Aug. Abcoude k.b.
27 Mei Rotterdam l.b.	31 Aug. Leeuwarden l.b.
27 Mei Uithuizen k.b.	31 Aug. Rotterdam l.b.
27 Mei Santpoort k.b.	2 Sept. Groningen l.b.
3 Juni Groningen .b.	2 Sept. Alkmaar l.b.
10 Juni Rotterdam l.b.	6 Sept. Beverwijk k.b.
10 Juni Anna Paulowna k.b.	8 Sept. Purmerend k.b.
17 Juni Duindigt l.b.	9 Sept. Duindigt l.b.
17 Juni Scheemda l.b.	9 Sept. Den Hoorn (Gr.) k.b.
23 Juni Houtrust k.b.	10 Sept. Marssum k.b.
24 Juni Duindigt l.b.	13 Sept. Heemskerk k.b.
24 Juni Paterswolde k.b.	16 Sept. Duindigt l.b.
1 Juli Rotterdam l.b.	16 Sept. Uithuizen k.b.
1 Juli Usquert k.b.	17 Sept. Medemblik k.b.
3 Juli Groningen l.b.	20 Sept. Enkhizen k.b.
5 Juli Appingedam k.b.	21 Sept. Wolvega k.b.
7 Juli Houtrust k.b.	23 Sept. Groningen l.b.
8 Juli Duindigt l.b.	30 Sept. Duindigt l.b.
11 Juli Uithuizen k.b.	7 Oct. Duindigt l.b.
15 Juli Duindigt l.b.	14 Oct. Alkmaar l.b.
15 Juli Noordwolde k.b.	21 Oct. Duindigt l.b.
17 Juli Pijnacker k.b.	28 Oct. Duindigt l.b.
20 Juli Leeuwarden l.b.	4 Nov. Duindigt l.b.
22 Juli Duindigt l.b.	11 Nov. Duindigt l.b.
22 Juli Groningen k.b.	18 Nov. Duindigt l.b.
24 Juli Anna Paulowna k.b.	25 Nov. Duindigt l.b.

Aanstaande concoursen hippique.

15 April Chaam.	20, 21, 22, 23 en 24 Juni Amsterdam.
15 April Gemert.	1 Juli Haps.
22 April Ulvenhout.	1 Juli Mariaheide.
29 April Nuenen.	1 Juli Oud-Gastel.
29 April Oosteind.	1 Juli Sappemeer.
29 April Veghel.	1 Juli Valkenswaard.
6 Mei Best.	7 Juli 't Zandt.
6 Mei Lierop.	15 Juli Ravenstein.
6 Mei Tilburg.	15 Juli Teteringen.
10 Mei Appingedam.	25 Juli Grijskerk.
10 Mei Breda.	26, 27, 28 Juli of 19, 20, 21 Juli
10 Mei Klaaswaal.	Den Haag.
13 Mei (of 2en Pinksterdag)	29 Juli Etten.
's-Hertogenbosch.	1 Aug. Zwolle.
13 Mei Princenhage.	5 Aug. Vries.
21 Mei Bergen op Zoom.	15 Aug. Oosterbeek.
21 Mei Eext.	19 Aug. Vinkel.
21 Mei Geldrop.	28 Aug. Groningen.
21 Mei Netersel.	30 Aug. Dokkum.
21 Mei Schijndel.	31 Aug. De Bilt.
21 Mei St. Anthonis.	1 Sept. Kampen.
2 Juni Dordrecht.	2 Sept. Oirschot.
3 Juni Kruisland.	5 Sept. Nijkerk.
3 Juni Nijnsel.	16 Sept. Heeze.
6 Juni Wageningen.	16 Sept. Olland.
9 Juni Bussum.	16 Sept. Tilburg (Tavenu).
14 Juni Oostermoer-Zuidlaren.	19 Sept. Assen.
15 Juni Winschoten.	30 Sept. Baarle-Nassau.
17 Juni Amsterdam (Olymp. dag).	17 Oct. Roden.
17 Juni Leende.	Eerste Zaterdag en Zondag na
17 Juni Moergestel.	Amsterdam: Wassenaar.
17 Juni Zijtaart.	

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

**zijn reeds 18 jaar goed;
doch thans nog verbeterd**

**Neemt proef op de som
Overtuigt U**

Onze Uitgave op Hippisch Gebied!

„Van achter de Meute” door SONNEUR (Mr. Jos. J. A. Gillissen), 208 blz. Rijk geïllustreerd. Prijs geb. f 3.75, Franco per post f 4.—

„Paardrijden”, leiddraad voor Amateur-ruiters, door J. EBBINK. Prijs f 1.50, Franco per post . . f 1.60

„Vrijheidsdressuren” door H. J. LIJSEN. Rijk geïll. Prijs f 1.—, Franco per post f 1.05

„Het Fotografeeren van paarden”, door Mr. M. C. VAN DER MINNE. Rijk geïll. Prijs f 0.75, Franco p. p. f 0.80

„Langs den Weg” door AUG. DIEMONT Sr. Prijs f 0.25, Franco per post f 0.30

„De Hoefsmid”, geïllustreerd maandblad. Abonnements-prijs per jaar f 3.—

N.V. DE ZUID-HOLLANDSCHE
BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Giro 14908 - Wagenstraat 70, Den Haag - Tel. 117500*
Mede verkrijgbaar door tusschenkomst Boekhandel

Uitgaven van de

N. V. De Zuid-Hollandsche Boek-
en Handelsdrukkerij — Den Haag

Tot heden verschenen in de **Cultuurserie**:
„**De Straat der Sandalenmakers**” door
NIS PETERSEN, uit het Deensch be-
werkt door Mej. Dr. A. POSTHUMUS
met omslagontwerp en 4 kleuren-illustra-
tie van ANTON PIECK.
Een standaardwerk der hedendaagsche
literatuur.

„**De Maagd van Jürgen Doskoeil**” door
ERNST WIECHERT, oorspronkelijke
Nederlandsche bewerking van Mr. P. J. A.
BOOT, bekroond m. d. grooten literatuur-
prijs der Raabe-Stichting, omslag- en
bandontwerp van POL DOM.

„**Het vreemde Geval van Hoghen Lugt**”,
oorspr. Nederl. roman van Dr. J. WALCH,
4-kl. omslag HANS BORREBACH.

Een satyrisch „Epos van de Waarheid”.
„**Fouten**”, oorspronkelijke Nederlandsche
novellenbundel van GRETA VOLLE-
WENS—ZEYLEMAKER.

Een delicaat boekje waarin fouten van
ouderen tegenover kinders worden behan-
deld. Omslagontwerp van POL DOM.

„**Kristin en de Aarde**”, door MARGA-
RETE HACKEBEIL. Geautoriseerde
Nederl. bewerking van Mr. G. J. TER
HAAR. Omslag- en bandontwerp in vier
kleuren van POL DOM.

Een treffend tijdbeeld, dat men niet leest
maar ondergaat!

„**Het vloeiende Goud**”, *realistische olie-
roman* door BERNHARD KELLER-
MANN, geautoriseerde Nederlandsche
bewerking door Mr. P. J. A. BOOT, om-
slagontwerp in vier kleuren van HANS
BORREBACH.

„**Liefde's Kleurenspeel**” door SALVATOR
GOTTA, uit het Italiaansch bewerkt door
Mej. Th. E. VAN DAM.

Een moderne zedenschildering.
Deze uitgezochte serie wordt regelmatig
voortgezet.

De beste kunstenaars verleen hun mede-
werking.

* * *

Maakte U reeds kennis met de serie „Het
mysterieuze Boek”? Eenige zeer boeiende
werken zagen hierin reeds het licht, nl.:
AUG. MUIR: (De meest spannende
detective-schrijver) „**De derde Waar-
schuwing**” „**De zwijgende Demon**”

CLIVE RODNEY:
„**Gevaarlijk Spel**” (een liefdes-detective)
WILHELM SPEYER:

„**Roman van een Nacht**” (crimineele roman)
Deze aantrekkelijke serie wordt regel-
matig voortgezet.

Hebt U reeds gelezen het tragische film-
boek „**Ik ben een Vluchteling**” door den
Amerikaanschen kettingganger ROBERT
E. BURNS, vertaald door W. J. A. ROL-
DANUS met 16 groote illustraties op
kunstdrukpapier? De Telegraaf noemde
de Nederlandsche bewerking een docu-
ment van blijvende waarde!

„..... ja, — maar

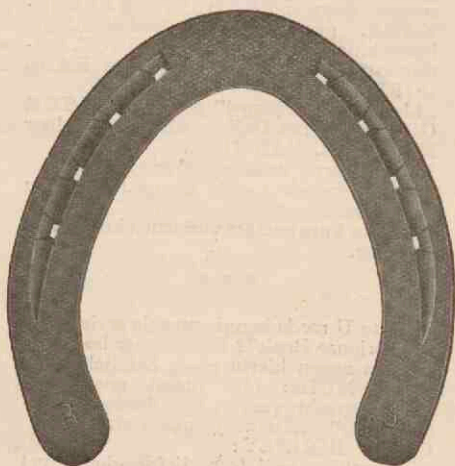
„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

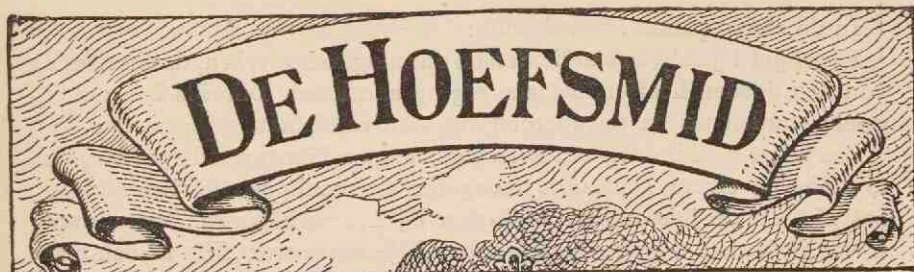
Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK **HELPMAN** GRONINGEN

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIE

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Examen-indrukken. — De waarde van goed hoefbeslag. — Verbeening van hoefkraakbeen. — Voorjaarsexamen rijksdiploma hoefsmid. — Cursussen in hoefbeslag te Utrecht. — Lucht inplaats van ijzer. — Korte bijdragen. — Literatuur-overzicht. — A.s. concoursen-hippique. — A.s. draverijen. — Advert.

EXAMEN-INDRUKKEN.

Wij zagen hen komen, wij zagen hen gaan, de hoefsmiden, kandidaten voor het Rijks-diploma. Zij kwamen met het doel, zoo eenigszins mogelijk, het bewijs van bekwaamheid te verwerven.

Wij zagen hen komen, de zelfverzekerden, in de overtuiging niet zonder diploma te vertrekken en die toch door één onvoldoende cijfer *te veel* struikelden; wij zagen hen zonder diploma weer gaan.

Wij zagen hen werken en zweeten, de geroutineerden, die thuis zonder inspanning in minder dan de helft van den toegestanen tijd *beter* werk zouden leveren en die op het examen het werk niet uit de handen kwijt konden worden.

Wij zagen hen gaan, de teleurgestelden, die gewogen en te licht bevonden, een illusie armer huiswaarts keerden.

Wij zagen hen werken, de tobbers, die misschien hun heele leven zullen blijven tobben, en die op *het examen* nog vrij behoorlijk werk leverden, daarbij zich zelf hebben overtroffen.

Wij zagen hen werken, de handige flinke werkers, en die op het examen de pechvogel werden.

Wij zagen bij den uitslag blijde, verheugde gezichten om het succes, doch ook tranen... vreugdetranen, als reactie op te sterk gespannen zenuwen.

Wij zagen hen gaan, die zelf overtuigd waren, dat het werk door hen geleverd, geen diploma waard was. Voor de laatsten is er *goede* hoop, dat bij het volgende examen hun werk veel beter zal zijn. De nu ondervonden teleurstelling zal hen sterken en geschikt maken voor het verkrijgen van een welverdiend diploma.

Wij zagen... Neen, wij willen niet blijven zagen, wij willen alleen nog enkele indrukken mededeelen aan de examencommissie.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

22. MEI 1934.

In de eerste plaats het volgende:

Er schijnt bij tal van candidaten de meening te heerschen, dat het beslag van den dooden hoof er niet zoo erg op aan komt. Dikwijls kon dat afgeleid worden uit de antwoorden van den candidaat.

Zoo hoort men b.v. bij een te laag gemaakten binnenwand voor strijken, te dicht bij elkaar geplaatste toongaten en toonlippen bij het klappen, het niet op de juiste wijze vrijleggen bij hoornscheuren of lossen wand, te vet geplaatste nagelgaten, het onbenullige antwoord: „Het is toch maar voor een dooden hoof.” Of: „Ja, bij het paard mag dat niet, maar bij zoo'n dooden hoof?”

Zeker, het is ook een doode hoof en van strijken, klappen of kreupel loopen is geen sprake meer.

Maar zulke candidaten vergeten, dat een ambitieuze hoefsmid zulk een hoof niet als een dood element mag beschouwen, maar dat een goed vakman uit allerlei kleine details aan dien hoof kan afleiden het ras, den stand en gang van het dier, waaraan enkele dagen te voren die hoof behoorde.

Er wordt b.v. een linker strijkijzer gelegd onder een rechterhoef. Bij eenige opmerkzaamheid behoeft dat niet voor te komen. Het oude beslag, de bouw van den hoof, ook al had het paard een afwijkenden beenstand, weggesleten kroonwand of kroonharen geven ons steeds een aanwijzing. Mocht het overigens *niet* zijn te constateeren, dan geeft altijd de binnengewrichtsvlakte van het kootbeen een juiste aanwijzing: deze is namelijk steeds grooter dan de buitengewrichtsvlakte.

Bij strijkijzers wordt wel de tak smaller gemaakt, doch op de plaats waar de meeste paarden strijken, tusschen tweede en derde nagelgat, wordt het ijzer bodemrond in plaats van goed bodemschuin gemaakt.

Ook zijn dikwijls de nagelgaten in den strijktak te vet. Bij toonstrijkijzers worden deze op de strijkende plaats niet voldoende bodemnaauw gemaakt en worden deze ijzers in het zijgedeelte te ruim gepast, mede door te vette takgaten.

Het besnijden aan den dooden hoof laat ook dikwijls veel te wenschen over.

De meeste candidaten beginnen, zonder den hoof uit de klem te nemen om deze van voren te zien, direct te besnijden met het gevolg dat de toon te kort wordt gemaakt, of te lang gelaten, de binnen- of buitenwand te veel besneden, de verzenen te hoog of te laag worden.

Eenige candidaten waren bij het besnijden van den hoornstraal van zeer harde en lange voeten bang om iets van deze kei-harde straalhoorn weg te nemen. Weer anderen sneden bij mooie gezonde hoornstralen deze tot op de hoeflederhuid weg. Op deze dun weggesneden straalschenkels werd dan een Belgisch balkijzer aangelegd. Dat voor zulke fouten onvoldoende cijfers worden toegekend, behoeft geen betoog.

Het besnijden aan 't levende paard is gelukkig over 't algemeen veel beter.

Met het passen der ijzers hebben verschillende, wij kunnen gerust zeggen *de meeste* candidaten groote moeite.

Het ijzer wordt niet direct naar den hoofvorm gesmeed. De smid gaat

dan passen, raspt den hoof op de gebrande plaatsen weg en komt dan pas tot de conclusie, dat de hoofvorm er nog niet in zit. Hij gaat het ijzer dan opnieuw verhitten, verzetten, een tijdlang op de ondervlakte slaan, zoodat het ijzer van boven bol wordt, dan weer op de bovenvlakte slaan, zoodat de ondervlakte weer bol is en gaat opnieuw passen, weer afraspen enz.

Dit spelletje herhaalt zich eenige malen met het gevolg, dat het ijzer tenslotte nog niet past, en ook niet draagt.

Dat een overigens goed besneden hoof daardoor te kort wordt, behoeven wij niet nader te verklaren. Waarom toch niet eerst de uitwendige vorm van het ijzer naar den hoofvorm gezet, het ijzer vlak gericht en dan pas de gebrande oneffenheden van den hoof weggenomen.

Wordt deze methode gevolgd, dan zullen voor het geheele beslag veel betere cijfers gegeven kunnen worden. De gebruikte werktijd zal daardoor veel korter worden en dit is een groot voordeel.

De commissie heeft bij dit examen opnieuw ondervonden, dat de groep, waarbij aan 11 van de 12 kandidaten het diploma kon worden uitgereikt, deze groep de kortste werktijd heeft gebruikt. Daarom, weg met die verkeerde werkmethoden, geen gelegenheidswerk trachten te maken. De commissie verlangt niet anders dan vlot en practisch goed werk.

Ten slotte nog een opmerking over het gereedschap.

Verschillende cursisten gebruiken bij het bekappen den stalen hoofhamer.

Laten wij u een welgemeenden raad geven. Gebruik voor dat werk een ijzeren hamer. Wanneer twee harde stalen voorwerpen in dit geval houw-
kling en hamer met kracht op elkaar komen, bezwijkt een van beide. Bovendien springen zeer gemakkelijk kleine stukjes staal van den houw-
kling af, welke gevaar opleveren voor de oogen.

Er zijn heel wat hoefsmeden, die daardoor het licht in een der oogen hebben moeten missen. Voorkomt dat voor het te laat is, gij spaart met een ijzeren hamer uw houw-
kling en uw oogen.

Onderwijzers en cursisten, doe met bovenstaande uw voordeel.

Utrecht.

H. Vossers.

Als aanvulling op de zeer nuttige wenken welke de heer Vossers hierboven gegeven heeft voor de kandidaten examen rijksdiploma, wil ik gaarne nog toevoegen de bijzonder slordige wijze waarop door examinandi vaak gewerkt wordt. Ik heb hier meer in het bijzonder op het oog het nagelen, omnieten en dicht maken, dat in vele gevallen niet alleen zeer slordig, doch tevens slecht was; o. a. het op zeer ongelijke hoogte nagelen zonder dat hier een reden voor was, het plaatsen van nagels vóór de zijlippen, het nagelen op den rand van- of in een vrijgelegd gedeelte van den draagrand, het veel te lang afknippen van de nieten, het niet afvijen van de niet en het niet goed inslaan van de niet. Ook hier werd zoo vaak, wanneer er de aandacht op werd gevestigd, het laconieke antwoord gehoord: het is toch maar een doode hoof! Vooral wanneer deze laatste slordigheden begaan werden aan den strijktak bij een ondergelegd strijkijzer, konden zij toch niet anders dan in het nadeel van den candidaat worden aangerekend. Correct werk streelt niet alleen het oog doch het voorkomt fouten, die bij de

beoordeeling misschien juist de balans, in de verkeerde richting zouden kunnen doen overslaan en als zoodanig is dan ook deze aanvulling als een waarschuwende wenk op te vatten.

G. H.

DE WAARDE VAN GOED HOEFBESLAG.

Goed hoefbeslag wordt door een ieder die met paarden omgaat van groote waarde geacht. Zelfs door de eigenaren die het beslag van hun paarden verwaarloozen.

't Is alleen jammer, dat de praktijk van hun daden niet overeenkomt met de erkenning van die waarde. Wat of *goed* hoefbeslag, dit wil zeggen een hoefbeslag geschikt voor den dienst die van het paard wordt gevraagd, vermag, kan door een voorbeeld uit mijn praktijk duidelijk worden. Het betreft hier een ervaring met een paard van een ruiter der Landelijke Rijvereeninging.

Als liefhebber van paardensport, woonde ik als toeschouwer een slot-repetitie van een der Landelijke Rijvereeningingen bij. Op deze slotrepetitie (twee dagen voor de z.g. demonstratie gehouden) werd een zwart paard (Nora II) voorgereden. Dit paard werd, behalve als rijpaard voor de Landelijke Rijvereeninging, ook voor alle voorkomende werk gebruikt. Bij de oefeningen was het lastig, humeurig, terughoudend, v.n. bij het springen en maken van kleine voltes. Wanneer het werd aangezet, begon het te slaan. Van verschillende zijden hoorde ik al zeggen: „Het is niets gedaan met Nora”. Als hoefsmid had ik vanzelf sprekend stand, gang, hoefvorm en beslag nauwkeurig opgenomen. Mijn indruk was, dat het dier wel wilde, maar niet kon, omdat het onderliggende beslag niet geschikt was voor het werk, wat van haar werd geëischt. De vorm van de voorhoeven was die van een plathoef met wijd uitgezakte wanden en lage verzenen en zij waren beslagen met groote breede ijzers. De voetas was sterk naar achteren gebroken. De achterhoeven waren ook veel te lang en met te zware ijzers beslagen. De voorbeenen stonden van ter zijde onder zich. Al deze oorzaken werken het klappen in de hand, hetgeen dat paard op dien avond sterk deed. Den volgenden morgen werd Nora bij mij gebracht om te beslaan.

Wij deden dit als volgt: De voorhoeven werden flink ingekort en de wanden gebroken; alle overtollige hoorn werd weggenomen, zoodat de hoef weer sterk en de voetas weer bijna recht was.

Vervolgens werden ondergelegd een paar lichte jachtijzers met verdikte takken, waarvan de bodemvlakte smal en schuin werd gesmeed. Het laatste om vastzuigen in den bodem zooveel mogelijk tegen te gaan. De achterhoeven werden eveneens naar behooren ingekort, zoodat de voetas weer recht was en beslagen met een paar lichte jachtijzers.

De invloed van het nieuwe beslag was verrassend.

Den volgenden dag werd op het concours te Midden-Beemster bij het springnummer met Nora beslag gelegd op een 2en prijs, terwijl zij zich bij de andere nummers uitstekend gedroeg, zelfs de kleinste voltes zonder moeite maakte.

Verder in de maand Augustus verwierf zij op het springconcours te Barsingerhorn een 3en prijs, te Heilo een 1en prijs in het springnummer en een 2en prijs Tally Ho.

Wij meenen in alle bescheidenheid, dit mooie resultaat voor een groot deel aan het aangebrachte gewijzigde beslag te mogen toeschrijven. Het beslag behoort in overeenstemming te zijn met den dienst, die van het paard wordt gevraagd.

Een goed hoefbeslag bevordert den gang van het paard, wanneer smid en eigenaar hieraan meerdere aandacht schenken, komt dat het paard ten goede.

De Rijk (N.-H.).

Andries Bruntink Tz.,
Onderw. Hoefsmid.

VERBEENING VAN HOEFKRAAKBEEN.

Gaarne wil ook ik iets mededeelen over bovengenoemd gebrek, dat ter sprake kwam op de jaarvergadering van onderwijzers. Het is dan ook een hedendaagsch gebrek en ik kan zeggen dat minstens 60% der paarden, die in mijne smederij komen, er aan lijden. Verschillende methoden heb ik toegepast: zoolbeslag, balkijzer, leeren randen, gummi-kussens, enz. en meermalen met succes. 't Is mij opgevallen dat bij het optreden van bovengenoemd gebrek de pijn het ergste is. Na 1 of 2 jaar is die pijn min of meer geweken. De hoofdschotel der behandeling vormt dan ook het besnijden. Daaraan moet alle zorg worden besteed. Meermalen wordt de buitenhoefhelft te hoog of de tegenover gestelde kant te laag. Dit hangt af van den bouw van den hoef en van de belasting. Vanaf dien tijd ondervind ik geen moeilijkheden meer en zijn alle paarden rad.

Wat het besnijden betreft, de ondervinding heeft mij geleerd het steunvlak klein te houden en in de meeste gevallen de buitenhoefhelft lager met korten toon en een beed ijzer met opzet te geven. Deze methode bevat mij best. Verbreede takken leg ik bij uitzondering omdat hier de meeste paarden landbouwwerk moeten verrichten en zodoende het aftrappen van ijzers niet in de hand moet worden gewerkt. Zoo hier en daar zie ik wel eens paarden beslagen met verbreede takken en wel deze laatsten te ruim gepast, soms buiten de lijn vanaf den kroonrand, waardoor de paarden soms stram en gevoelig loopen. Zulks is natuurlijk verkeerd, want ten eerste krijgt de hoef te weinig ondersteuning en ten tweede wordt de kootstand te veel op het buitenvlak van het kroonbeen overgebracht, hetgeen pijnlijk loopen tengevolge heeft. Dit weegt even zwaar als wanneer de buitenhoefhelft te hoog wordt besneden.

Voor eenigen tijd kreeg ik een paard op beslag met verbeening zoowel binnen als buiten en waarop door den dierenarts verschillende insnijdingen waren gemaakt vanaf den kroonrand tot den draagrand. Het paard was beslagen met een balkijzer maar liep kreupel. Aangezien de gummizolen ook niet meer zoo elastisch zijn als voor den oorlog gaf ik een beslag met kurkzolen en werkelijk met succes. Het paard loopt er best op. Ik heb hem

de voorgaande week weer op ruim beslag gezet (hij had ruim 3 maanden op 't oude beslag geloopen uit een bezuinigingsoogpunt, welke de wijsheid dikwijls bedriegt).

Ik hoop dat vorenstaande wenken iets kunnen bijdragen om te komen tot een zoo zolmaakt mogelijke beslag-methode voor paarden met verbeend hoefkraakbeen.

J. A. T a n g e l d e r, *Duiven*.

ENKELE MEDEDEELINGEN OMTRENT HET AFGELOOPEN VOOR- JAARSEXAMEN 1934 VOOR HET RIJKSDIPLOMA VAN HOEFSMID.

Voor dit examen hadden zich 83 kandidaten aangemeld. Het werd afgenomen op de volgende dagen: 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26 en 27 April, 1, 2, 3, 4, 8 en 9 Mei. De kandidaten waren afkomstig van de cursussen gehouden te Venlo, Utrecht, Arnhem, Heerenveen, Amersfoort, Zwolle, Markelo, Hoogeveen, Heino, Emmen, B. o. Zoom, Cuyk, 's-Bosch, Varsseveld, Winterswijk en Dordt.

Van de 83 kandidaten namen 82 aan het examen deel. Van hen deden respectievelijk 58, 20 en 4 het examen voor de 1e, 2e en 3e maal. In totaal slaagden er 50, waarvan resp. 34, 13 en 3 het examen voor de 1e, 2e en 3e maal hadden afgelegd. De geslaagden zijn:

E. Meester te Wijhe, K. Goos te Ginneken, B. de Jong te Heerenveen, Tj. Tadema te Katlijk (Fr.), J. G. Eltink te Andelst, P. M. Spoormakers te Helden-Everlo, M. Ossevoort te Vroomshoop, G. A. Tjhuis te de Lutte, G. Borneman te Hardenberg, J. H. Bieleveld te Weerdinge, H. de Lange te Emmen, L. Oldewarris te Coevorden, J. H. Runhaar te Radewijk, G. C. P. Willeman te Woensdrecht, B. R. Bovenkerk te Bredenvoort (Aalten), G. J. Lammers id. (Gendringen), A. J. Mellendijk te Wisch, H. J. van Lochem te Lichtenvoorde, A. N. Tadema te Winterswijk, Th. Giesen te Bergen (L.), Chr. Erben te Otloo, F. J. H. van Bernebeek te Groesbeek, J. J. C. van den Bogaard te Orthen, J. M. J. Janssen te Merselovenray, F. H. Driessen te Wychem, A. Mey te Hatert bij Nijmegen, P. Ch. C. Kerkhoff te Oeffelt, G. P. M. van Susteren te Ravenstein, H. J. Zomer te Laren (G.), H. Timmerije te Neede, A. J. Vriens te Vught, P. A. van Osch te Vechel, A. ten Busschen te Veesen, N. Garstman te Giessen, W. ter Welle te Aalten, J. H. Wiggers te Winterswijk, B. F. Borggreve te Tubbergen, R. W. van Hell te Epe, H. J. Poelman te Dalfsen, J. Th. J. Hermesen te Zevenaar, A. Dijkslag te Dalfsen, W. Bunte te Heerde, H. J. Poelman te Dalfsen, A. v. d. Hoorn te Elspeet, P. Jongerius te Gouda, A. v. d. Kooi te Hoogland, L. van den Hoeft te Scherpenzeel (Fr.), F. Darmois te Haulerwijk, G. Klinkhamer te Annen, R. Buikema te Nieuwlande, H. Brink te Ansen gem. Ruinen.

— Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort. Op 11 Mei l.l. werd het examen afgenomen aan de reserve-hoefsmiden. Geslaagd zijn: Ch. Venema, B. B. Emmelkamp, M. Eits, P. J. Wijnacker, A. Hoving, K. Timmerman, J. Volberda en D. Francken.

Zij zijn alle aangesteld tot hoefsmid met den rang van korporaal en met groot verlof naar huis gezonden.

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG TE UTRECHT.

Van de twee cursussen, welke in Utrecht gegeven worden, plaatsen wij hiernevens afbeeldingen van de deelnemers:

Deelnemers aan het tweede gedeelte van den cursus (een der 6 cursisten was niet aanwezig toen de photo werd genomen). Van links naar rechts: N. Garstman te Giessen, H. Gerritsen te Hilversum, A. van der Kooi te Hoogland bij Amersfoort, A. v. d. Hoorn te Elspeet en T. Jongerius te Gouda.

Deelnemers aan het eerste gedeelte. Van l. naar r.: W. van Slooten Wzn. te Nunspeet, M. Staal te Vleuten, G. v. d. Water te Arkel, J. N. v. Gessel te Kedichem, G. v. Schoonhoven te Maarsen, J. Palfrenier te Hilversum en v. d. Geest te Spakenburg.

LUCHT INPLAATS VAN IJZER¹⁾.

Tot voor korten tijd kende men voor paardentractie slechts wagens met ijzeren wielbanden, die ratelend en stootend over den weg gingen of op landwegen en akkers diep in den grond wegzakten, wat natuurlijk de grootste eischen aan de krachten van de paarden stelde.

Nu lag ook voor de hand om de voordeelen en de geweldige opbloei, die de luchtbanden het motorverkeer hadden gebracht, voor paard en wagen dienstbaar te maken. Continental, een der meest vooraanstaande bandenfabrieken, zette deze gedachte met goed resultaat in werkelijkheid om, en levert tegenwoordig banden voor wagens voor paardentractie in verschillende afmetingen, die in de practijk overal uitstekend voldoen.

Er zijn een groot aantal redenen om luchtbanden voor dit soort wagens te gebruiken. Wagens met luchtbanden laten zich gemakkelijk trekken, ontzien wagen en lading, vragen weinig trekkrachten, overwinnen gemakkelijk slechte wegen, zijn op een zachten moerassigen bodem te gebruiken, geven de grootste bedrijfsbesparingen.

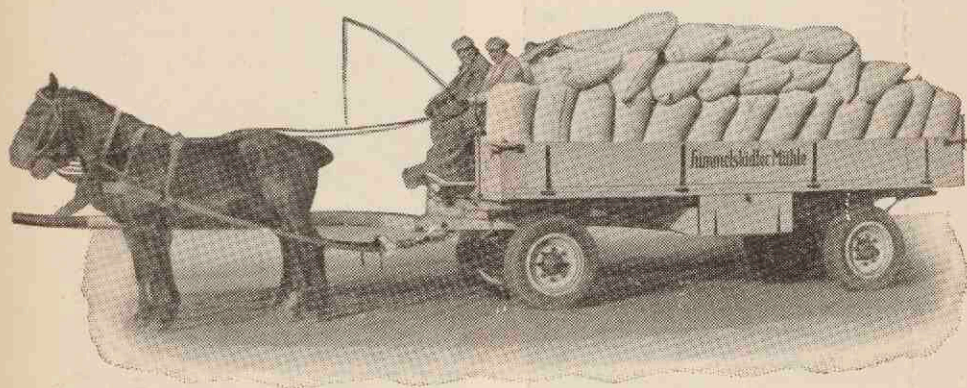
Overal waar het wiel met ijzerbeslag op den zachten bodem komt, zinkt het weg en is slechts met verhoogde krachtsinspanning er weer uit te krijgen.

De breede luchtband is voor de wisselende gesteldheid van den weg vrijwel ongevoelig. Hij zinkt niet, of slechts weinig weg in moeras, zachten

¹⁾ Wij plaatsen dit artikel niet als advertentie en ook niet op verzoek van „Continental” als „aanbeveling”, doch geheel en al om er de aandacht op te vestigen daar wanneer werkelijk in de praktijk mocht blijken dat de in het artikel genoemde groote voordeelen bestaan, het wel zaak is dat de plattelandssmeden zich hiermede intijds eigen maken, zoodat ze de nadeelen, welke het verlies van ijzeren wielbanden om de boerenwagens zal meebrengen, kunnen compenseeren door den verkoop, het aanbrengen en eventueel repareren van de hiervoor in de plaats gekomen luchtbanden, tot zich te trekken. Mocht een der lezers reeds over ervaring beschikken aangaande het gebruik van deze luchtbanden, zoo zal het van veel belang zijn indien hij hiervan mededeeling wil doen, alsmede van de eventueel financiële voor- en nadeelen, die deze evolutie op wagengebied voor den smid zal meebrengen.

zandbodem of omwoelde landwegen. De band effent den meegeevenden grond, maar kan er niet in wegzinken. Moerassige weiden, veengrond met hoog watergehalte en soortgelijke gronden, die met gewone wagens niet te berijden zijn, worden door wagens met luchtbanden zonder meer toegankelijk en kunnen daardoor ontgonnen worden.

Het met ijzer beslagen houten rad kan niet veeren, kan geen schokken dempen, geen gaten in den weg opvangen. Slechts een luchtband is daartoe in staat. Terwijl het ijzeren wiel over iedere oneffenheid van den weg klautert en op deze wijze den wagen voortdurend op en neer laat stooten, voortdurend laat rammelen en in zijn voegen doet sidderen, neemt het luchtkussen van den gummiband iedere hindernis in zich op, en werkt

compenseerend. Deze hoogte, bij automobiel, motor en rijwiel zoo gewaardeerde veering van den luchtband, is ook bij wagens met paardentraction een aanzienlijk voordeel.

Het gebruik van luchtbanden is niet alleen aan te bevelen, om het voertuig te ontzien, maar vooral ook voor de hoogere gemiddelde snelheid en de besparing aan kracht, die met een wagen met luchtbanden bereikt wordt. Deze besparing aan kracht is naar het oordeel van bezitters van zulk soort moderne wagens zoo belangrijk, dat in vele gevallen één enkel paard het werk kan verrichten, waarvoor tot nu toe twee dieren noodig waren, terwijl daarbij den weg in veel korteren tijd wordt afgelegd. Dit toont hoe men met luchtbanden dadelijk besparingen bereiken kan; of minder trekdieren of omgekeerd meer lading op den wagen bij dezelfde bespanning.

Het gebruikelijke houten wiel heeft een vrij groote doorsnede; de assen en daardoor ook het zwaartepunt liggen tamelijk hoog. De zijdelingsche stabiliteit is bij zulk een ongunstige zwaartepuntsligging niet zeer groot, vooral indien de lading tamelijk hoog opgestapeld is (bijv. hooi of stroo). De wagen kipt gemakkelijk. Ten gevolge van de hoogliggende laadruimte kan hij verder niet ten volle gebruikt worden, daar bij viaducten bepaalde laadhoogten voorgeschreven zijn. Een wiel met luchtbanden daarentegen is veel kleiner, de wagen wint daardoor aan stabiliteit, het zwaartepunt komt lager, het laadvlak ligt dieper en er is boven meer laadruimte aan-

wezig. Dit beteekent niet alleen een grootere bedrijfszekerheid, maar ook een beter gebruik van den wagen.

Het lager van een gewoon houten wiel heeft natuurlijk een veel hoogere wrijvingsweerstand dan een rollenlager, dat de weerstand van een wiel met luchtbanden tot op een minimum reduceert.

De smeerinrichting van zulk een modern wiel ligt niet open, zooals bij een houten wiel, maar ligt opgesloten, zoodat geen stof kan binnendringen. De smeering door deze constructie is meestal voldoende voor een geheel jaar

Links het bekende diepe wagenspoor, dat het smalle, met ijzer beslagen wiel op iederen land- of akkerweg achterlaat. De luchtband daarentegen maakt geen voren, doch effent den weg; zijn spoor is vlak en breed.

bij een buitengewoon laag verbruik van smeermiddel. Ook hier dus een belangrijke besparing.

Deze door Continental vervaardigde speciaal-banden dragen den naam:

Continental „Type-Aero” voor wagens met paardentractie

en worden in verschillende grootten voor verschillende draagkracht geleverd. Tengevolge van de groote vraag naar wagens met luchtbanden, vervaardigen thans reeds een aantal wagenfabrikanten zulke voertuigen, waarvoor de bijzondere rollenlagerassen met stalen spaakwielen of ijzeren schijfwielen gebruikt worden. Deze constructie, die in een lichtere uitvoering geleverd wordt voor koets of bestelwagen, en in verschillende uitvoeringen voor landbouwwagens, sleeperswagens, houtwagens en kolenwagens, heeft in de practijk buitengewoon voldaan. Alle bezitters van deze wagens met luchtbanden staan versteld over de enorme rentabiliteit van hun voertuigen en over het soepele transport van hun waren.

Wij zijn er vast van overtuigd, dat dit moderne transport met lucht-

banden bij wagens voor paardentractie zich steeds meer zal uitbreiden, ten nutte van alle belanghebbenden bij land- en boschbouwbedrijf, bij handel en industrie. Want met luchtbanden gaat het werkelijk beter!!

BESLAGVERWAARLOOZING — DIERENMISHANDELING?

Ja, zeer zeker. En strafbaar ook volgens art. 254 W. v. S. sub 1: hij die zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zoodanig doel toelaatbaar is, opzettelijk aan een dier pijn of letsel veroorzaakt of de gezondheid van het dier benadeelt.

Eveneens volgens art. 455 W. v. S. sub 2, luidend: hij die dieren noodeloos arbeid doet verrichten op pijnlijke of kwellende wijze.

In art. 254 blijft dat „opzettelijk” nog steeds een groot bezwaar, zooals ik reeds in '23 en daarna nog eens in '27 in het Weekblad van het Recht meende te mogen opmerken. Terwijl in art. 455 het „arbeid doen verrichten” eveneens een veel te groote maas is in het net, waarin Justitia hare prooi pleegt te vangen.

Maar naar den geest van Recht en toch hopelijk ook van Wet is verwaarloosd beslag wel degelijk een motief voor een strafbaar feit.

□

EENE KEURING TE ELST

gaf aanleiding tot de opmerking, dat de nieten kappen en het netjes stappen toch zoo behoorde, *vooral voor eene keuring*. Ik onderstreep deze laatste opmerking, daar ik niet kan inzien waarom beide bewerkingen niet van even groot belang zijn en zullen blijven *ook buiten elke keuring om!* Het is immers geenszins *de* manier om alleen netjes te doen op visite en het er thuis maar op aan te laten komen?

□

HOE GING DAT?

In „Dierenbescherming” kan men lezen, dat een hoefsmid veroordeeld is na getuigeverklaring van een dierenarts wegens het marktklaar maken van een kreupel paard op de navolgende manier:

„De smid had het dier, dat aan den linkervoet kreupel was, aan den rechterpoot (sic) een „hoefnagelkop” aangebracht boven de gevoelige hoornhuid, nadat hij eerst de hoornlaag kort had afgehakt.”

„Een veel gebruikte truc” werd het genoemd. En de reporter besluit met: „Arme paarden”.

Deze laatsten, die den mensch veelal beter plegen te begrijpen dan omgekeerd deze het dier, zullen wel denken: Arme menschen!

Dat er manieren zijn om een kreupel paard door een of andere mishandeling rad te doen schijnen terwijl het dan aan weerskanten „kort” gaat, is ons welbekend, doch hoe ging dat hier?

□

MONSTEREN

aan langen teugel (longe) of met in beide handen een teugel kan m. i. nog bijzaak blijven, doch wèl zou ik wenschen, dat de jury eens ging eischen een vierkant voorgebracht paard. En dit om de eenvoudige reden, dat geen enkele jury in staat is om een scheefgemonsterd paard te beoordeelen *zooals dit behoort te geschieden*.

□

MISBRUIK VAN DE RASP.

Onze hooggeachte leider G. H. eindigt een antwoord op de vraag, wat men steeds behoort te doen voordat men een paard gaat beslaan, met de opmerking, dat eene dagelijksche gewoonte wel zoo inroest, dat men deze als het ware volgt zonder zich er bijzonder rekenschap van te geven.

Deze onloochenbare waarheid herinnerde ik me nog weer dezer dagen, toen een hoefsmid, wien ik mijne verwondering te kennen gaf over diens beraspn van den geheelen hoef (wit) tot aan de kroonharen toe, welke gemakkelijk een veeg meekrijgen, schouderophalend de opmerking maakte dat het paard er toch maar oud mee was geworden en beste voeten had gehouden. Mijne repliek, dat ik het niettemin een verkeerd voorbeeld vond, aangezien er meer hoeven onder te lijden zouden hebben, ontlokte hem het slotwoord, dat „ze” het nu eenmaal zoo verlangden.

En hij bedoelde den cliënt, wien elders in ons vakblad de schuld kreeg van te lang gehouden toongedeelte. En het *is* onaangenaam voor elken deskundigen rijder als z'n „mijnheer” in de teugels grijpt zonder oordeel des onderscheids, waarmede ik hoop dat beiden in hun vak gerespecteerd dienen te worden, terwijl in dat van den smid elk beraspn boven de onderkapte nieten en gestopte overgebleven gaten niet geoorloofd is.

□

GEWICHT AAN IJZER EN DE KEURING

gaf aanleiding tot eene opmerking en deed verwondering uiten, dat „een zwaar ijzer op zich zelf mooi was voor een koudbloed”, en dat een hengst met „totaal in de voeten gegroeide ijzers” (wat moeten die steeds in omvang toegenomen ijzers extra zwaar zijn geweest!) „toch werd goedgekeurd.”

„Als we zien, dat het hier eene Rijks Hengstenkeuring gold, opperen we maar weer eens de vraag of, en zoo ja, in hoever dan wel, het gewicht aan ijzer, resp. het event, over hetzelfde geschoven hoorn van den buitenwand iets te maken moge hebben met de erfelijkheidsfactoren.

Dat een mogelijk best fokdier hier werd goedgekeurd blijve recht en billijkheid naar den maatstaf eener event. deskundige commissie. Dat een dergelijk verwaarloosd dier ter keuring werd toegelaten moge verwondering baren aan hen, die het ontoelaatbaar achten, met ongepoetste schoenen examenen te gaan afleggen bij welke faculteit dan ook!

□

□

TENTOONSTELLING TE KRUININGEN.

De catalogus voor de tentoonstelling te Kruiningen op Woensdag 20 Juni bevat o.m. het volgende:

Sub-afdeeling Hoefbeslag.

Rubriek A.

Punt 1. Iedere deelnemer moet een 2-tal paarden voorbrengen, welke door hem vierkant zijn beslagen. De deelnemer is verplicht aan den secretaris van de commissie voor de Afdeeling Paarden en Hoefbeslag vóór 10 Juni 1934 op te geven waar en wanneer de paarden zullen worden beslagen.

Rubriek B.

Punt 2. Collecties hoefijzers, minstens 8 stuks verschillende. Deelneming voor beide rubrieken is toegestaan aan iederen smid of smidsknecht, in Zuid-Beveland woonachtig. Er is geen inleggeld verschuldigd. Prijzen: In iedere klasse zullen drie medailles of geldprijzen worden beschikbaar gesteld.

De heer P. J. J. Dekker te Wemeldinge is secretaris-penningmeester van het Dag. Bestuur der tentoonstelling.

LITERATUUROVERZICHT.

Het Aprilnummer van de *Belgische Hoefsmid* behandelt een schrijven van de landbouworganisaties waarin geprotesteerd wordt tegen de in het Februari-nummer van genoemd blad vastgestelde hoefbeslagprijzen, welke per beslag 38 frank bedragen; 1 franc is zeven cent.

De landbouworganisaties berekenen als billijk voor den beslagprijs: voor vier hoefijzers 13 fr., voor nagels 2,50 fr., voor kolen 1 fr., voor gereedschap 1 fr., voor daghuur, hoogstens twee uren 14 fr., alzoo te zamen 31,50 fr. en zij zeggen dat voor goed werk en zwaar beslag dus hoogstens 32 francs in rekening mag worden gebracht.

Het antwoord van de smedenorganisaties hierop is als volgt:

„Wij zijn in 't akkoord met de grondslageijfers door onzen pachter gegeven, maar wij moeten hem doen opmerken dat hij het bijzonderste, namelijk de algemeene onkosten, vergeten heeft.

Inderdaad, de hoefsmid is een baas, een zeer kleine baas die met een enkele gast werkt, laat zijn, maar uit dezen hoofde, heeft hij verplichtingen en verantwoordelijkheden, waarvan moet rekening gehouden worden: 1) de wet verplicht hem zijn gast te verzekeren tegen werkongevallen; 2) hij moet hem familietoelagen storten; 3) hij moet zooveel als zijn gast storten voor de pensioenkas; men moet erkennen dat de baas recht heeft zijn eigen persoon tegen ongevallen te verzekeren, dat hij het recht heeft zijne burgerlijke verantwoordelijkheid tegenover derden te dekken; hij maakt geen deel van de pensioenkas, is het dan rechtvaardig dat hij, oud en versleten, zijn brood zou moeten bedelen . . . Dit is een punt dat de jonge stielbederfers uit het oog verliezen. De baas moet ook rekening houden met huur en onderhoud zijner smis . . .

De regeering schat deze algemeene onkosten op 20—25 t. h. van het geheel der leveringen en werk.

Indien wij alzoo 20 t. h. bij uwen prijs van 31.50 fr. voegen, bekomen wij, zonder zelfs de minste winst te tellen, tot den prijs van 38 frank die uwen smid u vraagt. Hij rekent u dus geen centiem te veel. Hetgene moest bewezen worden.

Het is ook wel te verstaan dat deze prijs van 38 frank en minimum prijs is voor den buiten: dat in de stad waar de algemeene onkosten — in den winter, wanneer vijsgaten gezet worden, in Antwerpen en omliggende waar greepen en kalkoenen toegepast worden. Verviers en omliggende waar stollen gezet worden enz., een hogere prijs ten volle gerechtvaardigd is”.

Aanstaande concoursen hippique (aangevuld en gewijzigd).

21 Mei	Bergen op Zoom.	25 Juli	Grijpskerk.
21 Mei	Eext.	26, 27, 28 Juli of 19, 20, 21 Juli	Den Haag.
21 Mei	Geldrop.	29 Juli	Breda
21 Mei	Netersel.	29 Juli	Etten.
21 Mei	St. Anthonis.	1 Aug.	Zwolle.
2 Juni	Dordrecht.	5 Aug.	Vries.
3 Juni	Kruisland.	5 Aug.	Mariaheide.
3 Juni	Nijnsel.	15 Aug.	Oosterbeek.
4 Juni	Opmeer.	19 Aug.	Vinkel.
6 Juni	Wageningen.	28 Aug.	Groningen.
9 Juni	Bussum.	30 Aug.	Dokkum.
14 Juni	Oostermoer-Zuidlaren.	31 Aug.	De Bilt.
15 Juni	Winschoten.	1 Sept.	Kampen.
17 Juni	Amsterdam (Olymp. dag).	2 Sept.	Enschede.
17 Juni	Leende.	2 Sept.	Oirschot.
17 Juni	Moergestel.	5 Sept.	Nijkerk.
17 Juni	Zijtaart.	16 Sept.	Heeze.
20, 21, 22, 23 en 24 Juni	Amsterdam.	16 Sept.	Olland.
1 Juli	Haps.	16 Sept.	Tilburg (Tavenu).
1 Juli	Oud-Gastel.	19 Sept.	Assen.
1 Juli	Sappemeer.	30 Sept.	Baarle-Nassau.
1 Juli	Valkenswaard.	17 Oct.	Roden.
7 Juli	't Zandt.	Eerste Zaterdag en Zondag na	Amsterdam: Wassenaar.
15 Juli	's-Hertogenbosch.		
15 Juli	Ravenstein.		
15 Juli	Teteringen.		

Aanstaande draverijen (l.b. = lange, k.b. = korte baan)

(Aangevuld en gewijzigd)

21 Mei	Duindigt l.b.	24 Mei	Heerenveen k.b.
21 Mei	Veendam l.b.	26 Mei	Houtrust k.b.
22 Mei	Krommenie k.b.	27 Mei	Rotterdam l.b.

27 Mei	Uithuizen k.b.	24 Juli	Anna Paulowna k.b.
27 Mei	Santpoort k.b.	29 Juli	Alkmaar l.b.
3 Juni	Groningen .b.	29 Juli	Zuidhorn k.b.
5 Juni	Opmeer k.b.	2 Aug.	Santpoort k.b.
10 Juni	Rotterdam l.b.	4 Aug.	Houtrust k.b.
10 Juni	Anna Paulowna k.b.	4 Aug.	Midden-Beemster k.b.
17 Juni	Duindigt l.b.	5 Aug.	Duindigt l.b.
17 Juni	Scheemda l.b.	5 Aug.	Castricum k.b.
23 Juni	Houtrust k.b.	8 Aug.	Stompwijk k.b.
24 Juni	Duindigt l.b.	12 Aug.	Duindigt l.b.
24 Juni	Paterswolde k.b.	19 Aug.	Duindigt l.b.
1 Juli	Rotterdam l.b.	19 Aug.	Eenrum k.b.
1 Juli	Usquert k.b.	26 Aug.	Duindigt l.b.
3 Juli	Groningen l.b.	28 Aug.	Groningen k.b.
5 Juli	Appingedam k.b.	29 Aug.	Zaandam k.b.
7 Juli	Houtrust k.b.	30 Aug.	Abcoude k.b.
8 Juli	Duindigt l.b.	31 Aug.	Leeuwarden l.b.
11 Juli	Uithuizen k.b.	31 Aug.	Rotterdam l.b.
15 Juli	Duindigt l.b.	2 Sept.	Groningen l.b.
15 Juli	Noordwolde k.b.	2 Sept.	Alkmaar l.b.
20 Juli	Leeuwarden l.b.	6 Sept.	Beverwijk k.b.
22 Juli	Duindigt l.b.	8 Sept.	Purmerend k.b.
22 Juli	Groningen k.b.	9 Sept.	Duindigt l.b.

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

Overtuigt U

„..... ja, — maar

„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cm.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: In memoriam A. Frederikse. — Hoefbevangenheid. — Verpleging en behandeling der veulen-
hoeven. — Paard en motor. — Droogmakerij der Zuiderzee. — Korte mededeelingen. — Literatuur-
overzicht. — Advertentiën.

IN MEMORIAM A. FREDERIKSE.

Te Utrecht is den 13en April l.l. gestorven op bijna 76-jarigen leeftijd de oud-luitenant kolonel A. Frederikse, die van 1883 tot 1918 als paardenarts in het leger de verschillende rangen doorloopen heeft. Van dezen tijd was hij, als opvolger van Moubis, van 1898 tot 1909 werkzaam als Eerstaanwezend paardenarts van de Rij- en Hoefsmidsschool te Amersfoort en als zoodanig belast met de lessen aan de Hoefsmidsschoolen aldus de verantwoordelijkheid dragend voor de opleiding van de hoefsmeden. Het is in deze functie vooral dat hij zeer vele hoefsmeden aan zich verplicht heeft, die in die jaren als dienstplichtige of als vrijwilliger tot hoefsmid zijn gevormd. Zijn groote werkkraft, zijn heldere blik, zijn buitengewone nauwgezetheid en zijn hoog gevoel voor plichtsbetrachting maakten hem uitnemend geschikt voor deze verantwoordelijke positie en ik ben overtuigd, dat zijne oud-leerlingen, wien dit onder de oogen komt, hem dankbaar zullen gedenken als hun oud leermeester aan wien de belangen van hunne opleiding tot hoefsmid zoo veilig waren toevertrouwd. Zoowel in woord als in geschrift heeft Frederikse tal van onderwerpen het hoefbeslag betreffende, behandeld en zijn heldere voordracht zullen zich zijn oud-leerlingen nog wel zeer goed herinneren. Het was dan ook niet alleen de plicht die hem dit onderwijs deed verzorgen, doch de groote ambitie die hij ervoor had was de richtsnoer van zijn werken en mede zijn sterk ontwikkeld gevoel van rechtvaardigheid maakte hem tot een goed leider. Ook later toen hij in het leger in andere functies werkzaam was, bleef het verzorgen van het hoefbeslag zijn volle aandacht houden en wees hij ook steeds zijne jongere collega's op het groote belang van een goed hoefbeslag voor de bereden wapens. Met hem is weer een van de oudere garde gevallen, een hoefbeslag pionier die den hoefsmeden een goed hart toedroeg en wien wij allen in dankbare herinnering zullen herdenken.

Hij ruste in vrede

G. H.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

18. JUN. 1934

HOEFBEVANGENHEID.

Zooals bij de lezers als bekend mag worden verondersteld, is hoefbevangenheid een acute (plotseling optredende) ontsteking van de hoeflederhuid, welke ontsteking hetergst is in het toongedeelte en in de zijgedeelten geleidelijk in hevigheid afneemt, terwijl de verzenen niet in het proces betrokken zijn. Deze ontsteking kan in zoo hevige mate optreden, dat de verbinding tusschen hoornplaatjes en vleeschplaatjes in het voorste gedeelte van den hoef wordt opgeheven. Als gevolg hiervan treedt het verschijnsel op, dat algemeen wordt aangeduid als „verzakking van het hoefbeen”.

In het handboek van Kroon en Gallandat Huet lezen we hierover: „tengevolge van het lichaamsgewicht zal het hoefbeen gaan zakken en „tevens een draaiing ondergaan.”

„De plaatsverandering van het hoefbeen is naar achter en naar beneden; „op het hoefbeen zit de wandlederhuid vast en ook deze zal die verplaatsing „meemaken; hierdoor zal de kroonlederhuid mede naar achter en naar „beneden worden getrokken en zal de kroon inzakken.”

Volgens deze theorie zou dus het hoefbeen ten opzichte van zijn omgeving van plaats veranderen. Deze verplaatsing naar achter en naar beneden moet gepaard gaan met een buiging in het hoefgewricht en dus met een breking van den beenigen voetas naar voren. En inderdaad valt bij praeparaten van doorgezaagde knolhoeven vaak een duidelijke breking van aen beenigen voetas waar te nemen. Men zou dus geneigd zijn, deze theorie dls de juiste te beschouwen.

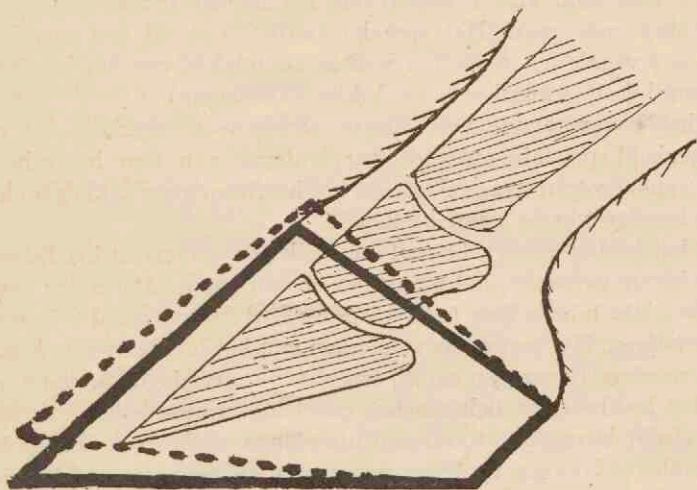
Toch moet men zich naar mijn meening de gang van zaken na hoefbevangenheid anders indenken.

Als n.l. in het voorste gedeelte van den hoef de hoornplaatjes losgelaten hebben van de vleeschplaatjes en dus de bevestiging van den hoornigen hoef met het hoefbeen daar te plaatse is opgeheven, zal door de inwerking van den lichaamslast één van beide van plaats veranderen. Het hangt er n.l. nu van af, welke van de twee heeft nog de beste bevestiging overgehouden? Het *hoefbeen* zit stevig vast door middel van banden aan het kroonbeen, het straalbeen en de hoefkraakbeenderen en wordt bovendien door de aanhechtingen van de strekpees en de diepe buigpees solied in zijn ligging gefixeerd. De *hoefschoen* daarentegen is in zijn voorste gedeelte losgelaten en zit dus alleen nog vast in zijn achterste helft. Het voorste gedeelte is dus geheel en al overgeleverd aan de krachten, die erop inwerken, waarvan de voornaamste is de lichaamslast. Het is dus logisch, dat niet het *hoefbeen* maar de *hoefschoen* zich zal verplaatsen en wel naar voren en naar boven, zooals bij de teekening de stippellijn aangeeft. Als men zich de gang van zaken op deze wijze voorstelt, laten zich alle optredende verschijnselen duidelijk verklaren.

1e. Bij het gaan de zool laten zien: het paard n.l. regelt het neerzetten van den voet *niet* naar de doode hoornmassa (de hoefschoen), maar naar

het levende gedeelte van zijn voet, dus naar den stand van zijn hoeftbeen met de hoeftlederhuid. De teekening toont duidelijk aan, dat het paard de zool *moet* laten zien.

2e. Het inzakken van de vleeschkroon: de kroonrand van de hoefschoen verplaatst zich naar boven met als noodzakelijk gevolg het optreden van een groeve boven den hoef in het toongedeelte (zie teekening).

3e. Het bol worden van de zool: bij verplaatsing van het voorste gedeelte van den hoefschoen naar voren en naar boven spreekt het vanzelf, dat de hoornzool tegen den voorrand van hoeftbeen stuit. De elastische hoornzool zal door den aanhoudenden druk gaan doorbuigen.

4e. Het opwippen van den losgelaten toonwand is het gevolg van den druk op den bodem bij het afzetten. Wellicht zal ook de meerdere indroging en krimpung van de buitenste hoornlaag hierbij een rol spelen.

5e. De verbrede witte lijn laat zich gemakkelijk verklaren aan de hand van de teekening.

6e. Het optreden van de naar achter divergeerende ringen: tengevolge van het naar boven verplaatsen van de hoornwand worden de vlokken van de zoom- en kroonlederhuid naar boven geduwd. De vlokken zijn nu niet meer naar beneden, maar naar boven gericht. De nieuw gevormde hoornpijpjes en plaatjes groeien dus eerst in bovenwaartsche richting en buigen dan naar beneden. Dit verschijnsel neemt aan de kwartieren geleidelijk in intensiteit af en aan de verzenen is de groei normaal gebleven. Iedere cm. hoorn groei beteekent dus aan de verzenen een cm., maar aan de toon slechts een klein gedeelte van een cm. Ook de opgewipte profiel van den toonwand beteekent nog een omweg voor den hoorn groei. En zoo is het gemakkelijk te verklaren, dat de verzenen bij knolhoeven steeds hoog worden.

Hoe hooger nu de verzenen groeien, des te meer zal het paard op de verzenen gaan optreden en zal het verschijnsel van den z.g. „dubbelslag” toenemen.

Tengevolge van dit optreden op de verzenen zal bij iedere pas een naar beneden werkende kracht op het „zwevende” toongedeelte van het hoefbeen optreden. Deze kracht zal op den duur een rekking veroorzaken van de banden aan het voorste gedeelte van het hoefgewricht, eventueel van de strekpees, en het gevolg zal zijn een langzaam naar beneden draaien van het hoefbeen. Het hoefgewricht zal hierbij tevens een geleidelijke vervorming ondergaan. Het spreekt vanzelf, dat dit een zeer langzaam proces is (evenals het afplatten van de zoolvlakte van het hoefbeen, hetgeen men bij oude knolhoeven ook kan waarnemen).

Uit het bovenstaande valt dus de conclusie te trekken, dat na hoefbevangenheid primair optreedt verplaatsing van den hoefschoen naar boven en naar voren en secundair zal het hoefbeen gaan zakken en hiermede zal de beenige voet as gaan breken.

Wat het beslag betreft, het zal duidelijk zijn, dat naast het laten zakken van te hooge verzenen, het steun geven van het hoefbeen een eerste vereischte is. Het breede ijzer (zoolsteunijzer) zal de hoornzool beletten verder door te buigen. Het secundair verzakken van het hoefbeen zal er door voorkomen worden. Bovendien zal bij een bovenwaartsche druk van den bodem tegen het hoefbeen, de lichaamslast een benedenwaartsche druk op de nog steeds slecht bevestigde toonwand uitoefenen, welk druk beoogt het weer op zijn plaats brengen van den naar boven en naar voren gedraaide hoefschoen.

De graad van mogelijk te bereiken herstel hangt natuurlijk af van den bestaansduur van het proces. Het spreekt vanzelf, dat bij een reeds gebroken beenige voet as, gepaard gaande met vervorming van het hoefgewricht, de kans van herstel uitgesloten is. Steeds zal het aanbevelenswaardig zijn, na hoefbevangenheid zoo spoedig mogelijk met doelmatig beslag in te grijpen.

B. Crezée.

Meermalen heb ik waargenomen bij acute hoefbevangenheid, dat zeer kort na het optreden der ziekte, een zakken van het hoefbeen, waarbij de onderste toonrand van het hoefbeen door de zool stak (z.g. zoolbreuk). Hierbij moet dus m. i. een zakken en een kantelen van het hoefbeen hebben plaats gevonden, hetgeen dus de in het theorieboek opgestelde meening zou bevestigen. Kan de geachte schrijver deze gevallen, die hijzelve ook wel uit de praktijk zal kennen, volgens zijne theorie verklaren?

Red.

VERPLEGING EN BEHANDELING DER VEULENHOEVEN.

De heer A. van Leeuwen te Zeist schrijft in de Nieuwe Veldbode een artikel over de verpleging en behandeling der veulenhoeven.

Dit onderwerp is *en* voor den paardenfokker *en* voor den hoefsmid van het meeste belang, daar alleen een goede samenwerking van beiden tot goede resultaten bij de ontwikkeling van het veulen tot een goed gebruikspaard kan leiden.

Met toestemming van den schrijver en van de uitgeefster van voornoemd blad geven wij dit artikel weer.

De hoef is voor het paard, wat de schoen voor den mensch is. Hij moet goed van vorm zijn, goed passen, den voet beschermen en den stoot opvangen, die ontstaat bij het gaande paard tusschen zijn lichaam en den bodem.

De veulenhoef moet al spoedig beginnen met deze functies op zich te nemen. Is de hoefhoorn bij het pasgeboren veulen nog week en van een voor het gebruik nog ondoelmatigen vorm (van onderen nauwer dan boven), deze eigenschappen sluiten in zich, dat de veulenhoef zich nog gemakkelijk kan, maar ook moet vervormen, bij het verder opgroeien. Het is eigenlijk zoo, dat de veulenhoef nog alle richtingen uit kan groeien en daarom is eenige controle daarop niet overbodig.

Van de omgeving gaan verschillende invloeden uit, die den vorm van den groeienden veulenhoef bepalen. Door de beweging, en dus door het gebruik, moet de veulenhoef den onpractischen jeugdvorm verliezen en dus aan de onderzijde ruimer en breeder worden, terwijl de bovenrand betrekkelijk gelijk blijft en gewoon met den voet meegroeit. Door de beweging moeten de voorhoeven aan het draagvlak rond van vorm worden, terwijl de achterhoeven een meer spitsen vorm behouden, hetgeen met de functie van beide in overeenstemming is. Hiervan volgt reeds in de eerste plaats, dat gestadige beweging, die ook overigens aan de ontwikkeling van het veulen ten goede komt, voor de vorming der veulenhoeven van groot belang is. 's Winters moet men zich daarbij wel behelpen met een boks of schuur, waarin het veulen met de moeder verblijf houdt en waarin liefst een zachte laag van zand, aarde en/of turfstrooisel aanwezig moet zijn (met lang stroo zij men altijd zeer voorzichtig), maar als het weer het even toelaat, dan behoort het jonge veulen in de weide, tenminste als het een dag of tien oud is en dus in de weide is te vertrouwen.

Van welken aard de weide is, is niet onverschillig. De ervaring heeft geleerd, dat op vochtigen bodem de hoeven verweken en een breed en platten vorm gaan aannemen, terwijl op een harden, drogen bodem ook de hoefhoorn hard en droog wordt en de hoeven geneigd zijn meer een nauwen en hoogen vorm aan te nemen. Op den laatstgenoemden zal ook de onbeslagen hoef te veel afslijten, vooral aan het toongedeelte, zoodat een soort van bokhoefvorm kan ontstaan. De hoog-

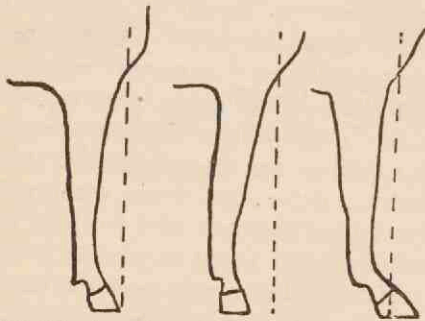
Van links: 1. goede hoefvorm; 2. hooge en nauwe hoef; 3. wijde en platte hoef.

gelegen kleiweide, niet te vochtig, maar ook niet te droog, is de beste verblijfplaats voor het jonge veulen.

Als het veulen een paar maanden oud is, dan moet het toezicht op den regelmatigigen groei der hoeven feitelijk reeds beginnen en van tijd tot tijd (om de 6 à 8 weken) worden bestendigd. Dit heeft meerdere voordeelen, waarvan o.a. dit te noemen is, dat een veulen, hetwelk nu en dan in de handen komt, gewend wordt aan den halster en vroeg gewend wordt aan het opnemen der beenen, dientengevolge handzamer wordt en gemakkelijker in den omgang met den mensch. De dressuur van den cowboy en andere manhaftige wreedheden zijn dan later in den regel niet noodig. Wat men jong leert, valt op lateren leeftijd gemakkelijker.

Men houde hierbij vooral dit in het oog: Zoolang het veulen nog jong is en alle weefsels van 't lichaam nog week en voor vormverandering vatbaar zijn, zoolang kunnen verkeerde beenstanden gemakkelijk intreden, gepaard gaande met abnormalen hoefvorm. Maar daar staat tegenover, dat in deze periode de eenige mogelijkheid bestaat om deze afwijkingen te corrigeeren en tegen te gaan. Hebben banden, pezen en gewrichten bij het ouder wordende paard een bepaalden vorm aangenomen en is alles meer vastgegroeid dan kan er van correctie weinig of geen sprake meer zijn. Ook hier moet dus het boompje in den rechten vorm gebogen worden, zoolang het nog jong is.

De controle moet dan hierin bestaan, dat men toeziet of de hoeven een goeden vorm hebben en op een vlakken bodem gelijkmatig neerkomen bij stap en draf. Dit kan men het beste zien, als men het veulen aan de hand of naast de moeder naar zich toe laat leiden in stap en draf. Ook wordt de stand van het veulen beoordeeld, als het rustig vierkant op de beenen staat. Het geoefende oog ziet dan al spoedig, of er iets aan beenstand of hoefvorm mankeert. Vervolgens worden de voorbeenen opgenomen en de onder-vlakte der hoeven bekeken. Het is nu mogelijk, dat het veulen, van

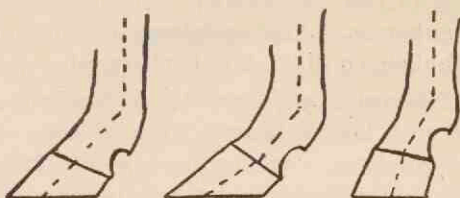

Van links: 1. goede stand; 2. onderstandigheid (onder zich staan); 3. gestrekte stand.

terzijde gezien, recht en vierkant op de beenen staat, terwijl het ook neiging kan vertoonen om met de voorbeenen onder zich of gestrekt te staan. Hiermede kan de hoefvorm overeenstemmen, d.w.z. dat bij een regelmatig vierkanten stand de hoef een normalen vorm aanneemt, terwijl de voetas een rechte, niet gebroken lijn vormt, terwijl bij gestrekten stand de voetas naar achteren gebroken wordt en de hoef in het teengedeelte te lang en in het drachtgedeelte te laag wordt. Het omgekeerde komt voor bij onderstandigheid, d.w.z. een naar voren gebroken voetas, gepaard gaande met een te veel afgesleten teengedeelte van den hoef en te hooge verzenen. De afwijkingen in den hoefvorm houden vanzelf verband met ongelijk-

matige belasting en dientengevolge onregelmatige afslijting van den hoorn.

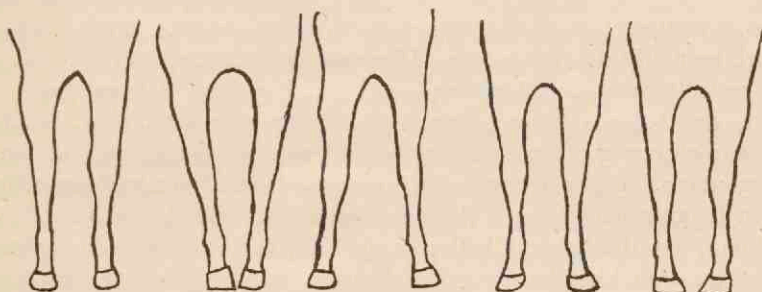
De correctie van deze afwijkingen en vormveranderingen ligt voor de hand. Het gedeelte, dat kennelijk te weinig is afgesleten, wordt met de rasp bewerkt, totdat een meer normale hoefvorm is ontstaan, welke bij het jonge veulen nog kan leiden tot correctie van de beenstanden. Grootere, los zittende stukken hoorn kan men met het mes wegnemen, maar overigens is de rasp het eenig bruikbare instrument, dat bij de besnijding der veulenhoeven

Van links: 1. rechte stand; 2. naar achteren gebroken voetas met te lange teen en verzenen; 3. naar voren gebroken voetas met te hooge verzenen.

in aanmerking komt. Is er werkelijk groote neiging tot afwijking in de beenstanden, dan verdient het de voorkeur herhaaldelijk een weinig van de te hooge of te lange hoefgedeelten af te nemen, zoodat de correctie langzamerhand tot stand kan komen. Dat is beter dan het in één of enkele malen te willen forceeren, hetgeen in den regel minder goed gelukt.

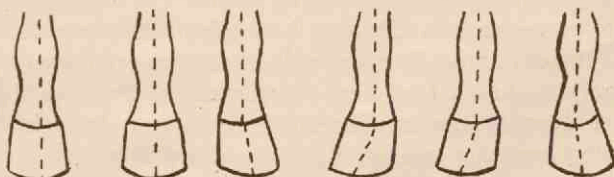
Beoordeelt men de beenstanden, staande vóór het veulen, dan kan men opmerken of de stand in de voorbenen vierkant is met evenwijdig staande beenen, dan wel of er neiging is tot een bodemnauwen of bodemwijden stand, resp. of er aanleg is voor toontreders- of Franschen stand. Bij bodemnauwen resp. toontredersstand wordt de buitenwand van den hoef te sterk aangesproken, welke dientengevolge laag en steil wordt, terwijl de binnenwand lang en hellend wordt. Bij bodemwijden, resp. Franschen stand

Van links: 1. goede stand; 2. bodemnauw; 3. bodemwijd; 4. Fransche stand; 5. toontredersstand.

heeft men weer het omgekeerde, n.l. een te lagen, steilen binnenwand met een hoogen, meer hellenden buitenwand.

Is nu de bodemnauwe stand een gevolg van een zeer breede borst, of de bodemwijd van een te smalle borst, dan zullen correcties daarin zeker niet gemakkelijk aan te brengen zijn.

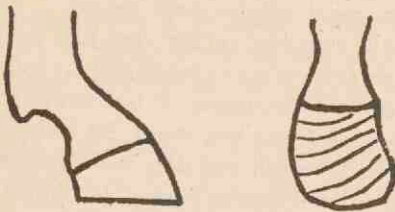
Van links: 1. en 2. rechte voetas; 3. en 4. naar binnen gebroken voetas (binnenzijwand te lang); 5. en 6. naar buiten gebroken voetas (buitenzijwand te lang).

Maar begint de Fransche of de toontredersstand pas af te wijken beneden de knie (handwortel), dan mag men goede hoop koesteren, door regelmatige en herhaalde besnijding van de te weinig afgesleten hoefgedeelten het veulen ook in zijn beenstanden te corrigeeren en daarmee zooveel mogelijk te voorkomen, dat het op lateren leeftijd in draf schept of maait, met strijken, schuifels en dikke kogels als gevolg.

Natuurlijk geeft men bij de beschouwing der veulenhoeven tevens acht of geen hoornscheuren, losse of holle wanden voorkomen. Ontstaat een hoornscheur, van den draagwand uitgaande, dan raspt men daarboven een dwars gleufje in den hoornwand, om verder opscheuren te voorkomen. Losse hoorn wordt weggenomen en zooveel mogelijk gezorgd, dat de draagrand in zijn geheel, plus straal en steunsels, bij het gaan regelmatig met den bodem in aanraking komen. Door tijdig te hooge zijwanden in te korten, voorkomt men ook, dat zij afbreken en een stuk van den wand meenemen. Wordt het toongedeelte steeds te veel afgesleten, dan kan men dit tegen-

gaan door een dun, halvemaanvormig hoefijzertje aan te leggen. Natuurlijk zal men dit niet doen dan bij hooge noodzakelijkheid, omdat het aanbrengen van spijkergaten, en dus defecten, in den wandhoorn zoo lang mogelijk dient te worden nagelaten.

Moeten de veulens in het eerste en tweede levensjaar den winter grootendeels op stal doorbrengen,

Links beervoetige stand; rechts kromme hoef.

dan is de controle op de hoeven nog te meer noodig, omdat dan de natuurlijke afslijting ontbreekt. Hiervan is dan het gevolg, dat het steile gedeelte van den hoofwand een buiging naar buiten gaat vertoonen, dus bol gaat staan, terwijl de draagrand naar binnen buigt en alzoo aanleiding geeft tot het ontstaan van 'n eenzijdigen klemhoef. Het tegenover liggende deel van den hoofwand daarentegen vertoont neiging om een buiging naar binnen (hol) aan te nemen, met het gevolg, dat de wandhoorn aan die te sterk hellende zijde het verband met den zoolhoorn verliest en gemakkelijk een holle of losse wand, benevens draagrand-scheuren kunnen ontstaan. Zodoende kan een kromme of scheeve hoef ontstaan, die door tijdig beraspens met zekerheid is te voorkomen.

Ook de vorming van een zich langzaam ontwikkelenden steltvoet moet door gestadige beraspens van de verzenen in de jeugd worden voorkomen. Daarbij kan ook dienst doen 't halvemaanvormig ijzer, hetwelk den toonwand verhoogt en dus het veulen noodzaakt in den kogel meer door te treden. Hierbij is de hulp van een goeden hoefsmid noodig, die desnoods op aanwijzing van den veearts het ijzer vormt en aanwendt.

Komt rotstraal op stal voor, dan moet alle losse hoorn van den straal worden verwijderd en deze met bruine teer worden ingesmeerd. Bij lossen of

Voorhoef met halvemaan-ijzer.

hollen wand wordt eveneens de holte gereinigd en ingeteerd, terwijl het holle of losse gedeelte van den wand zoover wordt weggeraspt, dat het den bodem niet raakt, teneinde daardoor te voorkomen, dat de uitholling steeds verder gaat.

Staat het veulen op een drogen stal, dan kan het met de voorbeenen op vochtig zand worden gezet, terwijl nu en dan de hoeven worden gewasschen en schoon geborsteld en na het droog worden de zoolvlakte met teer wordt ingesmeerd.

De grootste zorg moet steeds aan de voorhoeven worden besteed, omdat daaraan de meeste hoefgebreken voorkomen. Hetgeen natuurlijk niet wegneemt, dat men ook aan de achterhoeven de noodige aandacht dient te besteden.

VULLEN PAARD EN MOTOR ELKANDER AAN?

Lezing gehouden door den heer L. A. Bom, seeretaris van de Vereeniging Stamboek voor het Nederl. trekpaard, op de algemeene vergadering van deze Vereeniging.

Mag ik in dit paardenmilieu bij de behandeling van de vraag, neergelegd in mijn onderwerp, aanvangen met een tweede vraag te stellen, een vraag, waarop ik het antwoord zal schuldig blijven en waarop ik ook van U geen antwoord verlang, doch die ik stel om den inhoud van het onderwerp „vullen paard en motor elkander aan” niet te bezien uit eng egoïstisch oogpunt, doch van algemeen standpunt. Deze vraag is de volgende: hoe zou de samenstelling van deze vergadering er uit zien, indien al degenen, die op dit oogenblik naar mij moesten luisteren, Den Haag hadden moeten bereiken met het eenige aanwezige middel van vervoer „de met paarden bespannen postkoets?” Haast een sprookjesachtige vraag, niet waar, en toch heeft men eenmaal, nog geen honderd jaar geleden, den tijd gekend, dat de onmisbare schakel tusschen den mensch en diens zakelijke en genoegelijke bezigheden was „het paard”. Dit in onze oogen idyllisch tijdperk werd voor ongeveer een eeuw afgesloten met de uitvinding van de locomotief en de invoering der spoorwegen. De mechanische drijfkracht verdrong toen het paard op velerlei gebied voor den wagen, in het bijzonder over lange afstanden. Eenige tientallen jaren later werd dit verdringingsproces uitgebreid over meer beperkte afstanden door de invoering van de tramwegen. Beide, spoor en tram onthieven het paard van diensten voor reisverkeer en goederenvervoer over lange afstanden, welk proces, wederom eenige tientallen jaren later, tot een absoluut verdringingsproces van den viervoeter zou omgezet worden door de uitvinding en invoering van de automobiel in zijn velerlei vormen en gebruiksmethoden. Het leek er op alsof al datgene, wat niet aan spoor en tram gelukt was, aan de automobiel verder ter volledige verdringing van het paard was overgelaten. Het paard moest van het wereldtooneel verdwijnen en zou misschien zijn plaats met veel zorgen kunnen handhaven in dierentuin en museum. Overal werd het verdrongen, voor omnibus, rijtuig, reishagen, militaire voertuigen, voertuigen bestemd voor het ver-

plaatsen van vrachten van allerlei soort, kortom, overal alwaar het voorheen door alle eeuwen heen geschikt geweest was zijn diensten aan de menschheid te geven. Het vernuftig geconstrueerd wonder van den mensche-lijken geest zou het verdringingsproces, wat door spoor en tram was aan-gevangen, voortzetten en tot volmaaktheid brengen. Deze gedachte over de verdwijning van het paard heeft door alle tijden heen reeds bestaan. Wij lezen daarvan in een Duitsch landbouwblad na de uitvinding der spoorwegen, waarvan het gebruik door de Regeeringen werd bevolen en bevorderd, het volgende: „de spooraanleg zal den landbouw volledig ruineeren, omdat de verbouw van haver en hooi door het rijden met stoom overbodig zal worden.” Deze woorden, geschreven een kleine honderd-jaar terug, zijn in ietwat andere vorm herhaald in de twintigste eeuw en nu zou in hoofdzaak de automobiel het zijn die het bestaan van het paard onmogelijk maakte. Het paard had zijn tijd gehad. En hoewel velen, die, dank zij de invoering van mechanisatie, toch nog het paard bleven be-bruiken, is het toch zeer zeker waar, dat door spoorwegen, trams en ten slotte door de automobiel, vele paarden vervangen werden en dat daar-door de indruk gevestigd werd, dat vervanging van paardentraction in het algemeen langzaam maar zeker zou worden voortgezet door de steeds meer geperfectioneerde mechanische tractie. En toch is deze bij eersten oogopslag ontstane gedachte nog niet tot waarheid geworden en zal het waarschijnlijk ook nimmer worden. De tijden hebben geleerd, dat de wetten der economie door de mechanische krachten niet overal in evenwicht gebracht zijn, doch dat daarbij altijd de paarden een zekere rol spelen. De stelling, dat het paard zijn geheele positie aan de mecha-nische ontwikkeling zal hebben prijs te geven is evenzoo dwaas gebleken als de fantasie, dat de economie weer in normale banen geleid zal kunnen worden bij uitsluitend gebruik van paarden. De vraagstukken dan ook, die zich bij tractie in het algemeen voordoen, moeten geenszins hun oplossing zoeken in het verwerpen van het eene en het goedkeuren van het andere doch veel meer in het zoeken naar een oorzakelijk verband tusschen bei-de, de mechanisatie en het paard, zoodat niet paard OF motor aan de orde is, doch paard EN motor. En dat het verband tusschen paard en motor er is, bewijst reeds ruimschoots de geschiedenis. Is het niet merk-waardig, dat de uitvinding der spoor- en tramwegen de oorzaak is ge worden tot een sterke opleving der paardenfokkerij? De ontwikkeling van handel en industrie, welke de uitvinding en toepassing dezer mecha-nische middelen hebben opgevolgd mag hiervan de oorzaak geweest zijn Nieuwe mogelijkheden voor het gebruik van paarden werden erdoor ge schapen. En zeker niet minder opvallend is het feit, dat de automobiel het mechanische middel, wat zich niet stoorde aan een vasten ijzeren weg en daardoor vooral ook als de volledige verdringer van het paard beschouwd werd, geen aanleiding is geworden tot een onredelijk verband tusschen het paardenbestand en de mechanische krachten. Hoewel ik U niet al te veel met cijfers lastig zal vallen, mogen sommigen toch niet verzwegen worden en haal ik hier enkele getallen aan van eenige groote landen. In het Deutsche Rijk werden geteld in 1913 ongeveer 3.180.000

paarden tegen 3.200.000 in 1929, terwijl het aantal mechanische krachten, als motorfietsen, personenauto's lastwagens, tractors enz. in die jaren vermelden de cijfers van 95.000 en respectievelijk 990.000. Dus een stijging van den paardenstapel, ondanks een vertienvoudiging der mechanische tractie. Ook de cijfers der Duitsche steden laten merkwaardige cijfers zien: Een inzinking van het aantal paarden van 500.000 tot 300.000 vanaf 1910 tot aan 1924, doch nadien wederom eenige merkbare stijging. Frankrijk geeft ongeveer hetzelfde beeld n.l. een vertienvoudiging der mechanische krachten tegenover een gelijkblijven of zelfs stijging van het paardenbestand. Deze verhoudingscijfers zullen vrij zeker op dit oogenblik geen verandering hebben ondergaan. Daaruit mag dan de conclusie getrokken worden, dat alles, wat de economie aan krachten noodig heeft, niet alleen gevonden wordt in mechanische krachten, maar ook nog voor een niet onbelangrijk deel in de natuurlijke kracht van paarden en hiervoor is des te meer reden het aan te nemen, omdat de positie van het paard in de laatste jaren een betrekkelijk groote wijziging heeft ondergaan, n.l. in dien zin, dat zijn gebruik in hoofdzaak als tractieobject is beperkt.

(Wordt vervolgd).

ERVARINGEN UIT DE DROOGMAKERIJ DER ZUIDERZEE.

De bruikbaarheid van het paard.

Het onderwerp, de boerenwagen en de tractie, verdient ook aller aandacht, vooral omdat het betrekking heeft op de kwestie van het paard in de boerderij. Tal van proeven zijn genomen met den „oogstwagen”, dien we het best kunnen aanduiden als een wagen voor het boerenbedrijf gemonteerd op autoluchtbanden. We merken op, dat deze soort wagen enkele jaren geleden het eerst werd ingevoerd door een Mecklenburger, die er direct zeer goede resultaten mee verkreeg en de goede gedachte had, om zijn vinding zoo ter beschikking te stellen aan boeren, dat ze uit de winsten, in de eerste jaren extra ermee gemaakt, alles konden betalen. In het algemeen moet een boerenwagen voldoen aan de eischen, dat hij licht moet loopen op bouwland en onverharde wegen, zoowel in drogen als natten toestand. Ze moet een laag laadvlak hebben, kort draaiend zijn en verder goedkoop in aanschaffing en onderhoud.

In Wageningen aan de Landbouwhoogeschool zijn tal van proeven genomen, om uit te maken welke soort wagens wel het best voldoen aan genoemde eischen en duidelijk bleek de superioriteit van de wagens op luchtbanden, zoodat men naar aanleiding van die proeven speciale oogstwagens heeft gefabriceerd, die in den laatsten oogst in den Wieringermeerpolder uitstekend bleken te voldoen. Waar vroeger dubbele bespanning noodig was bleek met een enkel paard volstaan te kunnen worden, hetgeen een flinke besparing beteekent. Vermoedelijk zullen de eerste en de praktijkproeven een sterke stoot zijn voor het in het groot construeeren van dergelijke oogstwagens met luchtbanden. Die banden zullen echter aan geheel andere eischen moeten voldoen, dan die voor snelverkeer en vooral berekend moeten zijn

op duurzaamheid, daar de geringe snelheid, te bereiken met paardentractie, geen noemenswaardige slijtage tengevolge kan hebben. Ook monteering op kogellagers schijnt wel noodig te zijn, daar de metingen van de trekkracht bij beweging, voor deze soort lagers en luchtbanden samen, het gunstigst uitvielen.

Het is zeer wel mogelijk, dat die oogstwagens op de kwestie paard of motor een zeer grooten invloed zullen uitoefenen ten gunste van het paard, wanneer dit door het gemakkelijker en snellere werk beter en intenser gebruikt zal kunnen worden. Immers uit tal van proeven is wel gebleken, dat paardentractie alleen goedkoop is, als de dieren een groot aantal uren per jaar worden gebruikt, hetgeen bij onze zachte winters en uitgebreide hakvruchtenteelt zeker mogelijk is. In een extensief gemengd bedrijf, zooals de Wieringermeer heeft, is zeker plaats voor paarden en tractoren. Voor de oogstperiode zullen echter allerlei auto's gehuurd moeten worden van bedrijven, die dan juist hun stillen tijd hebben. Zoo huurde men in de Wieringermeer transportmateriaal uit het Noorden van ons land, dat in de rest van het jaar aldaar gebruikt wordt voor stroovervoer naar de cartonfabrieken. Voor speciale gevallen kan natuurlijk geen algemeene regel gegeven worden.

Opgemerkt wordt ook, dat in het begin de paarden bijna niet gebruikt konden worden, wegens het wegzakken in den slappen bodem, hetgeen nu in het natte seizoen nog wel voorkomt. Dit neemt niet weg, dat de resultaten bij normale gronden zeker bevestigd zullen worden en dat het een groot voordeel kan zijn, dat het paard, beschouwd als trekmaschine, zijn „brandstof” betreft uit het eigen land en (vooral nu wij meer autarkisch moeten gaan werken, gedwongen door de andere staten, die hun grenzen, hoe langer hoe meer gaan afsluiten) kan zoo'n afnemer van de inlandsche producten van zeer groot belang worden.

Is uit het voorgaande ook niet de leer te trekken, dat de mogelijkheid bestaat, dat ook een „bestelwagen” op luchtbanden, geschikt voor paardentractie, in de steden toekomst kan hebben?

Het bovenstaande artikel, ontleend aan een verslag van den landbouwingenieur Mesu en handelende over de nieuwe polders in de Wieringermeer meende ik onder de aandacht van de lezers te moeten brengen en wel in aansluiting met het artikel dat in de vorige aflevering van ons blad heeft gestaan over het gebruik van luchtbanden voor landbouwwagens.

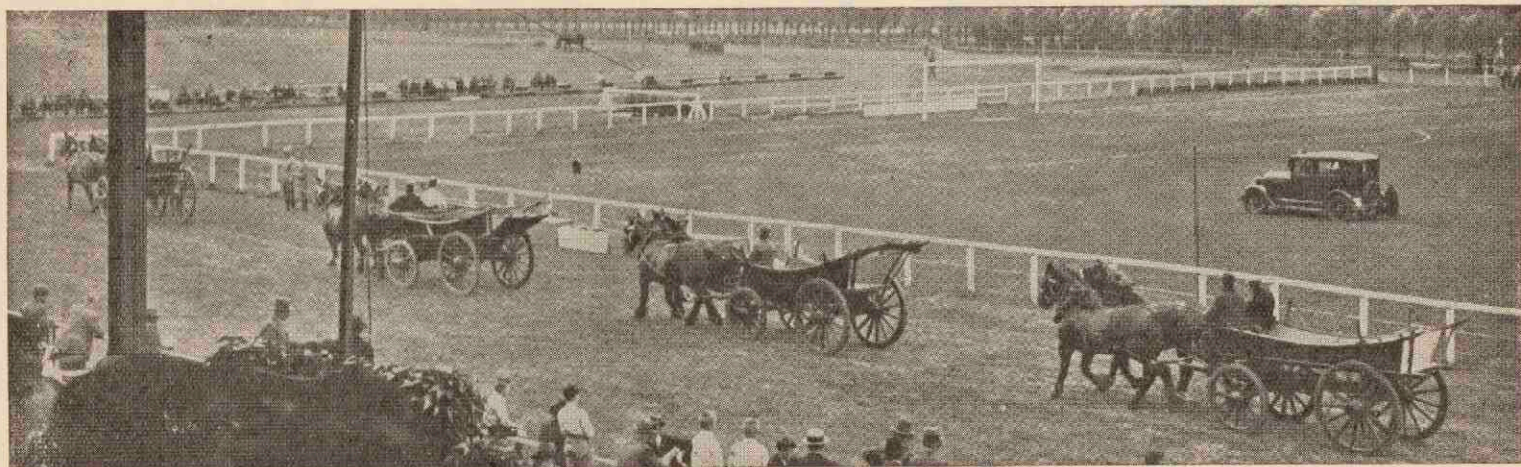
Wanneer werkelijk de resultaten hiermede bereikt zoo gunstig blijven luiden, dan zal in de naaste toekomst het paard in zeer vele bedrijven weer als trekkracht in eere worden hersteld, en zoowel bij het vervoer in de steden als ten plattenlande veld gaan winnen en terrein gaan heroveren op de autotraxie.

Wij mogen het dus alvast als een lichtpunt voor den hoefsmid gaan beschouwen dat deze uitvinding is gedaan en kunnen om die reden de propaganda hiervan aanbevelen.

Ik kan hier nog aan toevoegen dezer dagen in Noord-Brabant een tweetal bestelwagens op luchtbanden te hebben gezien, zoodat ook bij deze tractie een evolutie te verwachten is.

G. H.

CONCOURS HIPPIQUE TE DORDRECHT.

Op 2 Juni werd te Dordrecht een concours hippique gehouden. Dat is het eenige hippische feest dat jaarlijks plaats vindt op de mooie baan, die oorspronkelijk is aangelegd om er harddraverijen op de lange baan te organiseeren, doch die er geen levensvatbaarheid bleken te hebben. Het concours is te Dordt van flinke beteekenis. Voor de variatie vullen om het andere jaar nummers voor landelijke ruiters de hoofdschotel van het programma. Dit jaar waren deze er niet. Nu was het attractie-nummer een groot springconcours. Boven is het moment afgebeeld, waarop de spannen trekpaard- stamboeckmerrien in den ring aan het kampen zijn.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **A.s. premie-merriekeuringen** (17 Juni—20 Juli). *Zuid-Holland*: 18 Juni Heenvliet en Rozenburg; 19 Juni Sommelsdijk; 20 Juni Oud-Beijerland en Barendrecht; 21 Juni Dordrecht en Zoetermeer; 22 Juni Kedichem. — *Groningen*: 18 Juni Veendam, Stadskanaal, Vlachtwedde, Bellingwolde, Beerta; 20 Juni Hellum, Nieuwolda, Scheemda, Kropswolde, Groningen; 21 Juni Eenrum, Winsum, Leens, Midwolde, Grijskerk; 23 Juni Usquert, de Weer, Zijldijk, Appingedam. — *Gelderland*: 2 Juli Zevenaar en Elst; 3 Juli Steenderen en Ruurlo; 4 Juli Beemte en Brummen; 5 Juli Geldermalsen en Tiel; 6 Juli Barneveld en Elst. — *Noordbrabant*: 4 Juli Eindhoven; 5 Juli Haps; 6 Juli Oss; 9 Juli Ossendrecht; 10 Juli Steenbergen; 11 Juli Breda; 12 Juli Zevenbergen; 13 Juli Meeuwen.

De keuringen in Groningen betreffen de jaarlijksohe voorkeuringen; aan de merriekeuringen in Gelderland en Noord-Brabant zijn tevens verbonden de keuringen van hengsten op en met afstammelingen.

— **A. s. concoursen hippique** (17 Juni—20 Juli): 17 Juni te Leende, Moergestel en Zijtaart; 20—24 Juni te Amsterdam; 1 Juli Haps, Tilburg, Oud-Gastel, Sappemeer en Valkenswaard; 7 Juli 't Zandt; 8 Juli 's Hertogenbosch; 14 en 15 Juli Wassenaar; 15 Juli Ravenstein en Teteringen; 18 Juli te Hoofddorp.

— **A. s. draverijen en rennen** (17 Juni—20 Juli). l.b. = lange baan; k.b. = korte baan: 17 Juni Duindigt l.b.; 17 Scheemda k.b.; 23 Juni Houtrust k.b.; 24 Juni Duindigt l.b.; 24 Juni Paterswolde k.b.; 1 Juli Gorredijk k.b.; 1 Juli Rotterdam l.b.; 1 Juli Usquert k.b.; 3 Juli Groningen l.b.; 5 Juli Appingedam k.b.; 7 Juli Houtrust k.b.; 8 Juli Duindigt l.b.; 11 Juli Uit huizen k.b.; 12 Juli Bolsward k.b.; 15 Juli Duindigt l.b.; 15 Juli Noordwolde k.b.; 20 Juli Leeuwarden l.b.

LITERATUUR OVERZICHT.

In de Zwitsersche hoefsmid wordt medegedeeld, dat het verlies aan paarden door nageltred in den wereldoorlog bijzonder groot is geweest. Het aantal paarden dat wekelijks in de veterinaire hospitalen met nageltred werd opgenomen, bedroeg alleen voor de Engelsche troepen in Frankrijk tusschen de 4 en 500 of wel 0,1%; dit totaal steeg zelfs tot 800 of $1\frac{3}{4}\%$ van het geheele aantal paarden. De volgende oorzaken werden hiervoor opgegeven:

1e. alle voedingsmiddelen werden in houten kisten verpakt; deze kisten werden door de koks stukgeslagen en de spijkers rondom verspreid weggegooid.

2e. het hoorn van den hoof was door het lange staan van de paarden in modder en vuil, zoo zacht geworden dat de nagels en spijkers er gemakkelijk indrongen.

3e. door de Duitschers werden ook spijkers uitgestrooid om de troepen te hinderen.

De tegenmaatregelen waren de volgende:

1e. Een verbod werd uitgevaardigd om de levensmiddelenkisten in de bivakken open te maken en de spijkers weg te gooien.

2e. De paarden werden met plaatijzeren zolenbeslagen om het intrappen tegen te gaan.

3e. Men ruimde de spijkers op en wel door een electromagneet op een motorlastwagen over de wegen te voeren, waardoor al het ijzer, dat op den weg lag, werd opgetrokken en verzameld.

Door deze maatregelen werd het aantal nageltred patienten in 1918 teruggebracht tot 425 per week.

*

Prof. Schwendimann geeft een overzicht over alle kantons in Zwitserland wat het aantal paarden betreft en het aantal hoefsmeden; hieruit blijkt, dat er zeer vele hoefsmeden zijn en de verhouding tot het aantal paarden dan ook voor velen van hengeen werkring wettigt. De kleinste verhouding is van 1 : 26 en de grootste van 1 : 170, terwijl de meeste kantons nog geen 50 paarden op één hoefsmid vermelden (veulens inbegrepen).

H. Stähli uit Bern geeft een zeer interessant artikel over den *bokhoef*, voorzien van vele foto's van voor dit gebrek gemaakte ijzers, alsook van beslagen hoeven. (In de volgende afl. wordt op dit artikel uitvoeriger teruggekomen).

ADVERTENTIE

DE

OSTA-HOEFLIJZERS

zijn reeds 18 jaar goed;

doch thans nog verbeterd

Neemt proef op de som

Overtuigt U

„..... ja, — maar

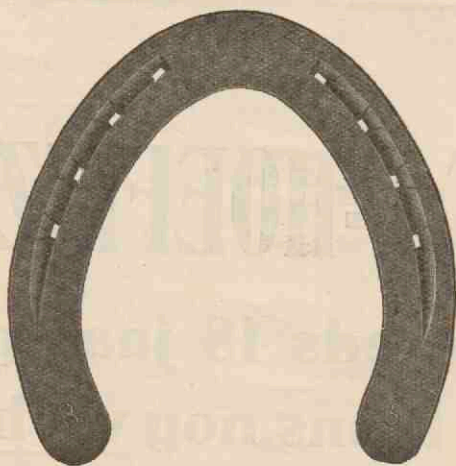
„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Jaap Zoeteboom

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cm.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden. — Paard en motor. — Het hoefbeslag op de keuringen te Appingedam. — Bezoek aan de Rijkshoefsmidschool te Brussel. — De Nationale Trekpaardententoonstelling te Brussel. — Cursussen in hoefbeslag in Zeeland. — Ingezonden stukken. — Literatuur-overzicht. — Korte mededeelingen. — A.s. Concoursen-Hippique. — Advertentiën.

† Z. K. H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN

Het plotselinge verscheiden op Dinsdagnamiddag 3 Juli, van Z. K. H. Prins Hendrik, heeft alom in den lande en daarbuiten een diepen indruk gemaakt. Te meer nu de rouw over het overlijden van H.M. de Koningin-Moeder nog slechts pas was opgeheven.

Prins Hendrik was van vele instellingen op paardengebied Beschermheer of eere-voorzitter en woonde dikwijls belangrijke vergaderingen, tentoonstellingen, alsmede concoursen-hippique bij.

Het geregeld uitloven van eere-prijzen voor tentoonstellingen, concoursen-hippique e.d. getuigde van des Prinsen warme belangstelling. Ook interesseerde hij zich voor de landelijke ruitersport.

Het heengaan van Zijne Koninklijke Hoogheid beteekent ook voor de landbouwkringen een ernstig verlies.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

17. JUL 1934

VULLEN PAARD EN MOTOR ELKANDER AAN?

Lezing gehouden door den heer L. A. Bom, secretaris van de Vereeniging Stamboek voor het Nederl. trekpaard, op de algemeene vergadering van deze Vereeniging.

(*Vervolg en Slot*).

Het zou te ver voeren, indien dit mogelijk ware, voor elk onderdeel van het maatschappelijk economische bestel na te gaan de verhouding tusschen paard en motor. Ik ben genoodzaakt mij te bepalen tot eenige algemeenheden. Daarbij moet dan ten deele onderscheid gemaakt worden tusschen de industrie en den landbouw. Bij de industrie heeft in 't algemeen de mechanische kracht een geheel andere beteekenis dan bij den landbouw. De aanwending van krachten heeft in de industrie in zeer veel gevallen plaats vanuit vaste centrale krachtpunten, waardoor een rij van arbeidsmachines in beweging gebracht kunnen worden, welke eventueel zonder ophouden, een gelijkblijvend arbeid leveren kunnen. Hiervoor kan het paard niet meer ingeschakeld worden. Zoodra echter het arbeidsgebied zich niet meer binden laat aan deze constante regel en de krachtbron een voortdurende plaatsverandering moet ondergaan, welke omstandigheden zich in de industrie, doch voornamenlijk in den landbouw voordoen, dan zullen de voordeelen veel minder in het oog springen, en zullen moeilijkheden ontstaan, die door het paard met zijn natuurlijke bewegelijkheid tot oplossing gebracht kunnen worden. De fanatieke motorliefhebber zoekt daarvoor misschien oorzaken van allerlei aard n.l. onbekendheid met mechanische tractie, ongunstige toestand der wegen, smalle bruggen en straten, gebrek aan tunnels enz., doch eenmaal zal de economie onafwijsbaar aantonen, dat niet alles door mechanische krachten vervangen kan worden. Het verkeersbeeld van de drukke havenstad ons voor den geest stellende, zal het niet moeilijk zijn aan te toonen, dat de mechanische krachten door het aanhoudend beginnen en ophouden de rentabiliteit van de krachtbron aanmerkelijk moeten drukken. Als de teekenen niet bedriegen zijn er reeds aanwijzingen voor een verschuiving van de mechanische tractie naar paardentraction in de groote havensteden.

De statistiek over 1932 en 1933 in Rotterdam geeft aan, dat een kleine vermeerdering van het paardenbestand staat tegen-over een kleine vermindering van de autotraction. De getallen der paarden zijn: 2216 en 2249 en die der vrachtauto's 3447 en 3390. Deze kleine verschuiving moge misschien een gevolg zijn van de crisis. Men mag er ook wel uit concludeeren, dat de crisis nauwkeuriger kostenberekeningen heeft doen ontstaan en dat deze zijn uitgevallen ten gunste van het paard, waaruit tevens de conclusie getrokken mag worden, dat bij opleving van zaken niet in de laatste plaats aan het paard gedacht zal worden. Vast staat wel, dat, hoezeer de mechanische kracht in de havensteden zich op den voorgrond heeft geschoven, meer en meer met het paard als bron van kracht zal rekening gehouden worden. Het komt er ten slotte op neer — en dit

hebben de tijden geleerd — niet hoe er getrokken wordt, doch wie trekt. Hierdoor wordt de economie beheerscht en ik denk in dit verband ook, aan wat ik van ingenieurszijde dezer dagen vernam, dat b.v. bij den bouw van een tunnel onder de Maas het nog geen vaststaand feit is, of een „tunnel snelverkeer” voor Rotterdam, in verband met de aanlegkosten, gunstiger rendement zou opleveren, dan een tunnel, welke tevens het langzamere paarden verkeer toe zou laten. Bij oplossingen van dergelijke verkeersvraagstukken in havensteden zullen paard en motor zeker beiden voor een onderzoek in aanmerking komen.

Op landbouwkundig gebied zijn de verschillen tusschen paard en motor m.i. nog nimmer met eenige bewijsgrond aangetoond. Aan de eene zijde vindt men idealisten, die het paard voor alle doeleinden terugwenschen en de velden, paden en wegen van fietsen en auto's willen ontdoen, doch daar staan tegenover propagandisten, die meenen, dat de landbouw zich volkomen mechaniseeren kan en zal. De eersten willen de economische voordeelen van den motor geheel uitschakelen en daarbij het genot en de levensvreugde, die de motor verstrekt heeft aan de landbouwende bevolking ontnemen, terwijl de laatsten in de haast onberekenbare vooruitgang der techniek een algeheele mechanisatie van elk bedrijf, ook van het boerenbedrijf, als uiteindelijk gevolg zien. Beide zullen hun standpunt moeten vaarwel zeggen en meer en meer elkaars ideeën moeten naderen. Wanneer we b.v. zien, dat op een keuringsplaats van paarden evenveel vrachtauto's aanwezig zijn als paarden, een beeld, wat zich tegenwoordig dagelijks aan onze oogen voordoet, dan mogen we daardoor, opkomende voor het paard, de motorzijde in de wereldeconomie benijden, aan den anderen kant mag het niet als oneconomisch en irrationeel worden aangemerkt. De dienst, welke het paard in dergelijke omstandigheden te verrichten heeft, houdt geenerlei verband met den arbeid, die het verrichten zou door van en naar de keuringsplaats te loopen of te draven. Zulks gebeurt wel bij menig ander onderdeel van den landbouw en in het bijzonder bij het be- en verwerken van den bodem en van den oogst. Daar zien we tractie-arbeid verrichten, waarvan de rentabiliteitsrekening eischt een nauwkeurig nagaan van het verschil tusschen motor- en paarden prestatie. De verrichting van den tractor voor den ploeg is een regelmatige, rusteloze en haast ongelimiteerde arbeidsprestatie. Het paard voor den ploeg heeft zijn tijden van algeheele rust noodig om aan te vullen wat de arbeid aan zijn stoffelijke welvaart gekost heeft. De oplossing lijkt eenvoudig, doch is het allerminst, want tusschen beide krachtbronnen bestaat een cardinaal verschil. Het nuttig rendement van de krachtbron van een paard is n.l. zeer groot, omdat de kracht rechtstreeks op het te verplaatsen voertuig, in dit geval de ploeg, overgebracht wordt. Bij de motor evenwel moet een niet onbelangrijk gedeelte van de krachtbron verbruikt worden om de weerstand van allerlei raderen, grijpwerktuigen en van den bodem te overwinnen en tevens voor het verplaatsen van zijn eigen gewicht. De door de motor ontwikkelde krachtbron wordt daarom slechts voor een zeker percentage gebruikt voor het doel, waarvoor het eigenlijk bestemd is, terwijl een niet onbelangrijk gedeelte nutteloos verloren gaat. Deze omstandigheid wordt

m.i. heel vaak buiten beschouwing gelaten, zoodat de berekeningen, welke hier en daar worden voorgelegd, niet stemmen met de werkelijkheid. Daarnaast heeft de onreële propaganda van de motorliefhebbers en ook van de zijde van den boer zelf, heel vaak scheeve voorstellingen aan de feiten gegeven. Als men 10—20 jaren geleden kon hooren, dat aanschaffing van een motor in een bedrijf van 50—60 H.A. 3 tot 4 paarden overbodig maakte, dan is zulks zeer waarschijnlijk niet met berekeningen bestaafd geworden, doch is een gevolg geweest van het feit, dat de landbouw in vroeger jaren zich geen voldoende rekenschap heeft gegeven van een rationeele toepassing der paardentractie, doch vaak een teveel aan paarden in het bedrijf had. Betreffende de snelheid en de rationeele toepassing der arbeidsprestaties van beide krachtbronnen ziet men vooral in de laatste jaren een zekere ommekeer ten gunste van het paard ontstaan. Dit treedt naar voren in de toepassing van meerspannen, waartoe onze trekpaarden zich uitstekend leenen en in het gebruik van luchtbanden voor allerlei voermiddelen in den landbouw. Meer en meer blijkt, dat dergelijke factoren een invloed uitoefenen ten gunste van het paard, op plaatsen waar men vroeger meende, dat motortractie voordeelijker zou zijn. Door vier- en zesspannen is het arbeidsvermogen wel niet ongelimiteerd, doch zeker is, dat er een zeer belangrijk gedeelte der landbouwwerkzaamheden mee volbracht kan worden, waarbij een niet onbelangrijke rol speelt, dat bij een goed geordend landbouwbedrijf de werkzaamheden maar heel zelden zich zoodanig ophoopen, dat door mechanische middelen te leveren krachtsontwikkeling noodig is. Dit zal zich in hoofdzaak alleen voordoen in enkele grootbedrijven. Ook de rationeele toepassing der krachtbronnen van paarden moeten in het oog gehouden worden. Zoo was ik vorigen zomer in de gelegenheid een kleine proef te leiden bij het afmaaien met een zelfbindermachine van 9 H.A. tarwe. De zelfbinder werd getrokken door een tweespan, met dien verstande dat het span elke twee uur verwisseld werd met een ander span, dat twee uur had gerust en zich gevoed had. Het resultaat is geweest, dat met een bediening van $2\frac{1}{2}$ persoon per dag $4\frac{1}{2}$ H.A. kon afgewerkt worden. Bij informatie bleek mij, dat een machine bespannen met een tractor ongeveer denzelfden arbeid leverde, waarbij de opmerking gemaakt werd, dat de breedte van het snijapparaat bij de motortractie belangrijk grooter had kunnen zijn en daardoor veel meer arbeid verricht geworden zou zijn. Dit laatste mag eenigzins waar zijn, alhoewel dit alleen van beteekenis is bij een groot bedrijf, alwaar dan ook weer het aantal paarden zoo groot zou zijn, dat met een vier-span gewerkt zou kunnen worden om de snijbreedte der machine op te voeren. Tevens zou misschien bij grootere bedrijven nog meer overweging verdienen de bewegingsapparaten der machine voor het afsnijden van het graan te doen geschieden door een kleine weinig kostbare op de zelfbinder geplaatste motor en de voortbeweging van den zelfbinder met de machine erop, door paarden te laten doen. Zoo zijn er allerlei details welke een nauwkeurig rentalibiteits onderzoek noodig maken en waarbij nu eens de motor, dan weer het paard het nuttigst rendement zal opleveren. En naast deze details mogen zeker niet vergeten worden vele

algemeene factoren, welke nu eens ten voordeele van den motor dan weer ten voordeele van het paard zullen uitvallen. Noemen we daarvoor in de eerste plaats de weersomstandigheden, die vooral in de westelijke landen en speciaal in ons land heel vaak bezwaren voor motortractie zullen meebrengen. In de tweede plaats zal de grootte der bedrijven, waarvan ik reeds sprak, de rentabiliteitsberekening bij het gebruik van paard of motor belangrijk kunnen beïnvloeden. Voor kleine bedrijven, welke in Nederland in hoofdzaak bestaan, zullen paarden een regelmatig en gunstigen invloed der werkzaamheden bevorderen, terwijl in groote bedrijven van 50 en 60 H.A. of daarboven de motor belangrijke diensten bewijzen kan bij opstapeling van arbeid, die in dergelijke bedrijven kunnen voorkomen. Vervolgens moet rekening gehouden worden met de afschrijving. De motor, vooral de bewegende motor, zal, omdat deze geregeld in zijn bewegende deelen door uitwendige invloeden schadelijk beïnvloed wordt een betrekkelijk groot afschrijvingspercentage noodzakelijk maken, waartegenover het paard in 't algemeen een vrij laag afschrijvingsgetal zal aanwijzen, omdat het paard de eerste 5 jaren van arbeid vrijwel geen waardevermindering ondergaat, en ook steeds nog eenige waarde heeft bij ongeschiktheid voor den arbeid. Een niet te onderschatten factor, welke het verschil bij het gebruik van paard en motor duidelijk in 't oog doet springen is de voeding. De motor eischt voeding, die gekocht moet worden, terwijl het paard de voeding rechtstreeks op het bedrijf vindt, hetgeen ook vooral daarom van beteekenis wordt, wanneer veel, wat bij afwezigheid van paarden van onnut is, thans voor voeding beteekenis krijgt. Ook het voortbrengen van een nieuwe krachtbron door het paard zelf zal als een gunstige omstandigheid in de rentabiliteitsberekening, vooral bij kleinere bedrijven, naar voren treden. De ongelimiteerde kracht van den motor zal evenwel niet ten allen tijde uitgeschakeld kunnen worden, evenmin als de geringe kosten in tijden van rust. En naast deze en zeker nog vele andere factoren, welke nu eens het voordeel aan de eene zijde dan weer aan de andere zijde doen overslaan, zijn er nog andere vraagstukken, welke niet ongeacht voorbij gegaan mogen worden. Ik noem hiervan het vraagstuk der werkeloosheid, hetgeen overal ter wereld om oplossing vraagt. Of dit vraagstuk redelijk verband houdt met de mechanisatie der bedrijven wordt niet door alle economen hetzelfde beoordeeld. De een meent, dat de machines er eenmaal zijn en door steeds grooter wordende perfectie niet meer van den mensch los te maken zijn, zoodat de economie alleen wacht op een volkomen aanpassingsvermogen van den mensch aan dezen nieuwen mechanischen toestand. Anderen zeggen, de machines zijn doode instrumenten, welke den mensch arbeid ontnemen, waardoor teveel menschen gedoemd worden tot leegheid van stoffelijke en geestelijke prestaties.

Uitschakeling van machines, het lijkt haast ondenkbaar, doch anderzijds geeft de zinnebeeldige gedachte, die ik eenigen tijd geleden van een psycholoog zag neergeschreven, n.l. deze, dat de rust en de tevredenheid van een kind ontstaan, omdat een kind, zoowel geestelijk als lichamelijk altijd werkt, toch ook eenige aanleiding tot nadenken over het vraagstuk der werkeloosheid.

En ten slotte, Mijne Heeren, zullen de enkele algemeene lijnen, welke ik voor U heb mogen aangeven, niet beschouwd mogen worden als te zijn oplossingen voor de economische vraagstukken tusschen het gebruik van paard en motor, doch ik hoop er voldoende mee aangetoond te hebben, dat, alhoewel ik de vraag, welke ik in de titel van mijn onderwerp heb gesteld, durf en mag beantwoorden met „paard en motor vullen elkander aan”, trekpaardfokkend Nederland de toekomst met gerustheid tegemoet kan gaan.

HET HOEFBESLAG OP DE KEURINGEN VAN WARM- EN KOUD- BLOEDPAARDEN OP DE GROOTE TENTOONSTELLING DE „ATHIL”, 5—9 JUNI TE APPINGEDAM.

Gevolg gevende aan het besluit genomen op de laatst in Jan. gehouden vergadering van de Vereeniging van Rijks-Gedipl. Onderwijzers in Practisch hoefbeslag, om zooveel mogelijk verslagen over hoefbeslag op keuringen in te zenden bij het maandblad „De Hoefsmid”, om daardoor de waarde van het blad te verhoogen, wil ik thans eenige beschouwingen geven over het hoefbeslag op bovengenoemde tentoonstelling. De keuringen waren zeer belangrijk, omdat er veel en goed materiaal aanwezig was.

In Groningen blijft de meeste belangstelling nog altijd voor het warmbloedpaard, niettegenstaande de inzending van het koudbloed iets grooter was dan van het warmbloed.

De algemeene indruk van het hoefbeslag is naar mijn bescheiden meening deze, dat het beslag en de verzorging van de hoeven, bij de warmbloedpaarden beter is dan van het koudbloed.

De verzorging der hoeven van laatstgenoemd type laat veel te wenschen over; er wordt door de eigenaren niet doorlopend de noodige zorg aan besteed, wat juist zoo hoog noodig is, wanneer de dieren in de weide verblijven. De hoeven loopen veel te breed uit, en worden daardoor te plat.

Moeten ze op een of andere keuring verschijnen, dan moet alles in 't werk worden gesteld, om er nog iets van terecht te brengen, wat dan natuurlijk vrijwel onmogelijk is.

In vele gevallen spreekt dan de eigenaar nog een woordje mee en waarschuwt den betrokken smid om vooral zoo weinig mogelijk van de hoeven af te nemen, omdat in Groningen nog altijd onder de koudbloedfokkers de meening heerscht, dat hunne paarden groote hoeven moeten houden, reden waarom de smeden meestal te weinig besnijden en bijraspen.

De hoeven en het beslag waren in de afdeeling koudbloed dan ook over 't geheel zeer onvoldoende, te wijten aan onvoldoende verzorging der hoeven door de eigenaren met als gevolg: te wijde en te platte hoeven en te kleine, wegens afbrokkeling door weide-gang.

Wij mogen echter onzen dank niet onthouden aan die eigenaren en smeden, die werkelijk alles hadden gedaan wat noodig is voor goede hoeven en beslag, doch het getal was zuinig.

Een opmerking nog en wel deze, dat het beslag in 't algemeen ook te

licht was, in de eerste plaats te smal, en ten tweede te dun. Beslag van $1\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ zagen we zeer weinig, wat toch voor deze hoeven noodig is, tenminste bij volwassen dieren.

De hoeven en beslagen bij de warmbloedpaarden waren veel beter, ten gevolge van een betere verzorging. Moeten deze fokkers met hunne paarden ter keuring, dan laten ze weken van te voren deze reeds op het beslag zetten, om de hoeven voor afbrokkeling, enz. te bewaren. Worden deze tegen de keuring beslagen, dan kan de betrokken smid, wanneer het dier kleine afwijkingen heeft in stand en gang, de hoeven besnijden zooals noodig blijkt; zijn de hoeven echter te veel afgebrokkeld, of afgesleten, omdat ze zonder ijzers waren, dan kan zulks niet.

Zeker troffen we wel enkele dieren aan, die slecht op beslag stonden, doch naar een paar zulke gevallen kan men de groote massa niet beoordeelen. Over 't geheel was het vrij goed, enkelen zeer goed.

A.

M. R.

BEZOEK AAN DE RIJKSHOEFSMIDSCHOOL TE BRUSSEL.

Met voldoening zie ik terug op ons bezoek aan de Rijkshoefsmidschool te Brussel waaraan ik, vergezeld van collega Breukink uit Lochem, op Zaterdag 9 Juni een bezoek heb gebracht; tevens is door ons bezocht de groote kampioenskeuring van het Belgische ras.

Hiervoor hebben wij twee dagen gebruikt en deze ook zeer nuttig en leerzaam besteed.

Toen wij den eersten dag te Brussel kwamen, hebben wij eerst de nieuwe School bezocht en hierover zou ik gaarne mijne bevindingen mededeelen.

Allereerst de ontvangst door de Heeren Bosmans en Luiken was hoogst aangenaam; hoewel wij vooraf geen bericht hadden gestuurd, werden wij zeer hartelijk ontvangen en gingen al spoedig het zoo practische nieuwe gebouw bezichtigen.

De Heeren Bosmans en Luiken hebben ons de geheele inrichting van a—z laten zien en ik mag dan ook zeggen, dat het voor een vakman-hoefsmid de moeite waard is om deze inrichting te bezoeken, want alles was tot in de puntjes verzorgd.

Bij onzen rondgang hebben wij de gelegenheid gehad de leerlingen aan het werk te zien; dit maakte op ons een zeer gunstigen indruk, daar zij goed werk naar voren brachten.

Door de leerlingen van het eerste leerjaar werden doode hoeven beslagen, terwijl de leerlingen van het tweede leerjaar bij levende paarden beslag aanlegden en tevens model-ijzers maakten voor abnormale voeten. Dat hier het onderwijs in goede handen is, bewees genoeg de gemaakte ijzers die ons getoond werden.

Wat mij bijzonder trof uit een gesprek met den heer Luiken, leeraar in theorie aan deze inrichting, was, dat deze zoo erg veel belang stelde in het practische werk van den heer Bosman; hij beweerde dan ook volmondig, dat zonder een goede bekwame practische opleiding geen bekwame jonge hoefsmiden gevormd konden worden. In hoofdzaak is volgens mijn

inzicht de practische *stijl*, welke daar gevormd wordt bij de jonge smeden een groot of wel het grootste belang bij de opleiding voor het hoefbeslag. Het ligt geenszins in mijn bedoeling te zeggen, dat de theorie een bijzaak is, neen, want zonder goede theorie is ook niets te bereiken.

Mochten er hoefsmeden zijn die nog een uitstapje op hun programma hebben, zoo kan ik hun deze reis gerust aanbevelen.

J. W. Prinsen.

Onderw.-Hoefsmid Varsseveld.

DE NATIONALE TREKPAARDENTENTOONSTELLING TE BRUSSEL.

Op 8, 9 en 10 Juni werd te Brussel de jaarlijksche tentoonstelling van trekpaarden gehouden in de Cinquantenaire. Aangemoedigd door het vele wat wij er het vorig jaar zagen, gingen we thans van Zutphen af met een gezelschap van 20 personen ernaar toe, meest fokkers en paardenliefhebbers hier uit de omgeving; onze collega, de heer Prinsen uit Varsseveld was ook van de partij. Het is werkelijk de moeite waard al dat grootsch ingerichte daar te gaan zien. Een prachtig terrein, alles binnen en zoo groot dat daar op 4 plaatsen tegelijk wordt gekeurd.

Prachtige paarden zijn daar te bewonderen. Wat het beslag betreft is zulks ook al als overal; er zijn er die zeer netjes beslagen zijn en ook die minder goed op beslag staan. Paarden met slechte voeten hebben vaak de dikste ijzers onder om ze nog wat te doen uitkomen. Ik denk evenwel, dat de heeren keurmeesters er ook niet blind voor zijn en zich geen rad voor de oogen laten draaien. Enkele paarden waren er nog met mijns inziens te hooge verzenen, zoodat het stappen en draven er minder door moest zijn.

De heer Prinsen en ik namen tevens nog een kijkje in de nieuwe hoefsmidsschool. Wij werden er door den heer Bosmans erg vriendelijk ontvangen en deze bracht ons bij den heer de Luyck, welke ook aangenaam verrast was door ons onverwachte bezoek. Genoemde heeren hebben ons daarna rondgeleid en de geheele inrichting laten zien. Was de vroegere school een onooglijk gebouw, thans is het een prachtig grootsch opgerichte inrichting en is alles prima in orde. Een ruime werkplaats met 3 hoefstallen en een flinke ruimte om paarden uit de hand te beslaan en een andere werkplaats met lange banken met klemmen voor het beslaan van doode hoeven.

Alles was toen wij er waren in volle werking en er waren jongens bij die in hun bloote hemd stonden te smeden; dit geeft dadelijk den indruk, dat er ambitieus gewerkt wordt. In het Orgaan van Smedenpatroons van 29 Juni las ik dat er in de Hoofdbestuursvergadering van den B. S. P. V. ook sprake was van het oprichten van eene hoefsmidsschool hier te lande; ik voor mij geloof niet, dat zulks noodzakelijk is; ook betwijfel ik of er jongens uit Groningen of Zeeland 2 jaar lang één dag in de week naar Utrecht zouden reizen. Dezelfde gedachte ging ook van het meerendeel dezer vergadering uit. Laten we echter gezamenlijk trachten de Onderwijzerscursus weer in het leven te roepen, juist daar worden de werkelijke hoefsmeden gevormd.

Leest men evenwel verslagen van keuringen als van Appingedam, dan denkt men het is hier niet meer noodig. In dit verslag voorkomende in „Het Paard” van 21 Juni leest men het volgende over een be kroonde merrie. (In het algemeen moet opgemerkt worden dat in Groningen de voeten zeer slecht verzorgd worden en deze merrie heeft een prima verzorging uiterst noodig. Sommige eigenaren roemen er wel op, dat zij het zonder eene hoefsmidsrekening kunnen doen, maar wanneer er handel is zal deze zuinigheid zeer duur zijn; er zijn hier in Groningen heel wat paarden, die om hun slechte voeten onverkoopbaar zijn.) En dat nog wel in een paardenland als de provincie Groningen! Zooiets te lezen is toch meer dan bar, temeer daar de prijzen van het hoefbeslag juist daar erg laag zijn. In België op de tentoonstelling hebben we juist het tegendeel gezien; daar was aan de paarden en aan het beslag veel moeite besteed. Ik zou onze collega's willen aanraden, laten wij eens samen deze tentoonstelling bezoeken, men neemt er altijd wat van mee en met een gezelschap is de reis niet zoo kostbaar.

Lochem, 6 Juli.

H. J. Breukink.

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG IN ZEELAND.

Cursus te Middelburg. Van rechts naar links: P. Dey te Veere, A. de Poorte te Middelburg (leerlingen), Iz. Adriaanse te Goes (onderwijzer-hoefsmid), L. W. de Waardt te Middelburg (leider van den cursus), C. Clarisse te Grijpskerk (leerling), Blik (personeel), C. de Voogd te Serooskerke, I. de Kam te Koudekerke, H. Jacobsen te Serooskerke (leerlingen); L. J. Schieman, eigenaar smederij waarin de practische lessen worden gegeven.

Wij werden van welwillende zijde in de gelegenheid gesteld hiernevens afbeeldingen te kunnen geven van de cursussen te Middelburg en te Goes.

De cursus te Middelburg gaat uit van den Kring Walcheren der Z. L. M., — die te Goes van den Kring Zuid-Beveland der Z. L. M.

De lessen te Middelburg worden gehouden des Woensdags. De theoretische lessen van dezen cursus (1e leerjaar) zijn afgelopen; er moeten nog 2 praktische lessen gegeven worden.

De lessen te Goes worden gehouden Zaterdagmiddags. De theoretische worden gegeven in de Rijkslandbouwwinterschool. Op enkele lessen na is het 2e leerjaar van dezen cursus beëindigd.

Elk gedeelte van deze tweejarige cursussen bestaan uit 16 theoretische en 20 praktische lessen.

Cursus te Goes. Van rechts naar links: 1e. J. Staal te Krabbendijke (leerling), 2e, 4e en 10e (leden van het personeel), 3e. C. van Baak te Goes (leider van den cursus), 5e. Iz. Adriaanse te Goes (onderwijzer-hoefsmid); 6. M. v. d. Linde te Kortgene, 7. Iz. Saman te Rilland-Bath (leerlingen), 8. J. v. d. Berge te Numansdorp. 9. J. v. Weele te Wemeldinge. Een leerling had den cursus verlaten omreden hij intusschen het Rijks-diploma verwierf, terwijl 1 leerling niet aanwezig was toen de photo genomen werd.

INGEZONDEN STUKKEN

De Centrale Middenstands Bedrijfsvereniging voor Handel en Nijverheid te A'dam verzoekt ons het volgende te willen plaatsen;

VRIJWILLIGE PATROONSVERZEKERING.

Dat de uitvoering van de Ziektewet aan de Raden van Arbeid en de Bedrijfsvereenigingen is toevertrouwd, mag als voldoende bekend worden beschouwd; eveneens, dat de Ziektewet den werknemer op behoorlijke wijze tegemoet komt, indien deze door ziekte getroffen wordt.

Doch behalve de werknemers, wier vast inkomen niet hooger is dan f 3.000.— per jaar, zijn er nog duizenden werkgevers, die, ingeval zij door een langdurige ziekte worden getroffen, zeker ten zeerste gebaat zouden zijn indien zij zich tegen de geldelijke gevolgen daarvan zouden hebben verzekerd.

De Centrale Middenstands Bedrijfsvereeniging voor Handel en Nijverheid heeft dit ingezien en reeds bij het in werking treden van de Ziektewet ook aan de werkgevers, en die werknemers die buiten de Ziektewet vallen, de gelegenheid geboden om zich tegen de geldelijke gevolgen van ziekte te verzekeren.

Het groote belang van deze vrijwillige patroonsverzekering wordt blijkbaar door belanghebbenden nog niet voldoende ingezien.

Wij meenen daarom goed te doen, den Middenstand in het algemeen op deze belangrijke zaak te wijzen, en ernstig te adviseeren, zulk een Vrijwillige Patroonsverzekering aan te gaan.

De premie daarvoor bedraagt f 18.— per jaar per f 1.000.— loon. Wanneer dus iemand in geval van ziekte zich wenschte te verzekeren tegen een uitkeering van f 6.40 per werkdag, dan komt dit overeen met een aangenomen loon van f 8.— per werkdag. In dit geval zou de premie zijn f 22.50 per halfjaar.

Indien men hierbij voor oogen houdt, dat ingeval van ernstige ziekte binnen een jaar tijds door dezelfde ziekte-oorzaak 26 achtereenvolgende weken een uitkeering wordt gedaan van f 38.40 per week, dan zal het persoonlijk belang van iederen werkgever hem het nut van deze vrijwillige patroonsverzekering doen inzien.

De voorwaarden worden op aanvraag gratis toegezonden.

Voor de C. M. B. voor Handel en Nijverheid,

W. W i n k e l m a n, voorzitter.

C. v a n B a r e n J r., secretaris.

J. J. K o r f f, Penningmeester.

J. A. S t o l d i j k.

(Kantoor: Nassaukade 175, Amsterdam, W.).

LITERATUUR OVERZICHT.

Aan het interessante artikel in de „Zwitserseche Hoefsmid” van H. Stähli uit Bern waarop in de vorige aflevering de aandacht is gevestigd, zij nog een en ander ontleend:

Hij geeft als definitie van een *bokhoef* het volgende: een hoef die van terzijde gezien, te steil op den bodem staat en waarvan de verzenen dus in verhouding van den toon veel te lang zijn; deze hoeven vormen dan ook

een hoek van 60—90° met den bodem. Daarna bespreekt hij het voorkomen en de oorzaken en onder deze laatste nemen dan verkeerde beenstellingen een eerste plaats in en wel voornamelijk de steile stand in de kooten.

Ook ziekten van de ledematen en van den hoof kunnen tot bokhoef voeren. Ontsteking en verkorting van de buigpezen, gewrichtsontstekingen en vergroeiingen zooals overhoef en spat geven alle aanleiding om het diep doortreden in het kootgewricht te vermijden. Hoefziekten kunnen tot gevolg hebben een meerdere belasting in het toongedeelte en daardoor een steiler worden van den hoof.

Een verkeerd besnijden van den hoof, n.l. een te sterk inkorten van den toon, een beslag met kalkoenen of ijzers met verdikte takken hebben ook een meerdere belasting van het toongedeelte van den hoof tot gevolg hetgeen weder een stompe hoofvorm in de hand werkt.

Slechte of wel nalatige hoofverpleging bij het veulen kunnen ook leiden tot beperking van doortreden in het kootgewricht.

Bij het beslag behandelt hij eerst het besnijden en legt er den nadruk op, dat men alle abnormaal geworden verhoudingen slechts zeer geleidelijk zal moeten trachten te verbeteren en alleen dan nog wanneer geen veranderingen als verkorting van banden of pezen, vergroeiing van gewrichten, overhoeven, in één woord, mechanische hindernissen bestaan.

Inplaats van de verzenen in te korten, zullen in zulke gevallen zelfs de verzenen juist moeten worden verhoogd door een daarvoor gemaakt ijzer toe te passen.

Tenslotte bespreekt hij een geschikt ijzer voor bokhoef en zegt, dat een hoof welke niet meer doortreedt, zoowel voor- als achter gelijkmatig door het ijzer ondersteund behoort te worden. Men kan dit bereiken door een snavel aan het ijzer aan te brengen en wel door deze breed te maken en niet lang, men voorkomt hierdoor het naar voren doorknikken. Wanneer men de snavelsmal maakt, zal het mogelijk zijn dat het been doorknikt naar terzijde, terwijl de lengte van de snavel bepaald wordt door de graad van stomphheid van den hoof. Hoe korter de toon en hoe hooger de verzenen zijn, des te langer zal de snavel moeten zijn. Kalkoenen zal men naar behoefte aanbrengen en soms zullen deze zeer hoog moeten zijn; als maatstaf neemt men bij het eerste beslag den afstand welke de verzenen bij het optreden van den bodem verwijderd blijven; bij volgende beslagen zal men er naar streven de kalkoenen geleidelijk korter te maken.

*

In een verhandeling over den Italiaanschen Veterinairdienst in vredes- en oorlogsverband komt het navolgende voor betreffende het hoofbeslag.

In het Italiaansche leger worden gebruikt hoefijzers zonder kalkoenen, het zijn stampijzers, waarvan het voorijzer een ronde vorm en het achterijzer een ovale vorm heeft. Het gewicht is in overeenstemming met de grootte van het paard en het dienstgebruik en men onderscheidt ijzers voor trekpaarden en voor rijpaarden.

Voor het gebruik van de paarden in de maneges worden zeer lichte ijzers aangewend; voor manoeuvretijd en bij oefeningen zijn de ijzers breder

en dikker en kunnen een gewicht van 400 gr. bereiken. Voor trekpaarden worden ijzers gebruikt waarbij de breedte van de takken de dubbele ijzerdikte bedraagt. De lengte van de ijzers is circa 1 c.M. langer dan de draagrand van den hoof. De nagelgaten zijn vierhoekig, 4 worden aangebracht in den buitentak en 3 in den binnentak. Deze nagelgaten zijn bij het voorijzer meer verdeeld over de voorste helft, bij het achterijzer meer naar achteren aangebracht. De ijzers zijn voorzien van een toonlip en van een afhelling, terwijl ook een opzet is aangebracht. De buitentak van de achterijzers is langer dan de binnentak.

Als bijzonder beslag wordt het ritsijzer gebruikt hetwelk bij het voorijzer ook in den toon geritst wordt en waarin 6 tot 8 rechthoekige gaten worden gestampt. Bij het achterijzer loopt de rits niet door in den toon.

Als winterbeslag worden aangewend ijsnagels systeem Lepinte. Bovendien worden vaste en verwisselbare (schroef) kalkoenen gebruikt, echter niet bij achterijzers van rijpaarden.

Het personeel der hoefsmiden volgt een cursus van 6 maanden in Pinerolo, zij kunnen den onderofficiersrang behalen, wanneer zij 3 jaren als korporaal-hoefsmid dienst hebben gedaan.

*

In de Zwitsersche hoefsmid (Juni-aflevering) komt een uitvoerig artikel voor over de luchtbanden bij paardentractie. Na hetgeen hierover reeds in ons eigen maandblad is medegedeeld, willen wij volstaan met de naar voren gebrachte voordeelen, welke breedvoerig worden besproken, weer te geven. Deze zijn:

- 1e. groote besparing aan trekkracht;
- 2e. minder slijtage aan straten en wegen;
- 3e. geringe aanschaffingskosten;
- 4e. grootere gebruikswaarde
- 5e. meerdere veiligheid bij het gebruik;
- 6e. voordeeliger bedrijf.

Ook de Juni-aflevering van de Belgische „Hoefsmid” bespreekt dit onderwerp uitvoerig.

Vervolgens komt in de Zw. hoefsmid een artikel voor, voorzien van zeer vele foto's, over noodbeslag; dit beslag wordt verdeeld in noodijzers, waaronder scharnierijzers domineeren en allerlei uitgevonden ijzers en schoenen waarvan het groote meerendeel of onpractisch is of wel te duur en te omslachtig in het onderleggen.

*

Aangegeven wordt om oude vijlen, welke als regel uit goed staal bestaan, niet bij het oud roest weg te gooien, doch deze aan te wenden, nadat ze onder afsluiting van lucht uitgedroogd zijn, tot het vervaardigen van beitels, boren, doorslagen, nietentangen, stampen enz. Men moet, wanneer deze voorwerpen ervan vervaardigd zijn, deze opnieuw gaan harden.

*

Beslag van bodem-nauwe hoeven. Lemmer, Directeur der Mil. Hoefsmidschool te Berlijn, deelt in de Deutsche „Hoefsmid” de resultaten mee

van onderzoekingen over bovengenoemd onderwerp, ingesteld aan verschillende Duitsche militaire hoefsmidscholen.

Bodemnauwe voeten ziet men veel bij zware trekpaarden in de groote centra. Zij ontstaan, doordat deze op gladde plaveidsels bij het aantrekken den voet naar binnen draaien. Ook de rondliggende wegen werken praedisponneerend. Vandaar ook, dat zij in meer dan 50% van de gevallen links voorkomen.

Men zag voeten, waarvan alleen de toon, en voeten, waarvan de heele hoof naar binnen gedraaid was. Bij de eersten bleek alleen het binnentoongedeelte te hoog te zijn, bij de anderen ook nog de binnenzijwand.

De binnenwand en de hoof was concaaf, de buitenwand convex. Het was niet met zekerheid vast te stellen, dat de sterkere belasting van de buitenhoefhelft een ongunstigen invloed had op den hoorngroei. Uit de meerdere of mindere hoogte van den kroonwand kon dat niet afgeleid worden, daar pathologische (ziekelijke) processen als verbeende hoefkraakbeenderen, overhoeven enz. op die hoogte van invloed waren. Hoewel de buitenhoefhelft het eerst den grond nadert, wordt de binnenhoefhelft het eerst neergezet. Toch was de buitentak van het hoefijzer altijd het sterkst afgesleten.

Het hoorn van de zool was in de binnenhoefhelft het dikst, de binnenste zoolvlakte was het grootst. Steengallen en losse wand kwamen daar het meest voor; andere hoefgebreken het meest aan de buitenhoefhelft.

Kunstmatige verhooging van deelen van den hoof, door plankjes, die niet overal even dik waren, onder het ijzer te bevestigen, hadden invloed op den gang, op het neerzetten van den voet, en op den stand ten opzichte van den kogel, maar in mindere mate dan men zou verwachten. Hieruit blijkt, dat de hoof een groot aanpassingsvermogen bezit, waardoor slecht beslag niet dadelijk als zoodanig gekwalificeerd kan worden, en gelegenheid heeft zijn funesten invloed op gangen en standen uit te oefenen. De binnenhoefhelft kort bekappen was niet voldoende om blijvende verbetering te verkrijgen. Daarvoor was ook noodig een ijzer met verbreeden en ruimliggenden buitentak.

Wel had het kort bekappen van de binnenhoefhelft een gunstigen invloed op gang en stand. Soms echter ook niet, maar veroorzaakte het strijken, terwijl het bij verbeende hoefkraakbeenderen of overhoef, kreupelheid veroorzaakte.

*

Hans Friedrich heeft een boek over hoefbeslag geschreven getiteld: „der Brückersche Lehrsatz”. Hierin wordt aan de hand van 8 afbeeldingen het besnijden van den hoof gedemonstreerd. Als grondregel geldt hierbij: „Daar waar de hoof naar toe gaat, moet ook het hoorn naartoe; daar waar de hoof weggaat, moet ook het hoorn weg”. De bedoeling zal hierbij voorliggen, dat het hoorn zal moeten worden gespaard daar waar het aan de meeste slijtage onderhevig is en zal moeten worden besneden waar weinig wrijving plaats vindt.

*

Eugen Mäzell heeft een „ungula” hoefijzer geconstrueerd, dat moet dienen tegen het uitglijden op gladde wegen. Hij gebruikt verwisselbare

korte, breede van bijzonder taai gummi vervaardigde inslagen. Het ijzer is in twee modellen in den handel; model A dient voor rijpaarden en lichte trekpaarden en hier zijn de stukken gummi bevestigd aan de takken van het ijzer, die hiervoor conisch toelooopen en evenals de gummistukken zoodanig zijn geconstrueerd, dat met een daarvoor bestemde tang het in en uitbrengen gemakkelijk geschiedt. Model B is bestemd voor trekpaarden. Hierbij wordt met schroefkalkoenen een U-vormig gebogen balk aangebracht tusschen de takeinden van het ijzer; op de balk wordt het gummi bevestigd en als kalkoenen kunnen al naar omstandigheden stompe of scherpe worden gebezigd.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **De Deutsche hoefijzerindustrie.** De Rijkminister voor Economische Zaken heeft volgens de „Tel.” een verordening uitgevaardigd waarbij het verboden wordt nieuwe ondernemingen op te richten tot vervaardiging van hoefijzers of bestaande bedrijven uit te breiden. Deze maatregel is genomen in verband met het feit, dat de in bedrijf zijnde ondernemingen slechts op een gedeelte van haar capaciteit werken.

— **Waarom we zoo langzamerhand moeten denken.** Onder voornoemden titel bevat de R. K. Boerenstand onder Bondsnieuws van den R. K. Diocesanen Land- en Tuinbouwbond in het Bisdom Haarlem, onderscheidene onderwerpen, waarbij o. m.:

d. *Cursussen in Hoefbeslag.* Voor deze cursussen bedraagt het schoolgeld ten minste f 10.— per leerling en per klasse.

Zij, die wenschen te worden toegelaten, moeten op den dag, waarop de cursus aanvangt, den 18-jarigen leeftijd hebben bereikt.

Geen uitkeering van subsidie heeft plaats, indien het getal deelnemers, bij den aanvang der lessen, in de eerste klasse minder dan 8 en in de tweede klasse minder dan 6 bedraagt.

Daalt het getal deelnemers tijdens den duur van den cursus in een der klassen beneden 6, dan moet tot opheffing van dien cursus worden overgegaan. Hiervan kan alleen met machtiging van den Directeur Generaal worden afgeweken.

Ook de oprichting van deze cursussen moet geschieden in overleg met den Rijksveeteeltconsulent, in wiens ambtsgebied de cursussen zullen worden gehouden.

Het secretariaat van de Onderwijsvereeniging van den L. T. B., gevestigd Parklaan 12 te Haarlem, verstrekt gaarne nadere inlichtingen.

AANSTAANDE CONCOURSEN-HIPPIQUE.

Binnenland.

18 Juli	Hoofddorp.	3 en 4 Aug.	Den Haag.
22 Juli	St. Oedenrode.	5 Aug.	Maria Heide.
25 Juli	Grijpskerk.	5 Aug.	Vries.
29 Juli	Breda.	12 Aug.	Oss.
29 Juli	Etten?	15 Aug.	Oosterbeek.
1 Aug.	Zwolle.		

„..... ja, — maar

„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL

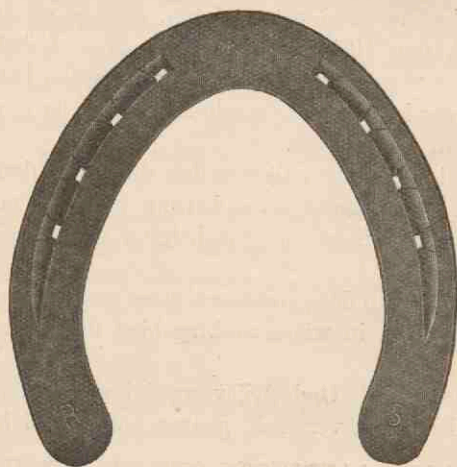
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

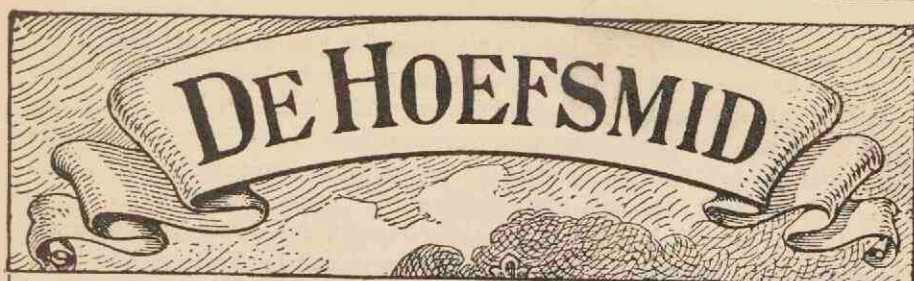
HOEFIJZERFABRIEK HELPMAN

GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

A 397 26

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

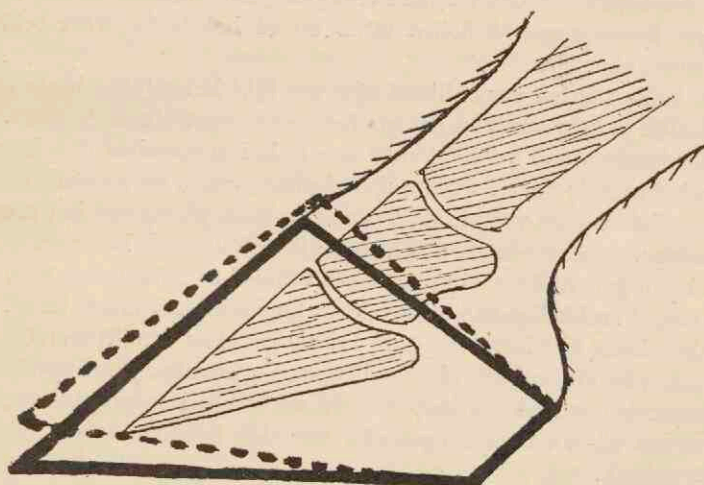
1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Hoefbevangenheid. — Losse en holle wand. — Opleiding tot dienstplichtig en reserve
hoefsmid. — Examen Rijksdiploma hoefsmid. — Cursus in hoefbeslag Helden L.. — Het verzorgen
der paarden. — Smeden en de Jaarbeurs in September. — Ingezonden stukken. — Correspondentie. —
Korte mededeelingen. — Literatuur overzicht. — De 302^e ommeegang der koetsiers van Brussel. — Rijks-
najaarskeuring 1934. — 26-jar. vosmerrie met haar 20^e veulen. — The Gleaner. — A.s. conc.-hip. — Adv.

HOEFBEVANGENHEID.

Zooals de Redactie terecht opmerkte, heb ik in mijn artikel over hoefbevangenheid niet genoemd de „zoolbreuk”; d.i. het verschijnsel, dat korten tijd na het optreden van hoefbevangenheid, de onderste toonrand van het hoefbeen de hoornige zool heeft doorboord. Men ziet dan in de zool vóór de punt van de straal, evenwijdig aan de witte lijn een langwerpige wond, die een vuil bloederig aanzien heeft en waarin men met den vinger de scherpe rand van het hoefbeen kan voelen.

De hoefschoen heeft nog zijn ongewijzigde vorm behouden, omdat in dezen korten tijd knolhoefvorming nog niet heeft kunnen plaatsvinden.

Het spreekt vanzelf, dat zoolbreuk alleen optreedt in het verloop van een zeer ernstige graad van hoefbevangenheid. De loslating van hoornplaatjes

van de vleeschplaatjes in het voorste gedeelte van den hoefschoen heeft tengevolge van de zeer ernstige ontsteking van de hoeflederhuid in een zeer kort tijdsbestek volledig plaats. Dientengevolge treedt ook de plaatsverandering van den hoefschoen naar voren en naar boven in hetzelfde korte tijdsbestek op. (De stippellijn op de teekening geeft de nieuwe stand van den hoefschoen aan). De zool stuit tegen den ondersten toonrand van het hoefbeen. De druk hier ter plaatse is zóó groot, dat de tusschen liggende zoollederhuid afsterft. De scherpe harde rand van het hoefbeen doorboort nu in korten tijd de veel weekere hoornzool.

Zooals ik in mijn vorig artikel beschreef is de lichaamslast de kracht, die de plaatsverandering van den hoefschoen veroorzaakt. Bij paarden, die ernstig door hoefbevangenheid worden aangetast, doet zich nu het verschijnsel voor, dat ze niet gaan liggen. Ze blijven steeds op dezelfde plaats staan met de voorbeenen vooruit en de achterbeenen onder het lichaam; ze durven zich tengevolge van de ernstige pijn niet te verplaatsen en dus ook niet te gaan liggen. De lichaamslast werkt bij deze dieren onafgebroken in en hierdoor wordt het ontstaan van zoolbreuk sterk in de hand gewerkt. Ik meen, dat ik hiermede duidelijk heb gemaakt, dat ook voor het ontstaan van zoolbreuk zakken en kantelen van het hoefbeen niet behoeft plaats te vinden.

Zoolbreuk valt m.i. geheel en al in de lijn van de theorie, die ik over hoefbevangenheid in mijn vorig artikel heb medegedeeld.

B. Crezée.

LOSSE EN HOLLE WAND.

Een der lezers van ons vakblad vraagt mij het verschil uiteen te zetten tusschen *lossen wand* en *hollen wand* en of het beslag voor beiden hetzelfde moet zijn.

Daar beide ziekten verschillend zijn, zoo lijkt het mij het beste om ieder afzonderlijk te bespreken en daarna het beslag voor elk na te gaan.

Onder *lossen wand* verstaat men een loslating tusschen den hoornwand en den hoornzool; daar de witte lijn of plaatjesrand de natuurlijke verbinding tusschen beiden vormt, moet deze dus op de plaats van het voorkomen van de losse wand verdwenen zijn en heeft zich daar als het ware een spleet of een holte gevormd waarin men een hoefnagel kan steken en waaruit men dan als regel brokkelige en kruimelige zachte hoorn kan uitpeuteren. Meestal loopt deze holte niet hoog op, is dit wel het geval en bereikt men de vleezige deelen, dan kan bloeding en kreupelloopen een gevolg zijn. Hoewel een losse wand over het geheele verloop van de witte lijn kan voorkomen, is toch meestal het zij- en verzenengedeelte van den hoef het meest onderhevig aan dit gebrek.

Het lijden kan voorkomen zoowel bij beslagen als bij onbeslagen hoeven en meestal vertoont het zich bij voorhoeven. Bij onbeslagen hoeven kan het optreden door verkeerd breken van den wand, het intrappen van steentjes en vuil in de witte lijn, en door scheef optreden op een oneffen bodem. Het meest ziet men het bij hoeven met te schuine wanden (*plathoeven*), bij

diagonale hoeven en bij hoeven met ondergeschoven verzenen. De stalbodem kan ook nadeelig inwerken, n.l. als het ligstroo vuil en met urine doordrenkt is; het beslag kan het mede in de hand werken o.a. door te warm passen van het ijzer, verder door het scheef besnijden van den hoof, het te veel wegnemen van den zoolhoorn, door een te smal ijzer, te nauw gepaste ijzers, een verkeerde plaatsing van de hoefnagels en het te lang laten loopen op het oude beslag. Bij normale hoeven is genezing van een geringe graad van lossen wand gunstig te beoordeelen. De behandeling zal dan bestaan in een goed reinigen van het losse gedeelte en dit daarna op te vullen met werk, gedrenkt in teer of in dikke terpentijn. Men zal den wand over het losse gedeelte vrij van dracht op het ijzer leggen en hierin geen nagels slaan. Is het uitgebreid, dan zal een balkijzer, al of niet met lederen zool, goede diensten doen, terwijl men zooveel mogelijke zool ter plaatse zal laten meedragen en om ver-schuiven van het ijzer te voorkomen, een zijlip kan geven.

Onder *holle wand* verstaat men een min of meer groote gleuf in den eigenlijken hoornwand zelf, dus in de dikke of pijpjeslaag hiervan. De witte lijn of plaatjesrand is hierbij dan intact en verbindt den hoornwand met den hoornzool; dit is dus het verschil tusschen den lossen en den hollen wand. De holle wand kan ook en men ziet dit wel vaker dan bij den lossen wand, hoog oploopen, zelfs tot aan den kroonrand toe. Men kan een holle wand alleen met zekerheid vaststellen als men het ijzer heeft afgenomen, hoewel een naar buiten gewelfde wand en het hol klinken bij bekloppen hiervan, het vermoeden ervan kan opwekken.

De oorsprong mag men zoeken in ontstekingen van de hoeflederhuid en deze zijn alweer als een gevolg te beschouwen van de vele schokken die de hoof opvangt, wanneer het paard voortdurend dienst doet op harde wegen. Gaat kreupelheid met het lijden gepaard, dan is de beoordeeling ongunstig, vooral wanneer de holle wand over een uitgebreid gedeelte van den hoof bestaat; alsdan zal een lang tijdsverloop voor de genezing gevorderd worden. Ook hier zal men weer het holle gedeelte goed reinigen en opvullen als bij den lossen wand is aangegeven. Een vlak besnijden van den hoof en het toepassen van een balkijzer met vrijleggen van het holle hoorngedeelte en hierin geen nagels slaan, is het beste beslag, terwijl stapvoetswerk op zachten bodem is aan te raden. Operatief kan men ingrijpen en de holle wand bloot leggen door het hoorn ter plaatse weg te nemen, doch met het oog op den langen duur voordat het hoorn weder is afgegroeid, zal men niet dan noode hiertoe overgaan. Voorhoeven lijden in het algemeen meer aan beide kwalen dan achterhoeven; voor lossen wand is dit verklaarbaar door den schuineren stand van de voorhoeven, terwijl het meerdere gewicht dat de voorhoeven krijgen te dragen voor het ontstaan van beide ziekten nadeelig werkt.

Wij zien dus dat hoewel er een verschil is omtrent de plaats van voorkomen van beide ziekten n.l. alleen de witte lijn of den hoornwand, er toch veel overeenstemming tusschen beiden is wat de behandeling betreft, alsmede het eventueel voorkomen ervan.

OPLEIDING TOT DIENSTPLICHTIG EN RESERVE HOEFSMID

Aangezien nog zoo vaak verzoeken om inlichtingen omtrent de opleiding tot dienstplichtig hoefsmid aan mij gericht worden, wil ik langs dezen weg nog eens kenbaar maken hetgeen hieromtrent geldt.

Zoons van hoefsmeden en hoefsmidsknechts zullen bij voorkeur wenschen om geplaatst te worden aan de militaire hoefsmidschool tijdens hunne eerste oefeningstijd, wanneer zij bij de militie zijn ingedeeld. Zij onderhouden aldus hun vak en leeren het tijdens hun dienstitijd grondig aan, zoodat hun als het ware een kostbare gelegenheid geboden wordt om een rationeele opleiding tot hoefsmid te ontvangen.

Het leger heeft bij mobilisatie zeer vele hoefsmeden noodig; wel is waar is het wapen der cavalerie ingekrompen en zijn enkele diensten gemotoriseerd, doch niettegenstaande dit zal de paardenvordering veel groter zijn dan in 1914 en zullen honderden hoefsmeden alsdan in het beslag moeten voorzien. Hierop moet dus de opleiding van de H.school worden ingesteld, om jaarlijks een zoodanig aantal hoefsmeden te vormen, dat bij mobilisatie alle van paarden voorziene onderdeelen over de hulp van een ervaren hoefsmid kunnen beschikken.

De opleiding betreft dienstplichtigen van de artillerie, id. van de cavalerie en reservehoefsmeden. Elk jaar wordt vastgesteld hoeveel dienstplichtigen der cavalerie en der artillerie tot hoefsmid zullen worden opgeleid. Alle dienstplichtigen der artillerie die het hoefsmidsvak uitoefenen en hiertoe den wensch te kennen geven, worden in de gelegenheid gesteld aan de H. school een vergelijkende proef van bekwaamheid af te leggen en hieruit wordt voor de opleiding tot hoefsmid het benodigde aantal gekozen. Bij de cavalerie gaat dit eveneens zoo, doch hier is het aantal benodigden veel geringer. De dienstplichtigen, die voor de opleiding zijn uitgezocht, ontvangen eerst een zeer verkorte militaire opleiding en komen dan vrijwel hun geheelen dienstplichttijd aan de H.school. Behalve dienstplichtigen, kunnen ook niet dienstplichtigen een opleiding aan de hoefsmidschool ontvangen en wel als reserve hoefsmid. Zij moeten daartoe een vrijwillige verbintenis aangaan bij de cavalerie, komen na een zeer korte en elementaire militaire opleiding aan de H.school en kunnen hier verblijven, totdat zij geschikt worden geacht om zelfstandig als hoefsmid op te treden. Zij zijn dus niet aan een opleidingstijd gebonden zooals de dienstplichtigen, doch al naar bekwaamheid en vorderingen blijven zij kort of lang in opleiding. Alle leerlingen zijn onderhevig aan een examen voordat zij de school verlaten en slagen zij hiervoor, dan bekomen zij een diploma en verlaten den dienst onder dezelfde voorwaarden als de overige dienstplichtigen. De reserve hoefsmeden worden allen bij het naar huis gaan met onbepaald groot verlof, aangesteld tot korporaal; van de dienstplichtigen slechts zij die het beste examen hebben afgelegd. Daar er nog steeds behoefte is bij het gemobiliseerde leger aan hoefsmeden, is het aannemen van reserve-hoefsmid-leerlingen tot heden altijd mogelijk geweest en zal dit dus voor een al- of niet dienstplichtige de zekerste weg zijn om een militaire hoefsmidsopleiding te verkrijgen. Het spreekt vanzelf, dat hij in het vak werkzaam moet zijn en dit door het afleggen van een proef moet kunnen bewijzen.

De hoefsmeden bij het actieve leger worden gerecruteerd uit de opgeleide dienstplichtige- en reserve hoefsmeden. Er is steeds een aantal van 5 aldus geëxamineerde hoefsmeden (gekozen uit de beste) die toegelaten zijn tot een vrijwillige verbintenis; zij zijn ingedeeld bij de H.school en worden op toerbeurt uitgezonden om zieke of om andere redenen afwezige hoefsmeden bij de korpsen te vervangen. Bij een vacature voor hoefsmid bij de korpsen of bij het Wapen der Marechaussee wordt de aanvulling uit deze 5 vrijwilligers gedaan.

EXAMEN RIJKSDIPLOMA HOEFSMID.

De Minister van Economische zaken,

Gelet op artikel 3 van het Reglement voor het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 28 Februari 1919, No. 85, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 Januari 1925, No. 3;

heeft goedgevonden:

voor het tijdvak van 1 September 1934 tot 1 September 1935 in de Commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, te benoemen:

a. tot lid en voorzitter: Dr. G. M. v. d. Plank, wrnd. Directeur van het Zoötechnisch instituut bij de veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht;

b. tot lid en plaatsvervangend voorzitter: Dr. J. H. Hartog, hoogleeraar bij de veeartsenijkundige faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht;

c. tot leden: S. van Angeren, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht; N. Bolder, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Utrecht; Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Luitenant-Kolonel, Chef van den Militairen Veterinair Dienst te 's-Gravenhage; H. Vossers, onderwijzer in practisch hoefbeslag, leeraar aan de Ambachtschool te Utrecht;

d. tot plaatsvervangende leden: A. Kroeze, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Grolloo; H. J. Vrielink, veearts te Emmen; P. Verhoeven, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Cuyk en Dr. H. J. Weekenstroo, Militair paardenarts 1e klasse te Bennekom (Ede).

CURSUS HOEFBESLAG HELDEN (L.).

Te Helden werd in de maanden Dec., Jan., Febr., Maart en April het eerste gedeelte van den 2-jarigen cursus gegeven in de smederij van H. Verbugt en Zonen te Helden-Panningen. Theoretische lessen werden gegeven door den dierenarts F.W.H.J. van Heukelom en de practische lessen door den onderwijzer in practisch hoefbeslag Th. Verbugt. De cursus ging uit van den L. L. T. B.

Aan dezen cursus is vooraf gegaan een voorbereidende cursus in het maken van hoefijzers, waaraan door 10 leerlingen werd deelgenomen. Hiervan zijn

Van links naar rechts zittend: *Cuppers, Horst; Melzen, Mijiel; Vullings, Sevenum; Bos, Panningen; Hermans, Blerick.*

Staande: *Dokter P. W. H. J. van Heukelom te Helden Panningen, leider; Houten, Sevenum; Simons, Maasbree; Verbugt, Panningen; Th. Locken, Panningen; Bongers, Blerick; Th. Theewen, Blerick; Casez, Baarlo en onderwijzer Verbugt.*

er negen gebleven, terwijl er nog 3 anderen zijn bijgekomen. In totaal dus 12 leerlingen hetwelk voor de praktische lessen, welke volgens het voorschrift maar 4 uren duren, te veel is.

Er werden gegeven 20 praktische lessen en 16 theoretische lessen.

Er werd 4 × een les verzuimd wegens ziekten.

Nog zij opgemerkt, dat met de leerlingen die den voorbereidenden cursus in het maken van hoefijzers gevolgd hadden, betere resultaten werden bereikt dan met de overige leerlingen.

Op de laatste les werd de hierbij geplaatste foto gemaakt door Strijbosch te Blerick.

HET VERZORGEN DER PAARDEN.

De stem van een practicus.

De heer de Greef, oud-stalhouder en die uit den aard van zijn tegenwoordige betrekking ook dagelijks in paardenstallen komt, zoowel bij landbouwers, als in de maneges en veel hippische wedstrijden volgt, heeft in „Het Paard” een kleine serie artikelen geschreven over de verzorging der paarden. Artikel II was gewijd aan de hoefverzorging en hoewel daarin voor een hoefsmid misschien weinig nieuws te vinden is, kan het toch nuttig worden geacht om artikelen van dergelijke strekking onder de aandacht te brengen. Het luidt:

„*Hoefverpleging* is ook een onderdeel van de verzorging van paarden, waarop zeer noodzakelijk de aandacht moet worden gevestigd. Ontelbaar dikwijls hebben wij paardenhouders aanmerking moeten maken op de slechte verzorging der voeten en op het onvoldoende beslag. We zouden bijna durven beweren, dat we bij meer eigenaren komen waar de voeten der paarden niet in orde zijn dan wel. Al te veel wordt vergeten, *dat een paard alles van de voeten moet hebben*. Hebben de eigenaars wel eens overdacht, dat een „zuinig” paard, waarmede wij bedoelen een paard, dat lang met zijn ijzers doet, er het allerongelukkigst aan toe is als het het eigendom is van een terzake onkundige? Een paard, dat zijn ijzers normaal, dat is in 5 of 6 weken ¹⁾, verslijt, komt geregeld in handen van den smid, dus blijven zijn voeten zoo ongeveer, wat het beslag aangaat, wel in orde, omdat het paard geregeld bij den smid komt en gecontroleerd wordt. Doch wee het paard, in bezit van een onkundigen en vooral zuinigen(!) eigenaar, die het wát prettig en voordeelig vindt, als zijn paard lang op zijn schoenen (ijzers) loopt. De gevallen zijn legio, dat paarden worden aangetroffen, die 3 à 4 maanden op hun ijzers moeten loopen. Hoe de voeten er dan uitzien, behoeft verder geen betoog. De ijzers zijn vaak geheel in de voeten gegroeid en het

¹⁾ Dit is afhankelijk van den dienst dien het paard moet verrichten. In bedrijven, waar de paarden dagelijks op de steenen gaan, zullen om de 3 of 4 weken de ijzers vernieuwd moeten worden. Bovendien doet het eene paard er langer mee dan het andere.

dier heeft door een en ander natuurlijk een allerellendigsten stand gekregen met alle gevolgen daaraan verbonden. En dan te constateeren, dat sommige eigenaren maar niet kunnen begrijpen, hoe hun paard kreupel wordt, gaat struikelen of strijken! Noodig of niet noodig, ieder paard moet ongeveer om de 5 à 6 weken bij den smid gebracht worden, is het niet voor nieuwe ijzers, dan om de ijzers te laten verleggen. Tot zoover wat de hoefverpleging in verband met het beslag betreft, dus het onderzoek der voeten voor zoover het niet tot de persoonlijke bevoegdheid van den eigenaar behoort.

Wij zijn er van overtuigd, dat bij vele eigenaren geen tijd is om geregeld voldoende werk van het onderhoud van het paard te maken, doch wij zijn er ook van overtuigd, dat bij vele eigenaren *geen lust* bestaat om voldoende aandacht aan het onderhoud van het paard te schenken. Hoe vaak merkten wij niet op, dat een paard zóó uit het tuig op stal werd gezet, zonder dat er ook maar in het minst verder aandacht aan het dier werd geschonken.

Als wij het willen doen *zoals het behoort*, moeten wij, nadat het paard uit het tuig komt (dus na zijn dienst als tuig- of rijpaard) de voeten uitwasschen en wel met een tamelijk harden borstel boven een emmer water. Het paard moet eraan gewend worden, dat men het wasschen der voeten van af den linkerkant van het paard doet (dus met den emmer aan den eenen kant *blijven*). Eerst het linker voorbeen opnemen en den voet boven de emmer houden, waarna de binnenkant met den borstel met water wordt uitgeboend. Bevat de binnenvoet veel zand, slijk of anderszins dan verdient het aanbeveling de voeten eerst met een hoevenkrabber uit te halen. Na den linker voorvoet den rechter en zoo ook achter. Aanvankelijk gaat het niet zoo makkelijk, daar het paard er wat vreemd tegenover staat, doch na enkele dagen is het er aan gewend en geeft het om zoo te zeggen de voeten van zelf. Na het uitboenen van den binnenvoet (zool) wordt met een spons de buitenkant van den voet van alle vuil en slijk gereinigd. Vóór het op stal zetten, smeert men dan de voeten *binnen en buiten* in. Nog maar al te velen zijn de meening toegedaan, dat alleen den buitenkant vetten ¹⁾ *voldoende* is en velen hebben er zelfs niet eens aan gedacht om *ooit den binnenvoet* in te vetten. Velen zouden er over verbaasd staan hoe de voeten van hun paard zouden veranderen (waardoor het paard in aanzien zeer zou stijgen) door goede hoefverpleging. Hoe vaak komt het niet voor, dat de hulp van een veearts moet worden ingeroepen, omdat het paard kreupelt of stijf loopt, waarvoor dan alleen het plaatsen op nat zand wordt voorgeschreven. De oorzaak van dit euvel is voor 90% aan *slecht onderhoud der voeten* te wijten. De stroefheid van het paard komt voort uit de door en door droge hoorn en de daardoor ontstane hardheid der voeten. Waar bij een paard vaak het allerminst op wordt gelet, verdient de grootste aandacht. Het is daarom niet alleen noodig, dat de voeten na het gebruik worden nagezien en schoongemaakt, doch ook 's morgens *na het poetsen* behoort het bij het onderhoud van het paard, dat de voeten worden uitgehaald, evenals telkenmale, als men uit rijden gaat. Invetten doen we de hoeven vóór het gebruik alleen dan, wanneer de paarden uit-

¹⁾ Er zijn verschillende smeersels in den handel, die lang niet alle goed zijn. Paardenvet wordt wel met succes gebruikt en verder ruwe vaseline.

sluitend op niet-stoffige plaatsen (straten, grasland) komen. Moeten de paarden door zandwegen of andere terreinen, waardoor ze vuile hoeven krijgen, dan bevelen we het invetten vóórdien niet aan. Het vet vormt met den modder of het stof dan een onooglijke koek. Het vet kan tot nadeel van den hoof worden, indien men de hoeven niet steeds met water grondig reinigt. Het invetten moet eerst geschieden als de hoeven goed *opgedroogd* zijn. Bij de hoofverzorging moet steeds gecontroleerd worden door aan de takken der ijzers te voelen of de ijzers wellicht wat losgeraakt zijn.

Onderhoud van voeten is noodzakelijk en moet geregeld geschieden.'

SMEDEN EN DE JAARSBEURS IN SEPTEMBER.

Dank zij de bijzondere welwillendheid van het Jaarbeursbestuur wordt wederom aan H.H. smeden gelegenheid gegeven collectief op de Jaarbeurs van 11 t/m. 20 September uit te komen.

Zij, die willen deelnemen, worden verzocht zich *voor Maandag 27 Augustus bij ondergeteekende* op te geven met vermelding van het (de) werkstukken, die zij willen inzenden en de afmetingen daarvan. Wij behouden ons het recht voor, wanneer plaatsruimte of andere redenen ons daartoe nopen, stukken te weigeren.

De assistenten van Essen en Sijsma verstrekken op verzoek alle inlichtingen; deze zijn eveneens te krijgen bij

ir. H. Grevers,

Dir. v/h. Nijverheidslaboratorium te Delft,

Nieuwe Laan 76a.

INGEZONDEN STUKKEN

Het verslag gelezen hebbende van de heeren J. W. Prinsen en H. J. Breukink in de Hoefsmid dato 15 Juli, wil ik door dezen mede deelen, dat ik met beide collega's ten volle instem om gezamenlijk eens een kijkje te gaan nemen in de Hoefsmidschool te Brussel en de tentoonstelling aldaar, en wil ik bij deze het geachte bestuur van de Vereniging van Onderwijzers verzoeken om het bovenstaande op hun eerstvolgende vergadering eens onder de loupe te nemen.

U Mijnheer de Redacteur beleefd dankend,

Onderwijzer Hoefsmid,

T h. Verbugt.

BUFFERBESLAG VAN RUBBER VOOR RIJPAARDEN.

Als aandachtig lezer van „De Hoefsmid” trof mij de mededeeling van een smid in Duitschland die ijzers met rubberkalkoenen maakte. Vooral omdat ik mij sterk interesseerde voor de oplossing van het probleem inzake een juist beslag voor een rijpaard, dat meer op straatwegen dan op ruiterspaden

moet loopen en dit verschil in wegen zooveel mogelijk voor den ruiter weg te nemen, zonder tekort te doen aan den vasten stand en gang van het paard. Dit heeft geleid tot het vervaardigen van ijzers voorzien van rubber-buffers.

Mijn aanvankelijk plan was de ijzers en de rubberbuffertjes zoo te maken, dat wanneer de buffertjes versleten waren, zij zonder afnemen der ijzers vernieuwd konden worden. Dit is mij niet mogen gelukken. De constructie kon dan niet zoo zijn, dat de rubber bleef zitten. Nu was mijn zoeken een klem te maken waarmede de plens van de rubber op maat van de nauwste opening aan de ondervlakte van het ijzer kon knijpen, doch de „onhandelbaarheid” van rubber verhinderde zulks. Zoodra de rubber uit de klem (geplaatst vlak boven de gleuf waar zij in moet) komt, herneemt zij weer haar oorspronkelijken vorm, zoodat de rubber onmogelijk in de gleuf geperst kan worden. Het gevolg hiervan is dat bedoelde plens van de rubber-buffer zoo van maat moet zijn dat hij er zonder samenpersen in kan, waardoor het voordeel van het taps zijn der gleuf verloren gaat.

Daarna heb ik de plens op maat gemaakt, de rubber-buffer met plens in de gleuf gezet en op den hoorn van het aanbeeld de gleuf met een paar hamerslagen zooveel als noodig is, nauwer geslagen. Toen zat de buffer vast; evenwel kan hij nu niet vernieuwd worden zonder het ijzer af te nemen.

Bij het maken van het ijzer haal ik, om zoo te zeggen een kalkoen aan. Ik neem hoogstens een derde gedeelte ijzer van hetgeen ik anders voor een gewone kalkoen neem. Vervolgens heb ik een stuk gereedschap vervaardigd dat men matrijs zou kunnen noemen en dat als een schroot in het gat van het aanbeeld past. Het uiteinde van bedoelde matrijs is zoo dat ik de kalkoen er op kan omsmeden. Daarna neem ik een ronde doorslag en sla een gat precies achter de kalkoen. Vervolgens wordt een hulphoorntje gebezigd, hetgeen ook in het aanbeeldgat gezet wordt. Daarop smeed ik de kalkoen verder rond. Vervolgens zet ik een grooter doorslag (welke de vereischte maat heeft) door het gat. Daarna een hoorn (ook met de juiste maat voor het gat) met een borst, waarop ik het ijzer zet en de kalkoen tot een soort kraag versmeed, waarin de rubber-buffer vast blijft zitten.

Na deze handeling is een ijzer verkregen met z.g.n. rubber-kalkoenen. Te maken met aan elke takeinde een, maar nog meer wordt het doel van schokbrekende werking bereikt met ook een aan te brengen in het toongedeelte.

Niet alleen voor rijpaarden, doch ook voor springpaarden kunnen naar mijne meening dergelijke ijzers dienen, om de schokbrekende werking bij het neerkomen op harden bodem. Ik hoop hiermede een proef te nemen. Wel reeds zijn de ijzers aangewend bij sleeperspaarden en met behoorlijke resultaat, doch voor deze laatste groep zijn ze niet in de eerste plaats bestemd.

Den Haag.

H. Weijermans.

CORRESPONDENTIE

Verzoeken tot nadere aankondiging alle stukken bestemd voor „De Hoefsmid” te willen inzenden aan het adres van de uitgeefster:
N.V. Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, den Haag.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Oost-Friesland.** In het verslag der centrale keuring te Rodenkirchen lezen we in „Het Paard”:

In verzorging van beslag en in aanbrenging van een juist toilet zijn wij in Nederland de Duitschers verre de baas, doch in wijze van paardenbeoordeling staan wij bij de Oldenburgers o.i. beslist ten achteren.

— **IJzers voor concours-gangen.** In zijn artikel omtrent het concours-hippique te Vries op 5 Aug. zegt de heer van den Hoek (dierenarts) aan het slot:

„Climax verloor een ijzer. A propos van de tegenwoordige kilo's ijzer onder de overbelaste hoeven (en pezen) van bijna alle hedendaagsche concourspaarden: zou het niet ten hoogste tijd zijn hierin te limiteeren en zulks te doen door de betreffende instanties?”

— **Valt een enkele keer meer voor.** Een dagblad bevatte d.d. 26 Juli uit Annen (Dr.) het volgende bericht:

Een paard van den heer L. Mulder Hrmzn. alhier, geraakte in de weide met een zijner hoefijzers zoodanig verward in het halster, dat het niet weer los kon komen. Het beest rolde vervolgens in een ondiepe sloot, alwaar het in de modder is gestikt. Het dier was niet verzekerd.

LITERATUUR OVERZICHT.

In de Belgische hoefsmid staat de oproeping voor deelneming aan de leergangen der Staats practische middenschool van hoefsmederij; de lessen zullen een aanvang nemen op Zondag 7 October a.s. in de lokalen der nieuwe school, gelegen Léon Delacroixstraat 28. De leergangen worden in het Fransch en in het Vlaamsch gegeven. Zij hebben plaats iederen Donderdag, Vrijdag, Zaterdag, Zondag en Maandag van October tot einde Juli.

*

Als „*Beslagen tegen het uitschuiven*” worden vele besproken die in de praktijk niet hebben voldaan en daarna wordt gewezen op de „Bosmans” zolen die *en* tegen het uitglijden *en* als verbandbeslag goede diensten bewijzen. Deze zolen zijn verwisselbaar, de zool is niet met het ijzer vastgenageld; de aan de zool bevestigde vleugeltjes rusten vrij op de bovenzijde van het ijzer.

Het is dan ook voldoende ze lichtjes te plooiën met eendaartoe bestemde tang, om ze, naar believen te herplaatsen. In sommige gevallen kan het raadzaam zijn de breedte der vleugeltjes te verminderen; als deze twee, drie millimeters op het ijzer dragen, is het voldoende.

Indien lezers van „De Hoefsmid” ervaringen met dit beslag hebben opgedaan, worden zij verzocht hunne ondervinding hieromtrent te willen mededeelen.

DE 302e OMMEGANG DER KOETSERS VAN BRUSSEL.

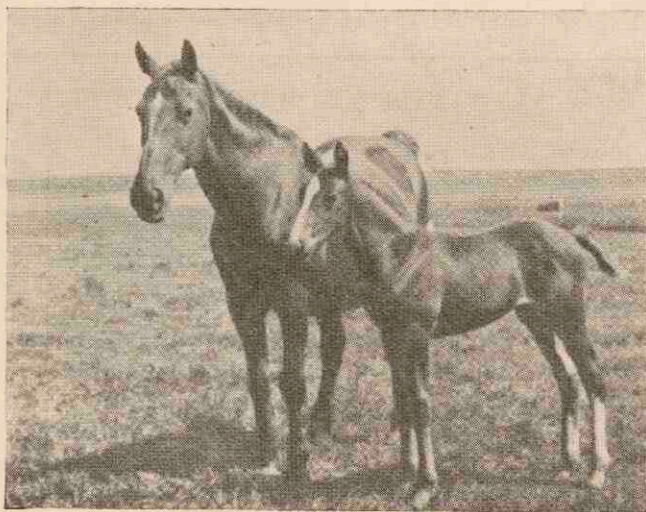
Ja, het paard leeft nog te Groot-Brussel en zij, die het aanwenden in hun beroep, weten het in eere te houden. We hebben het onlangs weder kunnen vaststellen tijdens den jaarlijkschen Ommegang der koetsiers, vrachtrijders, paardenhandelaren enz. en zulks voor de 302e maal. Anderlecht, de voorstad van Brussel, vierde St. Guiden, den Schutzpatroon van koetsiers, enz. St. Guiden wordt in hooge eere gehouden en het is een gelegenheid plechtig rond te toeren met de opgetuigde en opgeschikte paarden. Met St. Guiden neemt de huurkoetsier zijn revanche op het moderne snel vervoermiddel. Op dezen dag vindt de koetsier een glim terug in de stad van de paardenweelde van weleer, het tijdperk der equipages, toen men nog geen 100 K.M. per uur afjakkerde en nog rustig de boulevard kon oversteken. Reeds om zeven uur in den ochtend komen voertuigen van alle soorten met hun bespanning bijeen rondom de Petit Sablon: mail-coach, landauers, breaks, tilbury's, fiacres, enz. De trompetters zijn daar te paard in roode jassen. Op de mail-coach nemen plaats de blazers en de stoet gaat het vaandel halen dat geplaatst wordt in het eerste rijtuig. En nu gaat het: Hue, Cocotte! Voorbij de menigte wordt gedefileerd. Hier is Scheele Pee, de koetsier bij alle echte Brusselaers bekend! Lange Prosper, Tich, enz., alle bekende figuren. Een ledige plaats evenwel: Jef Trompet, de grijze huurkoetsier, die 53 maal den Ommegang meereed, ontbreekt, den afge-loopen winter gestorven. De koetsiers groeten met de belinte zweepen. Een Engelsch karretje door een poney getrokken bevat twee meisjes in de bloemen. Nu zijn ze bij de kerk van Anderlecht; volgens de traditie rijden alle voertuigen er drie malen omheen. De zegening der paarden heeft plaats. Mogen de laatste huurkoetsiers, zij die de „traction hippomobile” getrouw blijven, in eere worden gehouden. Laten we op een Zondagochtend, evenals vroeger, nog eens een rit maken door de stad, van de Beurs naar het Bosch. Nog altijd zijn de fiacres beschikbaar.

H i p p o s.

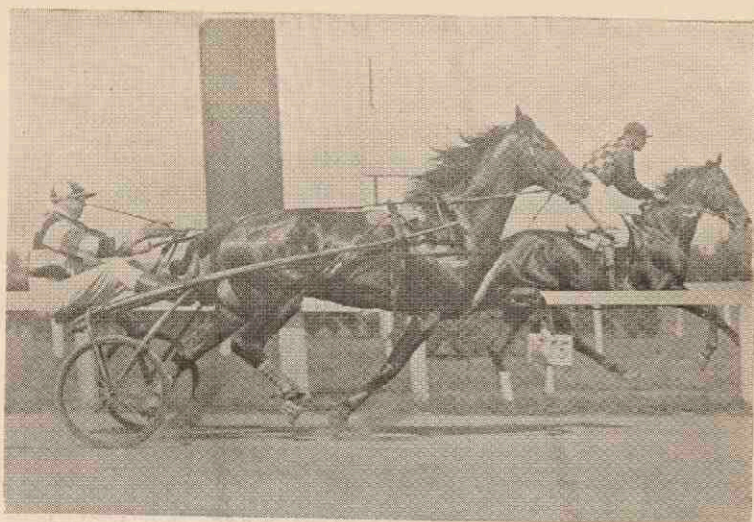
RIJKSNAJAARSHENGSTENKEURINGEN 1934.

- Groningen: Groningen, Dinsdag 11 Sept. 1934, 9 uur: trekpaard.
 Drente: Assen, Woensdag 12 Sept. 1934, 9.30 uur: trekpaard.
 Overijssel: Zwolle, Woensdag 12 Sept. 1934, 15 uur: trekpaard.
 Gelderland: Elst, Vrijdag 14 Sept. 1934, 9 uur, trek- en tuigpaard.
 Zuidholland: Kedichem, Donderdag 23 Aug. 1934, 10.30 uur: tuigp.
 „ : Rotterdam, Donderdag 13 Sept. 1934, 9 uur, trekp.
 Zeeland: Zierikzee, Dinsdag 23 Oct. 1934, 15 uur, trekpaard.
 „ : Kattendijke, Woensdag 24 Oct. 1934, 9 uur, trekpaard.
 „ : Axel, Donderdag 25 Oct. 1934, 9 uur: trekpaard.
 „ : Oostburg, Vrijdag 26 Oct. 1934, 8.30 uur: trekpaard.
 Noordbrabant: 's-Hertogenbosch, Maandag 29 Oct. 1934, 14 uur: trekpaard.
 Noordbrabant: Bergen op Zoom, Woensdag 31 Oct. 1934, 9 uur: trekpaard.
 Limburg: Roermond, Dinsdag 30 Oct. 1934, 8.30 uur: trekpaard.
 „ : Maastricht, Dinsdag 30 Oct. 1934, 13.30 uur: trekpaard.

26-JARIGE VOSMERRIE MET HAAR 20e VEULEN.

Deze vruchtbare merrie is het eigendom van Gebr. v. d. Kamp, Has-
 selterdijk bij Zwolle. Het veulen is haar 20e, dat 20 April werd geboren
 en waarvan Kroonprins de vader is. Ze is weder opnieuw gedekt door
 denzelfden hengst. De vosmerrie bracht op 3-jarigen leeftijd haar eerste
 veulen. Zij is in al die jaren slechts één keer gуст gebleven en in twee jaren
 niet gedekt geworden, zoo meldt men ons.

The Gleaner, 6-j. br. h. v. Guy Axworthy u. Mary Tipton (W. H. Geersen), eig. B. Gerritsen te Amsterdam. Verbetert het record en vestigt dit over 1000 M. op de baan te Croisé-Laroche op 1.15 $\frac{1}{2}$ K.M. tijd, Zondag 8 Juli '34.

(In de volgende aflevering zal weder een geïll. artikel aan het beslag voor dravers, enz. worden gewijd en daarbij zal gelegenheid komen ook aan te geven op welk beslag **The Gleaner** liep toen hij bovenvermeld record op een Fransche baan maakte).

AANSTAANDE CONCOURSEN-HIPPIQUE.

19 Aug. Haps.	8 Sept. Meppel.
19 Aug. Vinkel.	9 Sept. 's-Hertogenbosch.
19 Aug. Venlo.	12 Sept. Utrecht.
22 Aug. Bussum.	14 Sept. Hemmen.
28 Aug. Groningen.	16 Sept. Heeze.
30 Aug. Oosterbeek.	16 Sept. Olland.
30 Aug. Dokkum.	16 Sept. Tilburg (Tavenu).
31 Aug. De Bilt.	19 Sept. Assen.
31 Aug. Coevorden.	23 Sept. Hilvarenbeek.
31 Aug. Dordrecht.	28 Sept. Woudenberg.
1 Sept. Kampen.	29 en 30 Sept. Wassenaar.
2 Sept. Oirschot.	30 Sept. Baarle-Nassau.
5 Sept. Nijkerk.	17 Oct. Roden.

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND.

19 Aug. Duindigt. l.b.	21 Aug. Sneek k.b.
19 Aug. Eenrum k.b.	22 Aug. Bussum k.b.
19 Aug. Castricum k.b.	23 Aug. Naaldwijk k.b.
20 Aug. Tjalleberd k.b.	26 Aug. Wieringerwaard k.b.

26 Aug. Duindigt l.b.
 26 Aug. Deventer k.b.
 26 Aug. Wormerveer k.b.
 28 Aug. Groningen k.b.
 29 Aug. Zaandam k.b.
 30 Aug. Abcoude k.b.
 31 Aug. Leeuwarden k.b.
 31 Aug. Rotterdam l.b.
 2 Sept. Groningen l.b.
 2 Sept. Alkmaar l.b.
 4 Sept. Bolsward k.b.
 6 Sept. Beverwijk k.b.
 8 Sept. Purmerend k.b.
 9 Sept. Duindigt l.b.
 9 Sept. Den Hoorn (Gr.).
 9 Sept. Den Oever. k.b.
 9 Sept. Wormerveer k.b.
 10 Sept. Marssum k.b.
 13 Sept. Heemskerk k.b.

16 Sept. Duindigt l.b.
 16 Sept. Krommenie k.b.
 16 Sept. Uithuizen k.b.
 17 Sept. Medemblik k.b.
 20 Sept. Enkhuizen k.b.
 21 Sept. Wolvega k.b.
 23 Sept. Groningen l.b.
 26 Sept. Hoorn k.b.
 30 Sept. Duindigt l.b.
 4 Oct. Lisse k.b.
 7 Oct. Duindigt l.b.
 14 Oct. Alkmaar l.b.
 21 Oct. Duindigt l.b.
 28 Oct. Duindigt l.b.
 4 Nov. Duindigt l.b.
 11 Nov. Duindigt l.b.
 18 Nov. Duindigt l.b.
 25 Nov. Duindigt l.b.

ADVERTENTIEN

Onze Uitgave op Hippisch Gebied!

„Van achter de Meute” door SONNEUR (Mr. Jos. J. A. Gillissen), 208 blz. Rijk geïllustreerd. Prijs geb. f 3.75, Franco per post f 4.—

„Paardrijden”, leidraad voor Amateur-ruiters, door J. EBBINK. Prijs f 1.50, Franco per post . . f 1.60

„Vrijheidsdressuren” door H. J. LIJSEN. Rijk geïll. Prijs f 1.—, Franco per post f 1.05

„Het Fotografeeren van paarden”, door Mr. M. C. VAN DER MINNE. Rijk geïll. Prijs f 0.75, Franco p. p. f 0.80

„Langs den Weg” door AUG. DIEMONT Sr. Prijs f 0.25, Franco per post f 0.30

„De Hoefsmid”, geïllustreerd maandblad. Abonnements-prijs per jaar f 3.—

N.V. DE ZUID-HOLLANDSCHE
 BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Giro 14908 - Wagenstraat 70, Den Haag - Tel. 117500*
 Mede verkrijgbaar door tusschenkomst Boekhandel

,,..... ja, — maar

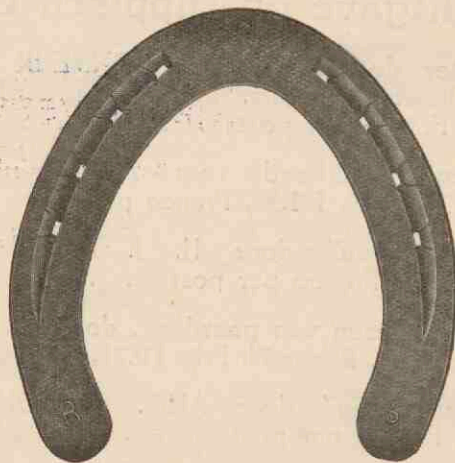
„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

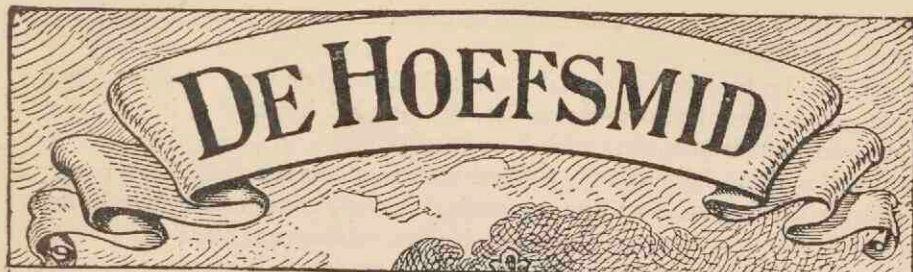
Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Het hoefbeslag voor keuringen en tentoonstellingen. — Het hoefmechanisme. — Hoefbeslag en wegdek. — Paarden en trailers in de Wieringermeer. — Korte mededeelingen. — Twee sterren op onze Concoursen-hippique. — A.s. concoursen-hippique. — De Amato. — Advertentiën.

HET HOEFBESLAG VOOR KEURINGEN EN TENTOONSTELLINGEN

door A. J. Schieman te Axel.

Voor ik aan het eigenlijke onderwerp begin, wil ik even terug gaan naar den eersten tijd van ons hoefbeslag.

Toen wij hier niet anders dan zandwegen hadden, was er geen behoefte voor de paardengebruikers om hunne paarden te laten beslaan, doch toen de wegen verhard werden en de hoeven der paarden onder het werk meer afsleten dan ze aangroeiden, kwam de verandering en moesten de paarden van hoefijzers worden voorzien.

Het voornaamste werk was toen, een paard beslaan en zorgen dat het niet kreupel was; dan was het al een heel eind in orde. Wij weten allen welke veranderingen er in den loop der tijden hebben plaats gehad, doch daarover te schrijven is niet mijn bedoeling.

Toen waren er alleen paarden te beslaan voor paardengebruikers. Dit is echter veranderd, er moeten nu ook paarden beslagen worden voor paardenfokkers. Wij weten wel, dat alle paarden goed beslagen moeten worden, doch voor de fokkers maakt dit toch wel wat verschil, zij toch zullen veel meer op verschillende kleinigheden wijzen, omdat dit hun dieren ten goede komt en waar een gebruiker niet altijd op let.

Het is juist voor de paarden der fokkers, dat ik dit onderwerp wil behandelen.

Is het hoefbeslag voor het dagelijksche werk al een oplettend vak, zeer zeker is dit voor het beslag aan paarden en hengsten, die naar keuring of tentoonstelling moeten; de eigenaar wil dan met zijn paard zoo goed mogelijk voor den dag komen, dit is vanzelf sprekend; niet alleen, dat hij gaarne een prijs in de wacht sleept, maar wat meer is, het paard is daardoor meer

waard als fokpaard, en zullen zijne afstammelingen een hooger en verkoop-prijs op brengen.

Voor al bij hengsten weegt dit zwaar; als deze op de verplichte keuringen aangeboden worden, dan moet alles, dus ook het hoefbeslag, in orde zijn, om een gunstigen uitslag te bekomen.

Als hoefsmid kunnen wij hier veel aan mede werken; komt een paard, dat ter keuring moet aan de smederij, dan moet ons eerste werk zijn het paard goed opnemen, niet alleen de hoeven en standen, maar het geheele paard; vooral zien of het wat overbouwd is, verder of de beenen en voeten bij het bovenlichaam passen. Het is te begrijpen, dat hiervoor wat paardenkennis noodig is; het is ook niet in te denken een goede hoefsmid zonder paardenkennis, dat kan niet bestaan; een hoefsmid moet om zijn werk goed te kunnen doen een goeden kijk op een paard hebben, anders is het onmogelijk, dat hij zijn werk naar behooren aflevert.

Hierna zullen wij zien of de standen goed zijn, voor, achter en op zijde, vooral goed opletten of de voetas goed recht is, of de beide hoefhelften even hoog en even wijd zijn en de hoeven in vergelijking met elkaar even groot; dan het paard laten stappen en draven; ook hier weer goed opletten, vooral zien of de hoeven vlak op den bodem neer komen, of het nauw of wijd gaat en vooral van achter opletten of het zich niet strijkt, waarna wij met het werk kunnen beginnen.

Om te beginnen dus het paard goed opnemen!

Is het evenredig gebouwd, dan is hierover verder niets op te merken; is het echter overbouwd, dus de schoft lager dan het kruis, wat wij ook noemen wat hoog in het kruis, daar hebben wij als hoefsmid rekening mede te houden. Wij zullen dan met het beslag goed opletten en de voorhoeven niet te laag maken, terwijl wij de achterhoeven zoo laag mogelijk zullen maken; verder van voren wat dikkere ijzers aanleggen dan van achter. Ik weet wel hiermede is niet alles te bereiken, maar toch krijgen wij hierdoor verbetering.

Dan moeten wij zien hoe de verhouding is van voeten, beenen en bovenlichaam; U zult misschien direct denken dat mag zijn zoo het wil, daar is toch niets aan te veranderen, dit is juist, maar als hoefsmid kan men hier het zicht verbeteren of verslechteren.

Stelt U voor, daar komt een zwaar paard aan de smederij met iets fijne beenen en tamelijke hoeven. U zou gewoon te werk gaan, onbedacht hoe is het het best, maar omdat het voor de keuring beslagen moet worden, maar flinke dikke ijzers onderleggen, want volgens veler meening is dat toch *het* keuringsbeslag; maar wat zullen wij daarmede bereiken? De beenen van het paard blijven natuurlijk dezelfde, maar door de dikke ijzers worden de hoeven kolossaler en schiet er van het been niets over, natuurlijk op het zicht. Het paard is nu door dit beslag in waarde verminderd, omdat de beenen die toch al niet te grof waren, nu nog fijner toonen.

Neen, zoo *moet* het *niet*, hier is opletten de boodschap en in zoo'n geval gebruiken wij liever een niet te dik ijzer, opdat het zicht zoo goed mogelijk blijft.

Ook kan het omgekeerde voorkomen, een zwaar paard met grove beenen en daaronder kleine voeten.

In dit geval zullen wij wel een flink dik ijzer nemen en dit, om den hoef n overeenstemming te brengen met het grove been, zoo wijd mogelijk te passen; wij moeten dan een flink breed ijzer nemen met vette nagelgaten, opdat de hoef steun genoeg zal hebben en wij den wand niet stuk zullen nagelen. Letten wij hier niet op dan krijgen wij het gevreesde geval, dat die zware ijzers te vlug afvallen en de hoeven stuk breken.

Het te vroeg afvallen der zware ijzers ligt mijns inziens niet aan het feit, dat ze te zwaar zijn, doch meer aan het feit dat het werk niet goed is uitgevoerd.

* * *

Nu de standen en gangen, dit is natuurlijk het voornaamste, de voetas moet in ieder geval recht zijn. Hebben wij dus een geval met gebroken voetas naar voor of achter, dan moeten wij die hoeven zoo besnijden, dat de voetas recht wordt; kunnen wij dit met besnijden niet krijgen dan moeten wij dit met het ijzer doen. Is de voetas naar voren gebroken, dan zal dit in den regel niet veel moeilijkheden mede brengen, in den regel kunnen de verzenen voldoende verlaagd worden en kunnen wij een vlak ijzer onder leggen.

In het omgekeerde geval dus met gebroken voetas naar achter kunnen wij niet altijd voldoende den toon inkorten en moeten wij met een ijzer met verdikte takken de voetas recht krijgen.

Even wil ik opmerken, dat voor ons trekpaard beter is een iets gebroken voetas naar voren dan naar achter. In den regel zijn de kooten niet lang, en is de voetas dan iets naar voren gebroken, dan zal de koot hierdoor meer doorzakken en is deze veerkrachtig, terwijl een poos na het beslag, door het afslijten der verzenen en het ongestoord doorgroeien van den hoef in het toongedeelte, de voetas toch recht wordt; dit geldt voor het hoefbeslag in het algemeen.

Is de voetas goed en is toch de wand in het toongedeelte te schuin, dan kunnen wij om dit te verbeteren de lip flink inkappen en zoo den toon korter maken, zonder hierdoor de voetas te veranderen.

Meermalen heb ik opgemerkt, dat bij een paard dat toontreder was, de binnenkant verlaagd werd, omdat het recht zou staan; dit is goed bij een voulen, doch mag nimmer bij een oud paard gebeuren, hierdoor toch wordt de hoef te veel belast op den buitenkant, waardoor de kroon zwelt en zelfs kreupel worden mogelijk is.

In dit geval moet de hoef, wat toch altijd moet, zoo bekapt worden, dat hij vlak op den bodem komt; willen wij dan het zicht verbeteren, dan kunnen wij de lip iets naar buiten leggen, daarvan kan het paard nooit last hebben. Bij Franschen stand kunnen wij de lip iets naar binnen leggen; in geen geval overdrijven, want dan wordt het slechter.

Hebben wij met scheeve hoeven te doen, dan is het ook weer voorzichtig zijn; dikwijls zien wij toch, dat de schuine hoeftelft verlaagd wordt, omdat de hoef recht zou worden; ook dit is geheel verkeerd, want de steile hoef-

heeft is het meest belast. Willen wij ook hier verbetering aanbrengen, dan moet de schuine hoeftelft versmald worden en het ijzer daar nauw gepast, terwijl wij aan de steile nauwe hoeftelft het ijzer ruim zullen passen; dit geldt niet alleen voor keuringsbeslag, maar is altijd noodzakelijk.

Voor al op de achterbeenen moet men bij de beweging goed letten; vele paarden toch komen met de buitenste hoeftelft eerst op den bodem, de koot zakt hierdoor naar binnen; waardoor de lijn door het been gebroken wordt en dit geeft vooral aanleiding tot strijken.

Vanzelfsprekend zal men hier ook weer den hoeft zoo besnijden, dat deze vlak op den bodem komt.

Bij Franschen stand heeft men er vooral op te letten, dat de binnentak iets lang gepast wordt; als men dan achter het paard staat is het zicht beter. Omgekeerd bij toontrederstand de buitentak ruim lang maken. Het gebruikmaken van zijlippen wordt natuurlijk zooveel mogelijk, ja zelfs geheel vermeden.

* * *

Nu de afwerking van het beslag; hieraan moet ook alle zorg besteed worden. De takken der ijzers fatsoenlijk rond, de lippen niet afwijkend groot of klein, smal of breed, maar geheel in verhouding tot den hoeft en de dikte van het ijzer en liefst geen scherpe punt. Verder de nagels even hoog en vooral ook als het eenigszins mogelijk is even ver van elkaar. Het kan gebeuren voor een scheur of kloof, dat er eens verschil in den afstand is, hieraan is niets te doen, maar overigens moet de afstand gelijk zijn.

De hoogte der nagels te regelen naar de hoogte der hoeven; hebben wij met hooge hoeven te doen, dan mogen de nagels flink hoog uitkomen, niet overdrijven, doch hebben wij met lage voeten te doen, dan de nagels niet al te hoog, want als dan de nieten zoo hoog op den wand zitten, toonen de voeten nog lager dan ze alreeds zijn; evenwel moeten wij toch opletten dat de nagels er goed sterk inzitten, het werk mag voor een mooi zicht niet verslecht worden, men moet er steeds naar streven om goed en mooi werk te leveren, hiermede toch hebben wij de beste resultaten.

Het dicht maken moet ook in orde zijn. De nieten niet te lang of te kort, allen even groot; de oude nagelgaten even opstoppen met stopverf, dat geeft een mooi glanzend zicht en dan even met witte vaseline den hoeft insmeren, waardoor de hoornkleur niet verandert.

Staat de hoeft nu op den grond, dan moet de geheele buitenrand van het ijzer te zien zijn, de wand moet van boven tot onder een recht verloop hebben, terwijl de lip ook dezelfde richting als de wand moet hebben.

Is het paard klaar, dan zullen wij het nog eens op den weg plaatsen en laten stappen en draven en ons overtuigen of alles in orde is. Zijn wij dan tevreden, dan is hiermede het werk gebeurd.

Zeër dikwijls komen wij tot de conclusie als het paard dan eenmaal klaar staat, dat dan hier of daar nog wel een kleinigheid mankeert, echter niet van dien aard, dat wij direct gaan veranderen, maar toch heb je het voornemen, een volgende maal mag ik daar wel op letten.

Het werk is nu om alle kleinigheden nog eens goed te zien om naar de

keuring te gaan, waar de beslagen paarden voorgebracht worden; want daar is de plaats, waar men de kleine tekortkomingen pas goed kan zien.

Ook krijgt men dan meer liefhebberij voor beslag en paarden; door de liefhebberij komt ook de kennis, vooral ook van het paard, wat ook voor een hoefsmid een groote vereischte is, want dit is volgens mij zeker: een goede smid is een paardenliefhebber, dat gaat samen.

Ook is zeker, dat een goede hoefsmid dankbare klanten zal hebben. De goede fokkers weten hun hoefsmid te waardeeren en zullen zeer zeker naar zijn raadgevingen luisteren!

HET HOEFMECHANISME.

In het Zeitschrift für Veterinärkunde komt in het Augustus nummer van dit jaar een artikel voor van Dr. Bruhnke over het „hoefmechanisme” waaraan wij het volgende ontleenen: In den loop der jaren zijn zeer vele theorieën gegeven over de vormverandering, die aan den hoof optreedt bij het belasten en ontlasten hiervan, zooals dit bij de beweging plaats vindt.

Reeds in 1810 schreef Bracy Clark hierover, in 1882 Lechner en Stehhick, in '98 Leisering en Hartmann, in 1926 Burger, in 1928 Bruhnke, in '30 Merblom, verder noemen wij nog van de talloze verhandelingen hierover die van Findeisen, Götte, Heusser, Kösters, Langwitz, Peters en Zierold. Nog heden ten dage geldt de leer van Lungwitz en Kösters, waarbij de verwijding van den hoof verklaard wordt, dat n.l. de zijdelingsche uitzetting van de hoefkraakbeenderen en verzenwanden het gevolg is van het indrukken van den straal. Deze uitweg wordt dus door straal- en vetkussen verkozen boven den meer natuurlijken en minder weerstandbiedenden uitweg, n.l. naar de balgroeve. Gaan wij even na welke gevolgen deze theorie van Lungwitz en Kösters zou hebben, als zij juist was. Het veerkrachtige straal-kussen wordt ingedrukt, wordt dus platter en breder en drukt daardoor de elastische hoefkraakbeenderen en de hoeflederhuid die deze van buiten bekleeden, tegen den veel harderen hoornwand, zoodat deze aan dien druk moet toegeven en naar buiten uitwijkt. Een beter voorbeeld voor een drukking van de halflederhuid ofwel voor het ontstaan van steengallen kan men niet geven. Bovendien heeft Heusser bewezen dat de hoefkraakbeenderen bij de belasting van de ledematen door een rekking van de hoefkraakbeen-straalbeensband naar binnen getrokken worden. En wat gebeurt er als de hoefkraakbeenderen verbeend zijn en de hoornwand de druk van het straal-kussen niet kan overnemen? De hoof zal zich dan in de achterste helft niet verruimen en het hoefmechanisme is alsdan opgeheven. Hier komen nu theorie en praktijk met elkaar in botsing, want aan de hand van de praktijk zien we dat ook bij hoeven met verbeende hoefkraakbeenderen vormveranderingen plaats vinden, hetgeen o.a. bewezen wordt door de schuurringen op het ijzer, die zoowel voorkomen bij hoeven met verbeende, als met elastische hoefkraakbeenderen. Men kan dit ook met meettoestellen aantoonen, doch men moet dan niet in de fout vervallen

dan men deze toepast bij het staande dier en de meerdere belasting toepast door het andere been op te nemen. Deze wijze van proefnemen is niet aan de praktijk ontleend en hierbij is men ook tot de conclusie gekomen dat de hoof bij de belasting tweemaal meer verwijdt aan den kroon dan aan den draagrand. Dit moge dan voor het staande paard vaststaan, het is zeer zeker niet het geval bij het dravende paard. Verder spelen hierbij nog een rol de gesteldheid van den bodem, de elasticiteit van het hoefhoorn en of de hoof beslagen dan wel onbeslagen is.

Het is in de laatste 10 jaren gelukt, dank zij een uitgebreide studie der anatomie en physiologie van den hoof, om klaarheid hierin te brengen. De plaatjes van de wandlederhuid hebben aan het middelste gedeelte op de voorvlakte de grootste lengte en hoogte maar ook de minste dikte en zij staan loodrecht op de wandvlakte van het hoefbeen. Aan de zijvlakten zijn de primaire plaatjes van de wandlederhuid schuin naar voren gericht en aan het verzengedeelte is dit nog in sterkere mate het geval. Op de voorvlakte vertoonen de plaatjes op doorsnede een gestrekt verloop, daarentegen hebben zij aan het zijgedeelte en ongeveer aan het verzengedeelte een meer gebogen verloop. Dit nu is geen toeval doch berust op de functie van dit weefsel dat als ophangmateriaal dient. De plaatjes van de 2e soort vergrooten de oppervlakte en verzekeren alzoo de grootst mogelijke stevigheid. Daar de primaire plaatjes aan de voorzijde van het wandgedeelte de grootste hoogte bereiken, zijn dan ook hier de secundaire plaatjes in het grootste aantal aanwezig. Dit bewijst dat op deze plaats de bevestiging het sterkste is. Vervolgens kan men uit den hoekstand die de plaatjes van de 1e orde (primaire) met die van de 2e orde (secundaire) vormen, gevolgtrekkingen maken omtrent de arbeidsprestatie. Het bovenste gedeelte vertoont slechts aan de vrije rand van de primaire plaatjes een spitse hoekstand met de secundaire plaatjes, terwijl daarentegen in het midden en naar het onderste einde der plaatjes steeds meer een rechte hoekstand voorkomt. In het middelste derde gedeelte van de plaatjes hechten zich de secundaire plaatjes onder een spitse hoek vast en slechts in het onderste derde gedeelte van de primaire plaatjes wordt deze hoek weer meer rechthoekig. Alleen de onderste plaatjes laten uitsluitend een spitse hoekstelling zien tusschen de secundaire en primaire plaatjes. Hieruit moet men de conclusie trekken dat de sterkste rekking van het ophangapparaat in de bovenste deelen van de wandlederhuid dus nabij de kroon ligt, want hier zijn de secundaire plaatjes rechthoekig gerangschikt. Verdere onderzoekingen hebben vastgesteld dat de richting van de bindweefselbundels die de plaatjes van de wandlederhuid doorstroomen, niet dezelfde is doch afwisselt. In het bovenste gedeelte vertoonen deze bindweefselstroomen een spitse hoek die van het hoefbeen naar den hoornwand bovenwaarts gericht is. Naar beneden toe wordt deze hoek gaandeweg grooter en de draagrand van het hoefbeen is als het ware waaivormig verankerd. De draagrand van het hoefbeen (de punt) is naar alle zijden zoo sterk bevestigd dat ze vaststaat en als draaipunt dient bij de bewegingen welke het hoefbeen maakt. Op grond van het bovenstaande kan men het ontstaan der vormveranderingen van den hoof bij het belasten en ontlasten aldus formuleeren. De lichaams-

last van het paard wordt langs de beenas van de ledematen voortgeplant tot op het laatste been, het hoefbeen. Dit zou dus als het ware op den bodem gedrukt moeten worden, hetgeen echter niet gebeurt omdat het hoefbeen ophangt aan den hoornwand. De op het hoefbeen voortgeplante druk van de lichaamslast wordt nu in het ophangapparaat van het hoefbeen veranderd in een trekkracht.

Het hoefbeen zal nu tengevolge van de elasticiteit van de hoeflederhuid en van het hoorn van den hoof een draaiende beweging uitvoeren. Hierdoor zal de hoornwand in het voorste en bovenste gedeelte naar achteren en naar beneden worden getrokken en hier vindt dus een vernauwing plaats. Het draaipunt van het hoefbeen ligt in het voorste en onderste gedeelte hiervan en hier vindt geen beweging plaats; dit verkeert dus in rust. Eensdeels door de rekking van het ophangapparaat in het voorste en bovenste gedeelte en andersdeels door den tegendruk op den bodem zal, omdat de hoornwand van achteren open is en zeer elastisch is, de verwijding van den hoof plaats vinden achter de grootste breedte in den kroonrand. Tegelijk vindt dan plaats een neerdrukken van de hoefbeenstakken, een druk op het straalbeen, op het straalkussen, op de steunsels en op den hoornzool en zal doordat de hoornzool gewelfd en elastisch is, deze vooral aan den binnenzoolrand worden afgeplat. De hoornzool wordt dan ook in de achterste helft van den hoof breeder door deze afplatting en hierdoor ontstaat de verwijding aan den draagrand achter de grootste breedte van den hoof.

De elasticiteit van den hoornwand en van den hoornzool is de eigenlijke factor die de vormveranderingen van den hoof toelaat.

Dat het hoefmechanisme het doelmatigst werkt bij het in het wild levende paard, bewijzen de goede qualiteit van zijn hoeven. Dit paard toch leeft onbeslagen en naar natuurlijke verhoudingen. Bij het loopen op den zachten bodem, drukt deze tegen de hoefvlakte aan en vult deze als het ware op; hierdoor wordt de geheele onderste hoefvlakte belast en ontlast deze hierdoor den hoornwand. Zoo ontstaat een geregelde en goede bloedstroom in den hoof hetgeen de hoorngroei bevordert met als gevolg een gezonde hoefontwikkeling. Wordt het paard nu beslagen, dan wordt de hoof door het ijzer van den bodem verwijderd en komen de natuurlijke verhoudingen bij het gaan niet meer als zoodanig tot hun recht.

Te nadeeliger zal dit uitwerken naarmate het paard op te dikke ijzers loopt en op harde wegen dienst doet. Stadspaarden die altijd op harde wegen werken, zijn er in deze dan ook het slechtst aan toe, daar in dit geval de hoornwand alleen de geheele lichaamslast moet dragen. Vormveranderen van den hoof, afwijkende van den normalen, vinden hierbij dan ook niet zelden plaats. De draagrand zal voorbij het breedste gedeelte meer verwijd worden dan den kroonrand en dit uit zich vooral bij wijde hoeven door een klemhoefvorming in het kroongedeelte. Aan den kroon ontstaan bloedstuwingen, hierdoor een slechtere voedingstoestand, verminderde hoornvorming en mindere kwalitiet hoorn, alsmede hoefziekten die hieruit voortvloeien. Men heeft daarom getracht deze nadeelen te ondervangen door het toepassen van hoefzolen en van hoefinslagen. De kurkenzool is als zoodanig

niet geheel bevredigend, daar zij geen volkomen aansluiting geeft met den hoornzool. Men zal dan ook aanvullend met werk een volledige aansluiting moeten betrachten en de kurkzool vooral zoo dik mogelijk nemen zoodat de tegendruk van den bodem op den hoornzool kan worden overgebracht. Op deze wijze kan men de hoeven van paarden die steeds dienst doen op harde wegen in de steden sparen en vrij van ziekten en gebreken houden. Tenslotte wordt nog gewezen op de meening dat een hoefnagel in den verzenwand ingeslagen, de uitzetting van den hoef daarterplaatse zou tegengaan. Schrijver is van meening dat hier geen sprake van is doch wel zal, als de nagel tenminste niet afbreekt op de plaats waar de kling het ijzer verlaat en in het hoorn dringt, deze de beweging van den hoornwand volgen. Het ijzer is harder dan het hoorn en de nagelkling zal dan ook de beweging geleidelijk het gat waarin zij geslagen is, grooter maken, als het ware dit kanaal uithollen. Het gevolg is dat de nagel los gaat zitten en dus ook het hoefijzer. In het uitgeholde kanaal wordt vuil opgehoopt, losse wand ontstaat en de wand terplaatse kan gaan afbrokkelen. Om deze redenen zal men dus vermijden om nagels in te slaan in de achterste hoefhelft.

HOEFBESLAG EN WEGDEK.

Geen oorspronkelijke beschouwing, zal de lezer allicht zeggen — al zoo veel over geschreven en zelfs gedaasd, voeg het er maar gerust aan toe, want het *is* zoo!

Maar wat we nu in A'dam beleefd hebben was toch wel nieuw voor zoover het gold de bewijzen te leveren, dat toen het er in de praktijk van den politiedienst op aan kwam, het door Frits Falkenhagen in overleg met Hoofd-Inspecteur Blanken onder de paarden der Bereden Brigade gelegd beslag het eenige was, dat aan alle redelijk te stellen eischen heeft voldaan. Zulke bewijzen zijn niet te leveren als er niet eens iets bizonders gebeurt en al zeker niet in het laboratorium eener wetenschappelijke inrichting. Hierin geenerlei kleineering zien s.v.p. van de wetenschap, van de theorie, van de laboratoriumproeven, van alles wat voor het bureau wordt bekeken en uitgewerkt. Ook geene poging daartoe of zelfs maar de gedachte er aan!

Doch zoo'n oproer op de straat met opgebroken wegdek, opgeworpen barricades, ingeworpen glazen en op stang en vlak beslag neergeworpen Marechaussee- en Militaire Politietroepenpaarden, is toch ten slotte maar de manier om nu eens voor goed het bewijs te leveren, dat we van nog steeds vigerende reglementen, welke *alle* paarden de stang willen zien verdragen en van elders voorgeschreven hoefbeslag beter geen notitie nemen, zoodra in de ure des gevaars werk wordt geëischt en . . . geleverd op tens en op halfijzer met gummizool vóór en kurkinlage achter!

Dat traditioneele geleuter over niet kunnen houden op snaffel en over onontbeerlijk blijven van de stang ten einde onder *alle* omstandigheden meester te blijven over het paard kan nu gevoeglijk uit zijn. Tot heden waren de bewijzen van het tegendeel in de practijk van den dienst niet te

leveren geweest, doch het tumult te A'dam zou aan elken gegronnen twijfel een einde maken, zoowel in zake het bit als wat betreft het hoefbeslag. *Alle* paarden bleven onder *alle* omstandigheden in de hand van den ruiter en *allen* bleven op de been. Terwijl er Marechaussee was, die er ten slotte te voet op uittrok aanggezien het te paard toch niets gedaan bleek!

Vakkundige hoefsmeden en deskundige ruiters zullen gaarne instemmen met het compliment dat ik van deze plaats wensch te maken voor het schitterende werk, geleverd in den dienst waartoe man en paard hier waren opgecommandeerd. Doch niet alleen aan Blanken en diens manschappen, niet alleen aan Falkenhagen hier die hulde. Ook aan de autoriteit, die hare hooge sanctie gaf aan alles wat ten slotte aan hen, wien het werk in uitvoering was opgedragen, nuttig en noodig voorkwam en dan door hen tot stand moest worden gebracht — ook aan HEd. een woord van waardeering voor de wijze waarop het bevel „*dat*” aan Z.H.Ed.Gestr., doch het „*hoe*” bij de praktijk bleef!

Augustus '34. □

PAARDEN EN TRAILERS IN DE WIERINGERMEER.

Een voor de paarden niet ongunstig gesteld rapport.

Over het jaar 1933 zijn volgens de Driemaandelijksche Mededeelingen de paarden van de Wieringermeer gemiddeld 1482 uren in bedrijf geweest. Hoewel dit gebruik gering schijnt, kan het de vergelijking met de West-Europeesche bedrijven behoorlijk doorstaan en is het ongeveer dubbel zoo hoog als op de graanbedrijven in Canada en de Vereenigde Staten.

De paarden hebben ongeveer / 225 per stuk gekost of per arbeidsduur pl.m. 22½ cent zonder voerman.

Het vorig jaar is gedurende de oogstperiode een aantal trailers gehuurd voor het transport van graan, hooi of stroo van het veld naar de dorsch-machine, milt, magazijn of schip. In een vochtig oogstjaar, zooals in ons land meermalen voorkomt, bestaat het gevaar, dat de bedrijfszekerheid van trailers op vochtigen grond te wenschen overlaat. Indien het mogelijk zou zijn tot billijken prijs voor den duur van het seizoen paarden te huren, zou dit uit een oogpunt van bedrijfszekerheid de voorkeur verdienen.

Bovendien bleek, dat de hoogste arbeidstop in 1934 voor de Wieringermeer vermoedelijk niet zou liggen bij den graanoogst, maar bij den hooioogst. In den hooioogst winnen paarden het van motortractie, omdat paarden ook gebruikt kunnen worden voor het trekken van maaimachines, schudders, keerders en harken in tijden, dat geen transporten moeten geschieden.

Op grond van bovenstaande overwegingen werd getracht voor den duur van den hooi- en graanoogst (15 weken) een aantal paarden met of zonder voerman te huren. Zeer vele aanbiedingen werden ontvangen tot prijzen varierend van zestig gulden tot ongeveer anderhalf maal den koopprijs van een paard. Het benoodigde aantal is daarop aangenomen, voor een

bedrag van negentig gulden per paard en per seizoen, overeenkomende met 1 gulden per werkdag.

Ten laste van den eigenaar blijft het tuig (harnachement), beslag, geneeskundige verzorging benevens het risico van zoekraken, verongelukken of in waarde achteruitgaan van de dieren.

Water, haver en hooi, eventueel gras en/of klaver worden door de directie verstrekt; de rantsoenen zijn gelijk aan die van de Wieringermeerpaarden.

Indien een voerman mede gezonden wordt, is deze gehouden alle hem opgedragen werkzaamheden te verrichten tegen een loon, gelijk aan dat van de Wieringermeer-arbeiders.

KORTE MEDEDEELINGEN.

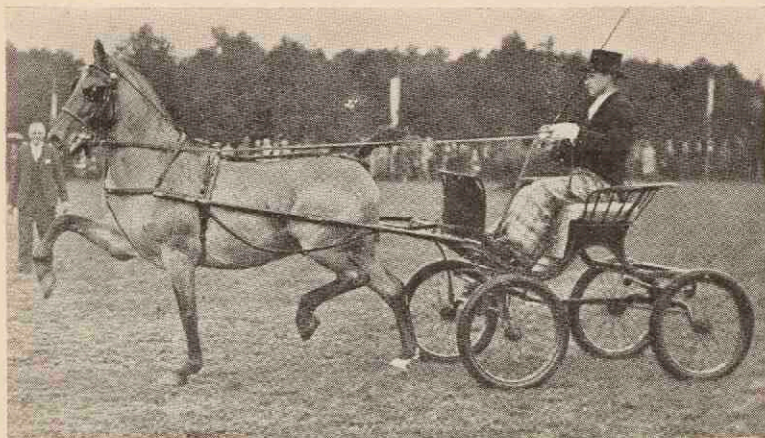
— **Rijksdiploma als hoefsmid.** De aangiften voor de najaars-examens 1934 dienen vóór 9 Oct. a.s. te worden ingezonden aan den heer Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Danckertstraat 11 te 's Hage. De examens worden gehouden in de maanden October en November. De eischen voor de toelating tot het examen zijn vermeld in de betreffende advertentie in deze aflevering, en wij zijn zoo vrij belanghebbenden naar die annonce te verwijzen.

— **Militaire hoefsmidschool te Amersfoort.** Op 16 Augustus l.l. werd het examen van hoefsmid afgenomen aan 5 reserve hoefsmiden die gedurende een jaar in opleiding waren geweest. Zij slaagden allen; aan hen is een diploma uitgereikt terwijl zij bevorderd zijn tot korporaal-hoefsmid en in het genot van onbepaald goot verlof zijn gesteld. In volgorde van bekwaamheid: Th. H. J. Wildenborg, K. de Mol, C. G. Guequierre, G. B. M. Thomassen, H. Klement.

— **Cursus in hoefbeslag in Utrecht.** Bij genoegzame deelname zal door de commissie voor landbouwonderwijsbelangen in Utrecht komend najaar aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht een cursus in hoefbeslag, 1e en 2e leerjaar, worden gegeven onder leiding van Dr. G. M. v. d. Plank en als onderwijzer in de praktische vakken de heer S. v. Angeren. Lesgeld f 20. Minimum leeftijd 19 jaar. Zich aan te melden bij den secretaris dier commissie, Landbouwbeurs te Utrecht.

— **Beslag voor dravers, renpaarden, enz.** Een aangekondigd vervolgartikel hierover kon in deze aflevering nog niet worden gegeven. Hiervoor worden inlichtingen ingewonnen bij onderscheidene eigenaars, trainers en ridders en de samensteller van bedoeld artikel had onvoldoende tijd de daarvoor benodigde bezoeken in verschillende plaatsen af te leggen.

TWEE STERREN OP ONZE CONCOURSEN HIPPIQUE.

Quick Boy van den heer C. G. H. Oltjens te Dongen (N.-Br.). Dit in Gelderland gefokte paard, brengt door zijn prachtig model en excelleerende gangen de bezoekers van alle concoursen in verrukking.

De heer N. Uytendaal te Breda, verschijnt den laatsten tijd met een nieuwe import op onze concoursen, n.l. met den schimmel Perl, die een belangrijke versterking van onze zadelpaarden beteekent. Perl werd op het concours te Oosterbeek kampioen. Zijn gangen zijn licht en veerend.

AANSTAANDE CONCOURSEN-HIPPIQUE.

19 Sept. Assen.

23 Sept. Hilvarenbeek.

28 Sept. Woudenberg.

29 en 30 Sept. Wassenaar.

30 Sept. Baarle-Nassau.

17 Oct. Roden.

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND.

17 Sept. Blauwhuis k.b.

17 Sept. Medemblik k.b.

18 Sept. Schagerbrug k.b.

19 Sept. Alkmaar k.b.

20 Sept. Enkhuizen k.b.

21 Sept. Wolvega k.b.

23 Sept. Groningen l.b.

24 Sept. Luinjeberd k.b.

25 Sept. Schagen k.b.

26 Sept. Hoorn k.b.

30 Sept. Duindigt l.b.

4 Oct. Lisse k.b.

7 Oct. Duindigt l.b.

14 Oct. Alkmaar l.b.

21 Oct. Duindigt l.b.

28 Oct. Duindigt l.b.

4 Nov. Duindigt l.b.

11 Nov. Duindigt l.b.

18 Nov. Duindigt l.b.

25 Nov. Duindigt l.b.

DE A. M. A. T. O.

Vraagt in Utrecht de Jaarbeurs nog enkele dagen de aandacht der belangstellenden, te Amsterdam is het de Amato op het nieuwe veemarkt-terrein, die in het teeken der belangstelling staat. In beide steden valt er ook voor den smid in het algemeen en dus minder in het bijzonder voor den specifiek-hoefsmid veel te zien.

Mochten er hoefsmeden zijn, die de Amato wenschen te bezoeken, dan adviseeren wij daarvoor te kiezen of Donderdag 20, maar liever nog Vrijdag 21 September. Dat zijn de dagen voor het paard.

De Bond van de Nederlandsche warmbloedfokkerij houdt op 21 September een demonstratie-dag, waarvan het programma als volgt valt weer te geven:

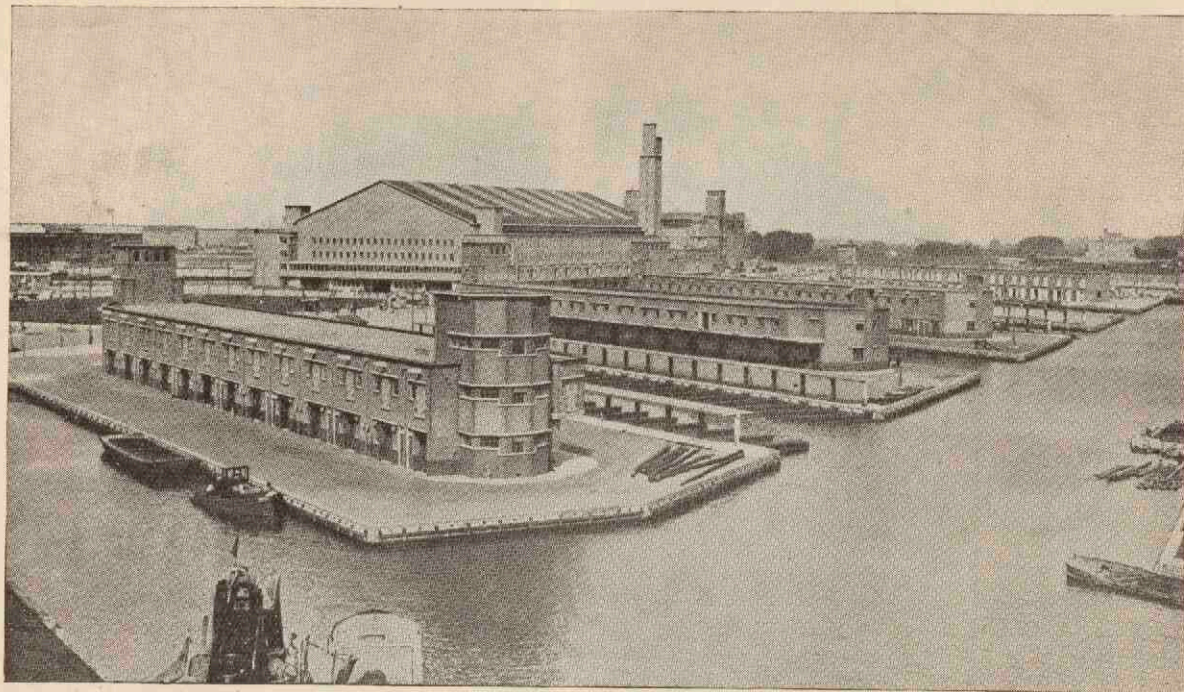
Er zullen deelnemen: 28 fokpaarden aan de hand, onder 't zadel en in 't tuig; 6 ploegen van 3 landelijke ruiters uit elk gewest (het Noorden, Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland—Noord-Brabant); het Friesche Paardenstamboek en de Ver. het Friesche Paard demonstreert met 9 paarden, waarbij 3 beugelchaisen met tweespan.

Kapt. le Heux komt zijn bekende demonstratie geven met 23 paarden; Luit. Iken (behoudens toestemming van den Inspecteur) treedt op met 25 inlanders als politie-paard, terwijl er ook 6 bekende in Nederland gefokte dravers zullen worden voorgereden.

In totaal zullen pl.m. 140 paarden, waaronder de besten van ons land, worden voorgereden.

De bekendste landelijke ruiters zullen bij een veelzijdigheidsproef toonen, waartoe het inlandsche paard in staat is, terwijl den *voorgaanden dag* (20 Sept.) des middags de zeer interessante trekproeven aan den *remros-*

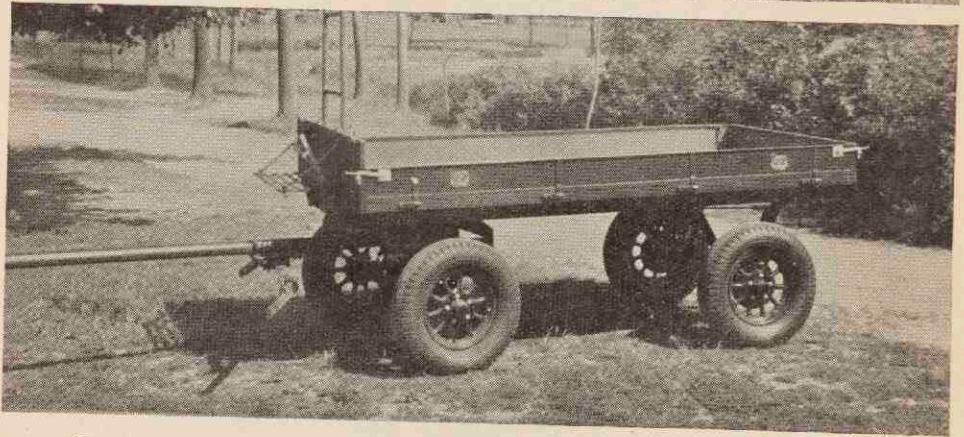
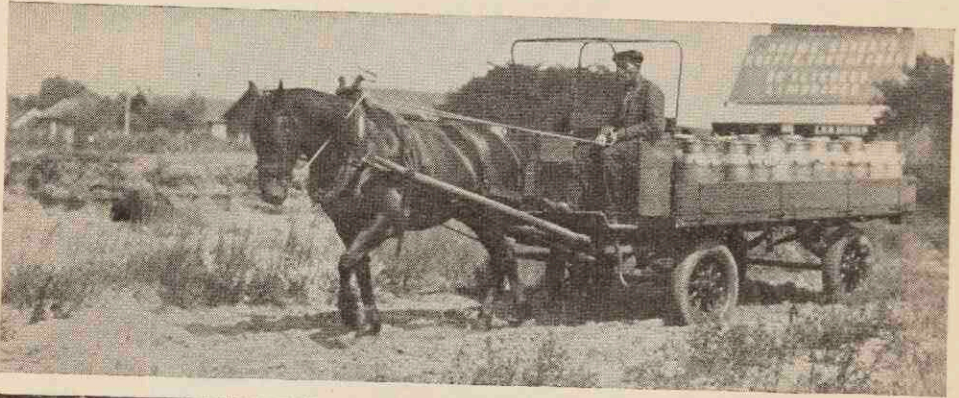
DE NIEUWE MARKTHALLEN TE AMSTERDAM, WAAR DE AMATO WORDT GEHOUDEN.

De gebouwen op het 40 H.A. groote terrein, ten zuiden van den spoorweg Amsterdam—Haarlem en grenzende aan de Kostverloren-vaart en den Admiraal de Ruyterweg.

molen van Prof. Visser zullen worden gehouden. Deze proef is als wedstrijd-onderdeel voor de landelijke ruiters ingelascht.

Verder zijn er in de hallen vele stands met exposities, die de aandacht trekken. De afdeling landbouwwerktuigen is sterk vertegenwoordigd en een 3-tal firma's daaronder brengen de autobanden voor landbouwwagens, enz., naar voren. Zooals bekend is onlangs in „De Hoefsmid” een geïllustreerd artikel gewijd aan deze banden en het schijnt dat de aanwending ervan al tamelijk populair wordt. In de landbouwpers wordt aan dit onderwerp ook veel aandacht geschonken. Zoo gaf „De Nieuwe Veldbode” weder een paar afbeeldingen, die wij hier laten volgen.

Boven: de heer Wielemaker te Koudekerke (Z.) met zijn melkwagen, beladen met 2000 kg melk. De vracht wordt gemakkelijk door één paard getrokken over de mulle zandwegen, terwijl daarvoor vroeger twee paarden noodig waren. Beneden: de moderne, geheel stalen boerenwagen, gefabriceerd door de firma Cappon te Heinkenszand (Z.), berekend voor 7000 kg draagvermogen. Beide wagens zijn voorzien van Dunlop-wielen, assen, haken en remmen en bovendien van Dunlop speciale banden van resp. 700×19 en 800×19 . Deze Dunlop-landbouwluchtbanden zijn op de Amato te zien bij den stand der fa. Stokvis.

ADVERTENTIE

„RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID”.

Het najaars examen 1934 zal gehouden worden in de maanden October en November. Schriftelijke aanmelding vóór 9 October aan den Secretaris der examen-commissie, Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Danckertstraat 11 te 's-Gravenhage, onder overlegging van een bewijs dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald en nauwkeurige opgave van den leeftijd.

Aan de **Leiders van Cursussen**, wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen, adressen en leeftijden hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Aan hen, die reeds eerder aan het examen deelnamen wordt verzocht op te geven wanneer zij dit examen deden en aan welken cursus zij zijn opgeleid. Het examengeld bedraagt f 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

Onze Uitgave op Hippisch Gebied!

„Van achter de Meute” door SONNEUR (Mr. Jos. J. A. Gillissen), 208 blz. Rijk geïllustreerd. Prijs geb. f 3.75, Franco per post f 4.—

„Paardrijden”, leidraad voor Amateur-ruiters, door J. EBBINK. Prijs f 1.50, Franco per post . . . f 1.60

„Vrijheidsdressuren” door H. J. LIJSEN. Rijk geïll. Prijs f 1.—, Franco per post f 1.05

„Het Fotografeeren van paarden”, door Mr. M. C. VAN DER MINNE. Rijk geïll. Prijs f 0.75, Franco p. p. f 0.80

„Langs den Weg” door AUG. DIEMONT Sr. Prijs f 0.25, Franco per post f 0.30

„De Hoefsmid”, geïllustreerd maandblad. Abonnementsprijs per jaar f 3.—

N.V. DE ZUID-HOLLANDSCHE
BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Giro 14908 - Wagenstraat 70, Den Haag - Tel. 117500*
Mede verkrijgbaar door tusschenkomst Boekhandel

„..... ja, — maar

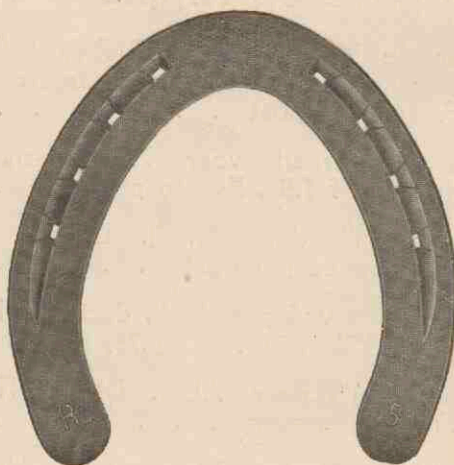
„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

af deph zootechnie

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in praktisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage
Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Voor den jongen hoefsmid. — Dierenbescherming en verpleging der
veulenhoeven. — Gummi. — Voeten verzorgen. — Werkplaatsflitsen. — Instan-
ties. - Betreffende instanties. - Bufferbeslag. - Korte med. - A.s. Courses. - Adv.

VOOR DEN JONGEN HOEFSMID.

Wanneer oudere hoefsmiden dit opschrift lezen wil dit nog geenszins zeggen, dat zij dit artikel maar over moeten slaan, dat het voor hen niet van belang is.

Mochten zij het voor zich zelf niet van belang of van toepassing achten, laten zij het dan in handen geven van hun zoons, personeel of leerlingen.

Misschien vinden deze er iets in, dat hun bij de uitoefening van het vak of bij verdere vakstudie te pas komt.

Maar al te gauw is de mensch in 't algemeen geneigd, — de hoefsmid maakt hierop geen uitzondering, — hooger te grijpen, dan zijn arm lang is. Het gevolg er van is, dat hij zijn evenwicht verliest en tegen de vloer slaat.

Wij bedoelen er dit mee, dat hij iets gaat leeren, bestudeeren of maken, terwijl de meest elementaire grondslag, waarop dat alles berust, niet aanwezig is, of wel dat hij deze niet onder de knie heeft.

Het best zouden wij dit kunnen vergelijken met het bouwen van een steens muur op een fundeering van een halve steen.

Het resultaat is dan niet twijfelachtig. Wij willen daarom trachten in simpele bewoordingen neer te schrijven datgene, waaraan de jonge hoefsmid in de allereerste plaats moet denken, of waarop hij attent gemaakt moet worden.

De jonge hoefsmid ontvangt in de werkplaats zijn eerste praktische opleiding, waarbij *de omgang met het paard* een zeer groote plaats inneemt.

Het dagelijksch leven, het veelvuldig zien van het levende dier kan de beste opleiding geven. Juist de *veelvuldige* omgang met het paard, met verschillende paarden, maakt hem geschikt het onderwijs op den hoefbeslag-cursus, met succes te kunnen volgen.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

17. OCT. 1934

Lang niet altijd zijn echter de patroon of het andere personeel geschikte opvoeders voor het jongmaatje of leerjongen.

Vaak worden onbewust, door de oudere gezellen of de patroon foutieve handelingen verricht, die, eveneens onbewust, door de jonge hoefsmeden worden overgenomen.

Zulke kwade gewoonten zitten zoo vast ingeroest, dat op den hoefbeslagcursus, deze fouten niet eens heelemaal zijn af te leeren en komen deze terug, zoodra niet meer onder direct toezicht wordt gewerkt.

Het meest wordt er gezondigd bij den omgang met het paard. Dikwijls wordt er *geheel ten onrechte* geschreeuwd, geschopt en geslagen.

Wanneer de paarden hun ondervindingen daaromtrent eens op papier konden zetten? . . .

Wij zijn er van overtuigd, dat de aanklacht bij velen onzer van schaamte de bleeke smidskaken blijvend rood zou doen worden. De *goede* hoefsmid slaat het paard niet, of in elk geval zoo weinig mogelijk.

Wij willen niet beweren, dat in *zeer enkele gevallen* een voor het beslag lastig dier er niet handelbaar door kan worden, doch dit zijn uitzonderingen. Meestal maakt men het er slechter mee. Vooral bij paarden, die wat zenuwachtig zijn moet schreeuwen, schoppen of slaan geheel worden vermeden.

Wat schoppen? Zijn er dan smeden die zich verlagen door het paard te schoppen? Wij hebben bij ervaring, dat een gediplomeerd smid (die titel moest hem worden afgenomen) met een wat zenuwachtig paard, zoodanig ruw omging, dat hij er niet meer bij kon komen.

Het dier werd eigen rechter, gaf de schoppen terug, was ongenaakbaar geworden. Eerst, toen die hoefsmid . . . met een ? de beslagloods had verlaten, kon ondergeteekende het paard kalmeeren en geheel alleen zonder moeite beslaan.

Een goede omgang met het paard is voor den waren hoefsmid van zelf sprekend. Door *één* verkeerde behandeling kan de goede verstandhouding voor altijd worden bedorven. De jonge smid moet leeren *zien*, wat voor vleesch hij in de kuip heeft. Voor den paardeslager mag het een heele toer zijn dat te kunnen constateeren, niet minder moeilijk is het voor den smid vooruit te weten, *hoe* het *levende dier* op verschillende prikkels zal reageeren.

Veel gemakkelijker zou het zijn, wanneer alle paarden en alle hoefsmeden gelijk waren. In enkele vaste regels zou dan de heele omgang zijn vast te leggen.

Nu dat gelukkig maar niet zoo is, blijkt het leeren *kennen* een privezaak en daardoor het mooie hoefsmidsvak veel meer interessant.

Nauwkeurig waarnemen van bewegingen der oogen, ooren en staart, geven wel eenige richting aan.

Niet *bang* zijn, zonder rockeloos te worden, is bij paarden, die bijten en slaan een allereerste vereischte.

Heeft men een paard te beslaan, dat bij het langs loopen of opnemen der voorbeenen bijt, ga dan in geen geval terug.

Geef op het *zelfde moment*, dat het paard zijn bek uitsteekt, een klap op zijn bijtende bek en ga gewoon door met het opnemen van het been.

Geheel verkeerd en nutteloos is, de afstraffing even later toe te dienen.

Weet het paard, dat onhebbelijkheden als bijten onmiddellijk worden gestraft, dan heeft men er niet gauw last meer van.

Andere, voor den bangen hoefsmid lastig in den omgang, zijn de z.g. kittelige paarden.

Er zijn er wel bij, die bij de minste aanraking al in elkaar kruipen en schreeuwen. De jonge hoefsmid is gauw geneigd ook met deze paarden verkeerdt om te gaan. Moet hij een achterbeen optillen dan gaat hij van af de schoft met de hand strijkende over rug en kruis naar het achterbeen. Deze methode kan wel duccees hebben bij onbetrouwbare paarden, die wat vlug zijn met het achteruitgooien van de achterbeenen of bij vreesachtige paarden. Bij kittelige paarden is deze manier *niet* te gebruiken. Alle onnoodige aanraking moet worden vermeden. Moet men het rechtersvoorbeen beslaan, dan gaat men op de volgende wijze te werk.

Men loopt zoo vlug mogelijk met een kort afgebeten „voetop”, van af den zijkant op het paard toe. Tien tegen een of het paard kruipt wat in elkaar en licht de rechter voet op, die tegelijkertijd wordt vastgepakt en het paard „staat”.

Omgekeerd bij beslag van het linkervoorbeen van de andere zijde naderen enz.

Bij het optillen der achterbeenen gaat men zijdelings van het paard staan. De pijp van het *rechterachterbeen* omvat men van de voorzijde met de *rechterhand*. Het paard kruipt even wat in elkaar, maar tilt de voet op zoodra hij merkt, dat alleen het pijpbeen, dat geen gevoelige plaats is, omvat wordt.

Nooit moet men bij zulke paarden, als normaal strijken met de rechterhand over het kruis en met de linkerhand het been oplichten, doch absoluut alle verdere aanraking vermijden.

Bij het onderschuiven van het dijbeen zorgt men, dat geen kleeren de liezen aanraken. Ook bij het dichtmaken vermijde men alle aanraking met den buik van het paard.

Sommige, overigens *makke* paarden, hebben de gewoonte bij het ophouden der achterbeenen *sterk* te gaan hangen.

Te dienen als steunpilaar is niet bepaald een prettige corvée, de goede stemming wordt er door bedorven.

Een zeer eenvoudig middel daartegen is, om aan de binnenzijde van het been te gaan staan. Het leunen is dan over.

Probeer het middel, 't geeft vaak succes.

Vreesachtige paarden in vreemde omgeving behooren met kalmeerende woorden te worden toegesproken. Dikwijls geeft het kloppen met den wijsvingerknokkel op het voorhoofd reeds voldoende afleiding, om het beslag te kunnen uitvoeren.

Lastige paarden, bedoeld worden paarden die staan te rukken, onrustig zijn, die de bewerkingen niet gewillig toelaten, omdat zij er niet voldoende mee vertrouwd zijn, of omdat zij vroeger in de smederij een verkeerde behandeling hebben ondervonden, geven het meest aanleiding om zich kwaad te maken.

De jonge hoefsmid komt dan gauw in de verleiding er met den hoeftamer

op los te slaan of eenige trappen onder den buik te geven. Hij bedenke dan echter, dat *zulke daden* tegenover een dier, dat aan onze zorgen is toevertrouwd, den hoefsmid onwaardig zijn. Nergens kan men zichzelf *meer* door verlagen. Bij paarden, die op deze wijze last veroorzaken behoort een man aan 't hoofd te staan, die gedurende het opnemen der beenen, of zoo noodig tijdens de bewerking van den hoef, het paard straf in de oogen ziet. Niet iedereen is echter in staat op deze wijze een paard tot stilstand te dwingen. De praam kan dan niet altijd gemist worden.

Een *oordeelkundig gebruik* zij daarbij aanbevolen.

Bedenk steeds, dat de *behandeling* van het dier nooit mag ontaarden in *mishandeling*.

Stel er geen eer in, uit grootdoenerij nog iets ruwer in den omgang met het paard te willen zijn dan een uwer collega's.

Schroomt zoo noodig niet, hem van uw afkeuring blijk te geven.

Neemt geen verkeerde gewoonten van hem over. De goede omgang met het paard is noodig om te verkrijgen lust en opgewektheid om het vak grondig te leeren en te beoefenen.

Weest niet bang, doch ook niet roekeloos.

Neem als 't noodig is, voorzorgen in acht.

Bekijk het dier.

Tracht zijn eigenschappen en aard te leeren kennen.

Maak u vertrouwd met al zijn deugden en gebreken.

Eerst dan zult ge uw naam als hoefsmid waard zijn.

Utrecht.

H. Vossers.

DIERENBESCHERMING EN VERPLEGING DER VEULENHOEVEN.

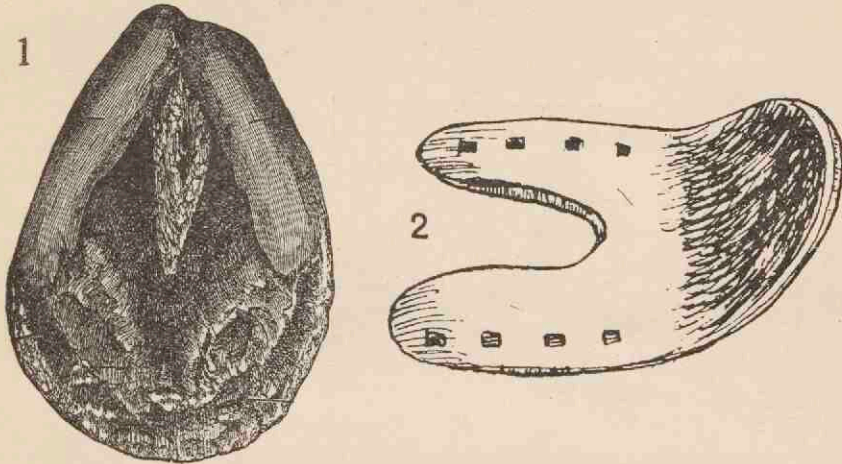
In Deutsches Kaltblut komt een artikel voor over bovenstaand onderwerp, van de hand van dr. Fischer, directeur van de Staatshoefsmidschool te Dresden, dus van iemand met veel ervaring op dit gebied.

Er wordt in dit artikel gewezen op de zegenrijke werking van de Wet op de dierenbescherming van 24 Nov. 1933, welke het mogelijk maakt houders van dieren, die door nalatigheid of verzuim hun dieren schade, toebrengen of pijn en kwelling veroorzaken, hierover tot de orde te roepen. Het is niet de bedoeling van deze wet om dadelijk met strafmaatregelen op de proppen te komen, maar de menschen voor te lichten en te wijzen op een betere behandeling, die op den duur ook voor henzelf vruchten moet afwerpen.

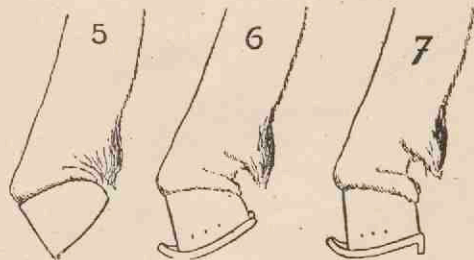
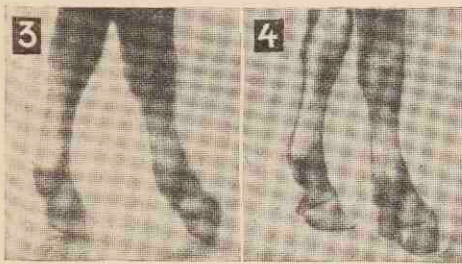
In de eerste plaats wijst schrijver er op, dat voor een normale ontwikkeling der veulenhoeven genoegzame *beweging* een voornamere vereischte is. Hierdoor wordt de bloeds toevoer naar den hoef en dientengevolge de groei daarvan bevorderd. Tevens heeft normale afslijting van den hoefhoorn plaats, waardoor misvormingen worden voorkomen — en verder leert he veulen zijn beenen op de juiste wijze gebruiken.

In den herfst geboren veulens verkeeren hieromtrent in ongunstige conditie, omdat zij in elk geval de ruimte van beweging missen, die in het

voorjaar geboren veulens door den weidegang in het eerste halfjaar van hun leven kunnen genieten. Bij zulke op stal gehouden veulens ontwikkelt zich gemakkelijk rotstraal, vooral wanneer het stroo nat is, met veelal als gevolg de gevreesde klemhoef (zie fig. 1). De genezing hiervan is niet zoo eenvoudig als het lijkt, de rotstraal kan van zeer langen duur zijn en de

ontstane vernauwing van de achterste hoefhelft is dikwijls zonder orthopaedisch beslag niet tegen te gaan. (Orthopaëdie is dat deel der heekunde, hetwelk zich bezighoudt met het recht zetten van scheeve of kromme beenen.) Hieruit is de leering te trekken, dat ook deze veulens naar buiten moeten, als het weer het eenigszins toelaat. Het besneeuwd zijn van de

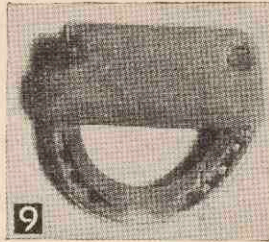
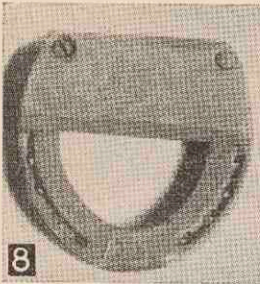

weide is daarvoor geen bezwaar, integendeel, het oponthoud in een besneeuwde weide kan zeer gunstig werken op hoefzolen en straal. In elk geval wordt de klemhoefvorming (vernauwing in de achterste hoefhelft) daardoor sterk tegengegaan.

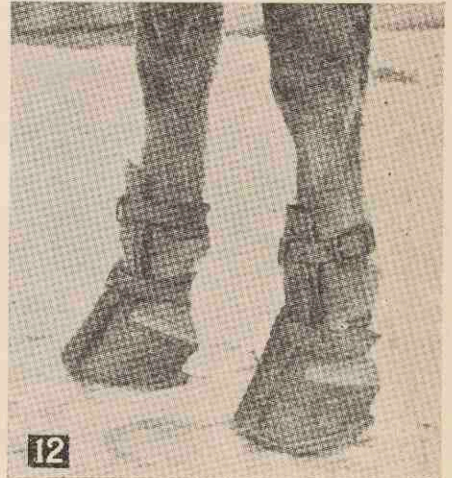
Een ander gevaar bedreigt de voorjaarsveulens. Komen deze kort na hun geboorte in de weide, dus in een tijd, waarin de banden en pezen der beenen nog niet voldoende stevig zijn geworden, dan kan het voorkomen, dat de jonge dieren oververmoeid worden en banden en pezen zoo pijnlijk worden aangedaan, dat zij deze niet meer durven gebruiken en met steil geplaatste kooten blijven staan en als het ware niet meer van de plaats

kunnen. Het steil plaatsen der kootgewrichten, het zgn. **overkoot** staan is een gevolg van het zooveel mogelijk ontspannen van banden en pezen; de dieren durven niet meer doortreden. In erge gevallen staan de dieren zoodanig op de teenen, dat het drachtgedeelte der voorhoeven den bodem niet raakt.

In zulke gevallen is het noodzakelijk het veulen zoo spoedig mogelijk

naar stal te halen, zoo noodig met een veewagen of vaartuig, het op een dik stroobed (turfstrooisel of ander zacht materiaal) te plaatsen, koude omslagen van water met azijn om de koot- en kroongewrichten te leggen en hiermede een week of 2 à 3 door te gaan. De pijn wordt dan meestal geleidelijk minder en het veulen gaat langzamerhand weer meer door-

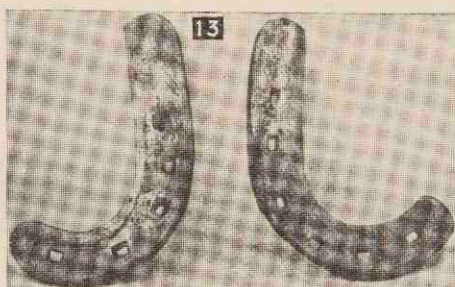

treden. Laat men het dier in de weide, dan neemt het lijden toe en eindigt in het vormen van de gevreesde **steltvoetigheid**.

Verder komt de **bokhoefvorm** veel voor bij veulens in het eerste levensjaar. Dit is een gevolg van de wijze, waarop het graast. Het gedraagt zich hierbij anders dan het rund, hetwelk rustig voortgraast en daarbij slechts weinig vooruitkomt. Het veulen daarentegen zoekt de grassen, die hem het lekkerst smaken en moet soms 3 à 4 passen voorwaarts doen om deze

grassen te vinden. Dit heeft tengevolge sterke afslijting van het teengedeelte der voorhoeven. Ook dit is te verklaren door de veel voorkomende houding van het veulen gedurende het grazen, nl. met één der voorbeenen naar voren geplaatst en het andere licht gebogen naar achteren, zoodat de teen op den grond rust. Het teengedeelte der voorhoeven slijt sterk wegen het drachtgedeelte groeit door, waardoor een vrij sterke misvorming van den hoof optreedt.

De veel voorkomende veulen-bokhoef is echter in den regel gemakkelijk

te herstellen, al gaat deze ook gepaard met een steilen stand in de kooten. Behalve door doelmatige besnijding van de misvormde hoeven kan ook het halvmeevormige ijzer hierbij dienst doen, zoo noodig met een opgesmeed teengedeelte. Verdere afslijting van den teenwand wordt daardoor voorkomen, terwijl het drachtgedeelte aan de normale slijting onderhevig blijft. In de ergste gevallen wordt een snavel- of beugel-ijzer aangelegd, hetwelk eenige cm voorbij den teenwand uitsteekt en snavelvormig opgesmeed is (fig. 2) of met een beugeltje op den teenwand ligt (fig. 3 tot en met 7). In bepaalde gevallen legt men ook weleen geheel ijzer aan van zeer licht gewicht en aan de takken voorziet van een balk van zacht hout (afb. 8, 9 en 10) aan den onderkant van het ijzer. Dit zachte hout slijt langzaam weg en het veulen wordt meer en meer gedwongen in de kooten meer door te treden, zoodat de pezen langzamerhand weer worden gerekt.

Het spreekt vanzelf, dat alleen hoefsmiden met veel aanleg en liefhebberij voor hun vak, en in de zwaardere gevallen onder leiding van den veearts, hier gunstige resultaten kunnen bereiken. Aan genoemde hoefsmid-school heeft men steltvoetigheid in hoogen graad door doelmatig beslag kunnen cureeren (fig. 11 en 12).

In bepaalde gevallen kan het noodig zijn halve ijzers aan te leggen (fig. 13) of rijgschoenen van hout of blik, met leer bekleed. De halve ijzers vinden aanwending bij sceeve afslijting der hoeven als gevolg van Franschen of toontredersstand. Men corrigeert daarmee niet alleen den hoefvorm, maar op den langen duur ook den beenstand.

Behalve deze vormveranderingen van den hoof kunnen ook verkrommingen der hoornwanden voorkomen, benevens holle en losse wanden, straalkanker, enz., alle gebreken, die in den grond der zaak gevolgen zijn van de nalatigheid der eigenaars, die niet tijdig letten op de normale ont-

wikkeling van dat lichaamsdeel van het paard, hetwelk zijn waarde in hooge mate bepaalt. Schrijver haalt hiervan een kras staaltje aan, door hem waargenomen bij een tweejarig koudbloedveulen (fig. 14 en 15). Het

dier was goed gevoed, maar had maanden achtereen in een slecht gereinigden stal gestaan. Alle vier de hoeven waren zoodanig door straalkanker aangetast, dat de hoornwanden opengebarsten en de kankerwoekeringen overal duidelijk zichtbaar waren. Het spreekt vanzelf, dat in zulke gevallen alleen het schietmasker het verlossende woord kan spreken. Terecht zegt dr. Fischer, dat dierenbescherming en goede verpleging der veulenhoeven onafscheidelijk aan elkaar verbonden zijn.

GUMMI.

Een bestanddeel, dat gaarne wordt toegepast bij stomp zetten van een paard op gesloten wegdek. Een afdoend middel tevens bij meerdere gelegenheden. Toch zou ik er nog eens op willen wijzen, dat er zoo weinig mogelijk mee moest worden omgegaan, gezien het groote nadeel voor het paard, verbonden aan de belemmering in z'n natuurlijke beweging waar het zelden na de plaatsing van een been blijft op die plek zonder nog iets te glijden in vóór, c. q. zijwaartsche richting. Elke hindernis, welke hierbij ontmoet wordt, komt ten koste van een gewricht ten gevolge van den schok (concussie) daarin ondervonden.

We zagen onlangs gummi kalkoenen aanbevelen. Nu zou eveneens over dit middel in den toon worden gedacht. Aangezien echter de meeste paarden eerst met het toongedeelte optreden (zie de slijtage van het ijzer in den regell) kunnen ze op een halvemaanijzer met gummizool onder de verzenen toch even doorglijden alvorens het gummi een tot hiertoe en niet verder gebiedt. Komen ze echter ook in het toongedeelte op gummi, dan wordt de

beweging terstond bij het plaatsn gestopt. Kurkinlegsels is steeds iets na-geeflijker.

Ik voer hier geen enkel pleidooi vóór kurk en tegen gummi, doch vraag enkel en alleen of er *gedacht* wordt aan het nadeel der concussie en hiermede rekening te willen houden waar mogelijk in de praktijk.

Sept. '34.

□

VOETEN VERZORGEN.

A propos van de zeer lezenswaardige beschouwingen over hoefverzorging van de hand van onzen medewerker de Greef, zij me de vraag toegestaan, wat toch de reden moge zijn van en voor de bijna apodictische wijze, waarop steeds was, is en blijkbaar blijft aanbevolen om steeds *links* van het paard te staan bij het uitwasschen der voeten.

Dat uit gemakzucht, omdat je daar nu toch eenmaal bent, bij geroutineerde paarden daartegen geenerlei bezwaar tegen bestaat, geef ik grif en gaarne toe. Doch zoolang dat niet het geval is, heb ik steeds verboden om het rechter been op te nemen en *achter* het linker om dien hoef *boven* den *onder* het dier geplaatsten emmer te houden met al de gevaren daaraan, soms onvermijdelijk, verbonden. Ik noem deze niet eens, eenvoudig om reden, dat voorwie ze nog niet kent, het inzien er van toch boven z'n paarden-verstand zouden gaan.

Maar laat men mij voor de eerste maal — want nog nooit ontving ik antwoord op de vraag — zeggen, waarin de speciale voordeelen bestaan van dat blijven aan dien linker kant, toch zeker niet in het tijdverlies van even resp. vóór en achter langs te loopen met den emmer en ook aan den anderen kant de noodige werkzaamheden te verrichten?

September 1934.

□

WERKPLAATS-FLITSEN.

't Was niet druk in de smidse van baas Hippos.

Lang was het nog goed gegaan. Was er steeds voldoende werk geweest. Waar het door kwam, was voor velen een raadsel. Toen de andere smeden van het dorp al steen en been klaagden over malaise en crisis was er nog geen krimp in het werk. Er waren zelfs wel dagen geweest, dat er handen te kort kwamen.

Waren er overuren gemaakt . . . De veldwachter, . . . te goede lobbies, . . . overigens een beste kerel, kwam niet meer, nadat zijn uniformjas gelijk een zeef was verbrand. Hij was doof voor hamerslagen en bang voor smids-vonken geworden. Kwade tongen wisten te vertellen, dat hij niet meer mocht van zijn vrouw . . . dat hij geen tweede pak slaag wilde riskeeren . . .

Maar nu, *ook* bij baas Hippos was het slap . . . Een enkele keer, net of het was

afgesproken, kwam alles gelijk, maar voorraad van werk was er niet meer ...

Wanneer de hamer rust, komen de gedachten ... Keer de knecht ontslaan? ... 't Was zoo moeilijk! ... Geen ouders ... Intern, lid van 't gezin, huisgenoot ... Jaren lang hadden zij samen gewerkt ... Als jongen al bij hem gekomen, in dienst geweest, toen nog een paar patroons, waar hij een jaar was geweest en nu al weer zes jaar bij hem ...

't Was een flinke, handige kerel. *Alles*, kon je hem laten doen. Aan het vuur, onder de paarden, het laschapparaat, de machinereparatie. Hij verstond zijn vak als de beste ...

Zijn collega had het vorige jaar den knecht al moeten ontslaan ... 't Ging niet meer ... Tot overmaat van ramp had deze zich dichtbij als patroon gevestigd en werkte nu *ver beneden* een loonenden prijs ... f 1,60 vier *nieuwe* ijzers ...

Kees zou dat wellicht niet doen. Die was zoo dom niet ... Maar wat dan? Toch ontslaan, toch de straat opsturen ... Maanden zoeken en ten slotte naar de werkverschaffing? Werken met de schop in vette klei en zware leem. Hij zou er niet te lui voor zijn, dat niet. Maar nog zoo vele landarbeiders met gezinnen staan te wachten op arbeid. Deze gaan voor. Dus ook *die* weg voor hem afgesloten ...

Met een brok in zijn keel neemt hij den hamer weer op ... Neen, dan nog maar wachten. Misschien ... misschien wordt het beter ...

* * *

Heel even kwam de kleine opleving.

Er was weer werk.

De hoop herleefde ...

De droogte bracht losse wielbanden. De onhandige boerenknecht zorgde voor een gebroken maaaimachine en een aan spanen gereden wagen.

De paardenkeuring bracht een paar drukke hoefbeslagdagen.

Kees zal, al is het voor minder loon, voorloopig nog kunnen blijven ...

Wanneer nu de rekeningen maar op tijd worden voldaan ...

En dan de bedrijfsonkosten?

Die moeten omlaag, *die mogen* niet stijgen! Met het vaste voornemen, daar op te bezuinigen, slaat de smid zijn boeken dicht ...

* * *

Jan de leerjongen verdient nog niet veel. Zijn ouders, blij dat die woelwater van de straat kwam en de smid hem in de werkplaats wilde nemen, zullen wel niet gauw op meer verdienen aandringen ...

Jan boort gaten.

Niet in het *doel* op het voetbalveld, maar in palen, geen goelpalen, doch ijzeren hekpalen. Jan is zorgeloos, heeft zijn gedachten er niet bij. Hij denkt aan andere gaten ...

Voor hem denkbeeldige gaten, hij ziet gaten geboord in het doel van de tegenpartij ...

Krik! . . . O schrik! Die zit!
 Gebroken de boor . . . de stukken vast in het gat . . .
 Goedkooppe werkkrachten, lage bedrijfskosten? . . . De stukken wijzen
 het uit.

* * *

De postbode komt in de smidse.
 Hij brengt „De Hoefsmid”.
 „’t Kan er haast niet meer af, Kees. Al die vakbladen kosten geld.
 Wij zullen moeten verminderen.”
 „Jammer baas. Wij steken er toch altijd *wat* van op. ’t Is *geen* wegge-
 gooid geld.”
 „Dat niet, maar betalen is ook „*wat*” . . .
 „Ik weet raad,” zegt Kees. „U stelt op de Afdeelings- of Combinatie-
 vergadering van den Bond *voor*: Om een collectief contract te nemen.
 Bij een flink aantal abonnees is best eenige reductie te krijgen.”
 „Daar zeg je zoo iets. Wij zullen het probeeren . . .”

Utrecht.

H. Vossers.

INSTANTIES.

Een woord, dat in den volksmond veelal meer de bedoeling weergeeft dan de beteekenis. Wat niet belet, dat er *personen* mede worden bedoeld zoodra de aandacht is gevestigd op te nemen maatregelen tegen misbruiken bij de beoordeeling van het paard en diens praestaties op concours-hippique en in de fokkerij.

Zeer juist is onlangs gewezen op het gewicht aan ijzer onder de voeten teneinde een gang en met name de actie in de voorhand te willen verkrijgen bij een dier, dat zonder dat bedrog heel wat natuurlijker zoude gaan. Het gelukt echter nog steeds prachtig, de jury op een dwaalspoor te leiden en zodoende in de prijzen te komen, welke niet verdiend werden door het paard zelf. Waar dit op een conc. hipp. geen directe schade berokkent van reëel belang, moge ik er hier nogmaals instantelijk op wijzen, van hoe groote waarde de juiste beoordeeling steeds zal blijven op fokkerij-gebied, als het gaat om erfelijkheidsbeginselen.

Gelukkig wees de heer v. d. H. op het misbruik van te zware ijzers — dierenarts Colder wordt niet moede steeds te blijven waarschuwen tegen alles wat schijnvertooning moet worden met al die hulpmiddelen, waarmee getracht wordt de actie van een fokpaard te verhoogen ten koste van de juiste beoordeeling waar het gaat om het fokdoel! Ook de bekende R. A. M. achtte het reeds meer dan eens noodig, toe te geven dat het fokdier in diens waarde getoetst dient te worden aan hetgeen *is* en niet aan hetgeen event. verlangd zou kunnen worden te zullen zijn.

Hoe nu te denken over den raad, door hoefsmid Schieman gegeven om toch vooral te letten op de wijze van beslag ten einde een paard zoo voor-

deelig mogelijk te doen *schijnen* (ik curs. zelf) voor het oog der jury, en dit nog wel instantelijk waar het fokdieren betreft?! Niemand meene, en ZEd. zelf het allerminst, dat ik ook slechts een oogenblik zou twijfelen aan volmaakt goede trouw en belangeloos gegeven goeden raad. Doch voor iemand, die alleen slechts wel eens hoorde van een Gregor Mendel, van een de Vries, van logica, genetica en consequentie — zou zoo een er zich hard over verwonderen als een ander, die er nog iets meer van weet, in eerste instantie denkt aan dat leekedichtje en in laatste dito, waar het gaat om die tien mille subsidie, er Z. Exc. den Min. van oeconomische zaken in een adagium op attent te maken met de variatie:

Verlos ons van het gekonkel, heer —
Geef ons natuur en waarheid weer!

Paard, eigenaar, rijder, publiek, jury, fokkerij, goede smaak — alle „instanties” zouden er in elke instantie slechts voordeel bij hebben!

Sept. '34.

□

BETREFFENDE INSTANTIES.

Wie en wat zijn dezulke? En nu willen we het woord maar nemen, zooals het in den volksmond is geworden tot algemeen aangenomen begrip. Ik zeg dit, aangezien de uitdrukking daar wel de bedoeling, doch niet de betekenis weergeeft.

Instantelijk wordt — en zéér terecht! — af en toe gewezen op het verkeerd gebruik — dus misbruik! — van gewicht aan ijzer, ten einde jury en publiek actie voor te tooveren, welke o. m. wordt verkregen met ijzer per kilo onder de voeten. „Onder meer” zeg ik, want andere misbruiken als rukken en plukken, slaan in diverse proportiën, zware stangen en opzetteugels plus eventueel nog andere excitantia behooren ook nog steeds tot het instrumentarium van hen, die met oneerlijke middelen hun doel trachten te bereiken — ja, zich en anderen zelfs wel wijs willen maken, dat op die manier bereikte resultaten beslist erfelijk zijn in de fokkerij van stamboekdieren — ik moge even verwijzen naar de zoo juiste opmerking van onzen bekenden dierenarts en paardenkenner Colder, die nog onlangs weer meende te moeten attendeeren op velerlei even domme als voor het fokdoel ten eenenmale schadelijke hulpmiddelen bij het z.g. monsteren in steeds voortgezet misbruik. Het doet intusschen goed, mannen als Colder vast te zien houden aan beproefde systemen en methoden en telkens waar de gelegenheid zich voordoet te wijzen op, en te waarschuwen tegen al dat Jan Klaassen in kringen, waar men nu toch zoo langzamerhand tijd genoeg heeft gehad, eens iets reëls te leeren omtrent de stof, welke men zich daar verbeeldt te beheerschen.

Die instanties nu, waaraan dierenarts v. d. Hoek wil zien opgedragen de goede zorg voor limiteering van bedoeld bedrag aan ijzergewicht, zijn

meerdere. Eerst van alle zou ik willen vragen aan de eigenaren der paarden of het hun ernst met de zaak is waarvoor ze opkomen. Laten ze in dit geval hunne paarden toonen, zooals ze zijn en niet zooals ze zouden willen, dat ze waren. Wie herinnert zich hier nog dat prentje — de Hackney in drie phasen van actie afgebeeld op een prentbriefkaart, welke destijds opgang maakte als prachtig uitgevoerde caricatuur! — as he was, as he is, as he ought to be (scil. in the eyes of those fools!). Het heeft niet de gewenschte uitwerking gehad, want nog heden worden die paarden geëxiteerd op eene wijze, welke aan het krankzinnige grenst. Als ze tot inkeer konden komen, zouden ze er zeer zeker in slagen het publiek — andere instantie — op te voeden in betere paden ter bereiking van het doel: schoonheidszin. En nu komt het derde instantie: de jury. Een middending tusschen tooneel en galerij. Aan HEd. de schoone taak, door hare souvereine uitspraak te bepalen wat mooi is en wat niet — ja, in menig geval: wat er nog door kan en wat heusch niet meer. Als b.v. een paard begint te gooien met z'n ijzer — als de praam noodig wordt om gekke dingen te voorkómen — als een dier in gevaarlijk verzet komt tegen het manipuleeren met den opzetteugel — als twee menschen er aan te pas moeten komen ten einde, ieder voor zich uit alle macht trekkende aan een teugel een enkel paard in bedwang te houden — en als eigenaren, koetsiers, publiek en jury dat alles blijkbaar gewoon genoeg vinden en dergelijke excessen nog geprimeerd willen zien ook — enfin, dan valt er feitelijk niets meer te disqualificeeren en kan de poppenkast verder worden vertoond!

En de paarden zelf, die geen mond, geen houding, geen gang, geen streng strak hebben, doch nog slechts alles zetten op trekken en achter bijspringen, als de voorbenen slechts lawaai genoeg maken — ze loopen als gekken in de rondte, doch zelden reeds gek genoeg om niet nog te worden opgezweept tot steeds razender vertooning, deze den spot drijvend met alles wat nog even zou kunnen herinneren aan paardekennis, rijkunstig begrip en talent, schoonheidszin en waarheidsliefde. Welke dichter, welke beeldhouwer, welke kunstenaar dus, bezong ooit zoo'n wolwinkler in de plaats der traditioneel wapperende manen, beitelde in marmer een stompje staart met eenige haartjes, zooals dat mode en sleur is op onze concoursen van . . . nu, van wat anders dan van wansmaak en aanstellerij . . . in de winnende nummers (want er wordt ook anders getoond, doch zonder kans op een oranje lint!).

Aan u dan, „betreffende instanties”, om nog eens met den heer v. d. H. te spreken, een variant op een bekend leekedichtje te overdenken:

Verlost ons van den rommel, heeren;
Leert weer natuur en waarheid eeren!

BUFFERBESLAG.

Steeds een doekje voor het bloeden, maar — toegegeven — het bloed moet soms worden gestelpt. Als er echter niet bij vergeten wordt, dat elke stroefheid onder de paardevoeten onmiddellijk tengevolge heeft slijtage in banden en pezen en gewrichten door rekkingen concussie (schok). Een paard in gang laat zelden den voet op de plek, waar die wordt neergezet, doch schuift nog iets in de richting van de plaatsing. Wie duizenden paarden in hunne actie bestudeerde, zal aanstonds grif toestemmen, dat elke hindernis, aan die beweging in den weg gelegd, noodzakelijk moet leiden tot de schadelijke nevenwerking, zooeven genoemd. Tusschen uitglijden en vallen ligt een tamelijk groote afstand. Belet men het dier, dien afstand af te leggen, dan staat dit gelijk met een schok, teweeggebracht in het gewricht. Rubber houdt (met name op droog ondervlak) bizonder tegen en meer dan kurk. Half rubber vóór en kurk achter gaven te A'dam de beste resultaten. De halve zool vóór geeft den voet, welke in den regel eerst met den toon den bodem raakt eenige vrijheid van glijden (gewenscht), doch voorkomt zoodra de verzen gewicht opnemen, een val (ongewenscht die val!). Voor rubber in den toon neme men zich in acht. Zeker: rubber werkt *schokbrekend* van boven naar beneden, doch *schokgevend* van voren naar achteren. Laat *beide* factoren medespreken in de beslissing!

Sept. '34.

□

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRAKTISCH HOEFBESLAG.

De leden worden verzocht de onderwerpen met toelichting, welke zij op de Algemeene Vergadering behandeld wenschen te zien, *voor* 1 Dec. a.s. aan den Secretaris op te geven.

Mogen wij u er aan herinneren het antwoord-formulier eveneens uiterlijk *voor* 1 Dec. ingevuld terug te zenden.

Werkt allen mede, het gestelde doel te bereiken.

Namens het Bestuur,

H. Vossers. Secr.

KORTE MEDEDEELINGEN

— Najaars-examen voor het Rijksdiploma als Hoefsmid. Dit examen zal te Utrecht plaatsvinden en worden afgekomen op 25, 26, 30 en 31 October en 6, 7, 13, 14 en 15 November. Het aantal candidaten dat zich voor het examen heeft opgegeven bedraagt 53 en is afkomstig van opleidingscursussen te Amersfoort, Markelo, Raalte, Goes, Emmen, Hoogeveen, Bedum, Breda, 's-Hertogenbosch, Doetinchem en Veendam.

— **Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort.** Op 18 Sept. l.l. vond het examen plaats van de in opleiding zijnde dienstplichtigen der Artillerie 2e ploeg 1933.

De namen der geslaagden zijn, naar volgorde van bekwaamheid:

1. G. J. Hamer, 2. T. A. Rutenfrans, 3. J. Stoelhorst, 4. J. W. Laugs, 5. P. J. Schetters, 6. C. W. van Gaans, 7. H. den Ouden, 8. W. H. Boonen, 9. J. Th. Geurts, 10. J. Post, 11. G. J. Naaldenberg, 12. J. Bosch, 13. P. W. de Vries, 14. A. G. Nijenhuis, 15. A. J. van Kleef.

Zij zijn allen in het genot van onbepaald verlof gesteld.

A.s. verplichte hengstenkeuringen: 23 Oct. Zierikzee, 24 Oct. Kattendijke, 26 Oct. Oostburg, 29 Oct. den Bosch, 30 Oct. Roermond en Maastricht, 31 Oct. Bergen-op-Zoom.

AANSTAANDE COURSES IN NEDERLAND.

21 Oct. Duindigt l.b.

28 Oct. Duindigt l.b.

4 Nov. Duindigt l.b.

11 Nov. Duindigt l.b.

18 Nov. Duindigt l.b.

25 Nov. Duindigt l.b.

ADVERTENTIE

Onze Uitgave op Hippisch Gebied!

„Van achter de Meute” door SONNEUR (Mr. Jos. J. A. Gillissen), 208 blz. Rijk geïllustreerd. Prijs geb. f 3.75, Franco per post f 4.—

„Paardrijden”, leidraad voor Amateur-ruiters, door J. EBBINK. Prijs f 1.50, Franco per post . . . f 1.60

„Vrijheidsdressuren” door H. J. LIJSEN. Rijk geïll. Prijs f 1.—, Franco per post f 1.05

„Het Fotografeeren van paarden”, door Mr. M. C. VAN DER MINNE. Rijk geïll. Prijs f 0.75, Franco p. p. f 0.80

„Langs den Weg” door AUG. DIEMONT Sr. Prijs f 0.25, Franco per post f 0.30

„De Hoefsmid”, geïllustreerd maandblad. Abonnementsprijs per jaar f 3.—

N.V. DE ZUID-HOLLANDSCHE
BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Ciro 14908 - Wagenstraat 70, Den Haag - Tel. 117500*

Mede verkrijgbaar door tusschenkomst Boekhandel

„..... ja, — maar

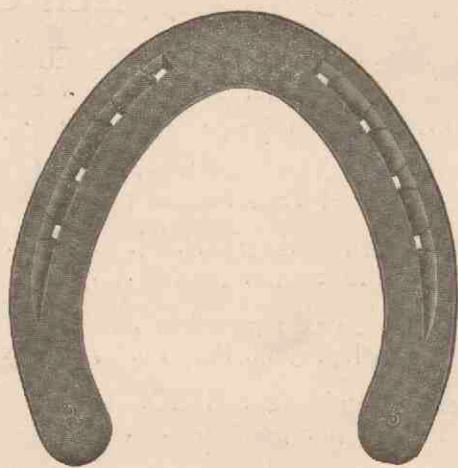
„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
ledere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Het examen als hoefsmid met Rijks-diploma. — Cursus in hoefbeslag of Hoefsmidschool. — Voor den jongen hoefsmid. — Paard en motor. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Literatuuroverzicht. — Adv.

HET EXAMEN ALS HOEFSMID MET RIJKS-DIPLOMA.

Als lid der examencommissie tot het verkrijgen van het Rijks-diploma als hoefsmid en wanneer men dan tevens nog aan een cursus in hoefbeslag verbonden is als practisch onderwijzer, ervaart men dingen, welke voor hen, die nog examen wenschen te doen van belang zijn om die eens onder de oogen te zien en op die manier ook voor hen „De Hoefsmid” als vakblad aantrekkelijk te maken.

Wanneer men een cursus aanvangt zijn er tegenwoordig van de deelnemers 80% die nooit hoefijzers gemaakt hebben; enkele zelfs die nooit gezien hebben hoe ze gemaakt worden. Mijn manier om ze dit te leeren is steeds geweest eerst een paar ijzers vóór maken en dan de eerste vijf lessen maar raak ijzers laten maken met natuurlijk steeds de noodige aanwijzingen erbij, zonder ze op te richten, zoodat ze handig worden in het smeden daarvan. Daarna werk je ze vóór hoe de afhelling erin te slaan, lippen aanhalen enz. Wanneer men dan met den hoefbeslagcursus begint en er aan toe is om paarden te beslaan en hun alles voordoet hoe het wel en hoe het niet moet, staat men soms verbaasd als men ziet, hoe ze zulks op een examen doen. Je leert hun zien, hoe het paard zijn voeten op den bodem plaatst in stand, bij stappen en draven, te kijken naar de afslijting van het oude ijzer enz.

Wanneer ze dan de hoeven hebben besneden van een paard dat het ijzer geheel aan den buitenkant heeft afgesleten, maken ze dikwijls de binnenhoefhelft nog lager dan de buitenhoefhelft; ze graven de zool geheel hol, zoodat het ijzer geen voldoende dracht op de zool krijgt. Een rottige straal durven ze bijna niet aan te raken en o wee als ze de straal dan wel besnijden en er een druppeltje bloed afvalt, zitten ze dadelijk geheel in de put. Hoe

vlugger ze werken, hoe beter in bijna alle gevallen het resultaat is. Hoe langer ze op een voet gaan turen en raspen, hoe meer ze in de meeste gevallen bederven. De ervaring heeft mij geleerd, dat jongelui, die op den cursus de beste waren, op het examen minder werk leverden dan hunne collega's, die op den cursus minder goed waren. Zenuwen zijn hieraan natuurlijk ook niet vreemd. Bij het ondernagelen slaan ze doorgaans de voorste toonnagels te strak aan en komt het ijzer vooral met opzet aan de takken lucht te liggen. Op elken cursus zal hun, dunkt mij, daarop gewezen worden en zullen ze er zich voor in acht nemen, doch op het examen komt het maar al te vaak voor, dat ze hierin dik zondigen. Hebben ze een ijzer wat te kort gemaakt en gaan ze om er te komen de takken rekken, dan komen de nagelgaten te ver in de voorste helft van het ijzer te zitten en is dan natuurlijk het ijzer dunner in de takken dan in den toon. Ook worden ze door het dikwijls warm maken en zelfs te warm maken, ruw, vooral wanneer ze dan ook nog vergeten het aambeeld schoon te houden. Wanneer ze een ijzer klaar hebben en het even op den hoof houden en het blijkt te kort te zijn, doen ze veel verstandiger vlug een nieuw te maken dan met het eerste staan te kloppen tot het lang genoeg is. Hoe meer er op een ijzer gehamerd wordt hoe slechter het wordt, ook van rits en gaten.

Platte hoeven worden veelal te veel besneden en de *wanden* te *weinig gebroken*; een platte hoof heeft doorgaans een dunnere zool en wanneer er dan te vaak warm wordt gepast en nog eens weer geraspt over die zool, wordt ze te dun en het paard gevoelig. Ze kunnen zich toch steeds van de dikte der zool overtuigen, desnoods om er even de hoeftang op te zetten. Nu het abnormaal beslag van een dooden hoof: b.v. van een strijkijzer wordt veelal in hoofdzaak met de rasp de strijktak gemaakt en blijft die tak te zwaar doordat ze deze te weinig smaller smeden en wordt de binnentak vooral in den toon te ruim gelegd. Belgische balkijzers liggen meestal aan de takken te ruim. Bij het passen daarvan dient men het ijzer vooral in de takken niet te ruim te passen, doch er wel voor te zorgen dat de vorm van den voet ook in het ijzer goed wordt weergegeven. Lascht men dan den balk erop, dan is het steeds mogelijk deze desgewenscht te rekken, zoodat het geheel iets ruimer wordt, doch wanneer men het ijzer ruim gepast heeft en men lascht den balk erop en het blijkt dan te ruim te zijn, dan is het moeilijk om den balk te stuiken en loopt men de kans een lasch los te slaan. Ook dient men er bij een balkijzer op te letten dat de nagelgaten wat verder naar achteren moeten worden geplaatst, daar anders het ijzer spoedig los zal geraken vanwege de zwaarte van het achterste gedeelte, waar het gewicht van den balk bij komt. Ook hiermede wordt door de kandidaten voor het examen vaak geen rekening gehouden.

Ik hoop hiermede hen die nog examen wenschen te doen op verschillende dingen te hebben gewezen, waar zeer zeker ook hunne onderwijzers hun wel zullen hebben opmerkzaam gemaakt, doch ze kunnen er mijns inziens niet te dikwijls aan herinnerd worden.

CURSUS IN HOEFBESLAG OF HOEFSMIDSCHOOL.

In de vakbladen heeft een polemiek gestaan omtrent bovengenoemd onderwerp naar aanleiding van de uitgesproken gedachte dat in ons land een Hoefsmidschool een betere opleiding voor hoefsmeden zou waarborgen dan de thans bestaande tweejarige cursussen die voor het examen ter verkrijging van het rijksdiploma opleiden.

De voorstanders van een hoefsmidschool gaan uit van de resultaten hiermede in het buitenland bereikt en het heeft mij ten zeerste verwonderd dat deze voorstanders met geen enkel woord de militaire hoefsmidschool te Amersfoort hebben aangehaald. Hadden zij dit wel gedaan, dan zouden zij een betere vergelijking hebben kunnen maken met de bestaande opleiding van cursussen hier te lande; het doet toch wel zeer vreemd aan dat men vergelijken met het buitenland gaat zoeken wanneer die in eigen kring te vinden zijn. De omstandigheden in ons land zijn wat het hoefbeslag betreft toch niet dezelfde als die van onze burens en men bedenke wel, dat alles wat van over de grenzen komt, niet direct beter behoeft te zijn.

Had men echter de militaire H.-school als punt van uitgang gekozen, dan zou waarschijnlijk het plan om een H.-school te stichten wel in de pen zijn gebleven. Wat toch is het geval? Bestond vroeger te Amersfoort de gelegenheid om door een schoolopleiding in den tijd van zes maanden een vakopleiding te verkrijgen waarvan het eindresultaat gelijk moet worden gesteld aan het behalen van het rijksdiploma van hoefsmid, reeds sinds geruimen tijd (een tiental jaren) bleek dit niet meer mogelijk en werd de opleidingstijd gebracht van zes op negen en later op twaalf maanden. Rekent men nu dat de leerlingen vóórdat ze te Amersfoort worden aangenomen, proef moeten werken en het aantal gegadigden voor de opleiding *altijd* zoo groot is dat men een zeer ruime keuze kan doen ter aanvulling van het aantal beschikbare plaatsen, dan blijkt hieruit dat men met leerlingen begint die niet „de eerste de beste zijn”. De ondervinding nu heeft geleerd dat men een vol jaar noodig heeft om deze leerlingen een zoodanige opleiding te geven dat zij zelfstandig werkzaam kunnen worden gesteld.

Waar ik op den voorgrond stel dat de schooltijd te Amersfoort geheel en al ten bate van het onderwijs in-hoefbeslag wordt besteed, dat de leerkrachten de best denkbare zijn en de leermiddelen ruimschoots aanwezig zijn, zoo zal het toch dunkt mij, hiermede wel voldoende weerlegd zijn het denkbeeld om in ons land een hoefsmidschool op te richten met een opleidingstijd van zes maanden. Het is natuurlijk niet onmogelijk dat een enkele zeer begaafde en handige jongen in den tijd van zes maanden zou kunnen worden opgeleid, doch een school moet gebaseerd zijn op gemiddelde leerlingen en niet op uitblinkers.

Ik wil hier niet verder ingaan op de groote moeilijkheden die m. i. het stichten van een burgerhoefsmidschool zou medebrengen en evenmin de bezwaren van het op peil houden nader onder de oogen zien; stippen wij slechts aan de moeilijkheden die de finantieele zijde zal meebringen en wat het werkprogram betreft, het verschaffen van voldoende materiaal

(levende paarden voor beslag), dan zullen m. i. deze twee punten alleen al onoverkomenlijke bezwaren voor een stichting opleveren.

Naast de militaire hoefsmidschool die ik als opleidingsinstituut zeer hoog schat en die voor zoo talrijke dienstplichtige hoetsmeden een zegen is, bestaat in ons land de opleiding door het volgen van een tweejaarlijksche cursus in hoefbeslag.

De bedoeling van deze cursussen is om, over het geheele land verspreid, de gelegenheid te bieden zonder veel tijdsverzuim en zonder veel onkosten een vakopleiding te verkrijgen. De opzet van deze cursussen is zeer goed en de resultaten van deze cursussen *kunnen* ook zeer goed zijn, hetgeen dan ook jaarlijks bewezen wordt. De tijdsomstandigheden maken het niet gemakkelijk om steeds de bestaande cursussen van voldoende leerlingen te voorzien en het peil der leerlingen laat dan ook vaak te wenschen over. Dit zijn crisis-moeilijkheden die het systeem niet kunnen aantasten en die zich overal in gelijke omstandigheden zullen voordoen.

Wanneer wij nu eens een tweejaarlijksche cursus bekijken zooals deze behoort te zijn, dan gaan we vooreerst uit van goede leerkrachten, te weten een leider die belang in den cursus stelt en deze belangstelling doorlopend toont en een praktisch onderwijzer die de gave heeft om zijn kennis aan leerlingen over te brengen, dus niet alleen zelf een goed vakman is, doch tevens een goed onderwijzer, streng in zijn eischen en ik zou haast zeggen hij kan vooral in den aanvang niet streng genoeg zijn; hij moet veel eischen van zijn leerlingen en hij kan dit doen wanneer hij zich met zijn volle persoon aan den cursus geeft, met toewijding, ijver en wilskracht. Dan beheerscht hij zijn leerlingen, dan worden zijn opdrachten uitgevoerd en dan hamert hij als het ware zijn kennis in handen en hoofd van zijn cursisten. Zulk cursusonderwijs zal aan het doel beantwoorden en zulk een cursus staat zeker niet achter bij welke school ook. Wij moeten dan echter aan de leerlingen den eisch stellen dat zij ijverig zijn en voldoende vakkennis hebben om den cursus te kunnen volgen, terwijl tevens de patroon bij wien de leerling werkt, zijn medewerking zal behooren te verleenen en den leerling behoort aan te moedigen en vooral ook in de gelegenheid moet stellen om de meeste vruchten van het cursusonderwijs te plukken. Gelukkig zijn er vele zulke cursussen aan te wijzen en ik richt van deze plaats een ceresalut aan hen die hunne krachten en toewijding geven om dit vakonderwijs op zulk een hoog peil te brengen. Daar er practisch gesproken geen schaduw van kans zal zijn om momenteel een burgerhoefsmidschool te stichten, afgezien nog van het feit of dit gewenscht zou zijn, zoo zal een ieder die belang stelt in het hoefbeslagonderwijs, goed doen om de thans bestaande wijze van opleiding, de tweejaarlijksche cursussen, te steunen en te trachten dit onderwijs ten volle aan zijn verwachtingen te doen beantwoorden. Behoudt wat goed is en verbeter dit, wacht u voor veranderingen die kunnen uitwijzen geen verbeteringen te zijn.

Achtspan merriën, ingeschreven in het Stamboek voor het Ned. Trekpaard, die op het dit jaar gehouden concours-hippique te Hoofddorp resp den eersten- en tweeden prijs der viertallen behaalden; eigenaren zijn: M. Immink, J. C. Gehrels, L. Kranenburg en Haartsen, allen te Haarlemmermeer.

VOOR DEN JONGEN HOEFSMID.

Naar aanleiding van het artikel in „De Hoefsmid” d.d. 15 Oct. van den heer Vossers zou ik hieromtrent ook nog wel het een en ander willen uiteenzetten. Mijns inziens worden er meer lastige en vervelende paarden gemaakt dan geboren, daar ze juist meestal van dezelfde eigenaren zijn. Iemand die goed met zijn paarden kan omgaan heeft meestal makke paarden; een minder goede verzorger en koetsier is ook steeds de man die met lastige en vervelende paarden aan de smederij komt. Nu vind ik kwade paarden om te beslaan niet zoo moeilijk als juist die verwende vervelende dieren, die steeds staan te rukken en te draaien. Ik ben het zeer zeker met U eens, dat zachtheid en kalmte de beste manier is om ze zonder ongelukken klaar te krijgen, doch dit gaat goed zoolang het geen vel kost. Maar krijg je een schram aan je handen en ook nog een klap tegen je been, dan gaat bij de meeste smeden de kalmte verloren. Het is juist zooals U schrijft van den man, die het paard bij het hoofd heeft, hangt veel af, in dit geval weer den man die met paarden kan omgaan. Volgens mijn meening moest elke hoefsmid een hoefstal bezitten, want veel paarden die uit de hand moeilijk zijn te beslaan, kan je hierin mak maken, juist omdat de smid daar persoonlijk geen letsel van het paard krijgt. Sinds eenige jaren ben ik in het bezit van een goeden hoefstal met broek. Alle jonge paarden, welke aan de smederij komen en niet dadelijk goed stil staan gaan erin, zoowel tuig- als trekpaarden. Om ongelukken te voorkomen doordat ze zich niet kunnen laten vallen, hang je ze in de broek; wanneer je ze op die manier twee maal beslaat, kun je ze in 't vervolg gemakkelijk uit de hand beslaan. Juist omdat het dan niet noodig is om ze een praam op te zetten en ermee te gaan worstelen, worden ze gerust.

Vorigen zomer kocht een klant van mij een zenuwachtig doch mak warmbloedpaard. Ook tijdens het beslaan was het dier mak, doch erg onrustig en wanneer de merrie klaar was liep het zweet er met stralen af. In overleg met den eigenaar zouden we het eens in den hoefstal probeeren, hetwelk direct best ging. We beslaan haar thans altijd daarin en is ze zeer rustig en begint er niet van te zweeten.

Eenige jaren terug kocht ik voor zachten prijs een mooie doch zenuwachtige hackneyponey, welke om zijn lastigheid bij den smid werd verkocht. Den eersten keer dat wij hem van een paar nieuwe achterijzers moesten voorzien, hadden we met zijn drieën drie uur werk om ze eronder te krijgen. Toen ik het dier een maand in mijn bezit had kon ik zijn achterbeen optillen zoovaak het mij beliefdde en konden hem best beslaan. Later heb ik er nooit meer last mede gehad. Een paard is zoo verstandig dat wanneer je ze goed behandelt en goed verzorgt, ze van je gaan houden evengoed als een hond dat doet, doch moeten ze ook, wanneer ze dat verdienen, op tijd worden bestraft. Dit zit evenwel in den man die er mede omgaat en niet in den smid. Zeker is het dat veel smeden te groot zijn voor het paard en zoodoende de beenen van de paarden te hoog optillen voor een klein mannetje staan ze het best stil en dan evenals U ook opmerkt: hoe kalmer hoe beter.

PAARD EN MOTOR.

Het bekende Fransche tijdschrift „l'Illustration” geeft uittreksels van eenige hoofdstukken van een boek over de Ver. Staten, geschreven door Emile Schreiber, dat dezer dagen verschijnen zal en dat vooral behandelen zal, hoe Amerika reageert op de crisis.

Een deel van hetgeen hij schrijft, is voor onze trekpaardfokkerij bijzonder interessant. Het is een beschrijving van een bezoek, dezen zomer gebracht aan landbouwers in het Midden-Westen, tijdens de geweldige hitte, die ginds geheerscht heeft en waardoor een deel van den oogst vernield werd. Het zijn daar meest allen afstammelingen van Zweedsche, Deensche en Poolsche emigranten, die op middelgroote bedrijven wonen. Hun woningen deden den bezoeker Europeesch aan, ook wat de inrichting betreft, maar zij hebben alle één of meer badkamers.

In deze streken heeft de droogte buitengewone verwoestingen aangericht, maar ongeacht dezen tegenslag, was het moreel van deze landbouwers ongeschokt gebleven. Zij waren allen best te spreken over president Roosevelt, die hun goed geholpen heeft, naar zij zeiden.

Maar allen, evenals de handelaren en fabrikanten, streven er naar hun algemeene onkosten te verlagen en bijna allen hebben het gebruik van tractoren opgegeven, om terug te keeren tot het gebruik van paarden, die, naar zij zeiden, zich voeden met eigenverbouwde producten, terwijl de tractor uitgaven van olie en benzine meebrengt.

Verrassend was het onderhoud met den eigenaar van een kleine boerderij, die, van hout gebouwd, er zóó schilderachtig uitzag, dat ze herinnerde aan een Zwitsersche Chalet. De heer Schreiber ontmoette den eigenaar in het veld langs den weg. Deze boer, een zeer mooie man in het type van president Roosevelt, begroette den bezoeker met zijn strooien hoed in de hand en vroeg hem naar de reden van zijn komst. En toen hij deze vernomen had, luidde het antwoord: „Ge treft het, want ge zult hier zien een boerderij in den stijl van het Nieuwe Amerika („New America”). Eerst werd een remise bezocht, waarin een rijtuig, waarvan de wielen gebaad werden in olie, die met behulp van een benzinelamp verhit werd. Een oud middel, zeide de gastheer, dat velen in dit land vergeten hebben. Maar waar ik tractor, noch auto's, noch autobanden meer gebruik, moet ik wel zelf de wielen van mijn rijtuigen ondoordringbaar maken, teneinde ze op natte terreinen te kunnen gebruiken.

Iets verder bevindt zich een hok voor 300 kippen. Hij haalt er een zitstok uit. Ge ziet, deze zijn zóó gemaakt, dat één man ze bewegen en poetsen kan. Dit is ook het geval met de hooizolders, waarop de eigenaar ieder oogenblik met behulp van een poelie kan klimmen, zooals de Fransche boeren ook doen. Ziet ge deze pomp: het is een handpomp. Het heeft heel wat moeite gekost om er nog één in de Ver. Staten te vinden, maar ik wil geen motor meer.

Maar dan keert ge terug tot de werkwijze van onze Fransche boeren?

Ze zijn slimmer geweest dan wij. Ze hebben het juiste gevoel gehad hun wijze van boeren niet te veranderen, maar vast te houden aan de eenige

bedrijfswijze, die geld opbrengt. Want het doel van een bedrijf is niet om een tentoonstelling van geperfectioneerde machines te zijn, maar om opbrengsten te verkrijgen, die de onkosten overtreffen.

Verwonderd over de origineele ideeën van den gastheer, vroeg de bezoeker dezen of hij werkelijk een boer was.

Ik ben zoon van een landbouwer. Ik werd advocaat en zelfs lid van den Federal Reserve Board te Washington. Ik heb de politiek van kortbij gezien en ken die keuken. Ik weet waarheen ze ons land en andere landen geleid heeft. Daarom heb ik met mijn laatste dollars een terrein gekocht in mijn geboortedorp. Met mijn jeugdervaringen ben ik doende een landbouwbedrijf te stichten, maar één, dat onafhankelijk wil zijn van wat in de buitenwereld gebeurt en waar alles met de hand zal gebeuren. En terwijl hij me uitgeleide deed, gaf hij mij zijn kaartje: Wayland Wells Maggi, Sommer Hill Farm, Bermigton, Nebraska.

Tot zoover het bedoelde artikel. En zonder nu te willen beweren dat alle Amerikanen in hun afkeer zoover gaan als de hier genoemde, een feit is, dat men ginds in toenemende mate aandacht besteedt aan de paarden-tractie en sedert 1932 zoowel in de Ver. Staten als in Canada een toenemende vraag is naar vooral zware trekpaarden. Het kan verkeeren, zei Brederode. En dit woord is dus ook wel toepasselijk gebleken, waar het betreft de gunst, die paard en motor in den landbouw in de wereld genoten. Nam vóór 1932 het aantal paarden in de Ver. Staten als gevolg van het toenemend gebruik van den motor steeds af, sedert is de toename van vraag naar paarden opvallend. Zoo zelfs, dat ginds thans een groot tekort bestaat aan krachtige trekpaarden, terwijl nu ook een tekort aan hengsten, waarvan het aantal in de Prairieprovinciën tusschen 1930 en 1932 met 8000 terugliep, gevoeld wordt.

Zij, die ondanks alles in de toekomst van het paard bleven gelooven, worden dus door de feiten thans in het gelijk gesteld.

(u. *Ons Trekpaard* van 18 Oct. '34.)

INGEZONDEN STUKKEN

In „De Hoefsmid” van 16 October tref ik een stukje van □ aan waarin Z. Ed. het met mijn aanwijzing van voeten wasschen bij paarden tot mijn spijt niet geheel eens kan zijn wat betreft het zich voor dat werk plaatsen aan den linker kant van het paard en vanaf deze plaats zoowel linker- als rechtervoeten voor en achter uitwasschen.

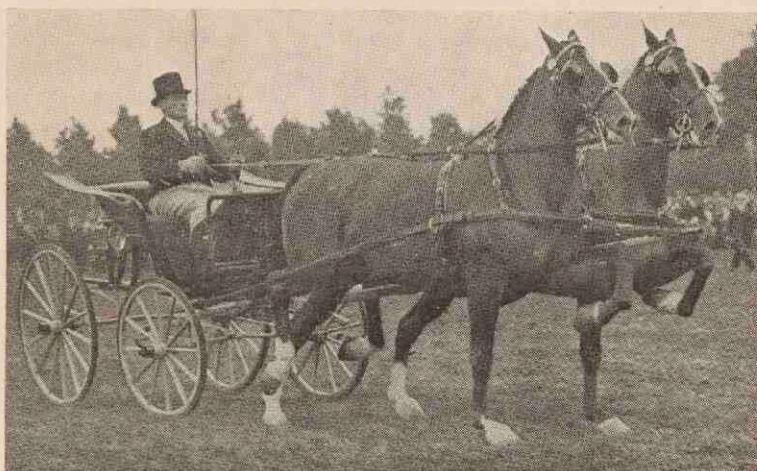
Geachte Heer □, ik ben uitgegaan van het standpunt, dat deze behandeling, zooals ik het van jongs af aan heb geleerd, en zooals het behoort, altijd moet geschieden. Ik ben overtuigd, dat het in het meerendeel der gevallen en op een zeer groot aantal stallen niet geschiedt en worden de meeste paarden met de voeten vol met bagger en slijk maar zoo zonder meer in hun stand of box gebracht. Zelfs heb ik meerdere malen geconstateerd, dat den volgenden morgen bij het poetsen niet eens op de voeten acht

werd geslagen en de verzorger het vuil van den vorigen dag rustig liet zitten, alsof de voeten er niet bij behoorden. Ik geef grif toe, dat het van af den linkerkant behandelen van de voeten bij de paarden, waarop dit werk sporadisch wordt toegepast, moeilijkheden medebrengt en het dan verkieslijker is om het van beide zijden te doen, doch blijf bij mijn beweren, dat *voeten uitwasschen* behoort bij een goede verpleging van het paard in zijn geheel, dus na allen arbeid dient te gebeuren. Het is alsdan een werk waaraan alle paarden wennen en wel op een dusdanige manier, dat in vele gevallen als men den emmer naast het linker been plaatst, het paard dit vanzelf oplicht en als daaraan de behandeling heeft plaats gehad, het het rechter been van zelf oplicht en zoowel voor en achter. Nog nimmer heb ik door *goede* verzorgers zoowel in binnen- en buitenland deze behandeling anders zien doen en heb het zelf ook nimmer anders geleerd.

Ik mag van U aannemen, dat U overtuigd is hoe gemakkelijk het paard in het algemeen alles te leeren is, het is met een paard als met vele andere dieren en zelfs menschen: zooals men went, heeft men ze. Natuurlijk moet een jong paard of een paard, dat van een stal komt, waaraan het aan deze behandeling niet gewend is, het geleerd worden, doch dat is in enkele dagen, hoogstens een week gebeurd. Summa Summarum, doet bovengenoemde arbeid aan twee kanten bij een paard, die er niet aan gewend is, doch op een stal waar de paarden voor 100% worden verpleegd, dient deze arbeid van af een kant te geschieden.

A.G.

EEN EXTRA SPAN LANDBOUWUITGPAARDEN.

Diana en Helga (moeder en dochter) eig. de heer A. A. ten Bos te Almelo. Beide paarden, die als druppels water op elkaar gelijken, zijn in Gelderland gefokt door den heer M. G. van Vulpen te Kerk-Avezaath en hebben dit jaar op concoursen hippique veel lauweren geoogst.

Een landelijk tafereel. Het ruiterhuwelijk van den heer Gehrels en Mej. Biesheuvel.
 De stoet der Landelijke Rijvereniging Ritm. de Kruyff te Halfweg (N.H.) op weg naar het Raadhuis. De
 coupé bespannen met twee verenigingspaarden, bestuurd door den voorzitter met naast hem den secretaris.
 Voorop de standaard der L. R. Ritm. de Kruyff en de Vennepers-ruiters.

EXAMEN RIJKSDIPLOMA HOEFSMID.

De laatste dagen dat dit examen dit najaar zal worden afgenomen zijn 22 en 23 November.

Tot en met 14 Nov. zijn geslaagd:

J. Meyer te Nieuw Weerdinge gem. Emmen, K. Nap te Bedum, A. J. Ypey te Oosterhoogebrug gem. Noorddijk, C. G. Guequière te St. Maartensdijk, J. Silderhuis te Oostmarsum, P. van de Ven te Son, B. Bruins te Hoogersmilde, H. Vleems te Emmen, W. Bolt te Kalham, A. v. d. Meulen te Winsum (Gr.), M. Ambergen te Dalen, J. B. Ahlers te Raalte, J. G. W. Blumer te Gendringen, G. J. Gemmink te Breedenbroek gem. Gendringen, R. de Groot te Diever, J. Duinkerken te Tongeren gem. Wijhe, A. Hummel te Ruinerwold, G. A. Tijken te Doetinchem, A. M. Veltmaat te Dalfsen, A. Watten te Ruinerwold, G. J. Haank te Doetinchem, E. G. Zeevalking te Varsevelt, A. v. d. Velde te Rolde, D. A. Oonk te Bornerbroek gem. Borne, J. A. Olde Dubbelink te Denekamp, A. J. J. Leferink te Albergen gem. Tubbergen, W. M. Eijmen te Doetinchem, J. Brouwer te Dieren, J. H. Berseling te Vierakker gem. Warnsveld.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als Hoefsmid. Door aanmelding van nog meerdere kandidaten voor het bovengenoemd examen is de rooster van de examendagen gewijzigd, n.l. 15 November is komen te vervallen en 22 en 23 November zijn eraan toegevoegd.

— Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort. Op 17 October l.l. is geslaagd voor het examen van hoefsmid de dienstplichtige der artillerie (2e ploeg 1933) D. J. Maatkamp.

LITERATUUR OVERZICHT.

In het Augustusnummer van de Zwitsersche hoefsmid behandelt prof. Dr. E. Schwendimann het *beslag van den steltvoet bij volwassen paarden*: wij ontleenen aan dit artikel het volgende:

Onder steltvoet verstaat men een blijvend veranderde stand waarbij de koot steil staat, en zelfs nog een stand kan aannemen tegenovergesteld aan de natuurlijke zoodat het kootgewricht naar voren gericht is.

Oorzaak van het lijden is hoofdzakelijk een ziekelijke aandoening van een der gewrichten van den onderhoed of van de pezen van den ondervoet, zoodat men wel spreekt van peessteltvoet en van gewrichtssteltvoet (beenige steltvoet). Bovendien kent men nog den aangeboren steltvoet van het veulen en den steltvoet bij oudere veulens.

De peessteltvoet bij werkpaarden komt als regel aan de voorbeenen voor en zelden aan de achterbeenen, doch als regel steeds eenzijdig. De oorzaak is gelegen in een slepende ontsteking van de versterkingsband van de pees van den hofbeenbuiger. De ontsteking van deze versterkingsband heeft een sterke bindweefselontwikkeling ten gevolge welke in en om de pees woerkt, hard wordt en een verkorting van de pees tengevolge heeft. Men noemt dit wel een peesklap.

De koot gaat geleidelijk aan steiler staan tot zelfs overkoot toe. De gang van het paard wordt eerst onzeker, dan stoot het paard aan en een hevige mate van kreupel loopen zal er mede gepaard gaan. De hof gaat ook van vorm veranderen daar het hofbeen een rechten stand gaat aannemen. De toon van den hof wordt het meest belast, de verzenen worden gespaard, deze groeien dan zonder veel af te slijten en aldus ontstaat de *bokhof*.

Wanneer bij het achterbeen de aanleiding tot het ontstaan van den steltvoet gelegen is in een aandoening van de pees van den hofbeenbuiger even boven het kootgewricht, dan zal de hof slechts met den toon op den bodem rusten. De pees zal verdikt aanvoelen, pijnlijk zijn bij druk en ook de peesscheede zal warm en pijnlijk zijn. De kreupelheid zal in den regel genezen kunnen worden. Is echter de oorzaak van de peessteltvoet gelegen in een aandoening en verkorting van de pees van den kroonbeenbuiger, dan bestaat ook wel een steile kootstelling en een stijve en onzekere gang, doch de hof zelf is dan minder steil en wordt ook vlak neergezet.

De bij peesontsteking optredende steile kootstand komt door de mindere pijn die het aannemen van dezen stand meebrengt. Later zal zich hieruit echter de steltvoet gaan ontwikkelen en worden de veranderingen aan de pezen, banden, gewrichten en hof blijvend.

De beenige steltvoet komt minder voor en ontstaat door te veel gebruik, vooral op harden bodem, door beslagfouten als het scheef besnijden van den hof en het foutief passen van het ijzer tenopzichte van stand en belasting. Deze vorm van steltvoet berust op een stijfheid in het hofgewricht tengevolge van veranderingen in de gewrichtsholten, van de versterkingsbanden of van ander weefsel dat het gewricht omgeeft. De beoordeeling van den beenigen steltvoet is dan ook altijd ongunstig daar het ongeneeslijk is en met kreupelheid gepaard gaat. Ook door operatie, de z.g. zenuwsnede, dus het ongevoelig maken van den ondervoet, zal geen verbetering intreden daar het hier een mechanische kreupelheid betreft. Hoewel het in den tegenwoordigen tijd nu de waarde der paarden zooveel minder is en dus paarden met gebreken spoediger opgeruimd zullen worden, niet zooveel meer voor zal komen dat paarden met dit gebrek behebt, in dienst gehouden worden, zoo moet toch de hofsmid het juiste beslag hiervoor kennen. Als hoofdvereischte geldt dan dat het paard vlak op moet treden dus gelijk en gelijktijdig met beide hofhelften den bodem moet raken. Vervolgens moet de elasticiteit

in den hoof zooveel mogelijk bevorderd worden en behouden blijven; de straal, de steunsels en de hoornzool moeten dan ook gespaard worden. Bij het besnijden van den hoof zal men moeten trachten koot en hoof in dezelfde richting naar den bodem te doen verloopenen want een naar achteren gebroken voetas doet de pees van den hoofbeenbuiger overmatig belasten. Heeft de steltvoet zich eenmaal ontwikkeld, dan komt het er verder op neer om door het beslag de bruikbaarheid van het paard zoo goed mogelijk te houden en het verder gaan van het lijden te beperken. De steltvoet zelf toch is ongeeneeslijk. Bij het beslag komt nu de gulden regel uit de leer van het hoofbeslag naar voren, n.l. op die plaatsen waar de hoof lijdt of meer belast wordt, wordt het hoorn gespaard en wordt de draagvlakte op het ijzer vergroot, terwijl overigens zooveel mogelijk een gelijkmatig optreden en dragen zal moeten worden bevorderd.

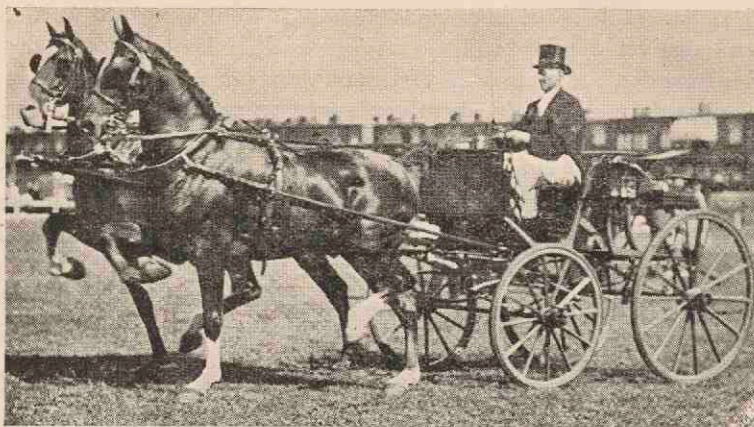
De verzenen moeten dus hoog worden gelaten, helaas wordt vaak het tegenovergestelde gedaan en tracht men door het laten zakken der verzenen aan den hoof een meer regelmatigen vorm te geven, hetgeen natuurlijk op een groote pijnlijkheid bij het staan en loopen zal neerkomen. Verder zal men een ijzer met kalkoenen of met verdikte takken gebruiken, het laatste bij geringe graden van steltvoet. Wat de hoogte der kalkoenen betreft, deze zal afhangen van den graad van den steltvoet en moet zoodanig genomen worden dat het paard met de geheele bodemvlakte van het ijzer op kan treden.

Bij beginnende steltvoet zal men den toon wijd uitsmeden, dus bodemwijd, de nagelgaten ver naar achteren aanbrengen, staal in het toongedeelte inlassen en een sterke toonlip maken, waarbij vermeden moet worden, deze in te laten. Gaat de steltvoet met bokhoef gepaard, dan zal men het toongedeelte van het ijzer tot een snavel uitsmeden, waarbij kalkoenen naar behoefte worden gebruikt.

In de Belgische Hoefsmid (Sept.-Oct.-nummer) staat vermeld de uitreiking der diploma's der Staats Practische Middenschool van Hoefsmederij. Van de 90 candidaten zijn er 65 geslaagd, terwijl 30 zijn uitgesteld.

De nieuwe cursus 1934-'35 is met 150 nieuwe leerlingen begonnen.

In de laatste maanden mochten wij als nieuwe abonné's noteeren: H. H. Nijhout, smederij te Lenthe gem. Dalfsen; Ant. Koops, rijksgedipl. hoefsmid, Weijker gem. Beilen; Fr. Darmois, rijksgedipl. hoefsmid te Harderwijk; E. Kremer, smederij te Bornerveen gem. Gieten; H. Vos p/a T. Zondag, smederij te Vries; Joh. H. Heuvel C33 te Laken (Geld.); A. Klarenbeek, 1e Brandenburgerweg 35, De Bilt; A. Wabben, smid te Ruinerwold (Drente); A. Hummel p/a v. Veen, smid te Ruinerwold (Drente); Ten Have, directeur openb. slachthuis, Winschoten; J. Meijer, smederij, Weerdingermund gem. Emmen; A. v. d. Velde, smederij te Rolde; H. Geertsema, smederij te Slochteren; Z. P. Dijkhuis, smederij te Scheemda; W. G. Kobussen, Azewijn 53, Post Zeddam; Eskes, smederij te Ruurlo; D. Beltman p/a Veldwachter, smederij te Bathmen; H. J. J. Brands, Nieuwedijk te Didam; A. P. IJsseldijk, Leesten gem. Warnsveld; G. H. Hanekamp p/a H. J. J. Klein Molenkamp, Stationstraat te Vaassen; Th. H. J. Arentsen, Kleindorp, Wehl E. 73; J. A. Meijer, smederij te Zevenaar.

Winmoor King en Hawaian Minister v. Gebr. v. d. Haar te Zeist.
Deze van vroeger bekende hackney's zijn dit jaar weer in ons land
teruggekeerd en namen direct weder met succes aan de
concoursen hippique deel.

Onze Uitgave op Hippisch Gebied!

„Van achter de Meute” door SONNEUR (Mr. Jos. J.
A. Gillissen), 208 blz. Rijk geïllustreerd. Prijs geb.
f 3.75, Franco per post f 4.—

„Paardrijden”, leiddraad voor Amateur-ruiters, door
J. EBBINK. Prijs f 1.50, Franco per post . . . f 1.60

„Vrijheidsdressuren” door H. J. LIJSEN. Rijk geïll.
Prijs f 1.—, Franco per post f 1.05

„Het Fotografeeren van paarden”, door Mr. M. C. VAN
DER MINNE. Rijk geïll. Prijs f 0.75, Franco p. p. f 0.80

„Langs den Weg” door AUG. DIEMONT Sr. Prijs
f 0.25, Franco per post f 0.30

„De Hoefsmid”, geïllustreerd maandblad. Abonnements-
prijs per jaar f 3.—

N.V. DE ZUID-HOLLANDSCHE
BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ

Giro 14908 - Wagenstraat 70, Den Haag - Tel. 117500*

Mede verkrijgbaar door tusschenkomst Boekhandel

Goede boeken

zijn voorname geschenken!

De onderstaande titels zijn alle verschenen in de z.g. Cultuur-Serie, waarin alleen de allerbeste boeken zijn opgenomen:

„*Volk in Tweestrijd*” door NIS PETERSEN.

Een boek dat ver boven het tijdelijke uitkomt en dat den mensch een weerspiegeling geeft van zich zelf in zijn rijke kleurschakeering.

Petersen toont hierin zijn groote meesterschap. Vertaald door Dr. Annie Posthumus, verzorgd door Anton Pieck.

„*De Straat der Sandalenmakers*” door NIS PETERSEN. Standaardwerk uit de moderne wereld-litteratuur, fenomenaal beoordeeld door alle groote en bekende critici. Dit boek heeft U iets te zeggen!

„*Morgenstond*” door R. C. HUTCHINSON.

Voor Nederland bewerkt door Willy Corsari, die ons na haar lezing schreef: „Een gróót boek, een zeldzaamheid”.

„*En de Jaren gingen voorbij...*”, de geschiedenis van Dr. SUTHERLAND, vertaald door Mevr. J. E. Gorter—Keyser.

„De tegenhanger van „San Michele”; dit zegt U genoeg!

„*Een Vreemdeling kwam en ging*” door URSULA PARROTT, vertaald door W. J. A. Roldanus Jr. Met een intens indringingsvermogen teekent Parrott het zieleleven van een jonge vrouw en een ouderen man in hun mooiste liefdesmomenten.

„*De Maagd van Jürgen Doskocil*” door ERNST WIECHERT, bekroond met den gouden literatuurprijs. Vert Mr. P. J. A. Boot.

De laatste dramatische kroniek van wijlen Henri Borel was gewijd aan dit diep doorvoelde boek, waarvan hij letterlijk zeide: „geen woorden te kunnen vinden, goed genoeg om de groote schoonheid van dit werk te kunnen beschrijven”.

Uitgaven van de

ZUID-HOLL. UITGEVERS-MIJ - DEN HAAG

„..... ja, — maar

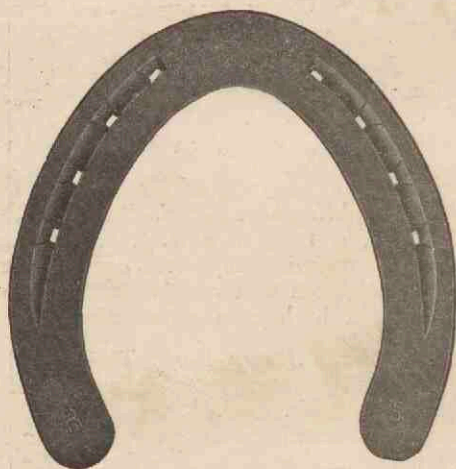
„DE OVERWINNAAR”

is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

DE HOEFSMID

Officieel Orgaan van de Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—

voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: Dr. R. H. J. Gallandat Huet, te 's-Gravenhage

Uitgave van de N.V. Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD: Cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag. — De waarde van het plaatijzer van „Stark-Guther“. — Het zoolsteunijzer. — Opzet aan ijzers en stuiken voor toon en zijlippen. — Verslag van het Najaarsexamen 1934 ter verkrijging van het Rijksdiploma als hoefsmid. — Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag. — Literatuur overzicht. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Adv.

CURSUS VOOR ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

Het zal zeer zeker voor allen die het hoefbeslag een warm hart toedragen, een vreugde zijn om te vernemen dat de Minister van Oeconomische Zaken, op voordracht van den Inspecteur van het Landbouwonderwijs, weder toegestaan heeft, dat deze cursus, die eenige jaren door de tijdsomstandigheden en de daardoor gedwongen bezuiniging, stilgelegd heeft, met ingang van 1935 weder wordt herboren.

Een vreugde niet alleen door het openstellen van de gelegenheid voor den intelligenten hoefsmid om zich voor het hoogste kunnen in zijn vak te bekwamen, doch vooral ook een vreugde, omdat de Regeering juist in deze donkere tijden het belang hoog wil houden van een goede kern van vaklieden, de ambitie in het vak wil aanwakken en aldus getuige geeft van een goed begrip n.l., dat in de moeilijkste tijden de eischen hoog worden gesteld en dus alles in het werk moet worden gesteld, opdat de vakman aan deze eischen kan voldoen.

Wij zien niet direct in elken pas gediplomeerden onderwijzer een leeraar aan een cursus in hoefbeslag, dit zou niet mogelijk zijn en zeer velen zullen zelfs nooit in de gelegenheid komen zich aan een cursus te verbinden; doch wel zien wij in hem een vakman van de bovenste plank, die zich door liefde voor het vak alle moeite en opofferingen getroost heeft om deze onderscheiding machtig te worden. Van hem zal een groote invloed uit kunnen gaan; niet alleen het onder hem werkend personeel zal hij instrueeren en bezielen, doch ook in zijn omgeving zal zijn voorbeeld een goede strekking hebben.

Door het instituut van onderwijzers wordt over het geheele land een stempel op het hoefbeslag gedrukt; zij zijn de voorbeelden waarnaar de anderen zich moeten trachten te richten. Een sterke bond van onderwijzers, die door de zelfde drijfveeren n.l. een groote liefde voor het vak, zich opge-

werkt en vereenigd hebben, zal de kern moeten zijn voor het hoefsmidsgilde, en zij zijn dus heden ten dage, hetgeen in vroegere eeuwen de gildemeesters waren.

Het was dan ook zoo juist gezien van wijlen Prof. Dr. Kroon, dat hij hiernaar streefde en dat hij er in geslaagd is om den cursus voor onderwijzers in het leven te roepen en jarenlang te leiden, zal altijd een groote voldoening voor hem zijn geweest.

Deze nu komende cursus zal de eerste zijn, die zijn kundige leiding en zijn oprechte belangstelling zal moeten missen; wij betreuren dit allen zeer en op dit moment herdenken wij hierbij nogmaals zoo gaarne alles wat hij voor het hoefbeslag gedaan heeft en zijn hem hier dankbaar voor.

Dr. van der Plank, de nieuwe leider van de cursussen voor onderwijzers in praktisch hoefbeslag roepen wij een hartelijk welkom toe en wij zijn er van overtuigd, dat de leiding in zijne handen goed verzorgd zal zijn; zijn langdurige werkzaamheid onder prof. Dr. Kroon en zijn uitgesproken belangstelling in het hoefbeslag zijn hiervoor een waarborg. Moge het hem en zijn deskundigen medewerker gegeven zijn telken jare verscheidene jonge hoefsmeden tot het brevet op te leiden, alsdan zal de Vereeniging die hen verbindt, bloeien en groeien tot heil van het hoefbeslag.

DE WAARDE VAN HET PLAATIJZER VAN „STARK-GUTHER”.

Voor enkele jaren terug werd algemeen bij paarden die gevoelige zolen hadden tengevolge van plat-, vol- of knolhoef lederen zolen aangelegd, om deze te beschermen.

Thans is dat niet meer het geval en wordt in dergelijke gevallen een ander beslag gebezigd door voornoemd, althans door vooraanstaande hoefsmeden en wel het plaatijzer van Stark-Guther.

Dit ijzer is geboren uit den nood der tijden.

Toen in de oorlogsjaren in Duitschland evenals in de meeste landen, het leer schaars en zeer duur werd, kwamen bovengenoemde heeren Stark-Guther op het idee, of misschien een ijzeren plaat als hoefijzer het leer kon vervangen.

Na gehouden proeven bleek alras dat bedoeld ijzer het leer niet alleen kon vervangen, doch zelfs veel beter was. Naar ik meen is het ijzer allereerst bij een paard dat leed aan hoefbevangenheid ondergelegd en het resultaat was zeer bevredigend.

Na dien is het natuurlijk veelvuldig toegepast in dergelijke gevallen en is gebleken dat dit beslag oneindig beter was dan ijzers met lederen zolen, niet alleen bij knolhoeven, maar ook bij plat- en volhoeven.

Spoedig werd in ons land het ijzer bekend en vervaardigd aan het Instituut voor Hoefkunde te Utrecht, alwaar ook proeven werden genomen.

Ieder gedipl. hoefsmid die nadien opgeleid is aan het Instituut als onderwijzer in practisch hoefbeslag, heeft het ijzer leeren kennen.

Vele van hen die later les hebben gegeven aan een cursus in hoefbeslag,

hebben hunne leerlingen, in het 2e gedeelte van den cursus, het plaatijzer laten maken.

Daar het onderleggen van het ijzer met de meeste zorg moet geschieden en eenige bedrevenheid eischt, wordt het zelden ondergelegd.

Het zijn dan ook uitsluitend de onderwijzers in practisch hoefbeslag en andere vooraanstaande hoefsmeden, die het ijzer bezigen.

Aanvankelijk alleen ondergelegd bij knol- en volhoeven, bleek spoedig, dat ook in vele andere gevallen het ijzer meer waarde had dan tot nu toe gebezigde abnormale ijzers, voor het vrij leggen van een of ander gedeelte van den draagrand en waar in de meeste gevallen een balkijzer voor werd ondergelegd, is het plaatijzer verre boven een balkijzer te verkiezen.

Laat ik u een paar ernstige gevallen noemen die niet met balkijzers waren te genezen.

In 't eerste geval betrof het een paard met een kwartierscheur in een der voorhoeven, waaruit dikwijls bloed te voorschijn kwam. Toen het paard bij ons aan de smederij kwam was de scheur reeds 2 jaar oud.

De eigenaar had den dierenarts bij ons geraadpleegd en in overleg met dezen werd een balkijzer ondergelegd, en de scheur op gewone wijze behandeld. Na enkele beslagperiodes was nog geen beterschap ingetreden, waarom ik den dierenarts voorstelde eens een plaatijzer van „Stark-Guther” onder te leggen, hetwelk geschiedde.

Niettegenstaande het paard zoo wat dagelijks dienst deed op harde wegen, trad na verloop van 7 à 8 weken eenige beterschap op en een halfjaar nadien was de hoef volkomen genezen.

Ook bij een ander geval werd de groote waarde van het plaatijzer bewezen.

Einde Juni kwam een landbouwer uit een naburig dorp met een paard bij ons aan de smederij met verzoek het te willen beslaan. Zijn smid had hem voorgesteld, om het paard bij ons te laten beslaan, omdat hij onder één zieke hoef geen ijzers kon houden. Het paard was langen tijd kreupel geweest, als gevolg van de zieke hoef en van dien aard dat het dier voor de verzekering was afgekeurd.

De hoef was beslagen met een balkijzer, waaraan 2 groote lippen waren gelascht, ongeveer 6 bij 7 cM.

Toen dit ijzer afgenomen was bleek dat de geheele buitenwand los van de zool was. De afstand van zool tot wand bedroeg 2 à 2½ cM. De zool was daardoor erg doorgezakt.

Nadat de hoef was besneden en we een ijzer moesten maken, bleek hoe moeilijk het was deze hoef te moeten beslaan. Eindelijk kwamen we tot de conclusie dat het plaatijzer van Stark-Guther, het eenige was om te trachten den hoef te herstellen.

Kort geleden is het dier voor de derde keer aan de smederij geweest en het resultaat is verrassend.

De hoef is bijna normaal geworden, dank zij het plaatijzer.

Ook bij brokkelhoeven doet het plaatijzer goede diensten.

Voorheen werden algemeen onder brokkelhoeven, lichte ijzers, ijzers met 3 lippen en ook wel balkijzers gelegd. Hoeveel keeren hebben we

kunnen constateeren, dat de hoeven totaal door de ijzers heen zakten en zoodoende de wanden waren afgescheurd, wegens onvoldoend ondersteunen der zool.

Laten de hoefsmeden die voor dergelijke gevallen komen te staan eens een proef nemen met het plaatijzer en ze zullen ondervinden welk een goed beslag dit in deze is.

Door voorgenoemde feiten heb ik willen aantonen, de waarde van het plaatijzer, niet alleen bij knolhoeven (dat was genoegzaam bekend), maar bij vele andere hoefgebreken, als scheuren, losse en holle wand, brokkelhoeven en gevoelige hoeven tengevolge van plat- of volhoef.

Dit ijzer moet veel meer gebezigd worden door de gedipl. hoefsmeden.

Hier is weer een taak die de onderwijzers van hoefbeslagcursussen ter dege moeten behandelen.

Balkijzers maken en onderleggen wordt op cursussen, zoowel op doode hoeven, als bij het levende paard voldoende beoefend.

De leerlingen dienen echter ook volledig op de hoogte te worden gesteld, met het maken en onderleggen van het plaatijzer, te beginnen op doode hoeven. Het spreekwoord, waar het getij verloopt, moeten de bakens worden verzet is ook hier van toepassing. Het balkijzer heeft grootendeels afgedaan.

Ook het ketelijzer, voorheen het speciale ijzer voor volhoeven heeft afgedaan. Hoe moeilijk was het maken van dit ijzer en moeilijk ook het onderleggen, dat zullen zeker alle hoefsmeden met mij eens zijn.

Angstvallig werd toen de zool gemeden om ze toch vooral niet op het ijzer te laten rusten en dat kon inderdaad ook niet.

Daartegenover hebben we nu het plaatijzer, dat veel gemakkelijker is te maken (het onderleggen eischt meer routine) en de hoeven worden er aanmerkelijk door verbeterd, wat met een ketelijzer niet het geval is.

Het ijzer is gemakkelijk te maken wanneer men beschikt over een platen-schaar; men gebruikt plaatijzer van 6 à 8 mM. alnaar gelang het paard dienst moet doen. Na het besnijden van den hoef neemt men de maat op een stuk carton. Is het ijzer uitgeknipt dan boort men op de plaats waar de punt van de straal ligt een gat ter grootte van plm. 20 mM.; daarna knipt men het gedeelte, waardoor de straal komt te liggen, uit.

Hierna slaat men aan iedere zijde zooveel stampgaten als noodig is, in elk geval op die plaatsen waar men kan nagelen.

Het ijzer heeft, wanneer de paarden niet te veel afwijken in stand en gang een langere levensduur dan het gewone hoefijzer.

Ik hoop, dat ik door den inhoud van dit schrijven, waarin ik slechts een paar gevallen heb genoemd, meerdere zou ik kunnen noemen, doch dat acht ik onnoodig, voldoende heb aangetoond, welke waarde het plaatijzer voor ons heeft, én hoe het tot heil is van het paard met gevoelige voeten, scheuren, enz.

Appingedam.

M. Ritsema.

HET ZOOLSTEUNIJZER.

't Is geen nieuws, als ik vertel, dat de opvattingen in het hoefbeslag over het meedragen van de zool zich in de laatste 20 jaar geheel gewijzigd hebben.

Als ik me niet vergis, is in de mobilisatiejaren het ijzer van Stark-Guther voor beslag van volhoeven en knolhoeven in zwang gekomen. Ik herinner me een rondschrijven, dat de militaire paardenartsen toen kregen van den toenmaligen Chef van den Militairen-Veterinairdienst, wijlen den kolonel-paardenarts Reinenberg, waarin de beschrijving en afbeelding werd gegeven van het ijzer van Stark-Guther en den paardenartsen werd aanbevolen, dit beslag bij vóórkomende gevallen van vol- en knolhoeven toe te passen.

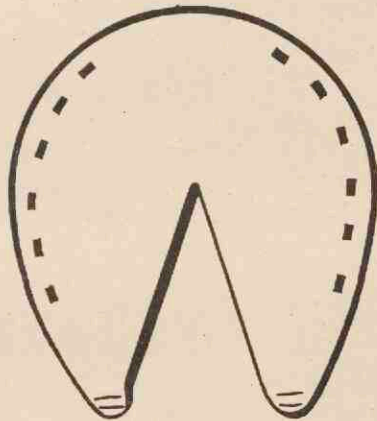
Door mij is toen dit ijzer in meerdere gevallen aangewend in de Etappen-Ziekenstallen te Rotterdam en later herhaalde malen in de praktijk. En met buitengewoon succes!

Voor degenen, die dit ijzer niet kennen, geef ik hier een afbeelding. Het is uitgehakt uit plaatijzer ter dikte van $\pm \frac{3}{4}$ cM.

De straal is uitgesneden, aan beide takuiteinden zitten opstaande lipjes, die tegen de verzenuiteinden (steunselhoeken) moeten aansluiten, om te voorkómen, dat de ijzers tengevolge van het optreden op de verzenen (zg. dubbelslag na hoefbevangenheid) niet naar voren zullen verschuiven. Verder ontbreekt de toonlip en zijn meer nagelgaten aanwezig, welke ook verder naar achter zijn geplaatst, voor 't geval het voorste wandgedeelte zich voor nagelen minder goed zou leenen.

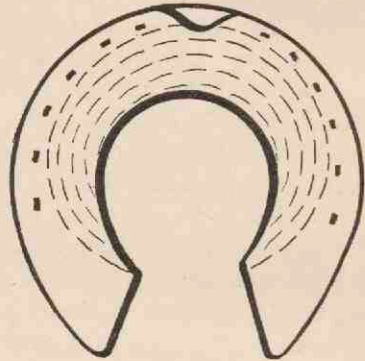
Dit ijzer is op eenvoudige wijze te maken en onder te leggen als de zoolvlakte van den hoef een plat vlak is. Minder eenvoudig wordt de zaak echter, als de zool bol is, dus bij knol- en volhoeven. In deze gevallen moet dus het ijzer hol geklopt worden en wel zoodanig, dat het ongeveer het negatief wordt van de bolling van de zool. Iedere smid, die zich wel eens met zoo'n karwijtte belast heeft gezien, zal hebben ervaren, dat het nog niet zoo gemakkelijk is, dit ijzer goed passend te maken. Een eerste eisch van dit beslag is: over de geheele draagvlakte een gelijkmatig verdeelden druk te krijgen. Is dit niet het geval en drukt bijv. het ijzer op een bepaalde plaats te sterk in de zool, dan kan men er vast op rekenen, dat paard en eigenaar spoedig met ernstige klachten terugkomen.

Laat dus de groote voordeelen van een goed passend ijzer volgens Stark-Guther onbetwist aanwezig zijn, het smeden en vooral het passen zal zooveel tijd in beslag nemen, dat menige smid er daarom maar niet aan begint en zich maar liever behelpt met een of ander ouderwetsch ijzer, waarvan de voornaamste eigenschap is: een zoo groot mogelijke afhelling, opdat de pijnlijke zool maar niet zal drukken.

Het groote bezwaar tegen het ijzer van Stark-Guther is dan de moeilijkheid om het goed passend te krijgen en dit zal ook wel een algemeen gebruik in den weg blijven staan.

De vraag is nu: is er aan dit bezwaar tegemoet te komen? Zeer zeker; het hiernaast afgebeelde „zoolsteun-ijzer”, dat vele smeden niet onbekend meer zal zijn, heeft genoemd bezwaar in veel minder mate. Daarnaast heeft het alle voordeelen, wat betreft de gunstige werking op zieke hoeven behouden.

Dit ijzer wordt gesmeed uit een staaf van ± 1 cM. dik en ± 5 cM. breed, wordt net eender „gezet” als een gewoon ijzer, voorzien van een toonlip, méér nagelgaten worden gestampt (indien noodig ook verder naar achter), de takken schuin afgehakt in de richting van de zijdelingsche straalgroeven, weinig garnituur gegeven en weinig langer dan de voet gepast.

Dit ijzer heeft het voordeel boven dat van Stark-Guther, dat het veel gemakkelijker is te bewerken en vooral veel gemakkelijker is te passen op een bolle zoolvlakte. Want men heeft veel meer gezicht op het werk, doordat slechts een gedeelte van de zool wordt bedekt.

Dit zoolsteunijzer heeft van de goede eigenschappen van het ijzer volgens Stark-Guther niets ingeboet, doordat er voldoende steun van de zool overblijft. Bij knolhoeven (hoefbevangenheid) b.v. komt het er bij het steunen van de zool hoofdzakelijk op aan, dat het ijzer zóó breed is, dat de voorrand van het hoefbeen erdoor wordt bedekt. Het is dus zaak, dat men de opgewipte en uitgeweken toon van knolhoeven zoo radicaal mogelijk wegneemt, de toonwand dus recht maakt, waardoor het ijzer wel zóóver in den toon opschiet, dat de vereischte steun van het hoefbeen is verkregen. De bovenlip die bij het ijzer volgens Lafosse-Guther is weggelaten, hindert m. i. in 't geheel niet (mits natuurlijk niet te vast aangehaald). De toonlip geeft onschatbare gemakken bij het passen en is bovendien een sieraad.

De lipjes aan de takuiteinden zijn geheel overbodig.

Een op de zool gepast ijzer zit veel vaster dan een gewoon ijzer, zoodat geen vrees behoeft te bestaan voor het naar voren schuiven. Wat het passen van het zoolsteunijzer betreft, geef ik in overweging, dit niet zwartwarm, maar met roodgloeiend ijzer te doen. Een roodgloeiend ijzer, dat *even* op den hoef wordt gedrukt heeft het voordeel, dat de schroeiplekken zich duidelijk afteekenen. Deze plekken van te groote druk raspt men af, past weer *even*, raspt weer enz., totdat een goede aanpassing is verkregen.

Het spreekt vanzelf, dat het ijzer op gezicht eerst zoo goed mogelijk van vorm en uitholling moet zijn gesmeed, alvorens men gaat passen. Ziet men bij de eerste maal passen, dat een of ander zoolgedeelte schroeit en niet het naburige wandgedeelte, ga dan niet verder, maar klof eerst het ijzer daar ter plaatse wat meer uit. Een gevaarlijke plaats van te groote druk bij

knolhoeven is natuurlijk het zoolgedeelte vóór de punt van de straal (voorrand van het hoeftbeen). Wees dus op deze plaats uiterst voorzichtig. Zou dus de binnenrand van het ijzer in het toongedeelte het eerst de zool schroeien, herstel dit direct, want dit is de grootste fout, die men bij het beslag van knol- en volhoeven kan maken.

Als het ijzer koud gemaakt is, vergewisse men zich eerst nog even, dat het goed vast ligt en bijv. niet hobbelt: het zou tengevolge van het „opslaan” van de nagelgaten iets verzet kunnen zijn.

Wat het roodgloeiend passen betreft, mijn meening is, dat een roodgloeiend ijzer, *even* op den hoof gedrukt, minder dieptewerking zal hebben en dus minder hoornzellen in de diepte zal vernielen dan een zwartwarm ijzer, dat langer op den hoof wordt gehouden.

Bij het passen van het zoolsteunijzer is het noodig, dat op beide ijzerhelften tegelijk dezelfde druk wordt uitgeoefend. Het passen van het ijzer, vastgehouden en alleen aangedrukt met een doorslag geeft aanleiding tot fouten, nl. het teveel schroeien van de aangedrukte zijde, waardoor nooit een gelijkmatige aanpassing wordt bereikt. Druk dan de andere ijzerhelft bijv. met de rasp aan.

In sommige gevallen kan het noodig zijn, tusschen ijzer en hoof een laag hoeftlederkit, kurkkit of kunsthoorn aan te brengen. Daartoe maakt men dit materiaal in kokend water kneedbaar, brengt een laag op de zool aan, nagelt het ijzer met 2 of 3 nagels vast (een beetje vlug werken) en laat het paard op het been rusten door het andere op te nemen. Het nog warme materiaal verdeelt zich nu gelijkmatig over de heele draagvlakte van plaatsen van grooteren druk naar plaatsen van minderen druk en zodoende wordt een ideale aanpassing verkregen.

Het zoolsteunijzer bewijst niet alleen goede diensten bij vol- en knolhoeven, ook bij plathoeven, al of niet gepaard met losse wand, brokkelige wand, hoornscheuren en andere afwijkingen is het zeer doelmatig.

Bij plathoeven is de bewerking uit den aard der zaak zeer eenvoudig. Men behoeft de zool, wand en steunsels slechts goed vlak te maken en het vlakke ijzer nauwkeurig te passen. Het is aan te bevelen, de scherpe binnenrand van de draagvlakte van het ijzer, te breken. Een opzet is bij dit ijzer evenzeer gewenscht als bij gewoon beslag.

B. Crezée.

OPZET AAN IJZERS EN STUIKEN VOOR TOON EN ZIJLIPPEN.

Van een onderwijzer in hoeftbeslag, onderwijs gevend aan een cursus, ontving ik de volgende vragen:

Is opzet aan ijzers strikt noodzakelijk bij verschillende standen, zooals onderstaand, weeke kootstelling, bokbeenig, steil in de koten, struikelaars en verbeend hoeftkraakbeen, aangezien de meeste ijzers door opzet verprutst worden.

En is stuiken voor toon en zijlippen noodzakelijk? Ik laat dit doen omdat hierdoor de ijzers een beter aanzien krijgen.

Ik dacht goed te doen, deze vragen door middel van „De Hoefsmid” te beantwoorden, daar er mogelijk meer onderwijzers zijn die hier belang in stellen.

Als eerste zou ik zelf de vraag willen stellen, waarom moet een ijzer verprutst worden door 't geven van een opzet?

Mij dunkt dat hij die door bovengenoemde bewerking het ijzer verprutst, de naam van hoefsmid niet waard is.

Of opzet aan voorijzers noodzakelijk is, wijst in bijna alle gevallen de afslijting der oude ijzers aan. Ik voor mij heb de overtuiging, dat een opzet, mits goed toegepast, bijna altijd goed is en de gang van het paard gemakkelijkt, vooral bij paarden die dienst doen op harde wegen. Voor een boeren paard, dat niet anders dan in wei- of bouwland loopt, zal dat niet veel uitmaken.

Of het nu noodzakelijk is bij verschillende standen, is een andere vraag.

Mijns inziens zal het bij onder zich staand, bokbeenig en steil in de kooten, dus bij een stompen hoefvorm niet altijd noodzakelijk zijn.

Integendeel zal 't bij weeke kootstelling, dus bij een spitsen hoefvorm en struikelaars *absoluut* noodzakelijk zijn.

Wat betreft bij verbeening van het hoefkraakbeen, zal stand en gang van het paard aanwijzen, of het nuttig is dat een opzet wordt aangebracht al dan niet.

In ieder geval zal het goed zijn eerst even stand en gang van ieder paard, dat men op beslag krijgt en niet kent, te bekijken, alvorens men tot bewerking over gaat.

Op de tweede vraag zou ik willen antwoorden, dat stuiken voor lippen foutief is. In de practijk doet men 't toch ook niet. Waarvoor is het noodig? Om een mooier aanzien te geven, goed, doe het dan voor een modelijzer. Wat hindert het of er aan de toon van het ijzer iets is weggetrokken voor de lip? Is het wel goed dat die onderrand, vooral van het voorijzer zoo mooi strak en scherp is? Denk eens aan paarden die makkelijk aanstooten, struikelaars b.v. Deze paarden zullen vrij wat makkelijker loopen met ijzers die niet gestuikt zijn, dus zonder mooien strakken en scherpen onderrand, maar een rand die bijgerond is door het aanhalen van de lip. Mijns inziens worden meer ijzers verprutst door te stuiken voor de lippen, dan door het geven van een opzet.

Wat ziet men nog meer van het stuiken? Er moet b.v. een ijzer gemaakt worden met drie lippen voor een brokkelhoef, of een achterklapijzer. Nauwkeurig wordt de maat genomen van de lengte van het ijzer en zuiver wordt afgekeurd waar de lippen moeten komen. Men gaat over tot stuiken en stuikt er een knotsijzer aan waar wel drie lippen uitgehaald kunnen worden in plaats van een. Dan wordt de staaf gebogen, dat vrij wat moeite veroorzaakt door de verbreeding, eventueel verdikking voor de lippen en als dan het ijzer gevormd is, komt men tot de ontdekking dat de lippen te ver naar voren of te ver naar achteren, in ieder geval niet op de juiste plaats zitten.

Zou het geen aanbeveling verdienen, voor dergelijke ijzers, de staaf wat breeder te kiezen?

Ik bedoel dit. Men wil b.v. een ijzer smeden dat 1" breed is als het klaar is. Neem dan $1\frac{1}{8}$ staafijzer, zorg bij het buigen en opkanten dat op de plaatsen waar de lippen moeten staan, de staaf de volle breedte houdt, er blijft dan op die plaats voldoende ijzer om een behoorlijke lip aan te trekken en men heeft dan meer overzicht, dat die op de juiste plaats komen.

Zou deze methode van werken ook geen aanbeveling verdienen voor modeljzers?

Collega's, ik zou dit er nog aan toe willen voegen:

Weg met al dat onnoodig geklop op de ijzers; laten we trachten de cursisten in zien te prenten, dat een hoefijzer in drie hitten pasklaar moet zijn. Het kan dan behoorlijk glad en strak opgesmeed zijn, beter dan wanneer het vaker warm wordt gemaakt.

Wat hebben we aan een mooi glad gesmeed ijzer, waarvan de nagelgaten niet op de juiste plaats en de rits verwrongen is? Laat het maar een beetje ruwer zijn, maar doelmatig. Met al dat onnoodig gehamer, nog eens naritsen en stampen worden de ijzers bedorven. Wij zien toch heel dikwijls als 't ijzer geritst en gestampt is, is het goed, maar als het opgericht en gepast is, dan is het verprutst.

En dan, is het werken op die manier voor de practijk goed? Kan een hoefsmid die aldus werkt zijn boterham verdienen? En daar gaat het toch om. Dit moeten we hen op de cursussen toch ook trachten bij te brengen.

Utrecht, Dec. '34.

Bolder.

VERSLAG VAN HET NAJAARSEXAMEN 1934 TER VERKRIJGING VAN HET RIJKS DIPLOMA ALS HOEFSMID.

Nadat de oproeping voor dit examen in de vakbladen had gestaan en de aangiften waren binnen gekomen, vergaderde de voorzitter en de voorloopige secretaris op 5 October en had op 9 October een vergadering plaats van de voltallige examencommissie.

Op deze laatste vergadering werd de voorloopige secretaris definitief benoemd, werden de subcommissies samengesteld, de werkwijze en indeeling van het examen geregeld en de examendagen vastgesteld.

Er hadden zich 57 kandidaten voor het examen opgegeven, waarvoor 10 examendagen benodigd waren; deze werden vastgesteld op 25, 26, 30 en 31 October en 6, 7, 13, 14, 22 en 23 November, terwijl 26 November werd bepaald voor de eindvergadering van den voorzitter en den secretaris.

De 57 zich voor het examen opgegeven kandidaten waren opgeleid aan de navolgende cursussen voor hoefbeslag: Assen, Amersfoort, Emmen, Doetinchem, Goes, Veendam, Bedum, Cuyk, Heino, Breda, Hoogeveen, Raalte, Markeloo.

Van hen legden 41 het examen voor de 1ste maal af, 12 voor de 2de maal, 3 voor de 3de maal en 1 voor de 4de maal.

Totaal slaagden 33 kandidaten voor het diploma, van hen legden 24, 8, 1 en 0 het examen respectievelijk voor de 1ste, 2de, 3de en 4de maal af.

Gedurende het examen werd door ontstentenis van 2 der examinatoren gedurende één dag, het plaatsvervangend lid der commissie H. J. Vrielink opgeroepen.

De voorzitter: Dr. G. M. v. d. Plank.

De secretaris: Dr. R. H. J. Gallandat Huet.

Utrecht, 10 December 1934.

Geslaagden voor het examen ter verkrijging van een rijksdiploma als hoefsmid, Najaarsexamen 1934.

C. G. Jonquière te St. Maartensdijk, J. Silderhuis te Ootmarsum, P. van de Ven te Son, B. Bruins te Hooge Smilde, H. Vleems te Emmen, K. Nap te Bedum, A. v. Meulen te Winsum, W. Bolt te Kolham, A. J. Ypey te Noordijk, E. G. Zeevalking te Varsseveld, G. J. Haank te Doetinchem, J. Meyer te Nieuw Weerdinge, M. Ambergen te Dalen, J. B. Ahlers te Raalte, J. G. W. Blumer te Gendringen, G. J. Gemmink te Breedenbroek, R. de Groot te Diever, J. Duinkerken te Tongeren, A. Hummel te Ruinerwold, G. A. Tijken te Doetinchem, A. M. Veltmaat te Dalfsen, A. Wabben te Ruinerwold, A. J. J. Leferink te Albergen, B. A. Oonk te Bornerhoek, J. A. Olde Dabbelink te Denekamp, A. v. d. Velde te Rolde, J. Brouwer te Dieren, J. H. Berseling te Vierakker, W. M. Eymers te Doetinchem, J. J. Staal te Krabbendijke, H. Kloeze te Diever, N. M. H. Verplak te Cuyk, P. P. Kanters te Oosterhout.

VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

Wij herinneren alle onderwijzers hoefsmiden aan de toegezonden circulaire van 18 Sept. Tot heden hebben een beperkt aantal aan den oproep gehoor gegeven. Hiervoor onzen dank. Meerderen denken dat zonder hun hulp alles terecht komt. *Dit is een misrekening.* Ook hun hulp is noodig. *Stel niet langer uit.* Toont u evengoede propagandisten als vakmannen. Stuur per omgaande uw lijst met nieuwe abonné's aan het Secretariaat. Verder worden voorstellen voor de Algemeene Vergadering tot uiterlijk 20 Dec. ingewacht.

Namens het Bestuur,

H. Vossers, *Secretaris.*

LITERATUUR OVERZICHT

In de Zwitsersche Hoefsmid van October komt een artikel voor over *Hoefverpleging* waaraan wij het volgende ontleenen:

Een goede hoefverpleging beoogt het behouden van een goeden hoef;

door dezen te beschutten voor een te sterke afslijting, zal ook de natuurlijke vorm behouden blijven. Als eerste eisch voor hoefverpleging moeten wij stellen het schoonhouden van den hoef, hetwelk bereikt wordt door een goede stalhygiëne en een regelmatig reinigen van den hoef.

Om aan een goede stalhygiëne te kunnen voldoen, moet de stal ruim zijn en breed, een vlakken bodem hebben die eenigszins afhelt en die bedekt is met schoon ligstroo. Wanneer de paarden langen tijd moeten staan op een stalbodem, die niet vlak is, doch kuilen vertoont en bedekt is met een vuile natte stroolaag waarin mest en urine zich opgehoopt heeft, dan zal dit schadelijk op den hoefhoorn inwerken. Deze schadelijke werking zal zich het eerst uiten aan den zachteren hoefhoorn van straal en witte lijn met het gevolg dat rotstraal en losse wand kunnen ontstaan. Behalve zindelijk, moet de stal echter voldoende ruim zijn zoodat het paard kan gaan liggen, daar het toch beter uitrust bij liggen dan bij voortdurend staan.

De reiniging van den hoef zal elken dag moeten geschieden en wel 's morgens aansluitende bij het poetsen en verder na den dienst vóórdat het paard op stal wordt gezet. Met een hoevenkrabber wordt eerst alle vuil uit de zoolvlakte van den hoef verwijderd en daarna met borstel en water de heele hoef goed afgeschrobt. Behalve het nut van het reinigen wordt door het schoonmaken ook aandacht geschonken aan eventueel ingetrapte spijkers of ingeklemde steenen en kunnen deze alsdan verwijderd worden. Nadat de hoeven zijn opgedroogd, kunnen ze al of niet met vet worden ingewreven; brokkelhoeven b.v. zal het ten goede kunnen komen, terwijl het inwrijven van vet op gezonden hoorn waarschijnlijk heel weinig effect zal hebben. Men gebruikt hiervoor goed, zuiver en niet ranzig vet en zal voornamelijk straal en zool goed inwrijven.

Vervolgens komt voor het behouden van een gezonden hoef wel in de eerste plaats in aanmerking het geven van veel beweging aan het paard. Door beweging toch zal het hoefmechanisme in werking komen en door beteren bloedstoevoer in den hoef zal ook de hoorngroei beter geregeld worden. Paarden, die langen tijd op stal moeten blijven staan, krijgen dan ook vaak klemhoeven en de hoornproductie is hierbij geringer dan bij paarden die veel beweging krijgen.

De taak van het hoefbeslag zal het zijn om de hoeven tegen te groote afslijting te beschutten en om te trachten den natuurlijke hoefvorm te behouden.

Het hoefbeslag wordt in den regel een noodzakelijk kwaad genoemd. Gaan we hierop even dieper in, dan constateeren we, dat het zeer zeker *noodzakelijk* is voor elk paard dat regelmatig werk moet verrichten op harde kunstwegen en dat door het beslag het hoefmechanisme lang niet meer zoo tot zijn recht komt als b.v. bij een onbeslagen hoef van een paard dat op zachten bodem werkt. Door het beslag wordt het paard echter bruikbaar voor den mensch in alle omstandigheden en ook zal zeer vaak een goed ondergelegd afwijkend beslag een paard bruikbaar maken, waar het zonder beslag met afwijkenden hoefvorm of andere hoefgebreken beslist onbruikbaar zou zijn. Wanneer het hoefbeslag goed wordt uit-

gevoerd en vooral wanneer het op tijd wordt vernieuwd, zal het dus voor het doel zeer nuttig werken. Vooral het op tijd vernieuwen is van belang, ook al is het ijzer niet afgesleten, daar door de werking van het hoefmechanisme een onevenredigheid in de afslijting zal optreden en wanneer deze ongelijke verhouding tusschen lengte toon en verzenen niet om de 5 à 6 weken door een richtig besnijden van den hoef wordt hersteld, zullen stoornissen op gaan treden door ongelijkmatige belasting als gevolg van verandering van stand in de beenen. Dit alles komt dan ten koste van pezen, banden en gewrichten.

Behalve echter aan den hoornwand, zal ook bij het bekappen aandacht moeten worden geschonken aan den hoornstraal en aan den hoornzool. Wat deze laatste betreft, zal men liefst alleen de doode en losse hoorn wegnemen omdat zich daaronder anders vuil en urine kan ophoopen en dit op den gezonden hoornzool schadelijk zal inwerken. Van de gezonde hoorn van de zool zal men liefst niets afnemen, hoe sterker de zool is des te beter. Ditzelfde geldt ook van de straal daar de straal liefst met den bodem in aanraking moet komen als het paard den hoef belast en hoe minder hoorn men dus van de straal afneemt, des te meer kans krijgt men om dit te bereiken. Wanneer de straal echter niet gezond is, bij rotstraal b.v., zal men alle losse deelen verwijderen en de straal zoodanig besnijden dat er zich geen vuil meer op kan hopen. Men zal den straal dan goed inwrijven met bruine teer en dit liefst dagelijks herhalen.

De steunsels zullen als regel niet besneden mogen worden daar zij in hetzelfde vlak als de verzendraagrand moeten liggen en ook steun op het ijzer moeten vinden. Men vermijde dus steeds om de steunsels te verzwakken daar deze wel als de steunpilaren te beschouwen zijn waarop de beenen tenslotte rusten.

Waar het dus duidelijk is dat niet in de eerste plaats de afslijting van het ijzer, doch de groei van het hoorn, beslist of het paard al of niet opnieuw beslagen zal moeten worden, zoo dient elke paardenhouder hiervan doordrongen te zijn en zal de hoefsmid dit, waar noodig, hem moeten bijbrengen.

WINTERBESLAG.

In Zwitserland waar men groote ervaring heeft inzake het scherp zetten der paarden, daar naast het transport per paard, ook zeer veel gebruik wordt gemaakt van het paard voor wintersportdoeleinden, hecht men de meeste waarde aan schroefkalkoenen. Om belediging door de scherpe kalkoenen zooveel mogelijk te vermijden, worden de voorijzers zeer kort ondergelegd en de takeinden sterk bodemnaauw bijgesmeed, waarbij de takgaten meer naar voren worden geboord. Aan de achterijzers worden de gaten voor de toonschroeven ver naar achteren aangebracht.

Bij de voorijzers kan men in den regel met 2 toonschroeven volstaan. Teneinde een goed afzetten met de achterhoeven te bevorderen, is het gewenscht het ijzer in den toon toe te scherpen. Al naar het terrein en naar de weersgesteldheid zullen stompe of scherpe kalkoenen moet worden gebruikt.

Het inballen van sneeuw zal mede voorkomen moeten worden daar dit leiden kan tot kreupel loopen, wanneer de pezen en banden overmatig belast worden door den gang op een kogelvormige ophooping van sneeuw in den hoefzool. In Zwitserland gebruikt men veel inlagen van rijwiël- of motorrijwiëlbuitenbanden. Men nagelt deze direct met het ijzer onder en om een zoo dun mogelijke tusschenlaag tusschen draagrand en ijzer te verkrijgen, wordt het gummi ter plaatse met een scherpe renet dun gemaakt. Voordat het ijzer met deze inlage wordt ondergeslagen, worden de zool en straal goed ingeteerd en zoo noodig nog met jute opgevuld, de zool moet echter indrukbaar zijn en beweeglijk blijven. Het dikke gedeelte van den band wordt niet in de lengterichting, doch in de breedte aangebracht. Steekt de gummi aan den buitenrand uit, dan brandt men dit met een haardstokje weg. Is de zool niet meer genoodigd, dan snijdt men deze aan den binnenrand van het ijzer uit. Deze methode is goedkoop daar oude banden vrijwel niets kosten, de meerdere werkzaamheden van den hoefsmid zijn ook niet groot zoodat de meerdere onkosten van het beslag ook niet bezwaarlijk zijn en het doel wordt er volkomen mede bereikt.

INGEZONDEN STUKKEN

VOETEN WASSCHEN.

Zeker ben ik het — en wie niet? — met onzen geachten collega-paardenman A. G. cens, dat aan alles te wennen is en er voor een aldus voorbereid paard geen enkel bezwaar zal bestaan in de eenzijdige behandeling, moge die dan rechts of links geschieden. Dat het bij voorkeur links gebeurt, ligt alleen in de sleur, waarmede we zoowat alles bij een paard links doen, daar we zelf in den regel rechts zijn.

☞ Het standpunt, waarvan U zegt uit te gaan, dat alles als zoo behoorend altijd zou moeten geschieden, zooals men het van jongs af heeft geleerd, deel ik echter niet, daar deze handelwijze elke evolutie zou tegenhouden.

Ten slotte moge ik doen opmerken, dat ik ook ditmaal zoomin van Ued. als ooit van een ander het antwoord op de door mij gestelde vraag mocht ontvangen, welke ik stelde in een vorig artikel en luidde: welk bezwaar bestaat er tegen mijn methode om steeds aan beide kanten die voeten uit te wasschen? Er zou n.l. mede voorkomen worden, dat een vergissing plaats kon vinden bij een nog niet aan alles gewend paard!

Nogmaals zij me de vraag veroorloofd, niet slechts tot U gericht, doch tot alle paardenlui: „welk speciaal voordeel biedt de manier van het blijven met den emmer aan de linker zijde? En welk nadeel kleeft er aan mijn methode?”

November 1934.

C.

MARECHAUSSEE.

Naar aanleiding van hetgeen vermeld is in het blad van September l.l., verzoekt de Kapt. Distr. Ct. der Kon. Maréchaussee P. Versteegh, alsnog „te willen publiceeren, dat ik van ZEd.Gestr. vernomen heb” — d.d. 27 Nov. l.l. — „dat tijdens de geheele duur ($\pm$ 14 dagen) hoogstens 2 à 3 paarden zijn gestort” (te Amsterdam tijdens het oproer, □). Aan welk verzoek ik gaarne voldoe bij deze.

□

KORTE MEDEDEELINGEN

— **Kalenders.** Van de bekende firma H. J. Reesink te Zutfen ontvingen wij een zeer fraaien kalender voor 1935 met stadsgezichten van het oude Zutfen, geteekend door den heer H. E. Roodenburg. De kalender is in kwartalen ingedeeld, zoodat om de 3 maanden een ander beeld den kalender, die zoowel passend voor de huiskamer als voor het kantoor is, siert.

De firma Reesink geeft zich de laatste jaren steeds veel moeite om een sierlijken kalender samen te stellen en zij is daarin ook thans weer uitstekend geslaagd.

— **Hongarije.** De Luit. Baron van Heeckeren van Brandsenburg wijdt in „Het Paard” een artikel aan het Hongaarsche paard en merkt daarbij het volgende op:

Mij rest nog een opmerking over de hoeven der uit Hongarije geïmporteerde paarden.

Deze ontwikkelen zich onder de moeilijkste omstandigheden. De bodem is 's winters n.l. steenhard bevroren en des zomers wederom even hard door de uitdroging terwijl het paard in den herfst en voorjaar tot over de kogels door de modder moet loopen. Dit heeft tot gevolg dat op onzen steeds weken bodem de hoeven uitzetten maar dit gaf ook in België nimmer aanleiding tot kreupelheid of moeilijkheden met het beslag. Een niet voldoende te waardeeren factor is, dat de vierjarige Hongaren reeds bij het ploegen (als vandehandsch paard) en lichte arbeid, in zoodanige conditie zijn, dat zij zich gemakkelijk in het werk laten nemen, daar zij dan reeds zeer krachtig zijn. Deze vroege arbeid schijnt geen vervroegde slijtage tengevolge te hebben zooals men mij bij een Hongaarsch Regiment Cavalerie ook aantoonde, waarbij bijzonder opviel de droge harde beenen na vele jaren gebruik op den reeds genoemden harden bodem. Daar na een regenbui de bodem onbeschrijfelijk glad is staan alle paarden daar voortdurend op scherp wat ook weer op de kogels geen nadeeligen invloed schijnt te hebben.

— **Cursus in het monstere van paarden.** Het Bestuur van het Drentsch P. S. heeft besloten op een 13-tal plaatsen in die provincie een cursus in het monstere van paarden te houden. De cursus zal 6 lessen bevatten. Lesgeld f 5, minimum aantal deelnemers 6. Behandeld zullen worden: 1. Algemeene bespreking; 2. Opvlechten en bijknippen; 3. Het gemberen; 4. Het opstellen; 5. Het laten stappen; 6. Het draven en daarbij opzetten.

— **Draverijen korte baan 1934.** Dat deze draverijen, die van oudsher in ons land worden gehouden en dan voornamelijk in de provincien Noord- en Zuid-Holland, Friesland en Groningen, nog van veel beteekenis zijn, moge blijken uit het volgende:

De statistiek over 1934 geeft aan dat op de 300 M. baan een totaal bedrag van f 24360.50 aan prijzen is toegekend, gewonnen door 74 paarden. Bovenaan op de lijst staat Quita met een winsom van f 3185.

Op de 800 M.-baan werd f 16900 gewonnen door 60 paarden. Hier is Ago Kan met f 1010 het paard dat het meeste heeft verdiend.

De statistiek omtrent de lange baan is nog niet verschenen.

— **Terugblik 1934.** Wanneer wij bij de verschijning van de December-aflevering op den jaargang 1934 terugzien en de 12 afleveringen in vogelvlucht de revue doen passeeren, dan valt met vreugde de verhoogde activiteit van de practici op. Zij hebben een belangrijk aandeel genomen in de verzorging van den inhoud van het vakblad.

Voorts is ervaren dat ondanks de slechte tijden en de nog weinig bemoeigende vooruitzichten de ambitie voor het hoefsmidsvak vrij levendig blijft. Immers, de meeste cursussen houden stand en de aanmelding voor het examen voor het Rijksdiploma was bevredigend. Hiertoe draagt natuurlijk bij het feit dat alle ambachten onder den druk der tijden te lijden hebben maar ongetwijfeld ook dat op behoud van het tegenwoordige paardenbestand wel kan worden gerekend.

Het tentoonstellings- en wedstrijdwezen is in 1934 „in rust” gebleven. Er is geen enkelen wedstrijd in hoefbeslag, die vroeger veelal een onderdeel van landbouwtentoonstellingen uitmaakte, gehouden. En inzendingen van hoefbeslag-artikelen zijn slechts gevraagd op een tentoonstelling van lokalen aard te Kruiningen, waaromtrent echter niets naders is gehoord. We willen hopen, dat 1935 in dit opzicht wat meer leven zal toonen. Het ware te hopen dat het Trekpaardstamboek, dat in 1935 te 's Bosch een paarden-tentoonstelling organiseert, daaraan een wedstrijd in hoefbeslag zou willen verbinden.

ADVERTENTIE

De Directeur-Generaal van den Landbouw,

brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dag te Utrecht gelegenheid zal worden gegeven voor het afleggen van het

toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Zij, die tot dit examen wenschen te worden toegelaten, moeten den leeftijd dan 23 jaar hebben bereikt en zich vóór 20 Januari a.s. met eigenhandig geschreven brief hebben gericht tot Dr. G. M. v. d. Plank, Biltstraat 172, te Utrecht, onder overlegging van geboorteacte, het Rijksdiploma als Hoefsmid (bedoeld in het Koninklijk besluit van 28 Februari 1919, No. 85) en aanbevelingen uit vroegere werkkringen.

Het lesgeld voor den geheelen cursus bedraagt f 10.—

's-Gravenhage, 13 December 1934.

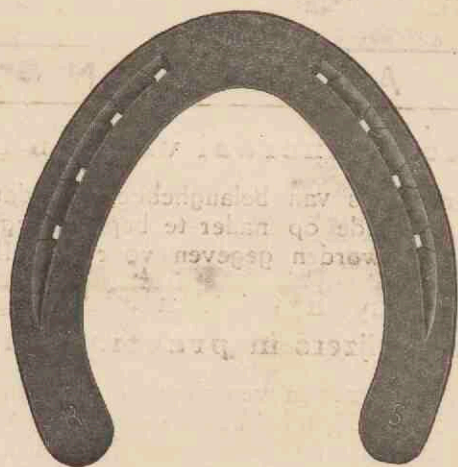
De wrnd. Directeur-Generaal van den Landbouw,
w.g. WINTERMANS.

... ja, — maar
„DE OVERWINNAAR”
is een **veel betere** HOEFNAGEL
en breekt niet....”.

Prijzen thans verlaagd.

Verkrijgbaar in geheel Nederland.

HOEFIJZERFABRIEK HELPMAN GRONINGEN

**DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE**

